

Walt Whitman, Çimen Yaprakları, 7 eylül 18711
"Kill the Rockefellers!"2 Kurt Cobain, Günlük,
2002

1. İngilizce aslından çeviren Cevat Çapan,
(yay.n.)

2. Rockefeller'lara ölüm! (ç.n.)

Affet beni Chloe

Seni sürüklediğim için

Bu viran ülkeye

2801'lere

Paratonerler:

Gerçekçi romanlar yazmayan bir romancının
yaşadığımız çağın fırsatlarından hiçbir şey
anlamadığını düşünüyorum.

Tom Wolfe Sanatçının görevi cehennemini dibini
boylamaktır.

Marylin Manson

08.30

Sonunda ne olduğunu biliyorsunuz: herkes ölüyor. Ölüm er ya da geç, epeyce bir insanın başına geliyor kuşkusuz. Bu hikâyenin özgün taran, herkesin aynı anda ve aynı yerde ölecek olması. Ölüm insanlar arasında bağ kurar mı ? Pek söylenemez: onlar birbirleriyle konuşmuyorlar. Sabahın köründe kalkmış, lüks bir kafeteryada kahvaltı eden herkes gibi somurtuyorlar. Bazıları arada bir dünyanın en güzel görüntüsünün fotoğrafını çekiyor. Dörtgen binaların arkası çepeçevre deniz; gemilerin dümenleri suda geometrik desenler çiziyor. Martılar bile bu kadar yükseğe çıkıyor. Windows on the World'in müşterilerinin çoğu birbirini tanımıyor. Kazara göz göze geldiklerinde gırtlaklarını temizleyip hemencecik gazetelerine gömülüyorlar yeniden. Eylül başında, sabahın bu saatinde herkesin keyfi kaçık: tatil bitti, Thanksgiving'e1 kadar sabredip dayanmak gerekecek. Gökyüzü masmavi, ama kimse tadını çıkarmıyor bunun.

Birazdan, Windows on the World'de Porto Rikolu şişman bir kadın bağırmağa başlayacak. Takım elbiseli, kravatlı bir yöneticinin ağzı bir karış açılacak. "Oh my God." iki iş arkadaşının şaşkınlıktan dili tutulacak. Kıızıl saçlı bir adam bir "Holy shit !"2 sallayacak. Garson kız çayı fincandan taşana kadar dökmeye devam edecek. Diğerlerinden daha uzun süren saniyeler vardır. Sanki bir DVD'nin "Pause" tuşuna basılmış gibi. Birazdan zaman esnekeşecek. Bütün bu insanlar nihayet birbiriyle tanışacak. Birazdan hepsi Mahşerin Atlıları olacak, hepsi Dünyanın Sonu'nda birleşecek.

1. Şükran Günü. (ç.n.)
2. Ha siktir! (ç.n.)

08.31

0 sabah World'iin tepesindeydik ve ben evrenin merkeziydim.

Saat sabahın sekiz buçuğu. Biliyorum, insanın çocuklarını alıp bir binanın tepesine çıkarması için biraz erken bir saat, ama olsun. Oğullarım burada kahvaltı etmeyi çok istiyorlardı ve ben onların hiçbir isteğini geri çeviremiyorum: annelerini bıraktığım için suçluluk duyuyorum. Erken kalkmanın avantajı kuyrukta bekleme derdinden kurtulmak. 1993'teki saldırıdan beri zemin kattaki kimlik kontrollerini üç katına çıkardılar, işe giderken özel yaka kartları takmak gerekiyor, güvenlik görevlileri çantanızı ararken şaka yapmıyor. Jerry'nin, Harry Potter kabartmalı kemer tokası bile metal detektörünün alarmını çaldırdı. High-tech atri-umda fıskiyeler tatlı tatlı hışırdıyor. Breakfast için rezervasyon gerekli: geldiğimizde Windows on the World'un desk'ine1 adımı söyledim. "Good morning, my name is Carthew Yorston." İnsan derhal havaya giriyor: kırmızı halılar, burulmuş kadifeden kordonlar, private elevator.2 Bu gar salonunda (tavan yüksekliği 30 metre) restoranın danışma masası birinci mevki bilet gişesi gibi çalışıyor, insanların akın etmeye başladıkları saatten önce gelmek mükemmel bir fikir doğrusu. Teleskoplardan bakmak için daha az sıra bekliyorsunuz (yuvaya 25 cent atarak, cep telefonlarına yapışmış, açık gri pantolon-ceketleri içine sığışmış, saçları permalı, spor ayakkabılı, topuklu ayakkabıları sahte Prada çantalarına tıklılı sekreterlerin çevredeki tüm binalara gelişini seyrede-

1. Danışma masası, (ç.n.)

2. Özel asansör, (ç.n.)

biliyorsunuz). World Trade Center'ın tepesine ilk kez çıkıyorum: oğullarım, ilk 78 katı 43 saniyede çıkan hızlı asansörlere bayıldılar. Hız öylesine yüksek ki, insan yüreğinin göğüs kafesinden dışarı fırladığını hissediyor. Çocuklar Skylobby''den3 ayrılmak istemiyorlardı. Dört gidiş-dönüşün sonunda öfkelenmem gerekti:

- Hadi, yeter artık! Bu asansörler çalışan insanlar için, üzerinde Space Mountain4 falan yazmıyor!

Taktığı yaka kartından kimliği anlaşılan bir restoran görevlisi, dura kalka 107. kata çıkan öteki asansöre kadar bize eşlik etti. Bugünkü programımız tamamen dolu: Windows on the World'de breakfast, sonra Özgürlük Heykeli'ne giden Staten Island Ferry'ye binmek üzere (beleş!) Battery Park'ta bir gezinti, ardından Pier 17'yi ziyaret, South Street Seaport'ta biraz shopping, Brooklyn Bridge'in önünde birkaç fotoğraf, güzel kokular solumak için balık pazarında bir tur ve son olarak, Bridge Cafe'de köftesi az pişmiş bir hamburger. Oğlanlar üstü ketçapla kaplı bu iri ve sulu köftelere bayılıyorlar. Ve diet olmaması koşuluyla, içi kırılmış buzla dolu large cofee'lara. Çocuklar tıkmaktan, ana babalar düzüsmekten başka bir şey düşünmüyorlar. Bu açıdan çok iyiyim, teşekkürler: boşandıktan kısa bir süre sonra, Elite New York'ta çalışan Candace'la tanıştım. Endamını görecektiniz... Kylie Minogue yanında kart bir fahişe gibi kalır. Her akşam hırıldayarak üzerime çıkmak için Algonquin Hotel'e geliyor (aslında, tasarımı Philippe Starck'a ait olan aynı sokaktaki Royalton'ı tercih ediyor) (bunun nedeni Dorothy Parker'ı tanımıyor olması) (onu evlilikten soğutmak için Parker'ın öykülerini okutmayı düşünmeliyim). İki saat içinde ölmüş olacağım, ama belki de zaten ölüyüm ben.

3. Gözlem salonu, (ç.n.)

4. Paris Disneyland'de Ay'a sanal uzay yolculuğu yapılan dev serüven aracı, (ç.n.)

08.32

0 sabahki Windows on the World hakkında çok az şey biliniyor. New York Times, 11 sefer sayılı American Airlines uçağının 94.-98. katlara çakılma saati olan 08.46'da, çatıdaki restoranda 72'si işletme çalışanı olmak üzere 171 kişinin bulunduğunu yazıyor. Bir şirketin (Risk Water Group) 106. kattaki özel bir salonda bir iş kahvaltısı düzenlediği, ama 107. katta her sabah olduğu gibi her türden müşterinin kahvaltısı etmekte olduğu biliniyor. Kuzey Kulesi'nin (binayı bir şırıngaya benzeten çatı anteniyle iki kuleden uzun olanı) çarpılan birinci ve saat tam 10.28'de yıkılan sonuncu kule olduğu biliniyor. Demek ki, arada tam bir saat kırk beş dakikalık bir süre var. Cehennem, bir saat kırk beş dakika sürüyor. Bu kitap da öyle.

Bunları Ciel de Paris'de yazıyorum. Maine Bulvarı, No. 33, 75015 Paris adresindeki Montparnasse Kulesi'nin 56. katmda bulunan restoranda yani. Telefon: 01 40 64 77 64. Faks: 01 43 22 58 43. Metr'o: Montparnasse-Bienvenue. Kahvaltısı servisi sabah saat 08.30'da başlıyor. Haftalardır her gün kahvemi burada içiyorum. Buradan Eiffel Kulesi'ni eşit koşullar altında tepeden tırnağa süzebiliyorsunuz. Manzara muhteşem, çünkü Paris'te Montparnasse Kulesi'nin görülmediği tek yer burası. Çevremdeki işadamları, komşu masalardakiler salakça konuşmalarından yararlanabilsinler diye cep telefonlarına bağırıyorlar:

- Dinle, sana açık çek verdiğimi söyleyeceğiz, son toplantıda act edildi bu.

I. Kararlaştırıldı, (ç.n.)

- Hayır, hayır, size Jean-Philippe'in bana söylediği şeyi tekrarlıyorum, bu iş pazarlığı gelmez.

- Bizimkisi spiler2 piyasası!

- Öyleyse dinleyin, bir kolunuzu kesmeyi bileceksiniz.

- Ne derler bilirsiniz: Rockefeller hep çok geç satın alıp çok erken satarak servet yaptı.
- OK, dediğimiz gibi oluyor, sekreterim sana mail'liyor ve bütün bunları karşılıklı olarak konfirme ediyoruz.
- İki kere iki dört: valör split etti,3 ama dalgalanma hâlâ sınırlı.
- Sana bir şey söyleyeceğim: birileri desteklemek için müdahale etmedikçe, piyasayı şu an için hedge'lerafi tuttuğunu unutmamak lazım.
- CAC'de tondayım5, piyasa bearish^ olduğundan boku yedim. "Kesinlikle" zarfını da aşırı sık kullanıyorlar. Ben Dünyanın Efendileri'nin emir kullarının söylediklerini kâğıda geçirirken, bir garson kız masama kruvasanlar, kremalı kahve, küçük kavanozlar içinde Bonne Maman reçelleri ve iki adet rafadan yumurta bırakıyor. Windows on the World'un garson kızlarının nasıl giyindiklerini hatırlamıyorum artık: oraya ilk ve son kez ayak bastığımda vakit geceydi. İşe Siyahları, kız öğrencileri, işsiz kadın oyuncular ya da mısırla beslenmiş koca memelerinin üzerinde daracık önlükler olan New Jersey'li cici kızları alıyor olmalıydılar. Dikkatinizi çekerim: Windows on the World, McDo değildi, el yakan adisyonla (brunch, servis hariç 35 \$) çok lüks bir restorandı. Telefon: 212-938 1111 ya da 212-524 7000. Çok önceden rezervasyon yaptırılması tavsiye edilir ve ceket giymek mecburîdir. Numarayı aradım; gösteriler için rezervasyon yaptırılan bir kuruluşun telesekreteri çıkıyor artık. Garson kızların oldukça güzel, kıyafetlerinin de özenle seçilmiş olduğunu varsayıyorum: "WW" baş harfleriyle bej
- 2. Dolandırıcı, (ç.n.)
- 3. Bölündü, (ç.n.)
- 4. Sigorta fonu. (ç.n.)
- 5. Paris Borsası'nda uzun vadedeyim, (ç.n.)
- 6. Kötümser. Borsada inişte olan piyasa, ayl piyasası, (ç.n.)

rengi döpiyes? insanın içinde şöyle yukarı sıyınverme arzusu uyandıran siyah elbiselerle eski tarz oda hizmetçisi look'u ? Pan-tolon-cekete Tasarımı Tom Ford'a ait Gucci smokin ? Artık gidip doğrulamak imkânsız. Gerçeğin kendisi bu hiper gerçekçi romanın yazılmasını zorlaştırıyor. 11 Eylül 2001'den beri, gerçek kur-macanın ötesine geçmekle kalmıyor, aynı zamanda onu geçersizleştiriyor. Bu konuda yazmak mümkün değil, ama başka bir şey yazmak da mümkün değil. Artık isabet almıyoruz.

Dışarıdan geçen her uçağa gözüm takılıyor. Atlas Okyanusu'nun öte yakasında olup bitenleri anlatabilmem için, bir uçağın bu kara kuleye, ayaklarımın dibine çakılması gerekirdi. O zaman binanın beşik gibi sallandığını hissederdim; garip bir duygu olmalı. Bir gökdelen kadar sağlam bir şeyin sarhoş bir gemi gibi sallanıyor olması. O kadar cam ve çeliğin anında saman yağmasına dönüşmesi. Yumuşak taş. World Trade Center'ın verdiği derslerden biri de bu: binalarımız yer değiştiriyor. Yerinden oynamaz sandığımız şeyler hareketli. Katı sandığımız şeyler sıvı. Kuleler hareket ediyor ve gökdelenler gökten önce yeri deliyor. Bu kadar muazzam bir şey nasıl olur da bu kadar çabuk yıkılabilir? İşte bu kitabın konusu: kredi kartlarından yapılma bir şatonun çöküşü. Ayaklarımın altına bir Boeing çakılrsa, bana bir yıldır işkence etmekte olan şeyi nihayet öğrenmiş olurum: yerden yükselen kara duman, duvarları eriten sıcak, patlayan pencereler, havasızlıktan boğulmak, panik, intiharlar, alevler içindeki merdivenlere doğru koşmak, gözyaşları ve çığlıklar, umutsuz telefon konuşmaları neymiş öğrenirdim. Ama bu, geçen her uçağın beyaz gökte uzaklaşıp gittiğini gördüğümde derin bir oh çekmem engel olmuyor. Oysa oldu bu. Bu olay oldu ve olanı anlatmak mümkün değil.

Dünyaya Bakan Pencereler. İlk izlenimim, bunun oldukça iddialı bir isim olması. Her şeyden önce, aracı şirketlerin, bankaların ve finans

piyasalarının toplandığı bir gökdelenin restoranı için hafiften megaloman. Seçilen isim Amerikan büyülenmesinin ek bir kanı-

7. Görünüm, (ç.n.)

ti olarak görülebilir "Kuruluşumuz dünya kapitalizminin sinir sisteminin merkezine tepeden bakıyor ve sizi tüm içtenliğiyle yok sayıyor." Aslında, World Trade Center'la yapılan bir kelime oyunuydu bu. Dünyaya Bakan Pencere. Her zaman olduğu gibi, sıradan Fransızlara özgü keskinliğimle, ironik bir berraklıktan başka bir şeyin söz konusu olmadığı yerde kendini beğenmişlik görüyorum. Ben olsam, World Trade Center'ın son katındaki restorana ne ad verirdim? Roof of the World?8 Top of the World?9 Daha da berbat olurdu. Tepeden bakmanın dik âlâsı. Peki, Titanic'teki Leonardo Di Caprio gibi, neden King of the World10 olmasın? (New York Belediye Başkanı Rudolph Giuliani saldırının ertesi günü, "World Trade Center bizim Titanic'imizdir" demedi mi?) Her şey olup bittikten sonra sabık reklamcı damarım kabarıyor tabii: bu mekân için şahane bir isim, yüce, mütevazı ve şiirsel bir marka olmalıydı mutlaka. END OF THE WORLD.11 İngilizce'de end kelimesi sadece son değil, uç anlamına da gelir. Restoran çatmın altında bulunduğundan, End of the World "kulenin ucunda" anlamını da taşırdı. Ama Amerikalılar bu tip esprilerden hoşlanmazlar; batıl inançları çok kuvvetlidir onların. Bu yüzden binalarında hiçbir zaman 13. kat olmaz. Sonuçta, Windows on the World çok uygun bir isimdi. Hem satışı da iyiydi, yoksa Bill Gates birkaç yıl sonra ünlü bilgisayar programına "Windows" adını koyar mıydı? Gençlerin dediği gibi, Dünyaya Bakan Pencere, çok oturuyordu. Kuşkusuz, dünyanın en yüksek manzaralı yeri değildi: World Trade Center'ın toplam yüksekliği 420 metreydi, oysa Kuala Lumpur'daki Petronas kulele-rininki 452, Chicago'daki Sears Tower'inki 442 metredir. Bu arada, Çinliler Şanghay'da dünyanın en yüksek kulesini inşa

etmekte: Shanghai World Financial Center (460 metre). Umarım bu ad onlara uğursuzluk getirmez. Ben Çinlileri pek severim: hem pek kapitalist hem de pek komünist olabilen tek millet onlardır.

8. Dünyanın Çatısı, (ç.n.)

9. Dünyanın Tepesi, (ç.n.)

10. Dünyanın Kralı, (ç.n.)

11. Dünyanın Sonu. (ç.n.)

08.33

Taksiler buradan, karelerden oluşan bir labirentin içinde kaybolmuş sarı karıncalar gibi görünüyor. Twin Towers, Rockefeller Ailesi'nin yönetimi ve New York Liman İdaresi'nin denetimi altında, Emery Roth and Sons firmasının ortağı Mimar Minoru Yamasaki (1912-1982) tarafından tasarlanmıştır. Beton dolgu çelikten, 110 katlı iki kule. Her biri 406 000 m2. Her kulede 21 800 pencere ve 104 asansör. Her katta 2 700 m2 büro alanı. Bütün bunları biliyorum, çünkü bu biraz mesleğim benim. Kenar uzunluğu 16,5 m, yüksekliği 5,2 m olan üçgen şekilli zincir eğrisi, 192 m'lik temel pabucu, kalınlığı 91 cm ile 19,7 cm arasında değişen ikili bölmeler, 290 000 ton ağırlık (12 127 tonu beton). Maliyet: 400 milyon dolar. National Building Museum'un Teknolojik Yenilik Ödülü. Mimar olmak isterdim, ama hepi topu bir gayrimenkul pazarlacısıyım işte. Bakım için yılda 250 000 kutu boya. Klima sistemi için 49 000 tonluk donanım. WTC'yi her yıl iki milyonun üzerinde turist ziyaret ediyor. Kompleksin inşaatı 1966'da başladı ve on yıldan uzun sürdü. Dedikoducular binalara hemen "Lego blokları", "David ve Nelson"1 gibi adlar taktılar. Ben ise onlardan nefret etmiyorum; bulutlar camlarına yansıdığında hoşuma gidiyorlar. Ama bugün hava bulutsuz. Çocuklarım büyük bir iştahla akağaç şuruplu pancake'lerini yiyorlar. Tereyağını çekirtiyorlar. Başkalarıyla sürekli rekabet halinde olmayan sakın bir çocuk sahibi olmanın nasıl bir şey olduğunu anlamak için bir kızım olsun isterdim. iklimlendirilen hava buz

gibi. Buna asla alışamayacağım. Dünyanın başkentinde, Windows on the World'de, tuzu kuru I. Rockefeller kardeşlerin adları, (ç.n.) bir müşteri kitlesi Batı'ya ait şeylerin doruklarını seyredebiliyor, ama taşakları bir daha çözülmemek üzere buz tutuyor. Klima sistemi kesintisiz bir dip gürültüsü, sesi kısılmış bir uçak motoru gibi uğuldayan bir ses örtüsü yaratıyor; sessizliğin olmaması bana müthiş yorucu geliyor. Bizim orada, Texas'ta insanlar sıcaktan gebermeyi severler. Sıcağa alışkınınızdır biz. Ailem ABD'nin ikinci başkanı John Adams'ın soyundan geliyor. Yorstonlann, Bağımsızlık Bildirgesi'ni kaleme alan kişinin torununun çocuğu olan, William Harben adlı bir büyükdedeleri var. Bu nedenle ben de "Sons of American Revolution"² derneğinin üyesiyim (Kısıltması SAR, tıpkı "Son Altesse Royale"³ gibi). Dikkatinizi çekerim: Amerika'da da aristokratlar var. Ve ben onlardan biriyim. Ailem meteliğe kurşun atıyor, ama ben onlardan biriyim işte. Pek çok Amerikalı, Bağımsızlık Bildirgesi'nin altında "imzası olanlar"⁴dan birinin akrabası olmakla övünür. Bu hiçbir işe yaramaz, ama içimizi rahatlatır. Hayır, Bay Faulkner, ABD'nin güneyinde sadece alkolik ve şedit geri zekâlılar yaşamıyor. New York'a geldiğimde bilhassa Texas aksanıyla konuşuyorum. "Ya" yerine "Yeap!" Hakiki safkan Avrupalılar kadar snobum ben de. Au Bar'ın tüm acemi çapkınlarına, Marc de Gontaut-Biron'ın dosyalarında ve Paper Ma-gazine'in fotoğraflarında kasım kasım kasılan karı kılıklı dekadın züppelere "Eurotrash" deriz biz. Onları kışımıza bile sallamayız, ama bizim de kendi çöplerimiz... American frasi⁵lerimiz⁶ yok mu? Ben, Amerikan Çöplüğü'nün üyesi bir redneck'im.⁷ Ama adım Getty, Guggenheim ya da Carnegie kadar tanınmıyor, çünkü atalarım kendilerine müzeler satın almak yerine varımızı yoğumuzu yiyip bitirdiler. Çocuklarımız yüzlerini cama yapııştırıp birbirlerini korkutmaca oynuyorlar.

- Ellerin arkandayken aşağı bakamazsm!
- 2. Amerikan Devriminin Evlatları, (ç.n.)
- 3. Kral ya da hükümdar hazretleri, (ç.n.)
- 4. Çöp. (ç.n.)
- 5. ABD'nin güneyinde Siyah düşmanı, fakir ve cahil çiftlik işçilerine verilen ad. (ç.n.)
- Oh my Gosh! Freaky !6
- Chicken!7 Ödlek n'olacak!

Onlara, Philippe Petit adında Fransız bir ip cambazının 1974'te izin almadan iki kulenin arasına bu yükseklikte bir kablo gerdiğini ve rüzgâra, soğuğa, baş dönmesine rağmen üzerinde yürüdüğünü anlatıyorum. Ufaklıklar soruyor:

"Fransız ne demek ?" Onlara Fransa'nın, 1776-1783 arasında Amerika'nın İngilizlerin boyunduruğundan kurtulmasına yardım etmiş küçük bir Avrupa ülkesi olduğunu, bizim askerlerimizin de şükran borçlarını ödemek için onları 1944'te Nazilerin elinden kurtardığını izah ediyorum. (Pedagojik nedenlerle olayları biraz basitleştiriyorum.)

- Şuradaki Özgürlük Heykeli'ni görüyor musunuz ? Fransa'nın Amerika'ya hediyesidir. Biraz kitsch ama olsun, aslolan niyettir.

Oğullarım french fries'ı8 ve french toasts'u9 sevdikleri halde anlattıklarımı umursamıyorlar bile. Bana gelince, ben french kiss'i10 ve french rubbers'ı^1 tercih ediyorum. Ve de metro viya-düğünün altındaki araba takip sahneleriyle French Connection!1.

Dünyanın Pencereleri'nin öte yanında, kent dik açılı, dikey küpleri, bitişik kareleri, komşu dikdörtgenleri, paralel doğrulan, kısa çizgilerin oluşturduğu labirentleriyle dev bir satranç tahtası gibi uzanıyor; baştan sona yapay, gri, siyah ve beyaz bir geometri, hava koridorları gibi birbirine teğet geçen caddeler, kalemle çizilmiş gibi görünen enlemesine sokaklar, kırmızı tuğladan köstebek yuvalarını çağrıştıran tüneller; buradan bakıldığında, temizlik kamyonlarının asfaltta bıraktığı ıslak izler, alüminyum sümüklüböceklerin kontrplak üzerinde bıraktığı salyaları andırıyor.

6. Aman Tanrım! Korkunç! (ç.n.)
7. Argoda korkak, (ç.n.)
8. Fransız usulü patates kızartması, (ç.n.)
9. Yumurta ve süte bulanıp kızartılmış ekmek, (ç.n.)
10. Fransız usulü derin öpüşme, (ç.n.) I I.
Fransız prezervatifi, (ç.n.)

08.34

Sık sık Jacob Sokağı No. 56'daki mermer bir levhanın önünde saygı duruşunda bulunmaya giderim. Bütün Amerikalı turistlerin, Alma Tüneli'nin önünde Prenses Diana ve sevgilisi Dodi'nin anısına fotoğraf çektirmek yerine, Jacob Sokağı No. 56'yı ziyarete gitmeleri gerekirdi. John Adams ile Benjamin Franklin, İngilizlerle Bağımsızlık Savaşı'na son veren Paris Antlaşması'nı 3 Eylül 1783'te buradaki York Konağı'nda imzaladılar. Annem hemen yakında oturuyor; biraz ileride, bir ağacın arkasında Seul Yayını saklanıyor. Sokağa yolu düşenler bu yaşlı binanın önünden, ABD'nin burada, Cafe de Flore'a iki adım mesafede doğduğunu akıllarına bile getirmeden geçip gidiyorlar. Belki de bunu unutmayı tercih ediyorlar.

Ciel de Paris'de saat 08.34. Skyscraper'ların lüksü, insanoğluna kendi üstüne çıkma imkânını vermesi. Her gökdelen bir ütopyadır. İnsanın en eski hayali kendi dağlarını yaratmak olmuştur hep. insanoğlu bulutlara kadar yükselen kuleler dikerek kendine doğadan üstün olduğunu kanıtlar. Bu beton, alüminyum, cam ve çelik füzelerin tepesinde hissedilen de bu gerçekten: ufuk bana ait, trafik sıkışmalarına, kanalizasyon borularına, kaldırımlara elveda, ben dünyanın tepesindeki adamım, insan iktidar sarhoşluğu değil gurur duyuyor. Kibir falan yok bunda. Sadece herhangi bir ağaçtan daha yükseğe çıkabileceğini bilmenin sevinci ve:

I. Gökdelen, (ç.n.)

24

Ruhum sevgiyle ve azimle yeryüzünü boydan boya dolaştı,
Her ülkede kendime denk insanlar ve sevgililer aradım,
Sanırım tanrısal bir yakınlık eşit kıldı beni onlarla
Siz sisler, sanırım sizlerle yükseldim, uzak kıtalara
yöneldim, oralarda düştüm, sanırım
siz rüzgârlarla estiğim için;
Siz sular, bütün kıyılara sizinle dokundum,
Yeryüzünün her nehrinin, her boğazının geçtiği yerlerden geçtim,
Düşündüklerimi oradan haykırmak için
yarımadalarda ve yalçın kayalar üzerinde yerimi aldım:
Işık ya da ısı hangi kentlere giriyorsa, ben de giriyorum o kentlere,
Kuşların uçtukları bütün adalara ben de uçuyorum.
Hepinize, Amerika adına,
Kaldırdığım bu dikey elle işaret veriyorum,
İnsanların bütün sıymakları ve barınakları için
Peşimden ayrılmadan görünürde olabilirsiniz diye.²
Whitman'ın bu şiirinin orijinal başlığı Salut au monde !³ (metinde Fransızca). XIX. yüzyılda
Amerikan şairleri Fransızca biliyordu. Bu kitabı yazıyorum, çünkü Fransa'daki Amerikan
karşıtlığından bıktım usandım artık. En beğendiğim
Fransız düşünürü Patrick Juvet: "/ love America."
Fransa ile ABD arasında savaş ilan edildiğine göre, sonradan keleşe gelmemek için uyanık davranıp safını doğru seçeceksin.
En beğendiğim yazarlar Amerikalı: en başta Walt Whitman tabii, ama ayrıca Edgar Allan Poe, Herman Melville, Francis Scott Fitzgerald, Ernest Hemingway, John Fante, Jack Kerouac, Henry Miller, J. D. Salinger, Truman Capote, Charles Bukowski, Lester Bangs, Philip K. Dick, William T. Vollman, Hunter S. Thompson, Bret Easton Ellis, Chuck Palahniuk, Philip Roth, Hubert Selby Jr, Jerome Charyn (kendisi Montparnasse'ta yaşıyor).

En beğendiğim müzisyenler Amerikalı: Frank Sinatra, Chuck Berry, Bob Dylan, Leonard Bernstein, Burt Bacharach, James

2. İngilizce aslından çeviren Cevat Çapan, (yay.n.)

3. Dünyaya Selam ! (ç.n.)

Brown, Chet Baker, Brian Wilson, Johnny Cash, Stevie Wonder, Paul Simon, Lou Reed, Randy Newman, Michael Stipe, Billy Cor-gan, Kurt Cobain.

En beğendiğim film yönetmenleri Amerikalı: Howard Hawks, Orson Welles, Robert Altman, Blake Edwards, Stanley Kubrick, John Cassavetes, Martin Scorsese, Woody Allen, David Lynch, Russ Meyer, Sam Raimi, Paul Thomas Anderson, Larry Clark, David Fincher, M. Night Shyamalan.

Amerikan kültürü dünyayı ekonomik nedenlerle değil özel yeteneğiyle eziyor. Disney'i Hitler'e, Spielberg'i şeytan'a benzeten demagogların sık sık yaptıkları gibi, etkisini ve gücünü siyasî bir manipülasyona indirgemek kolaycılık olur. Amerikan sanatı sürekli bir yenilenme içinde, zira kökleri gerçek hayatın derinliklerinde. Amerikalı sanatçılar hep yenilik peşindeler, ama bu, bize bizi anlatan bir yenilik. Onlar yeniliği erişilebilirlikle, orijinal yaratıyı baştan çıkarma arzusuyla bağdaştırmayı biliyorlar. Moliere de kâr peşindeydi, Mozart da kitlelerin gönlünde taht kurmak istiyordu: bunda utanılacak bir şey yok. Amerikalı sanatçılar, Avrupalı meslektaşlarından daha az teori yumurtluyorlar, çünkü pratikle fazlasıyla meşgul olduklarından buna ayıracak zamanları yok. Dünyaya dört elle sarılıyor, onunla kavga ediyor ve betimlerken dönüştürüyorlar. Amerikalı yazarlar naturalist olduklarını sanıyorlar, ama aslında hepsi Marksist! Kendi ülkelerine karşı son derece eleştireller. Dünyada hiçbir demokrasi kendi edebiyat dünyasından bu kadar itiraz görmüyor. Amerikan bağımsız ve underground sineması olabilecek en bozguncu sinema. ABD'li sanatçılar rüyalarının gemisine bütün dünyayı bindiriyorlar,

çünkü daha cesurlar, daha çalışkanlar ve kendi ülkeleriyle dalga geçmeye cüret ediyorlar. Pek çokları, Avrupalı sanatçıların Amerikalı benzerleri karşısında üstünlük kompleksine kapıldıkları kanısındalar, ama yanılıyorlar: bu bir aşağılık kompleksi. Amerikan karşıtlığında, epeyce bir kıskançlık ve karşılık görmemiş aşk acısı da var. Aslında bütün dünya Amerikan yapıtlarına hayranlık duyuyor, ama aynı karşılığını görmediği için ABD'ye gönül koyuyor. Çarpıcı bir örnek mi istiyorsu-

I
nuz? Alın size, Bernard Pivot'nun "Bouillon de culture"nin son bölümünde James Lipton'a ("Actor's Studio" programının sunucusu) gösterdiği hüsnü kabul. Fransız televizyon tarihinin en iyi edebiyat programının yaratıcısı Pivot, küçük bir kablolu televizyon kanalında Hollywood aktörleriyle ermişlerin yaşam öykülerini andıran konferanslar düzenleyen dalkavuk ve üfürük gazeteci Lipton'ın karşısında ezilip büzülüyor gibiydi. Döneminin bütün büyük yazarlarıyla söyleşi yapmış bir adam olan, "Apostrophes"un yaratıcısı Pivot, adının Atlas Okyanusu'nun öte yakasında, beş para etmez, yapmacıklı bir yağcı tarafından anılıyor olmasına inanamıyordu! Bizi gıcık eden Amerikan emperyalizmi değil Amerikan şovenizmi, Amerika'nın kültürel soyutlanma politikası, yabancıların çalışmalarına mutlak ilgisizliği (New York ve San Francisco hariç). Bugün Fransa'nın ABD'yle ilişkisi, aynen taşranın Paris'le olan ilişkisi gibi: hayranlıkla karışık ret, oralı olma arzusu, buna direnmenin övücü. Küçümseyici bir edayla omuz silkebilmek için onlarla ilgili her şeyi bilmek istiyoruz. Toprağımızın derin gerçeklerine ne denli sağlam bastığımızı vurgulamak için son eğilimlerden, yeni mekânlardan, New York dedikodularından haberdar olmak istiyoruz. Amerikalılar Avrupalıların tuttuğu yolun tersini tutmuş gibiler: onların aşağılık kompleksi (tarihinin ve kültürünün büyük

kısmı ithal malı olan, genç, "yeni zengin",
çocuksu bir ülke) üstünlük kompleksine dönüştü (iş
bilirlik ve iş bitiricilik dersleri, kültürel
yabancı düşmanlığı, ticarî büyüklerime ve reklamla
ezme).

Fransız kültürel istisnasına gelince, bunu dediği
gün kapıya konan bir şirket başkanının
söylediğinin tersine, henüz ölmedi: olağanüstü
sıkıcı filmler, olağanüstü üfürük kitaplar ile
genelde olağanüstü ukala ve kendinden hoşnut sanat
yapıtları üretmekten oluşuyor. Bu üzücü saptamaya
kendi işimi de dahil ettiğimi söylememe hacet yok
kuşkusuz.

08.35

Windows on the World'un girişi bej rengi.
Amerika'nın tepesinde her şey bej rengi. Duvarlar
huzur verici, halılar kalın, yumurta kabuğu
geometrik desenli. Mokasenleriniz kalın bir yün
tabakasının içine gömülüyor. Zemin yumuşak; bundan
pirelenmeliydik aslında.

-Keep quiet!

Sabahın sekiz buçuğunda oğullarım zıpkın gibiler.
İnsan kaç yaşından itibaren yorgun uyanmaya başlar
? Ben durmadan esnerken, onlar dört bir yana
koşuyor, masaların arasında slalom yapıyor, mor
saçlı yaşlı bir bayanı neredeyse yere
düşürüyorlar.

- Stop it, guys !2

İstediğim kadar gözlerimi açayım, sözümü
dinlemiyorlar. İki oğlum üzerinde hiçbir otoritem
yok, kızdığım da bile saçmaladığımı düşünüyorlar.
Haklılar: saçmalıyorum. Aslında buna hiç mi hiç
inanmıyorum. Kuşağımın bütün ana babaları gibi ben
de sert olamıyorum. Bizim çocuklarımız
terbiyesizler, çünkü hiç terbiye edilmediler. Ne
de olsa bizler tarafından değil, çizgi film
kanalları tarafından eğitiliyorlar. Tüm dünya
çocuklarının dadısı Disney Channel'a teşekkürler!
Çocuklarımız arsız ve şımarık, çünkü bizler de
öyleyiz. Jerry ve David tepemi attırıyorlar, ama
anneleriyle aralarında büyük bir fark var: onlar

hâlâ seviyorum. Onlara bir hafta boyunca derslerini astırmamın nedeni de bu zaten. Olculu kıracakları için sevinçten deliye döndüler! Pasrengi rahatsız sandalyemde sürekli pozisyon değiştiriyor ve inanılmaz manzaraya

1. Sessiz olun ! (ç.n.)
2. Kesin artık çocuklar! (ç.n.)

dairesel bir bakış atıyorum. "Unbelievable" diyordu tanıtım broşürü: reklam ilk kez yalan söylemiyor. Güneşli Atlas Okyanusu gözlerimi kamaştırıyor. Gökdelenler açık mavi gökyüzünü karton bir maketteki gibi parçalara bölüyor. ABD'de hayat bir filme benziyor, zira tüm filmler burada çevriliyor. Amerikalıların hepsi aktör; evleri, arabaları, arzuları insana sahteymiş gibi geliyor. Hakikat her sabah Amerika'da uyduruluyor. Bu ülke selüloit üzerine kaydedilen bir kurmacaya benzemeye karar vermiş.

-Sir...4

Garson kız polislik yapmak zorunda kaldığı için mutlu değil. Frisbee oynamak amacıyla borsacı bir çiftin donut'mı aşırıan Jerry ve David'i yanıma getiriyor. Onları tokatlamalıydım, ama gülümsüyorum, elimde değil. Donut'm sahiplerinden özür dilemek için ayağa kalkıyorum. Bunlar Cantor Fitzgerald'ın iki elemanı: üzerindeki Ralph Lauren takımlara rağmen seksi bir sarışın (hâlâ böyle giyinen hatunlar var mı ?) ve Kenneth Cole marka takım elbiseli, iriyarı, ama cool esmer bir adam. Sevgili olduklarını tahmin etmek için özel detektif olmaya gerek yok. Karınızla World Trade Center'm tepesine kahvaltı etmeye gider misiniz? Hayır... Karıcığınızı evde bırakır ve işyerinden bir hatunu 8-10'a (17-19'un yuppie versiyonu) davet edersiniz. Kulak kabartıyorum, kapı dinlemeyi severim, özellikle de arada kapı olmadığında.

- Techno'la15 konusunda bullsh*t'im...6 diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Merril spekülatif amaçlarla bankaları upgrade etti,7 diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Karını terk et, diyor Ralph Lauren'li sansın.
- 3. inanılmaz, (ç.n.)
- 4. Bayım, (ç.n.)
- 5. Teknoloji hisseleri, (ç.n.)
- 6. iyimser. Yükselişte olan piyasa, boğa piyasası, (ç.n.)
- 7. Notunu yükseltti, (ç.n.)
- Yeniden normal bir ilişkiye başlamak için mi ? diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- Bizimkisi asla normal olmayacak, diyor Ralph Lauren'li sarışın.
- Ama ben senden kocanı terk etmeni istemiyorum, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- İsteseydin yapardım, diyor Ralph Lauren'li sarışın.
- Aşkımız güzel çünkü imkânsız, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- Seni sabahları ya da öğleden sonraları görmekten bıktım, diyor Ralph Lauren'li sansın.
- Geceleri çekilmez olurum, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- Mike Wallace beni bu hafta sonu j etiyile Los Angeles'a davet etti, diyor Ralph Lauren'li sarışın.
- A, öyle mi ? Peki bunu kocana nasıl açıklayacaksın ? diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- It's none of your business,8 diyor Ralph Lauren'li sarışın.
- Bunu yaparsan beni bir daha asla göremezsin, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- Mike'ı kıskanıyorsun, ama kocamı kıskanmıyorsun? diyor Ralph Lauren'li sarışın.
- Kocanla iki yıldır düzüşmüyorsun, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- Kamu terk et, diyor Ralph Lauren'li sansın.
- Techno'laı konusunda gerçekten bullish misin ? diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- 8. Seni ilgilendirmez, (ç.n.)

08.36

"The Windows of the World", Burt Bacharach ile Hal David'in, 1967'de Dionne Warwick tarafından

yorumlanan bir şarkısının adı. Sözleri ne diyor?
Dizeler Vietnam Savaşı'na karşı yazılmıştı.

The windows of the world are covered with rain,
Where is the sunshine we once knew ? Ev'rybody
knows when little children play They need a sunny
day to grow straight and tall. Let the sun shine
through.

The windows of the world are covered with rain,
When will those black skies turn to blue ?
Ev'rybody knows when boys grow into men They start
to wonder when their country will call. Let the
sun shine through.

Benim (üstünkörü) çevirimle, Jacques Prevert tarzı
saftirik ve barışçı bir şiire dönüşüyor:

Dünyanın pencereleri yağmur içinde,
Eski günlerdeki güneş nerede ?

Herkes bilir, çocuklar güneş ister oynarken
Serpilip gelişebilsinler diye.

Bırakalım, güneş içeri girsin.

Dünyanın pencereleri yağmur içinde, Kapkara
gökyüzü ne zaman dönecek maviye ? Herkes bilir,
çocuklar sormaya başlar erkek olurken Ülkem beni
ne zaman göreve çağırarak diye. Bırakalım, güneş
içeri girsin.

Windows on the World'un patronu bu şarkıyı biliyor
muydu acaba ?

1

08.37

Benimkiler sıkılıyorlar ve bu benim hatam: onları
yaşlıların takıldığı yerlere götürüyorum. Oysa
ısrar eden onlardı! Görüntünün onları
oyalayacağını düşünmüştüm, ama turu hemencecik
tamamladılar. Babalan gibiler: her şeyden çarçabuk
bıkıyorlar. Dizginsiz zapping ve varoluşsal
şizofreni kuşağı! İnsanın her istediğine sahip
olamayacağını, her şey olamayacağını öğrenince ne
yapacaklar ? Onlara acıyorum, çünkü şahsen ben,
bunu anladıktan sonra bir daha asla belimi
doğrultmadım.

Çocuklarımı gördüğümde kendimi bir garip
hissediyorum hep. Onlara "Sizi seviyorum" demek

isterdim, ama artık çok geç. Üç yaşındayken uykuya dalana kadar tekrarlardım bunu onlara. Sabahları, ayaklarının altına gıdıklayarak uyandırardım onları. Yorganın altından sarkan üşümüş ayakları olurdu hep. Artık erkek oldular, tersleyiverirler adamı. Hem sonra onlarla hiç meşgul olmuyorum, onları yeterince sık görmüyorum, artık alışkanlıktan arasında yer almıyorum. Onlara "Sizi seviyorum" demek yerine şöyle demem gerekirdi:

- Olmayan bir babadan daha kötüsü olan bir babadır. Bir gün, sizi soluksuz bırakmadığım için teşekkür edeceksiniz bana Uzaktan el üstünde tutarak kanatlanmanıza yardım ettiğimi anlayacaksınız.

Ama bunu söylemek için bu defa da çok erken. Benim yaşım, yani kırk üçlerine geldiklerinde anlayacaklar nasılsa. İki erkek kardeş olmak tuhaf bir şey doğrusu: hem birbirlerinden ayrılamıyorlar, hem de sürekli savaş halindeler. Bu sabah fazla sızlanma-malıyım: pek dalaşmıyorlar. Rice krispies'le1 oyalanıyorlar bi-

I. Pirinç gevreği, (ç.n.)

raz: Snap, Crackle, Pop.2 Okullar açılır açılmaz çaldığımız tatilden söz ediyoruz. David, Studios Universal'a dönmek istiyor. Bütün yıl, üzerinde "I survived Jurassic Parc"^ yazılı tişörtüyle caka sattı. Kirliye bile atmak istemiyordu! Yedi yaşındaki bir çocuktan daha snop ne olabilir? O yaştan sonra disipline giriyorlar, o kadar kasılmıyorlar. Jerry'yi alın mesela, kardeşinden iki yaş büyük ve daha şimdiden kendini kontrol eden, ödünler veren bir erkek. O da Eminem sweat'iyle hava atıyor, ama daha az huysuzluk ediyor: o büyük. David hep hasta, durmadan öksürmesinden nefret ediyorum, geriyor beni, ama öksürük sesinden mi yoksa baba sevgisinden ileri gelen bir kaygıdan dolayı mı gerildiğimi bilemiyorum. Aslında, beni sinirlendiren, bencil olduğumdan emin olduğum halde iyi olduğumdan emin olmamam.

Brezilyalı bir işadamı bir puro yakıyor. İnsanın bu saatte tütün içmesi için kafayı yemiş olması lazım. Şef garsona işaret ediyorum, hemen adama doğru koşuyor, çünkü şehrin tüm kamusal mekânlarında olduğu gibi Windows'ta da sigara içmek yasak. Adam yasayı yeni öğrenmiş ve çok öfkelenmiş gibi yapıp kendisine sigara içilen bölümün gösterilmesini istiyor. Beriki, sokağa inmesi gerektiğini açıklıyor! Brezilyalı purosunu söndürmek yerine ayağa kalkıyor ve kararını verip hızla asansöre doğru yürüyor; onur meselesi kuşkusuz...

2. Kellogs'un pirinç gevreği markası, (ç.n.)

3. Jurassic Park'ıan sağ çıktım, (ç.n.)

08.38

...Ve işte bir puronun nasıl hayat kurtarabildiğinin resmi. Sigara paketlerinin üzerine yeni bir not koymak lazım: "Sigara içmek, havaya uçmalarından önce binalardan çıkılmasını sağlar."

Bir şeyleri değiştirebilmeyi, oradan derhal defolup gitmesi için Carthew'e bağırabilmeyi, VELETLERİNİ DE AL ÇEK GLT BURADAN, KOŞARAK VINLAYIN, ÖTEKİLERE DE SÖYLE, ÇABUK, KIPIRDAYIN, KAHRETSİN HER ŞEY HAVAYA UÇACAK! GET THE FUCK OUT OF THIS FUCKING BUILDING! diyebilmeyi isterdim. Romancının iktidarsızlığı, kendini gösterme merakı. Bütün kitaplar gibi bu da işe yaramaz bir kitap. Yazarlar hep çok geç gelen süvariler gibiler. Maine-Montparnasse Kulesi'nin Depart Sokağı'na bakan cephesi daha geniş: birileri uçakla içine dalmak isteselerdi bu cepheyi hedeflemeleri gerekirdi. Herkesin nefret ettiği bu binaya yavaş yavaş âşık oluyorum. Gündüzleri ne kadar tiksiniyorsa geceleri o kadar beğeniyorum onu; kenarlardaki kırmızı ışıklarla sadece geceleri parlak ve elektrikli, âdeta Paris'te bir deniz feneri. Geceleri bana 2001: Uzay Macerası'nın monolitini anımsatıyor: sonsuzluğu simgelediği farz edilen o siyah ve dikey dikdörtgeni. Dün akşam nişanlımı kulenin bodrum katındaki gece

kulübüne götürdüm. Eskiden diskoteğin adı L'Enfer'di, ama yakınlarda Red Light olarak değiştirdiler. Kulüpte VSD dergisinin yirmi beşinci yaşı kutlanıyordu: diskocu kalabalık, vestiyer kızıru-

I. Bu lanet olası binadan siktir git. (ç.n)
35

Şu, sponsorlar ve deejay'ler, VLP'te birkaç kişi, özel hiçbir şey yoktu. Sevgilime sarıldım ve Fransız Ground Zero'sunun2 altında öpüştük. Onu tuvaletlerde bir güzel becerirdim, ama reddetti: - Üzgünüm: bu akşam kukum oruç tutuyor! Bu espri için Müslüman yetkililerden peşinen özür dilemeyi görev biliyorum. Ramazanda geceleri yemek yemenin serbest olduğunu gayet iyi biliyorum. Bağışlayıcı ve esirgeyici olun lütfen. Fetva çakarmanıza gerek yok: ben zaten yeterince ünlüyüm. Oldukça karışık bir 2002 yılı geçirdim. Çok eğlendim ve pek de azımsanma-yacak kadar gülünç duruma düştüm, isterseniz 2003'te abartmayalım. El-Cezire kanalının Fransa bürosu Montpamasse Kulesi'nde olduğuna göre, buraya fanatik islamcılar tarafından herhangi bir saldırı düzenlenme riski yok gibi görünüyor. Kızarmış ekmeğimi kahve fincanıma batırırken dikkatimi bu paratonerin üzerinde yo-ğunlaştırıyorum. Montpamasse Kulesi'nin yüksekliği 200 metre. World Trade Center'm boyu hakkında bir fikir edinmek için, iki Montpamasse Kulesi'ni üst üste koysanız bile, Dünya Ticaret Merkezi'nin yanında kısa kalacaktır. Her sabah asansörle Ciel de Paris'ye (56. kat) çıkmam 35 saniye sürüyor; zaman tuttum. Kabinde ayaklarımın ağırlaştığını, kulaklarımın tıkandığını hissediyorum. Bu tür hızlı asansörler insanda hava boşluğuna giren bir uçakla aynı duyguları yaratıyor -üstelik emniyet kemeri de yok. Ciel de Paris, Windows on the World'den geriye kalan tek şey: bir fikir. Şehre hâkim bir kulenin tepesinde, tuhaf ve iddialı bir restoran konsepti. Burada dekor kapkara, tavan yıldızlı bir gökyüzüne benzetilmiş. Bu sabah pek kalabalık

değil, çünkü hava kapalı. Görüş iyi olmadığında, insanlar rezervasyonlarını iptal ediyorlar. Ciel de Paris sisin içine boğulmuş durumda. Camlardan beyaz bir dumandan başka hiçbir şey görülüyor. Burnumu pencere camına yapıştırdığımda çevredeki sokakları seçebiliyorum. Küçükken beni hep bulutların üzerinde dolaşmakla eleştirirlerdi; bugün de

2. Sıfır noktası; bombanın patladığı yer, uçağın çakılma noktası, (ç.n)

36

aynı şeyi yapmaya devam ediyorum. Knoll koltuklar muhtemelen 70'li yıllardan kalma; yakında yeniden moda olurlar. Siyah ve pas-rengi halılar Mocky filmlerini anımsatıyor. Sürekli bir dip gürültüsü var; klima nükleer bir reaktör gibi uğulduyor. Yüzümü camlara yaklaşıyorum: Rennes Sokağı pustan görünmüyor. Drugstore Publicis Saint-Germain'dekilere (tıpkı Windows on the World gibi, bu da artık var olmayan bir mekân) benzeyen kahverengi deri kaplı, arkalıksız bir kanepeye oturdum, sıkma portakal suyu ve viennoiserie^ (üç adet çikolatalı minik kruvasan) sipariş ettim, garson kızın üzerinde de portakal rengi bir üniforma var (yakında bu da yeniden moda olur). Bana bej rengi bir peçeteye sarılmış kruvasanlar getiriyor. El-Kaide teröristleri belki de bej renginden, portakal rengi üniformalardan ve garson kızların satıcı tebessümlerinden bıkmışlardı.

Saat 08.38'de Ciel de Paris'de, Montparnasse sinemalarının önünde korna çalan otomobil sürücülerinden uzakta, BNP çalışanlarının üzerinde, ölümlüler âleminde 200 metre yukarıda yapayalnızım ve kendimi çok kötü hissediyorum. Hayatım bir facia, ama kimse bunu anlamıyor çünkü çok kibarım: devamlı gülümsüyorum. Gülümsüyorum, çünkü insan gizlerse ıstırabının geçtiğini düşünüyorum. Bir anlamda doğru bu: görünülük, doğrulanabilir-lik, maddiyat dünyasında yaşadığımızı göre, bir şey gözle görül-müyorsa yok

demektir. Acım maddî değil; görünmez durumda. Ben kendi kendimin inkârcısıyım.

3. Ekmek dışında undan yapılan çörek, kurabiye gibi ürünler, (ç.n)

08.39

Cappuccinomunu bitirirken, bana bakmayan diğer müşterilere bakıyorum. Bir sürü kızzıl saçlı, sportif erkek. Kendi fotoğraflarını çeken Japonların oturduğu bir masa var. Eşlerini aldatan borsacı çift var. Benim gibi Amerikalı turistler var, zengin olmuş ve bundan gurur duyan redneck'ler ya da pantolon askısı takmış WASP'lar ya da beyaz dişli yuppie'ler. Gömlekleri çizgili oğlanlar. Uzun tırnakları manikürlü güzel elleri olan, saçları aşırı bakımlı kadınlar. Çoğu Britney Spears'in yirmi yıl sonraki haline benziyor. Hepsi de şişman olan Araplar, İngilizler, Pakistanlılar, Brezilyalılar, İtalyanlar, Vietnamlılar, Meksikalılar var. Windows on the World'un müşterileri arasındaki en büyük ortak nokta göbekleri. Kendime, ufaklıkları NBC Building'in 65. katındaki Rainbow Room'a götürseydim daha mı iyi olurdu diye soruyorum. Gökkuşağı Salonu'na: şehrin göbeğinde yirmi dört adet pencere. Rockefeller Center'ın tasarımcıları bu mekâna Stratosfer adını vermek istiyorlardı. Ama benim veletler 30'lu yılların aynalarından, Manhattan'ın yansımalarından, caz orkestraları efsanesinden, Çılgın Yülar'ın kokusundan bir şey anlamazlardı. Jerry ve David'in tek istedikleri New York'un en yüksek restoranında sosis ve muffin2 tıkmak. Cüzdanıma bereket, lobideki Toys"fl"Us mağazası kapalıydı, yoksa altından girip üstünden çıkarlardı. Çocuklarım birer diktatör, ben de onların karşısında susta duruyorum. Kahvaltımı ederken aşağı bakıyorum; bu yükseklikten insanlar seçilmiyor artık. Lower Manhattan'da hareket eden tek şey Brooklyn Bridge'den şehre girip çıkan arabalar, East Ri-

1. Beyaz, Anglosakson, Protestan, (ç.n.)

2. Topkek. (ç.n.)

ver'in üzerinde uçan turist helikopterleri ve asma köprülerin altında karşılaşan mavnalar. Bir gezi rehberinden, Kafka'ya ait şu satırları kopyaladım: "Brooklyn Köprüsü, East Irmağı'nın üzerine ağırlıksız bir nesne gibi asılıydı ve gözlerinizi yumduğunuzda titriyordu. Bomboş gibi görünüyordu, kısırtısız su, altında parlak bir kurdele gibi uzanıyordu." Hiç görmediği bir şeyi bu kadar iyi betimlemesi şaşırtıcı. Ben, Chase Manhattan Bank'in binasını, solda Manhattan Bridge'i, sağda Fulton Street'in ucundaki South Street Seaport'u görüyorum, ama bunları betimlemeyi beceremezdim. Ve benim olan bu kaçıklar ülkesini, bu kokuşmuş çağı ve katlanılmaz çocuklarımı sevdiğimi fark ediyorum. Bir şefkat dalgası sarıyor içimi - kuşkusuz dün akşamki votkanın etkisi devam ediyor hâlâ. Candace beni Pravda bara götürdü ve vişneli votkayı biraz fazla kaçırdık. Sevgilim Victoria's Secret'in katalogu için poz verdi, bunu size, onun ne derece hofi olduğuna dair bir fikir vermek için söylüyorum sadece. Ama aramız iyi değil: onunla evlenmemi, ondan bir çocuk yapmamı, birlikte yaşamamızı istiyor; tam da tekrarlamaktan kaçınmaya çalıştığım üç hata. Bekâr kalmak istiyorum diye beni cezalandırmak için düzüştüğümüzde orgazm olmuyor artık. Bazı kadınların evet diye düşündüklerinde hayır dedikleri söylenir, Candace ise bunun tam tersi: evet dediğinde, içinden hayır diyor.

- Techno'lar konusunda neden bullish'sin ? diye soruyor Kenneth Cole'lu esmer adam.
- Hazır balon patlamışken zamanıdır, diye yanıtlıyor Ralph Lauren'li sarışın. Geri dönmenin zamanıdır, kâğıtlar düşüyor.
- Ccish-Jlows'un4 seviyesine bak, tamamen zırva, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam. Kendimi squeeze etmekten5 korkuyorum.
- Enron için pozisyon kapattım, inanılmaz bir şirket, diyor Ralph Lauren'li sarışın. £7a minelerine6 baktın mı hiç?

3. Ateşli, (ç.n)

4. Nakit girişi, (.n)

5. Sıkıştırmak, (.n)

6. Kazanç, (.n)

- Doğrusun, üzerine gitmek lazım. WorldCom da almalı. EBIT-DA'ları bir milyon dolar kadar, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam. Kalanı için market'ta offageçtim.7

- Her halükârda 2001 boktan bir yıl;

bo/ıws'larımızdan8 lanet olası bir cut9

yapacaklar, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

Hawaii'de-ki villana elveda diyebilirsiniz.

- Benim için gayet basit: Porsche'ye yazık olacak, cash'e geçtim, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

Ama 2002'nin daha iyi geçeceğinden eminim, Greenspan'ın ° faiz oranlarına ne yapacağın beklemek yeterli.

- Seni seviyorum, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Seni açık artırmaya çıkarıp kaç para ettiğini öğrenmek isterdim, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Orospu karını terk et, diyor Ralph Lauren'li sansın.

- OK, bu akşam jakuzimden sonra ona her şeyi söyleyeceğim, yemin ederim, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

Ve iyi bir California pornosunda ya da bir parfüm reklamında olduğu gibi, dillerini çıkararak oldukça seksi bir şekilde, derin derin öpüşüyorlar.

7. Borsada pozisyon kapattım, (.n.)

8. Prim, ikramiye, (.n.)

9. Kesinti, (.n.)

10. ABD Merkez Bankası, (.n.)

08.40

Bütün gezi rehberleri Windows on the World'e övgüler düzüyordu. 2002 yılının bu eylül sabahı Montpamasse Kulesi'nin tepesinde, baştan sona tarıyorum hepsini. Trajediden bir yıl sonra, yazdıkları garip bir tını kazanıyor. Guide Vert de Michelin 2000 şöyle diyor örneğin:

Windows on the World, One World Trade Center (107. kat). Bu şık bar-restoran New York'un en güzel panoramik görüntülerinden birine sahip. 1993'teki ünlü bombalı saldırıdan sonra gerçekleştirilen önemli restorasyon çalışmaları kabuk değiştirmesine ve çok gösterişli bir iç mekân edinmesine olanak verdi.

World Trade Center bir hedef, gezi rehberleri bile biliyordu bunu. Sır falan değildi bu. 26 şubat 1993 günü saat 12.18'de, otoparka bırakılan bir kamyonetin içinde bir bomba patlamış ve binanın bodrum katları çökmüştü. Derin bir krater, altı ölü, bin kadar yaralı. Kuleler bir aydan kısa bir süre içinde onarılmış ve yeniden hizmete açılmıştı.

Gezi rehberi Frommer's 2000 daha çenebaz: Windows on the World (giriş West Street, Liberty ile Vesey arası). Yemek 25 \$-35 \$; sunset (günbatımı, saat 18.00'den önce) mönüsü 35 \$; brunch 32,50 \$. Kredi kartı geçerli. Metro: C, E, World Trade Center istasyonu. West Street'te sürücülü otopark 18 \$. İçerisi oldukça sade, ama hoş. Zaten bütün New York dışarıda, "Pencerelerin öteki tarafında olduğundan bunun bir önemi yok ! Restoran

kapanmaz bir şehir manzarasına sahip. Ve Club 21'in eski şefi Michael Lomonaco ocakların başına geçtiğinden beri, yeni Amerikan mutfağı eşsiz. Kav da gayet iyi. Lomonaco'nun spesiyaliteleri olan kömür ateşinde pırzolanın ya da Maine usulü istakozlu böreğin yanında iyi gidecek bir şeyler içmeyi uman bir şarap erbabı da olsanız basit bir amatör de, içki servisinden sorumlu garson seçiminizi memnuniyetle yönlendirecektir.

Bir yazıda, restoranın mutfağında yan yana oturup deniz kabuklularını temizleyen, birlikte yaşayan ve birbirinden hiç ayrıla-mayan iki erkek kardeş olduğunu okudum. İki Müslüman.

Bugün bildiklerimiz, bizi her yerde, olacıklara işaret eden birtakım ipuçları aramaya itiyor; 2000 yılının sıradan bir restoran eleştirisine kâhince

özellikler atfeden aptalca bir alıştırma. Bu son değerlendirme yazısını kelime kelime didiklersek, Nostradamus metinlerine dönüyor: "Pencereler'in öteki tarafından" ? Bir uçak gelecek. "Kapanmaz manzara" ? Öyle bir kapanır ki. "Kav da gayet iyi" ? Elbette öyle, yakında içinde kullanıma hazır 600 000 ton moloz olacak, "içki servisinden sorumlu garson seçiminizi memnuniyetle yönlendirecektir" ? Tıpkı bir hava trafik kontrolörü gibi. "Kömür ateşinde pırzola" ? Yakında 1 500 derece ısıda. "Maine usulü ıstakoz" ? (Molla Ömer usulü demek istediniz herhalde?) Yaptığının komik olmadığını biliyorum, ölümle dalga geçilmez. Bu öz savunma refleksinden dolayı affınızı dilerim: bu zırvaları bir Paris gökdeleninin tepesinde, artık var olmayan ikiz bir mekânı tanıtan sayfalarca gezi rehberini karıştırırken yazıyorum. Her yerde uyanlar, geçmişten gelen şifreli mesajlar görmemek elde değil. Windows on the World'in bulunduğu tek yer mazi artık. Dünyanın tepesinde nefis akşam yemekleri yediğiniz; metresinizi manzara seyretmeye götürmek, o çantasında prezervatif olup olmadığına bakmak için eğildiğinde dekoltesini dikizleyebilmek için telefonla masa ayırtmak zorunda olduğunuz o restoran, o harikulade ve eşsiz ve el değmemiş mekân, o mekânın adı mazi artık.

Hachette 2000 gezi rehberine gelince, aşağıdaki cümlelerin gün

gelip zalimce bir ironi kazanacağından

kuşkulı maksızın şöyle diyor:

Restoran öğle yemeği saatlerinde özel bir kulüp gibi işliyor, ama ekstra ücret karşılığında, üye olmasanız bile size kapılanın açacaktır.

Aynen.

Twin Towers'in paradoksu, New York'un en eski mahallesinde, Manhattan Adası'nın güney ucundaki New Amsterdam'da inşa edilmiş ultra modern bir bina olmasıydı. Bugün, New York'un görüntüsü aynen Holden Caulfield'in evden kaçtığı tarihlerdeki gibi oldu yeniden. Twin Towers'in yıkılması, bu

şehri doğum tarihim olan 1965 yılıma geri götürüyor. World Trade Center'la yaşıt olduğumu bilmek garip bir duygu uyandırıyor içimde. Salinger, 1949 yılında geçen Çavdar Tarlasında Çocuklar'ı (1951) Manhattan'da yazmıştı. Romanın İngilizce başlığı The Catcher in the Rye'm nereden geldiğini biliyor musunuz? Robert Burns'ün bir dizesinden: "Rastlarsa birine biri, çavdarlar arasında," Holden Caulfield (anlatıcı) şiiri yanlış anlıyor: "Yakalarsa birini biri, çavdarlar arasında" dendiğini sanıyor. Kendisini "çavdarlar arasında yakalayıcı" olarak tarif ediyor. Hayatta yapmak isteyeceği tek iş bu. 172. sayfada gönlünden geçenleri kız kardeşi Phoebe'ye anlatıyor. Kendisim, binlerce küçük çocuğu kurtarmaya çalışmak için bir çavdar tarlasında koşarken hayal ediyor. Yeryüzündeki ideal meslek bu onun için. Bir uçurumun kenarında koşan sürüyle çocuğu, kendini boşluğa atan masum yürek salkımlarını yakalamak için oraya buraya atlayıp zıplamak. Şuursuz gülüşleri rüzgârda uçuşacak. Çavdar tarlasında güneşle birlikte koşmak. "Herkes bilir, çocuklar güneş ister oynarken / Serpilip gelişibilsinler diye" ("The Windows of the World"). Mümkün olan en güzel yazgı: onları düşmeden yakalamak. Ben de pencerelerde yakalayıcı olmak isterdim.

The Catcher in the Windows.* I. Pencerelerde Yakalayıcı. (ç.n.)

08.41

Yan masadakileri küçümsemece oyunu oynuyorum, çocuklarımdan sıkıldığımda yaptığım gözde sporlardan biridir bu. Şu sonradan görmelere de bakm hele; bundan üç ya da dört yüzyıl önce Atlas Okyanusu'nun karşı kıyısından gelip buralara yerleşen Hollandalı, İrlandalı, Alman, İtalyan, Fransız, İngiliz ve İspanyol göçmenlerin soyundan geldiklerim unutuyorlar. Yupppiiü, başardım, Long Island'da bir evim var! "Shit"ı yerine "shoot" diyen pembe yanaklı çocuklarım var! Artık göçmen bir köylü parçası değilim. Yumuşak ve pahalı

çarşafılar, yumuşak ve pahalı tuvalet kâğıtları, yumuşak ve pahalı çiçekli perdeler ve saçları spreyli karımın salyalarının akıtan elektrikli ev aletleri! Amerikan tarzı mutluluk: Amerikan Güzeli. Zaman zaman, filmin kahramanı Lester Burnham olduğum duygusuna kapılıyorum. Mükemmel ailesiyle sıkıntıdan patladığının farkına varan şu bıkkın ve sinik adam, iki yıl önceki so me! yani. Carthew Yorston her şeyi bir günde defetti başından. Kabul, kendimi evimin kapısına koydurmaya çalıştım: bunu yüreksizlikten mi, yoksa Mary'ye olan saygımdan dolayı mı yaptım bilmiyorum. Filmde, karısı Burnham'ı öldürmek ister, ama adamcağız sonunda insan kaçkını asker komşusu tarafından öldürülür. Kabul edelim ki, şu an için o zavallı Lester'dan daha iyi idare ediyorum durumu. Ama düşün altmda nasıl da mastürbasyon yapıyordum! Sonra, off sesle söylenen şu bayıldıığım cümle var: "Bir yıl içinde ölmüş olacağım, ama belki de zaten ölüyüm ben." Lester Bumham'la aramda bir sürü ortak nokta var.

1. Bok, kahrolası, lanet, (ç.n.)

2. Benim gibi. (ç.n.)

Umarım, oğullarımın bana yakında kız arkadaşlarını tanıştıırırlar. Hım, hım, onlara kart bir zampara gibi sarkıntılık etme arzuma direnebileceğimden emin değilim. Jerry ve David Yorston'ın ileride ne yapacaklarını merak ediyorum. Sanatçı mı, rockstar mı, sinema oyuncusu mu, TV sunucusu mu olacaklar? Yoksa uzun dişli işadamları, sanayiciler, bankacılar mı? Baba olarak onlar için ikinci seçeneği diliyorum, ama Amerikalı olarak birincisinin hayalini kuruyorum. Gerçek ise, sonunda babaları gibi gayrimenkul pazarlamacısı olmaları ihtimalinin çok yüksek olması. Kırk yıl içinde, Fort Lauderdale'de, yatalak olup altıma sıçtığmda bezlerimi değiştirecekler. Bir Florida gulagında peksimet kemirerek miraslarını yiyeceğim! Başarmış olacağım: shopping'im eve teslim edilecek, tüm yiyecekleri internet'ten sipariş edeceğim ve "Char-lie'nin Melekleri"ndeki

Farrah Fawcett'ten klonlanmış bir orospu,
gülümseyerek çükümü dişleyecek. I love my country?
Ha, az kalsın unutuluyordum: hâlâ yürüyebilir
durumda olursam golf da oynayacağım. Jerry ve
David sopalarımı taşıyacaklar!

Dürbünle aşağı baktığımda beyaz bir dörtgen
görebiliyorum: mikroskobik boyutlarda restoran
çalışanlarının güneşte öğle yemeği için terasa
sandalyeler yerleştirdikleri meydan burası.
Icecream satıcılarının tabelalarını dışarı
koyduklarını, gezgin hot dog ve pretzel
satıcılarının arabalarını WTC Plaza'nın çevresine
yerleştirdiklerini farz ediyorum. Ya şu küçük küp
de neyin nesi ? Açık havada yapılacak bir rock
konseri için kurulmuş yüksek bir sahne. Ya şu
metal bilye ? Fritz Koenig tarafından yontulan
bronz küre. Korkunç çağdaş heykeller var:
birbirine dolanmış, üst üste yapılmış, eğilip
bükülmüş metal kirişler. Sanatçıların ne demek
istediklerini anlamıyorum.

Pastırma yazındayız; "Autumn in New York"u
mırıldanıyorum:

3. Ülkemi seviyorum, (ç.n.)

4. Sosisli sandviç, (ç.n.)

5. Simit, (ç.n.)

45

Autumn in New York

Whyyyy does it seem so invitiiiiing ?

Glittering crowdss and chimering clouuuuds

In canyons of steeeeeel

Autuuuumn in Neeeeew York

Is often mingled wiiith pain

Dreaaamers with empty haaands

May sigh for ex000tic lands...6

Piyanoda Oscar Peterson, trompette Louis

Armstrong, vokalde Ella Fitzgerald.

Mutlaka bir vazektomi randevusu almam gerekiyor.

İlk başta Candace'la her şey mükemmeldi. Onu

internet'te (www. match, com'da) tavladım.

şimdilerde bu tür date'ler7 pek moda. Bu sitenin
dünyada sekiz milyon üyesi var! Başka bir şehre

gittiğinizde önceden birkaç randevu ayarlıyorsunuz, otel odası rezerve etmek kadar basit bir iş. ilk akşam yemeğinden sonra, ona sohbe devam etmek için odama çıkıp bir bardak içki içmeyi teklif ettim; normal olarak o anda reddetmesi gerekiyordu, çünkü date'in kuralı bu: ilk gece asla düzüşölmez. Bana ne yaptı biliyor musunuz ? Gözlerimin içine dimdik baktı ve konuştu: "Çıkarsam, konuşmak için yapmam bunu." Waow. Bütün merhaleleri birlikte aştık: otelin pay per TOew'unda8 X filmler, dildolar ve vibratörlerle ikili sodo-mizm ve mastürbasyon; birlikte bir swingers club'a9 bile gittik, ama orada tepemi attırdı, kafası kazılı, kulağı küpeli, sırık gibi bir sersemle hiç olmadığı gibi boşaldı! Eş değıştirme kulüplerinde, birinin Texash olduğu nasıl anlaşılır? Bir tek onlar kışkançlık kavgası çıkarırlar. O günden beri Candace'la sevişmek hep mükemmel,

6. New York'ta sonbahar / Neden böyle davetkâr / İşıltılı kalabalıklar ve hayalî bulutlar / Çelik kanyonlarda / New York'ta sonbahar / Sık sık acıyla karışır / Eli boş hayalperestler / Egzotik ülkeleri özleyebilirler... (ç.n.)

7. Çıkma, buluşma, (ç.n.)

8. Paral TV kanalı, (ç.n.)

9. Eş değıştirme kulübü, (ç.n.)

46

ama daha hyyenik. iki adet egomanik yalnızlığın toplamı sanki. Orgazm olmak için herkes birbirinin bedeninden yararlanıyor ve bazen ikimizin de kendimizi zorladığımız duygusuna kapılıyorum.

Hıramın. Boynuzlanıyor olmalıyım: şimdilerde ikili ilişkilerde giderek daha erken boynuz takılıyor.

08.42

Bir sorunum var: çocukluğumu hatırlamıyorum.

Çocukluğumdan hatırimda kalan tek şey burjuvaziyle saadet olmadığı.

Gece; ortalık kapkara. Saat çalışıyor, sekiz olmuş, geç kaldım, on üç yaşımdayım, kahverengi Kickers'ımı ayağıma geçiriyor, sıkıcı ve ağır ders

kitapları, mürekkep silgileri ve Stypen marka kalemle dolu US marka büyük bir çantayı arkamdan sürüklüyorum; ağabeyim ve ben annemin ısıtmak için kalktığı sütü kaymaklı olduğu için söylene söylene ve höpürdeterek içiyor, sonra asansörle 1978 kışının o karanlık sabahına iniyoruz. Louis-le-Grand Lisesi uzak. Paris'te, VI. Bölge'deki Coetlogon Sokağı'nda-yım. Soğuktan ve can sıkıntısından geberiyorum. Ellerimi çirkin çoban kabanımın ceplerine sokuyorum. Kaşındıran sarı atkımanın içinde büzüşüyorum. Yağmur yağacağını hissediyorum ve 84 numaralı otobüsü kaçırdım. Bütün bunların saçma olduğunu ve asla işime yaramayacağını bilmiyorum. Bu karanlık tan vaktinin çocukluk yıllarıma ilerde hatırlayacağım tek sabah olduğunu da bilmiyorum. Neden bu kadar üzgün olduğumu bile bilmiyorum - belki de matematik dersini kırmayı gözüm yemediğinden. Charles otobüsü beklemek istiyor, bense okula yürüyerek gitmeye, Vaugirard Sokağı'na girip Luxembourg Bahçesi boyunca yürümeye karar veriyorum. Scott ve Zelda Fitzgerald 1928 yılı nisanından ağustosuna kadar Vaugirard Sokağı'nda (Bonaparte So-kağı'nın köşesinde) yaşadılar, ama o zamanlar bundan da haberim yok. Bugün hâlâ yandaki Guynemer Sokağı'nda oturuyorum, balkonumdan aşağı baktığımda ağızlarından soğuk dumanlar çıkara çıkara, hızla liselerine doğru yürüyen çantalı okul çocuklarını görebiliyorum: çizgilere basmaktan kaçınarak kaldırımda hızlanan küçük ve kambur ejderhalar. Bir mayın tarlasından geçiyormuş gibi, kaldırım taşları arasındaki çizgilere basmamak için ayaklarına bakıyorlar. Kasvetli: o zamanki yaşamımı en iyi özetleyen sıfat bu. O buz gibi sabah gibi KASVETLİ. O an, başıma hiçbir zaman ilginç bir şey gelmeyeceğinden eminim. Çirkinim, sıksayım, kendimi yalnız hissediyorum ve gökyüzü üzerime boşalıyor. Kahrolası lisem gibi kurşun rengi Senato binasının önünde sırlıslıklamım; buradaki her şey içimi karartıyor: duvarlar, öğretmenler, öğrenciler.

Nefesimi tutuyorum; iyi değilim, hiç iyi değilim, neden hiç iyi değilim? Çünkü sıradanım, çünkü on üç yaşındayım, çünkü sivri ve kıvrık bir çenem var, çünkü raşıtiğim. İskelet gibi olacağına geber! Bir otobüs geliyor, tereddüt ediyorum, gerçekten, tereddüt ediyorum, o gün az kalsın altına atacaktım kendimi. Charles'in bindiği, beni sollayan 84 numara bu. Kocaman tekerlekleri, pensli gülünç pantolonumun (çok geniş fitilli bej rengi kadifeden) paçalarına çamur sıçratıyor. Normalli-ğe doğru yürüyorum. İnce ve kaygan buzun üzerinde boşuluyorum. Hiçbir kız sevmeyecek beni ve ben onları gerçekten anlıyorum, size kızmıyorum küçükhanımlar, kendimi sizin yerinize koyuyorum, o zamanlar ben de kendimi sevmiyordum. Geç kaldım: matematik öğretmeni Bayan Minois gözlerini havaya dikecek ve konuşurken tükürükler saçacak yine. Sınıfımdaki geri zekâlılar göze girmek için içlerini çekecekler. Yağmur, umutsuzluk kokan sınıfın camlarından oluk oluk akacak (şimdi biliyorum, umutsuzluk tebeşir kokar). Başıma hiçbir şey gelmediği halde neden sızlanıyorum ? Ne tecavüze uğradım, ne dayak yedim, ne terk edildim, ne de uyuşturucuya alıştırıldım. Sınıfımdaki diğer tüm öğrencilerin ana babaları gibi bana karşı aşırı nazik, boşanmış bir anne baba, hepsi bu. Ben, travma yaşamamış olmanın travmasını yaşıyorum. O sabah yaşamayı seçtim. Kendimi bir kurdun ağzına atar gibi giriyorum liseden içeri. Binanın kapkara bir ağzı var, pencereleri ise sarı birer göz. Sindirmek için yutuyor beni. Boyun eğiyorum. Nasıl istiyorlarsa öyle olacağım, kabul ediyorum. Ergenliğimin korkaklığıyla yüzleşiyorum. İyice bakarsam, Montparnasse Kulesi'nin tepesinden Boşa Gitmiş Gençliğimin Lisesini seçebilirim. Hâlâ, o kadar acı çektiğim yerde yaşıyorum. Beni ben yapan şeylerden uzaklaşmıyorum. Hiçbir zaman isyan etmedim. Taşınmadım bile. Evimden Flammarien Yaymevi'ndeki işime gitmek için, elleri ve kulakları üşüyen o oğlan çocuğunun geçtiği

Vaugirard Sokağı'ndan geçiyorum yine. Kışlan ağzımdan aynı dumanı çıkanyorum. Çizgilerin üstüne basmadan yürümeye devam ediyorum. O sabahın dışına hiç çıkmadım ben.

08.43

Benim çocukluğum Texas'taki Austin kentinin sık banliyölerinden birinde, yemyeşil bir cennette geçiyor. Komşularmki benzeyen bir ev, fıskiye'nin altına girip ıslanılan bir bahçe, çöle doğru yol alan üstü açık bir Chevrolet. Bir kanepesi; pencereden, televizyonun ışığının iki çocuğun yüzüne yansıdığı görülüyor ve bütün ülkede olduğu gibi, bu saatte bizim kentte de durum aynı. Annem ve babam technicolor bir filme benzemek için müthiş çaba harcıyorlar: hanımların ev dekorasyonlarını kıyasladıkları kokteyller düzenliyorlar. Her yıl ortalama dört ton petrol tüketiyoruz. Kolej ? Bira kutularının alımlarıyla ezme için Grateful Dead dinleyen beysbol kasketli, sivilceli Beyazlar sadece. Gerçekten kötü olan hiçbir şey yok.

Güneş, coffee shops, futbol takımı, her cümlede "/mean"1 ve "like"2 diyen koca memeli cheerleaders,3 pazar günleri kilise hariç Zencisiz bir yaşam.

Ayy, özür dilerim, "Afro-Amerikan" demeliydim. Benim ergenliğimde her şey clean:4 henüz lap dansı yapılan barlar yok ve moteller reşit olmayanlara yasak. Öğle yemeğimi çimenlerin üzerinde yiyor, tenis oynuyor, bir hamakta comic bookss okuyorum. Babamın viski bardaklarında buzlar "şıkır şıkır" ediyor. Eyaletimde her hafta bir ya da iki idam oluyor. Gençliğim çimlerin üzerinde geçiyor.

Dikkat: bu bir Küçük Ev de-

1. Yani. (ç.n.)
2. Gibi. (ç.n.)
3. Amigo kızlar, (ç.n.)
4. Temiz, saf. (ç.n.)
5. Çizgi roman, (ç.n.)

ğil, bir Banliyö Villası. Dişlerim telli ve aynamın karşısına geçip Dunlop marka ahşap tenis raketimle radyo eşliğinde gitar çalıyorum.

Tatillerimi summer camps'te6 geçiriyorum:
1. armaklarda kano yapıyor, servis atışlarını
geliştiriyor, water polo7 maçlarını kazanıyor,
Hustler Magazine sayesinde mastürbasyonu
keşfediyorum. Lolitalar Cat Stevens'a âşıkklar, ama
o yanlarında olmadığından bekâretlerini tenis
hocasına bozduruyorlar. En büyük travmam King Kong
filmi (1933 versiyonu): annemler çıkmışlardı ve
nanny'mizin8 sözünü dinlemeyip onların yatak
odasında ablamla birlikte filmi gizlice seyrettik.
Empire State Building'e tırmanan ve orduya ait
uçakları yakalayan o dev maymunun si-yah-beyaz
görüntüsü: çocukluğumun en kötü hatırası budur.
70'li yıllarda filmin World Trade Center'da geçen
renkli bir re-make'ini9 yaptılar. Her an, kulelere
tırmanan dev bir goril görmeyi bekliyorum;
tüylerimi diken diken ediyor bu, ister inanın
ister inanmayın sürekli bunu düşünüyorum.
Gençliğimin sayfalarını, lise yearöoofc'larından10
karıştırabilirsiniz. O zamanlar mutlu bir
gençliğim olduğunu sanıyordum, ama yeniden
düşündüğümde o yıllar hüznlendiriyor beni. Geride
kaldıkları ve emlak işinde servet yapmak için
yaşlı ailemi terk ettiğim için tedirginim de ondan
belki. Bu meslekte işin püf noktasını çaktığım gün
başarıya ulaştım: para büyük dairelerden değil
küçüklerden kazanılıyor (çünkü bunlardan daha sık
satılıyor). Middle class^ * aileler zenginlerle
aynı gazeteleri okuyor: hepsi Wallpaper'm küçük
evini ya da Lenny Kravitz'in loft'u-nun12 eşini
istiyor! Bunun üzerine, onlara otuz yıl vadeyle
bir ya da iki milyon dolar kredi vermeyi kabul
eden bir kuruluşla anlaş-

6. Yaz kampı, (ç.n.)
7. Sutopu, (ç.n.)
8. Dadı. (ç.n.)
9. Yeniden çekim, (ç.n.)
10. Yıllık, (ç.n.)
11. I I. Orta sınıf, (ç.n.)
12. Çatı katı. (ç.n.)

tun. Sonra, Austin'in eski cowboy mahallelerini
tek tek dolaşarak terk edilmiş ahırları arayıp

buldum ve bunları ftoöo'lar¹³ için sanatçı atölyelerine dönüştürdüm. Bütün becerim, her yıl aynısından otuz tane kakaladığım halde, küçük çiftlerimi to/t'lannın eşsiz olduğuna inandırmaktı. Ve bu şekilde şirketin kariyer basamaklarında hızla yükseldim, sonra beni işe almış olan herifin koltuğuna oturdum, ondan sonra da kendi şirketimi kurdum: "Austin Maxi Real Estate". Üç buçuk milyon dolar, yakında dört olur. Dolar milyarderleri Donald Trump'la karşılaştırılmaz elbette, ama arkasının geleceğini görebiliyorum. Babamın dediği gibi, "En zor olanı ilk bir milyonu kazanmaktır, gerisi kendiliğinden gelir!" Jerry ve David'in malî açıdan hiçbir sıkıntıları yok, ama henüz bunu bilmiyorlar, çünkü nafakayı dört katına çıkarmamı istemesin diye Mary'nin karşısında meteliksiz aristokratları oynamaya devam ediyorum. Oysa onu terk etmemin tek nedeni servetim: harcayacak o kadar param varken akşamları eve dönemez olmuştum. Her akşam aynı kadının kahrını çekmek zorunda olduktan sonra, bütün o paraları kazanmam neye yarıyordu ? Ailesinden ve şehirden kaçıp kurtulamayan o zavallı alığın, George Babbitt'in¹⁴ karşıtı olmak istiyordum...

- Makineyi bana ver, diyor David.
- Hayır, benim, diyor Jerry.
- Sen fotoğraf çekmeyi bilmiyorsun, diyor David.
- Sen de, diyor Jerry.
- Flaşı bile açmadın, diyor David.
- Gündüz vakti işe yaramaz, diyor Jerry.
- Mesafeyi ayarlamadın, diyor David.
- Boş ver, zaten kullan-atlardan, diyor Jerry.
- Özgürlük Heykeli'ni çek, diyor David.
- Daha önce çektim, diyor Jerry.
- Geçen sefer hepsi bulanık çıktı, diyor David.
- Kapa çenenin, diyor Jerry.

13. Bohem burjuva, (ç.n.)

14. Sinclair Lewis'in 1922'de yarattığı Ohio'lu emlakçı karakter, (y.n.)

53

| Gerzek, diyor David. Sana derler, diyor Jerry.

Küstüm, küstüm, küstüm, diyor David. - Sana derler, sana derler, sana derler, diyor Jerry.
! Hadi, ver makineyi, diyor David.

08.44

Jerry ve David çektikleri (ve hiçbir zaman tabedilmeyecek olan) fotoğrafları dikkatle inceleyecek olsalardı, ufukta, Empire State Building'in arkasında hareket etmekte olan beyaz bir nokta görürlerdi. Mavi skyline'da1 bir tür parlak ve iri martı. Oysa kuşlar ne o kadar yüksekte, ne de o kadar hızlı uçar. Görevimiz Tehlike'de gizli bir ajanın arkadaşını sessizce uyarmak için küçük bir aynayla gözünün içine ışık tuttuğu sahnede olduğu gibi, güneş ışınları bu gümüş rengi şeklin üzerinden sekiyor. Ciel de Paris'de her şey size sürekli normalden yüksekte olduğunuzu hatırlatmak üzere tasarlanmış. Tuvaletlerdeki pisuvar duvarlarında bile, erkek müşteriler üzerine işeyebilsinler diye Işık Kenti'nin çatılarına öykünölmüş.

Buraya akşam yemeği için geri gelmem gerekecek: mönü iştah kabartıcı. "Jean-François Oyon ve ekibinin gözünden Ciel de Paris'de sonbahar": başlangıç olarak bize özellikle taşmantar1 kremalı baharatlı çörekle fırınlanmış kazciğeri eskalopu (24,50 euro) önerildi; ana yemek olarak balık çorbası, mangalda barbunya ve közde patlıcan (26 euro) var; Jean-François Oyon et olarak ballı baharatlı güvercin kebabı ile lahana kavurma (33 euro) tavsiye ediyor. Tatlı olarak benim tercihim "Guanaja" çikolatalı ılık kek ile fındıklı krem glase. Rejim için pek uygun olmadığını biliyorum - Kari Lagerfeld bu seçimi onaylamazdı- ama gene de, bunu vişneli tonka ezmesine, hatta Bourbon vanilyalı tereyağında kızarmış incire tercih ediyorum.

I. Ufuk çizgisi, (ç.n.)

Arkamda feci bir dram geliyor: Amerikalı bir çift kahvaltı için jambonlu ve mantarlı yumurta istiyor, ama garson kız portakal rengi bir tebessümle, "I'm so itij,2 sadece continental

breakfast^ servisimiz var" diyor. Kızarmış ekmek, kruvasan çeşitleri, meyve suyu ve sıcak içecekten oluşan continental kahvaltı, Amerikalıların sabah yemeye alışık oldukları şeyler kadar doyurucu olmadığından Amerikalı çift yüksek sesle söylenerek kalkıyor ve restoranı terk ediyor. Bu kadar turistik bir yerin nasıl olup da sıkı bir breakfast vermeyi beceremediğini anlayamıyorlar. Olaya salt ticarî açıdan bakıldığında haksız da değiller. Ama insan evinde yediklerinin aynısını yiyecek olduktan sonra neden seyahate çıkar ki? Aslında, bu korkunç anlaşmazlıkta herkes haklı. Ciel de Paris, insanları dilediklerini seçmekte serbest bırakmalı ve kahvaltıda da akşam yemeğinde olduğu kadar seçenek sunmalı. Amerikalılar da dünyanın her yerine kendi yaşam tarzlarını ihraç etme isteğinden vazgeçmeli. Öte yandan, bugün saat 08.46'da, 11 Eylül 2001 günü World Trade Center'ın Kuzey Kulesi'ne olduğu gibi Montparnasse Kulesi'ne de bir uçak çakılacak olsaydı, postu kurtaracak olan iki kişi daha.

İnsana inanılmaz gelen, New York'taki bir kuleye 1945 yılında da bir uçağın çakılmış olması. Sisli bir gecede, Amerikan Ordu-su'na ait B-25 tipi bir bombardıman uçağı Empire State Building'in 78.-79. katlarına çarpmıştı. 14 ölü, muazzam bir yangın, yüzlerce metre yüksekliğinde alevler. Ama Empire State çökmemişti, çünkü World Trade Center'ının aksine binanın çelik iskeleti erime-mişti (çelik 450°C'de direncini kaybediyor ve 1 400°C'de eriyor; Boeinglerin neden olduğu yangınla oluşan sıcaklığın ise 2 000°C olduğu tahmin ediliyor). 2001'de alev alan 40 000 litre kerosen, kulelerin metal altyapısını eritti ve üst katlar alttakilerin üzerine çöktü. Yamasaki, ikiz Kuleler'i inşa etmek için yeni bir tekniğe başvurmuştu: dahilî kolonlardan oluşan bir labirent kullanmak yerine, ağırlığın büyük bölümünü, kuleleri kat kat saran kirişlerle birbiri-

2. Maalesef, (ç.n.)

3. Avrupa usulü kahvaltı, (ç.n.)
ne bağlanan, çok yakın aralıklı çelik kolonların oluşturduğu dış duvarlara taşıtmayı seçmişti. Bu teknik, azamî genişlikte bir iç mekân elde edilmesini sağlıyordu (dolayısıyla gayrimenkul pazarlamacılarına daha fazla para kazandırıyordu). Kulelere stereo müzik seti kolonlarını andıran o çizgili görüntüyü veren, ince bir alüminyum tabakasıyla kaplı olan bu çelik kolonlardı işte. Sonuç: Twin Towers yakıtsız bir uçağın darbesine direnecek şekilde inşa edilmişti. Bir önceki dakikaya hoş geldiniz. Her şeyin hâlâ mümkün olduğu o son dakikaya. Aniden fikir değiştirip gitmeye karar verebilirlerdi. Ama Carthew daha zamanları olduğunu, New York kaçamaklarının tadını çıkarmaları gerektiğini düşünüyor ve çocuklar hallerinden memnun görünüyorlar. Kalkıp giden müşteriler var: bu restorana her saniye birileri girip çıkıyor zaten. İşte Jerry ve David'in az önce rahatsız ettiği o yaşlı bayan, şu mor saçlı olan hani, ayağa kalkıyor, hesabı az önce ödedi (beş dolar tip'i4 unutmadan), ağır ağır asansöre doğru ilerliyor, iki şamatacı yaramazı görünce torununa doğum günü için hediye alması gerektiğini hatırladı, karşılama görevlisine "Have a nice day"s diyor ve "asma kat" tuşuna basıyor, dijital düşmenin ışıltı yanıyor, "ding" diye bir ses çıkıyor, az önce aklına alışveriş merkezinde biraz dolaşıp vakit geçirme fikri geldi, binada bir Toys "fl"Us mağazası olduğunu hatırlar gibi oluyor, ama bodrumda mı yoksa asma katta mı olduğunu tam çıkaramıyor, kabinin kapılan sessizce kapanırken bunları düşünüyor işte. Hayatının sonuna kadar, kendisine tam da o anda o hareketi yapmasını söyleyenin Ulu Tanrımız olduğunu tekrarlayıp duracak; hayatının sonuna kadar, Tanrı'mn neden böyle davrandığını, canını neden almadığını, aklına neden oyuncakları getirdiğini, neden o iki oğlan çocuğunu değil de kendisini seçtiğini sorup duracak.

4. Bahşış, (ç.n.)
5. iyi günler, (ç.n.)

08.45

Bir dakika önce, olacakların önüne geçilebilirdi. Sonra aniden bir titreme geldi üstüme.

- David Lynch ile Merril Lynch arasındaki farkı biliyor musun? diye soruyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- İı, hayır... bunu bilmiyorum işte, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Fark yok: yaptıklarından hiçbir şey anlaşılmıyor ve ikisi de para kaybediyor, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

Birlikte kahkahayı basıyor, sonra fikir değiştirip yeniden profesyonel havalarını takmıyorlar.

- Oynaklık arttı, ama işlem hacmi daraldı, diyor Ralph Lauren'li sansın.

- Standard's & Poors futures'ı1 alarm veriyor, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

-Hedge'ler ömrümüzü çürütüyor, diyor Ralph Lauren'li sansın.

- Nasdaq'ta2 uzun vadedeyim, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Chart'lar^ kötü, diyor Ralph Lauren'li sansın.

- Bir kolunu kes, çok çürük, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Yen elimizde patladı, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Ben Nikkei'deki4 pozisyonlarımı kapattım, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

1. Vadeli işlemler, (ç.n.)

2. Amerikan Teknoloji Şirketleri Borsası, (ç.n.)

3. Grafikler, (ç.n.)

4. Tokyo Borsası, (ç.n.)

- Oh my God, diyor Ralph Lauren'li sarışın. OH MY GOD. Gözleri büyüyor, altdudağı üstdudağından ayrılacak gibi oluyor ve titremekte olan elini donakalan ağzına götürüyor.

- Ne oldu? Ne var? WHAT'S THE PROBLEM?5 diye soruyor Kenneth Cole'lu esmer adam, arkasına dönmeden önce.

Hava o kadar güzeldi ki: Jerry dürbünle uçağın çatısmadaki perçin çivilerini sayabilirdi. Heyecan içinde bana doğru dönüyor:

- Look Dad! You see the plane ?6

Ama ellerim daha şimdiden beynime itaat etmez oldu. Bir saniye içinde Parkinson'a yakalandım. Diğer müşteriler ne olduğunu anladılar: American Airlines'a ait orospu çocuğu bir Boeing alçak irtifada New York'un içine dalmış, dosdoğru üzerimize geliyor.

- Ne halt ediyor yahu bu ? Fena halde alçaktan uçuyor geri zekâlı!

Ben ki, kare çeneli sarışın centilmenler, sulan gelen hamile kadınlar, akıllarını kaçıran paranoyaklar, cesur kesilen ödekler, son dualarını eden rahiplerle felaket filmlerinden nefret ederim. Her zaman, rahatsızlanan bir ahmak ve doktor arayan bir hostes olur:

- Aranızda doktor var mı?

Sonra, kendini acayip işe yarar hisseden bir tıp öğrencisi elini kaldırır, sakın olun, her şey yoluna girecek.

Bir Boeing üzerinize doğru gelirken bunları düşünüyorsunuz işte. Böyle boktan bir filmde olmak ne kadar da sıkıcı. Hiçbir şey düşünmüyorsunuz: sandalyenin kollarına yapışmıyorsunuz. Gözlerinize inanamıyorsunuz. Olmakta olan şeyin olmadığını umut ediyorsunuz. Bedeniniz yanılmak istiyor. Bir defalığına olsun, duyularınızın sizi yanıltmasını, gözlerinizin yalan söylemesini istiyorsunuz. Size, ilk refleksimin Jerry ve David'i korumak olduğunu söylemek isterdim, ama öyle olmadı. Onları koruma refleksi göstermedim. Kafamı masanın altına gömdüğümde, sadece kendimi düşünüyordum.

5. Sorun ne ? (ç.n.)

6. Baba bak! Uçağı görüyor musun ? (ç.n.)

08.46

Saat 08.46'da neler olduğunu şimdi oldukça kesin bir şekilde biliyoruz. On biri mürettebat 92 yolcu taşıyan, American Airlines'a ait bir Boeing 767 yolcu uçağı, 1 No.lu kulenin kuzey cephesine, 94. ve 98. katlar arasına gömüldü ve deposundaki 40 000 ton kerosen Marsh & McLennan Companies'in ofislerinde anında alev aldı. Saat 07.59'da Logan Havalimanı'ndan havalanan ve saatte 800 km hızla giden, AA 11 sefer sayılı (Boston-Los Angeles) uçaktı bu. Böyle bir çarpmanın şiddetinin 240 ton dinamitin patlamasına eşdeğer olduğu tahmin ediliyor (12 saniye süren 0,9 büyüklüğünde bir sarsıntı). Çakılma noktasının üzerindeki 19 katta mahsur kalan 1 344 kişiden hiçbirinin sağ kurtulmadığı da biliniyor. Bu bilgiler elinizdeki kitabın tüm heyecanını kaçırıyor tabii. Ama böyleleri daha iyi: bu bir thrilleri değil; betimlenmesi imkânsız olanı betimlemeye yönelik - belki de başarısızlığa mahkûm- bir girişim, hepsi bu.

Tekvin, XI, 1-3:

Ve bütün dünyanın dili bir, ve sözü birdi. Ve vaki oldu ki şarkta göçtükleri zaman şinar diyarında bir ova buldular ve orada oturdular. Ve birbirlerine dediler: "Gelin kerpiç yapalım ve onları iyice pişi-relim." Ve onların taş yerine kerpiçleri ve harç yerine ziftleri vardı.

I. Gerilim kitabı, (ç.n.)

08.47

American Airlines'a ait bir Boeing'in ayaklarının altına dalmasının doğrudan iki sonucu oluyor. Birincisi, gökdelen bir metronoma dönüşüyor ve sizi temin ederim ki, One World Trade Center, Pisa Kulesi'ne öykündüğünde insanın üzerinde tuhaf bir etki yaratıyor. Uzmanların "shock wave"1 dedikleri şey, fırtınaya yakalanmış bir gemide olduğunuz duygusunu veriyor ya da çocuklarımızın anlayabileceği bir metafor seçecek olursam, üç dört saniye boyunca devasa bir milk-shake2 makinesinin içinde çalkalanır gibi oluyorsunuz. Meyve suyu bardakları yere düşüp

parçalanıyor, duvarlardaki aplikler yerlerinden kopup elektrik kablolarının ucunda sallanıyor, ahşap asma tavanlar çöküyor ve mutfaktan, devrilen tabakların gürültüsü geliyor. Bardaki şişeler yuvarlanıp patlıyor. Günebakan demetleri yere düşüyor ve vazolar paramparça oluyor. Şampanya kovalan halı döşemenin üzerine devriliyor. Servis arabaları masaların arasında savrulup gidiyor. Yüzler de duvarlar kadar titriyor.

İkincisi, ateşten küre camların önünden geçerken insanın kulakları yanıyor, sonra yoğun ve siyah bir duman, içeri temiz hava taşıması öngörülen, ama artık bunun tersini yapacak olan inanılmaz sayıda delik bularak, yerden, duvarlardan, asansör boşluklarından, havalandırma mazgallarından içeri sızıp her yeri istila ediyor: havalandırma sistemi bir tür tutsüleme sistemine dönüşüyor. Herkes anında öksürmeye başlıyor ve peçetelerle ağzını kapatıyor. Bu defa, Jerry ile David'in varlığını hatırladım: yüzlerini yer-

1. Şok dalgası, (ç.n.)

2. Meyveli, şekerli süt. (ç.n.)

deki portakal suyu birikintisine sokup çıkardıktan sonra, çömел-diğimiz masanın altında ellerine birer peçete tutuşturdum.

- Bezin içinden nefes alın, bu bir tatbikat, New York'ta bunu sık sık yaparlar, fire drill'i dedikleri şey bu işte. Korkacak hiçbir şey yok canlarım, aslında epey komik, değil mi ?

- Baba, uçak kuleye mi çakıldı? N'OLUYO BABA?

- Ne münasebet, bakın ben gülüyorum, korkmayın çocuklar, hepsi göz boyamaca, ama ben size sürpriz olsun istedim: yeni bir eğlence bu, uçak üç boyutlu bir film, özel efektler George Lucas'a ait, burada her sabah numaradan bir alarm tatbikatı düzenleniyor, ödünüz koptu, değil mi ?

- Ama baba, her yer sallanıyor, garsonlar bile korkudan bağırıyor...

- D'ont worry, 4 burayı amusement par/c'lardaki5 gibi hidrolik krikolarla sarsıyorlar. Hem sonra garsonların hepsi oyuncu, eski bir numaradır bu,

Karayip Korsanlan'nda olduğu gibi müşterilerin
araşma karışan figüranlar! Dave, Karayip
Knrsanlam.'m hatırlıyor musun?

- Evet, baba. Peki bu eğlencenin adı ne ?

- Tower Inferno.**

- Ha, iyi... Orospu çocukları, insanın inanası
geliyor...

- Dave, cehennem kulesinde bile "orospu çocukları"
denmez, OK?

Benigni'den kaptığım bu numara, Jerry'yi David
kadar rahatlatmamış gibi, ama aklıma gelen ilk
fikir bu oldu, hemen zırlamaya başlamamaları için
bunda ısrar etmem gerekiyor. Jerry makaraları
koyverecek olursa, aynı şeyi yapmayacağımdan emin
değilim; üstelik koroya David'in de katılması
tehlikesi var. Oysa David hayatında hiç ağlamadı;
şimdi başlaması söz konusu olamaz.

- Hilelerin çok inandırıcı olduğunu itiraf edin:
her yerden çıkan

3. Yangın tatbikatı, (ç.n.)

4. Endişelenmeyin, (ç.n.)

5. Geniş bir alana yayılmış, çeşitli tesislerden
oluşan dev eğlence merkezi, (ç.n.)

6. Cehennem Kulesi, (ç.n.)

duman, paniğe kapılmaları için parayla tutulmuş
müşteriler, hiper süper iyi yiyorlar bu haltı!
Çevremizde insanlar tekrar ayağa kalkmış,
taşlaşmış bir halde birbirlerine bakıyorlar. Bizim
gibi kendilerini breakfast masalarının altına
atmış olan bazıları, cesur davranmamış olmaktan
biraz rahatsız, başlarını kaldırıyorlar şimdi.
Jerry'nin pancake'leii, üzerlerine saplanmış
porselen parçalarıyla yeri boylamış. Maple syrup7
sürahisi devrilmiş, sandalyelerin arasında yere
boşalıyor. Dünyanın Pencereleeri'nin ardında hiçbir
şey seçilemiyor: manzaranın önüne ışık geçirmez,
kara bir perde gerilmiş gibi. Gece oldu, New York
kayboldu ve zemin uğulduyor. Size, buradaki
herkesin kafasından, restoranın aşıbaşsının
oldukça iyi özetlediği tek bir düşüncenin
geçtiğini söyleyebilirim:

- We've got to gel the hell out of here.⁸
Neticede, o gülünç felaket filmlerinden birinde olmayı isterdim. Çünkü onların çoğu happy end'le⁹ biter.

7. Akçaağaç özünden alınan pekmez, (ç.n.)

8. Cehennem olup gitmeliyiz buradan, (ç.n.)

9. Mutlu son. (ç.n.)

08.48

World Trade Center'm restoranı için başka isim önerileri:

- Windows on the Planes¹

- Windows on the Crash²

- Windows on the Smoke³

- Broken Windows⁴

Canavarlığa karşı görünmez bir kalkan olan bu kara mizah nöbeti nedeniyle sizden özür diliyorum.

New York Times, Windows on the World'de o an yaşananlara ilişkin birkaç tanıklık derlemiş, iki amatör videoda, kalın duman tabakasının olağanüstü bir hızla üst katları sardığı görülüyor. Çelişkili bir şekilde, restoran, uçağın gömüldüğü yerin hemen üstündeki katlardan daha fazla dumana boğuluyor, çünkü duman onlarca metre sonra kalınlaşıyor. Elde, Data Synapse'ten Rajesh Mirpuri'nin patronu Peter Lee'yle yaptığı bir telefon görüşmesinin kayıtları da var. Mirpuri öksürüyor ve beş metre ileriye göremediğini söylüyor. Durum hızla kötüleşiyor. Cantor Fitzgerald'da (104. kat) yangının, merdivenleri sanyor. Çalışanlar Kuzey cephesindeki ofislere kaçıyorlar; aralarından elli kadan aynı Conference Room'da⁵ toplanıyor.

O anda, çoğu hâlâ bir kazanın söz konusu olduğunu düşünüyor.

1. Uçaklara Bakan Pencereleler, (ç.n.)

2. Kazaya Bakan Pencereleler, (ç.n.)

3. Dumana Bakan Pencereleler, (ç.n.)

4. Kırık Pencereleler, (ç.n.)

5. Toplantı Salonu, (ç.n.)

Çok sayıda tanıklık, çoğunluğun binanın çöküş saati olan 10.28'e kadar hayatta kaldığını

gösteriyor. 102 dakika işkence çektiler -bir Hollywood filminin ortalama süresi kadar. Huysmans'ın kitabı Tersine'den bir alıntı: Bizim kıtımıza taşınmış büyük Amerika zindanı söz konusuydu; kısacası, para babasının ve sonradan görmenin, yüzükoyun yatmış, bankaların dinsiz kutsal sandığı önünde kirli ilahiler fışkırtan putperest kentin üzerinde iğrenç bir güneş gibi parlayan uçsuz bucaksız, derin, ölçüsüz hoyratlığı söz konusuydu.

"İyi ya, yıkıl, ey toplum! Geber, eski dünya!" diye haykırdı des Esseintes, düşüncesinde canlandırdığı görüntünün iğrençliği karşısında tepesi atmıştı...6

Biliyordum bunu! Saldırının gerçek sorumlusu Usame bin Ladin değil, Des Esseintes denen kepaze herif. Bu dekadın züppenin karanlık bir tutum benimsediğinden fena halde kuşkulanıyordum zaten. Şımarık veletler nihilizmi estetik bula bula mass murderer'la-nn7 destekçisi olup çıkıyorlar. Sırıtarak kin ve düşmanlık havariliği yapan eksantrik oğlanların hepsinin göğüslüğünde kan lekeleri var artık. Hiçbir kuru temizlemeci o zarif jilelerinin üzerindeki hemoglobini zifoslarını çıkarmayı başaramayacak. Züppelik insanlık-dışı; eyleme geçecek yüreği olmayan zirzoplar kendilerini öldürmek yerine başkalarını intihara yöneltiyorlar. Kötü giyimli insanları öldürüyorlar. Des Esseintes o bembeyaz elleriyle, sıradan olmak suçunu işlemiş olan masumları katlediyor. Snop horgörüsü bir alev makinesi. Bir önceki romanımın 201. sayfasında Floridalı yaşlı bayanı öldürttüğüm için kendimi nasıl affettirebilirim ? Parmağınızı kasıtsız sorumlulara, anonim ve gayri şahsî emeklilik fonlarına, sanal yapılara doğrulttuğunuzu sanıyorsunuz. Ama neticede, haykıran, yalvaran ve etleri kanayan insanlar onlar. Dünyanın sonu hicvin hakikate dönüştüğü, metaforların gerçek olduğu, karikatüristlerin kendilerini sümsük gibi hissettikleri o an aslında.

6. Çeviren Tahsin Yücel, YKY. (ç.n.)

7. Katliam yapan, (ç.n.)

08.49

İlk refleks cep telefonlarına sarılmak. Ama bu ilk refleks olduğu için herkesin aklına aynı şey geliyor ve şebeke kilitleniyor. Telefonun yeşil renkli otomatik arama tuşuna deliler gibi basarken, oğlanları bu boşucu gecenin bir panayır şenliği olduğuna inandırmak için çırpınmaya devam ediyorum.

- Göreceksiniz, az sonra mahsuscuktan bir kurtarma ekibi gönderecekler, o da işin ekstrası olacak! Şu kara bulut acayip iyi canlandırılmış ama, değil mi?

Broker sevgililer acıyarak süzüyorlar beni.

- Fuck! diyor Ralph Lauren'li sarışın. Bu iğrenç hamamdan çıkıp gidelim hemen.

Esmer adam kalkıyor ve metresini elinden çekerek hızla asansörlere doğru ilerliyor. Bir oğlum bir kolumda öteki diğerinde, peşlerine takılıyorum. Ama asansörler out of order.1 Karşılama görevlisi bayan, desk'inin arkasında hıçkırığa hıçkırığa ağlıyor:

- Bu gibi durumlar için eğitim görmedim... Binayı boşaltmak için merdivenleri kullanmak gerek. İzleyin beni...

Windows on the World'un müşterilerinin büyük bölümü onu beklememiş. Duman içindeki merdivenlere yığılmışlar. Tek sıra halinde öksürüyorlar.

Güvenlik görevlisi bir Siyah, oradaki bir çöp kutusunun içine kusuyor. Az önce dört kat aşağı inmeyi denemiş.

- Aşağıdan geliyorum, zehirli, gitmeyin oraya, içerisi alev alev yanıyor!

Gene de gidiyorlar işte. Mutlak bir kargaşa yaşanıyor: crash dı-

I. Hizmet dışı. (ç.n.)

66

sarıyla irtibatı kopardı. Sızlanmaya başlayan Jerry ile David'e dönüyorum.

- Evet çocuklar, eğer oyunu kazanmak istiyorsanız, her şeyden önce korktuğunuzu belli etmeyeceksiniz. Öyleyse paniğe kapılmak yok, lütfen, yoksa eleniriz. Babanızı izleyeceksiniz ve inmeye çalışacağız. Daha önce "Dungeons and Dragons" türü oyunlar oynadınız, değil mi ? Kazananlar, hasımlarına en iyi blöf yapanlardır. En ufak bir zayıflık belirtisi gösterirsek oyunu kaybederiz, gol iti2

İki kardeş uysal uysal başlarını sallıyorlar. Kendimi tarif etmeyi unuttuğumu fark ediyorum. Çok yakışıklıydım, sonra yakışıklı oldum, sonra idare ediyordum, şimdi ise oldukça vasatım. Hoşuma giden cümlelerin altını çizerek bol bol kitap okuyorum (kendi kendini yetiştiren herkesin yaptığı gibi) (en kültürlü kişilerin çoğunlukla kendi kendini yetiştirmiş insanlar olmasının nedeni budur: hayatları boyunca girmeyecekleri bir sınava hazırlanıp dururlar). İyi günlerimde, fiziksel bakımdan aktör Bili Pullman'a benziyorum {Bağımsızlık Gü-nw'ndeki ABD başkanı}. Kötü günlerimde, biraz sakar, kelleşmeye başlamış ve gözlerinin kenarlarında kırışıklar oluşmuş (aşırı güneşten, yeah) Texash bir emlakçı rolünü yorumlamayı kabul etmesi koşuluyla, daha çok Robin Williams'i andırıyorum. Birkaç yıl içinde "George W. Bush look alike contest"3 için pek de fena sayılmayacak bir aday olacağım; buradan çıkabilirsem tabii.

Jerry, büyük oğlum; bu kadar ciddi olmasının nedeni de bu zaten. Kabak hep ilk çocukların başında patlar. Jeny bana annemi hatırlatıyor. Her şeyi ciddiye alması hoşuma gidiyor. Ona istediğim yalanı yutturabilirim, her şeye kanıyor, ama sonra yalan söylediğim için bana kızıyor. Sağlam, dürüst, cesur: benim de öyle olmam gerekirdi. Bazen benden nefret ettiği duygusuna kapılıyor. Sanırım, onu hayal kırıklığına uğrattıyorum. Ne yazık ki

2. Anlaşıldı mı ? (ç.n.)

3. George W. Bush'un benzerleri yarışması, (ç.n.)

oğullarını hüsrana uğratmak babaların kaderi. Yıldız Savaşla-n'ndaki Luke Skywalker'in babası da Darth Vader değil mi ? Jerry, ben onun yaşındayken nasılsam aynen öyle: dünyaya güvenli, her şeyin yolunda gitmesi için sabırsız. Hayallerini yitirmesi için daha çok zaman var önünde. Bunu ona dilemem. Umarım, mavi olduğu kadar dürüst de olan bakışlarını hep korur. Jerry, sana ihtiyacım var. Eskiden çocuklara ana babaları rehberlik ederdi. Bugün ise durum tam tersi. David iki yaş küçük olduğundan her şeyden sürekli kuşkuluyor doğal olarak; perçemli sarı saçlarından, okula gitmenin faydalarından, Noel Baba ile Hanson Brothers'ın varlığından. Ağabeyini çileden çıkarmak istediği zamanlar hariç, neredeyse hiç konuşmuyor. Başta, Mary de ben de bir anormalliği olmasından korkuyorduk: hayatında hiç ağlamadı, doğduktan sonra bile. Hiçbir şey istemiyor, hiçbir şey söylemiyor, manidar bir şekilde susup duruyor; ama kafasının epeyce meşgul olduğunu udimin ediyorum. Hayatını video oyunlarının karşısında geçiriyor ve bazen makineyi aşağılıyor. En gözde uğraşı Jerry'yle dalga geçmek, ama gerekirse onun için canını vereceğini biliyorum. Kardeşi olmasa ne yapardı ? Muhtemelen, aklına ne eserse onu, ablamdan uzak yaşadığımdan beri benim yaptığım gibi. David tırnaklarını yiyor ve elininkiler bittiğinde ayak tırnaklarına geçiyor. Başka bir tarafında, burnunda, dirseklerinde ya da dizkapaklarında tırnakları olsaydı onları da yerdi, bundan emin olabilirsiniz. Bütün bunları sessizlik içinde yapıyor. Hiç ağlamayan bir çocuk ideal bir durum, bundan yakınmıyorum, ama insan biraz endişeleniyor bazen. Karşısındakini bir şey düşündüğüne inandırmak için kafasını kaşınması çok hoşuma gidiyor. Kırk üç yaşındayım ve kısa bir süre önce onu taklit etmeye başladım. Demin söylediğim de buydu zaten: artık ana babalar çocuklarından kopya çekiyorlar. Genç kalmanın daha iyi bir yolunu

biliyor musunuz ? David yaramaz, suratsız, sıska, solgun, alıngan ve insan kaçkını. Bana babamı hatırlatıyor. Zaten belki de onun ta kendisi! Jerry annem, David de babanı.

- ANNE! BABA! KUCAÇIMA GELİN!

68

- Hey, Dave, tamam işte, diyor Jerry, ürkmüş bir sesle. Peder kafayı yedi.

David kaşlarını çatmış bana bakıyor, ama her zamanki gibi hiçbir şey söylemiyor. 105. kata gelmiş bulunuyoruz.

08.50

Onların bilmediği ve benim bugün bildiğim (bu beni hiçbir şekilde onlardan üstün kılmıyor, sadece onları geriden takip ediyorum), Boeing'in tüm çıkışları tahrip etmiş olduğuydu: çöken merdivenler, eriyen asansörler; Carthew ve iki oğlu kelimenin gerçek anlamıyla bir fırtınanın içinde kısılıp kalmışlardı.

imza: Bay Malumatfuruş. (İngilizcesi: "Mister Knmv-it-alV~)

Montparnasse Kulesi 1974 yılında, World Trade Center'la hemen hemen aynı tarihlerde hizmete açıldı. 10,5 hektar. Her kat 2 011 m2. 103 000 m2 büro, 30 000 m2 işyeri, 16 000 m2 arşiv ve depo, 100 000 m2 ortak kullanım, 21 000 m2 özel kullanım alan, 1 850 araçlık park yeri. Genişlik: 32 metre. 25 asansör ve 7 200 adet pencere. Ağırlık: 120 000 ton. Aralarından dört metro hattı geçen, zeminin 70 m altına çakılmış 56 adet betonarme kazık.

Bu binanın sabahın köründe bana üç buçuk attırmasının nedeni bu işte. Montparnasse Kulesi'ne On Bir Eylül'den beri başka bir gözle baktığımdan, onu yoldan geçerken dünyaya uğramış bir uzay gemisi, yeniden fırlatılmaya hazır bir füze gibi gördüğümünden emin olabilirsiniz. Bir bowling partisinde ayakta kalan son lobut. Maine-Montparnasse projesinin hazırlık aşamasında, Pompidou'nun birbirinin eşi iki kule inşa ettirmek istediğini biliyor muydunuz ? Konu uzun süre

gündemde kalmış, sonra Pompidou isteğinden vazgeçmişti.

Montaigne Lisesi'nde düşman disiplindi, seferberlik gibi görülen eğitimdi, bitmek bilmeyen derslerin sıkıcılığıydı, kapitalist demokrasinin kasvetiydi. İtaatsizlik etmek daha romantikti. Televizyonda Doğrudan Eylem'in kalıramanlıklarını hayranlıkla izliyordum. Onlar özgürdüler, bombalar patlatıyorlardı, şiş göbekli sömürücüleri rehin alıyorlardı. Örgüt liderlerinden Nathalie Menig-non, Yükseköğrenim Bakanı Alice Saunier-Seite'den daha seksiydi. Sınıfta en büyük şıklık boynuna bir Filistin atkısı dolamaktı, ama benim atkım Burberry's markaydı; böyle asiye can kurban. Terörizm, cuma günü yapılacak tarih sınavından çok daha cazipti. Evden kaçmam, gizlilik koşullarında yaşamam gerekiyordu, ama işgal edilmiş evler annemin dairesi kadar iyi sınımlıydı. Bir yandan eğitime devam ederken, bir yandan da devrimci yayınları hatmetmeye Louis-le-Grand Lisesi'nde okurken başladım. Böylece her bakımdan kazançlı çıkıyordum: polisten dayak yeme, ömrümü hapislerde çürütme tehlikesinden kurtuluyor, ama kendime cool bir hava vermek için sitüasyonist hareketin lideri Raoul Vaneigem'den alıntılar yapabiliyordum. Ben "Canada Dry"ı gibi bir isyancıydım: isyan rengindeydim, asiye benziyordum, ama asi değildim. Bir gün Amerikalı gazetecinin biri Burjuva-Bohemler için bir kısaltma bulacaktı: "bobo" adını verecekti onlara Ben ise bir Asi-Zengin olmaya hazırlanıyordum: "AsiZ"liğe yani. I. Bira renginde, bira tadında, bira gibi köpüklü, alkolsüz bir içecek, (ç.n.)

08.51

şans işte (eğer denebilirse): 105. katta cep telefonum çekiyor. Ve Mary'nin ev telefonu çalışıyor. -Hello?

- Mary ? Ben Carthew. Özür dilerim, çok öksürüyoruz, ama çocuklar iyi, buradan kurtulmaya çalışacağız.

- Carthew ? Neden fısıldayarak konuşuyorsun ? Hem neden bahsediyorsun?

- Bir kaza oldu, ama oğlanları bunun bir eğlence olduğuna inandırıyorum. Televizyonu aç, hemen anlayacaksın.

Sessizlik, ayak sesleri, açılan televizyonun sesi, sonra keskin bir çığlık: "Oh Lord, tell me this is not happening."1

- Carthew, bana orada, tepede olduğunuzu söyleme sakın!

- Kahretsin, uyku saatleri bozulmasın diye onları erken kaldırmamı söyleyen sendin ! Sana yemin ederim ki başka bir yerde olmayı tercih ederdim.

Onu gördüm, Mary, o lanet olası uçağın ayaklarımızın dibine çakılısını GÖRDÜM! Sıcak olmaya başladı, her yer duman içinde, ama oğlanlar OK, ayrılma, Jerry seninle konuşmak istiyor.

- Mum ?2

- Canım benim, iyi misin? Yaran falan yok değil mi? Kardeşine dikkat et, tamam mı?

-Mummy? müthiş bir eğlence değil bu, hem sonra burası berbat kokuyor, Dave'i veriyorum.

1. Tanrım, bana bunun olmadığını söyle, (ç.n.)

2. Anne. (ç.n.)

3. Anneciğim, (ç.n.)

-David?

- ... Öh öh! (David öksürüyor) Anne, Jerry fotoğraf makinesini bana vermek istemiy o!

- Evet Mary, benim, Carthew. Yardım gönderip göndermediklerini öğrenmeye çalış, çünkü burada lobiyle irtibat kurulamıyor. Kahretsin, tek bir tahliye talimatı bile yok ! Beni ara, görüşmek... Hâlâ neonla aydınlatılmış merdiven boşluğundayız, mezbahaya götürülen koyunlar gibi gerçek bir disiplin içinde basamakları inmekte olan sürüyü izliyoruz. Soljenitsin Gulag sürgünlerini kuzulara benzetiyordu. Meee. Çocukları buraya getirmek ne büyük bir aptallıktı, hepimiz sıkıntından patlıyorduk, onlar da ben de. İnsanın iyi bir şey yaptığını sanarak kendine reva gördüğü bütün bu işkenceler... Yatakta sabah keyfi yapmadığımız

için cezalandırıldık işte. Şu kravatlı erkencilere, daha demin tıraş olmuş erkeklerle, aşırı parfümlü working giriş'e, 4 World Street Journal tiryakilerine bakın... Yataklarında kalsalar daha iyi etmezler miydi?

- İyi misiniz çocuklar? Peçeteyi ağzınızdan burnunuzdan çekmeyin sakın. Ve tırabzanlara dokunayım demeyin, kor gibi ısınmışlar.

Sürü sessiz sedasız büyüyor; her katta, travma geçirmekte olan gri takım elbiseli ve pembe tayyörlü bir bölük insan daha katılıyor aramıza. Geçiş engelleyen çökmüş tavan panellerinin üzerinden atlıyoruz. Sıcak boşucu. Bazen biri yanındakine destek oluyor ya da birileri ağlıyor, ama çoğunluk susuyor, öksürüyor ve umut ediyor.

4. Çalışan kızlar, (ç.n.)

08.52

Annem ve babam Bask kıyısında tanışmışlar, ama bundan kısa bir süre sonra Amerika'ya gitmişler. ABD üniversitelerinin, özellikle de business school'larmı liseden iyi dereceyle mezun olmuş Fransız gençleri için bir zamanlar ne kadar cazip olduğu çoktan unutuldu. Diyeceğim, babam MBA2 yapmak için Harvard'a uçmuş (sonradan George W. Bush'un yapacağı gibi), annem de onunla birlikte gitmiş ve fırsattan yararlanıp Mount Holyoke'ta tarih master'ı yapmış. 50'li yılların Amerikası: siyah-beyaz belge-sellerdeki gibi. Amerikan rüyasının Batı dünyasına yayıldığı dönem. Kuyruklu uzun Cadillac'lar, extra-large ice-cream'ler, sinemada buttered popcorn, "5 yeniden başkan seçilen Eisenhower: kusursuz bir mutluluğun büyüleyici simgeleri. Vaatlerini tutan bir Amerika, yakışıklı ve bronz tenli Philippe Labro'nun betimlediği düşler ülkesi. O vakitler sisteme yönelik eleştiriler marjinaldi. Kimse McDonald's hamburgerlerine faşist muamelesi çekmiyordu. Babam televizyonda Bob Hope'un esprilerine gülüyordu. Bowling'e gidiyorlardı. Burjuva gençlik küreselleşmeyi icat ediyordu. Modernlik, etkinlik, özgürlük timsali Amerika'ya

güveni tamdı. Bu kuşak, on yıl sonra Giscard'a JFK4 ve JJSS5 kadar genç olduğu için oy verdi. Parlak, dinamik, merasimsiz insanlar. Avru-

1. işletme okulu, (ç.n.)
2. Master of Business Administration (işletme Yüksek Lisansı), (ç.n.)
3. Tereyağlı patlamış mısır, (ç.n.)
4. John Fitzgerald Kennedy, (ç.n.)
5. Fransız gazeteci ve siyaset adamı Jean-Jacques Servan-Schreiber. (ç.n.)

pa eğitim sisteminin ağırlıklarından nihayet kurtulacaklardı. Üzerine gitmek. Direkt olmak. Doğrudan hedefe yönelmek. ABD'de size sorulan ilk soru, "Where are you from ?"dur,6 çünkü herkes başka bir yerden gelmiştir. Sonra da, "Nice to meet you"7 denir, çünkü orada yabancılarla tanışmaktan hoşlanılır. ABD'de birinin evine davet edildiğinizde, ev sahibesinden izin istemeden buzdolabını açabilirsiniz. Bizim evde sık sık duyduğum bazı deyimler de o döneme aittir: "put your money wliere your mouth is",8 "big is beautiful",9 "back-seat driver"10 (annemin, arabanın arka koltuğundan onu gıcık ettiğimizde söylediği, en sevdiğim deyim), "take it easy",11 "relax",12 "give me a break?",13 "you're overreacting",14 "for God's sake".15 Kapitalist ütopya, komünist ütopya kadar mantıksızdı, ama şiddeti henüz açığa çıkmamıştı. Kapitalizm, Soğuk Savaş'ı imajı sayesinde kazandı: kuşkusuz Rusya'da olduğu gibi Amerika'da da insanlar açlıktan ölüyordu, ama Amerika'da açlıktan ölenler bunu yapmakta özgürdü.

Bunlar 68'den epeyce önce oluyordu: Beatles'ın saçları henüz kısaydı. Annemin ve babamın sık sık Amerika'nın Fransa'dan on yıl ileride olduğunu tekrarladıklarını anımsıyorum. Fransız Devrimi bile onların devriminden on yıl sonra gerçekleşmişti! Geleceği görmek istiyorsanız, gözlerinizi bu masal ülkesinden ayırmaya-caktınız. Babam Herald Tribune, Time ve Newseek okuyor, Play-it. Nerelisiniz ? (ç.n.)

7. Tanıştığımızı sevindim, (ç.n.)
8. Bol keseden atma. (ç.n.)
9. Büyük güzeldir, (ç.n.)
10. Arka koltuk sürücüsü. Arka koltukta oturup şoföre müdahale eden kişi. (ç.n.)
11. Sakin ol. (ç.n.)
12. Gevşe, (ç.n.)
13. Beni rahat bırak, (ç.n.)
14. Aşırı tepkiselisin, (ç.n.)
15. Tanrı aşkına, (ç.n.)

boy'u da çalışma masasının çekmecesinde saklıyordu. Henüz CNN yoktu, ama kırmızı çerçeveli kapağıyla Time Magazine kuşe kâğıda dört renk basılmış CNN gibiydi. Annem Greyhound Bus'la ABD turu yapmak için bir burs almıştı. Bana açık denizlerdeki rüzgârı, highway'lerdeki yaşanan maceraları, motelleri, Buick'leri, drive-irilen, drugstore'ın, diner'ları, adları hep "W"yla başlayan radyoları anlatırdı. Bütün dünya Amerika'ya umutla bakıyordu, çünkü insanoğlu geleceğine umutla bakar. Mayıs 68 Doğu'dan gelmedi: Troçki ve Engels üzerine bol bol nutuk çekiliyordu, ama en güçlü etki Batı'dan geliyordu. Ben, Mayıs 68'in SSCB'den çok ABD'den geldiği kanısındayım. En güçlü arzu, eski burjuva törelerini yıkmaktı. Mayıs 68 antikapitalist bir ayaklanma olmadı, tam tersine tüketim toplumunu kesin olarak yerleştirdi; ana babalarımızla aramızdaki en büyük fark, onların küreselleşme için gösteri yapıyor olmalarıydı! Ben bir sonraki onyılda, Ay'ın üzerinde dalgalanmakta olan yıldızlı bayrağın ve Snoopy ve Schulz afişlerinin güven veren gölgesinde büyüdüm. Filmler orada bizden önce gösterime giriyordu, babam iş gezilerinden harika oyuncaklarla dönüyordu: Muppet's Show çantası, Star Wars yan ürünleri, Slime oyun hamuru, E.T. bebeği... Amerikan şovu dünyayı, işte o yıllarda, benim hafıza kaybına uğradığım çocukluk yıllarımda baştan çıkardı.

Amerika'nın hâlâ bizden on yıl ileride olduğunu umut ediyorum: bu demektir ki, Montparnasse Kulesi'nin önünde daha bir on yıl var.

16. Şehirlerarası karayolu, (ç.n.)

17. Müşterilerine araba içinde servis yapan banka, sinema, lokanta vs. (ç.n.)

18. ilaç, yiyecek, içecek ve kozmetik ürünlerinin birlikte satıldığı mağaza, (ç.n.)

19. Ucuz lokanta, (ç.n.)

08.53

104. katta, zifirî dumanın arasından, denize doğru koşmakta olan kalabalığı seçebildim. İnsanlar kulelerden dalga dalga kaçıyorlar. Tahliyeye başlamak için ne bekliyorlar? Bize hiçbir açıklama yapılmıyor. Merdivenlerde, Cantor Fitzgerald'ın katındayız; duman dayanılmaz, zehirli, katı, yapışkan ve petrol gibi kara (zaten petrol ürünü). Sıcak nedeniyle de ilerleyemiyoruz. Broker çift terden sıırılsıklam olmuş iş arkadaşlarının kollarına yığılıyor. Bütün kat sular altında: sprinkler'ları yangına karşı su püskürtüyor. Herkese bedava duş. Basamaklar su içinde; David ayaklarıyla şlap-şlap diye ses çıkarmak için dereye atlamaca oynuyor.

- Dikkat et! Kayıp ağzını burnunu dağıtacaksın!

Jerry kardeşini elinden tutuyor.

- OK, bu bir tuzak, inmemek gerekiyordu, yeniden yukarı çıkacağız, ne dersin Jerry ? Gerçekten de, arazide iz bulmaca gibi bir şey bu.

- Mmghpfmmz.

Kararmış peçetesinin içinden ne dediğini anlamıyorum. Ama onayladığımı belli etmek için başını öne eğiyor. O halde yarı yoldan geri dönüyoruz. Jerry'yi tek günlerde, David'i ise çift günlerde daha çok severim. Dolayısıyla bugün Jerry'yi tercih ediyorum, özellikle de bütün bunları kaba bir güldürüden, optik bir yanılsamadan başka bir şey olmadığının söylediğimde bana inandığı için. Bu arada David susuyor, ama her şeyi anlıyor. Kalabalığın içinde giderek daha çok korkulu yüzle karşılaşarak geldiğimiz yoldan

geri dönüyoruz; önümüzde bir adan, çalışmayan bir yangın hortumunu (uçak

I. Su püskürtme aygıtı, (ç.n.)

bazı borulan parçalamış olmalı) sallayarak peş peşe asabî kahkahalar atıyor. Gerilim artıyor, sıkı oynamak gerekecek. Bir Academy Award'ı2 hak ettim doğrusu! Cesur baba rolünü oynayarak, çocuklarımı omuzlarımdan tutup göğsüme bastırıyorum.

- Gerçek boyutlarda provalar düzenlemek mükemmel bir girişim bence, böylece insanlar yangına hazırlıklı oluyorlar. İyi bir bilgilendirme yöntemi. Görüyorsunuz işte, bu sonuncusu bize yangın olduğunda aşağı inmeyip yukarı çıkmak gerektiğini öğretmek içindi. Biraz pedagojik. Ve ansızın, David konuşmaya başlıyor. Gözleri, ortasından bir derenin aktığı merdiven basamaklarına dikili.

- Baba, Dallas Rodeosu'na gitmiştik de boğanın üstünden düşen cowboy yaralanmıştı ya hani, hatırlıyor musun ?

- Ha, evet, evet...

- Bizi adama hiçbir şey olmadığına inandırmıştın; zaten düşe-cekmiş, her şey hesaplanmış, adam profesyonel bir cambazmış falan, ama ertesi gün televizyonda cowboy'u tekerlekli sandalyede gördük, gazetede de kömürüt olduğu yazıyordu.

- Kötürüm, Dave. Kötürüm denir.

- Evet, aynen: cowboy kötümür olmuştu.

David'in ağzından tek laf çıkmamasını buna bin defa tercih ederdim. Jerry yeniden başlıyor; bu seferki isyan değil devrim.

- Baba, bizi her şeyin numara olduğuna inandırmak zorunda değilsin, let's face it: this time it's for real.1'

David, Jerry, yavrularım benim, ne kadar da çabuk büyüdünüz.

- OK, OK, çocuklar, belki de ben yanıldım, belki de bu bir oyun değil, ama gene de sakinleşelim yeniden, yardım gelecek, so keep cool. 4

Bunu, onları söylediklerimin tek kelimesine bile inanmadığıma inandırmak için gözlerimi yukarı

kaldırarak söyledim. Şimdi de, kendi kendime konuşuyormuş gibi yüksek sesle söyleniyorum:

2. Oscar Ödülü, (ç.n.)

3. Gerçeği kabul edelim, bu defa şaka değil, (ç.n.)

4. Soğukkanlılığınızı kaybetmeyin, (ç.n.)

- Benimki de şans doğrusu, üstelik çocuklar bütün bu maskaralığın gerçek olduğuna inanıyorlarsa, öteki katılımcıların önünde salak durumuna düşeceğim kesin... Neyse, boş ver!

David, bebeğim benim. Tough guy.5 0 gerçek bir Texaslı, inanın bana, bense bir anda çökuverdim.

105. kata geri döndük. İnsan sürüsü, duvarları kısa bir süre önce sarıya boyanmış kafeslerde duralıyor. Ürkmüş yüzler yukarısı ile aşağısı arasında karar veremiyor. Tartışma var: Hemen ölmek mi daha iyi, ağır ağır ölmek mi? Alt katlardan gelen, arıza yapmamış sirenlerin kulak delici seslerini duyunca kaygıya kapılıyorum.

Cehennemi bir gürültü ve her saniye biraz daha artan sıcak. Otuz denemeden sonra, cep telefonum çekiyor nihayet: Candace'm ev telefonu çalıyor. Uyuyor olmalı, telesekreterine mesaj bırakıyorum.

- Bana inanmayacağınızı biliyorum, ama seni seviyorum. Uyandığında, bu sabah neden romantik olduğumu anlayacaksınız.

Çocuklar duymasın diye yine fısıldayarak konuşuyorum:

- it doesn 't look good, babe. *> Ne kadar da salakmışım. Buradan çıkabilirsek sizinle evleneceğim. Kapatıyorum, çünkü uçümüz için nefes almaya çalışacağım. Love, Carthew.

5. Koçum benim, (ç.n.)

6. Durum iyi görünmüyor, bebeğim, (ç.n.)

08.54

Bundan on beş yıl önce ben de Windows on the World'e takılmıştım, ama kahvaltı saatinde değil. 1986 temmuzunda, gecenin ilerlemiş bir saatiydi. Trade Center'ın 15'likleri benim için Çobanyıldız'ın yerini tutuyordu. Yirmi yaşındaydım ve Credit Lyonna-is'nin New York şubesinin (Wall

Street No. 95) kredi analiz bölümünde staj yapıyordum. Bu staj sırasındaki başlıca işim, Philippe Souviron'a -babamın arkadaşı olan şube müdürü- çaktırmadan işyerinde uyumaktı. O zamanlar, Windows on the World geceyan-sından sonra gıcık tiplerin toplandığı bir in haline geliyordu, ama bu defa gerçekten tepeden bakan bir adla: The Greatest Bar On Earth. Dünyanın En iyi Ban, çarşamba günleri temalı geceler düzenlemeye başlamıştı: deejay'ler ve benim tarzımda bir sürü küçük serseriyle latino, beatbox, electric boogie geceleri. Her neyse, bunlar yemek servisinden sonra oluyordu, restoran kapanıyor, ama girişte ceket giyme zorunluluğu devam ediyordu. U biçimindeki kırmızı ban ve alçacık dağları ben yarattım diyen barmenleri hatırlıyorum. Gene de ortadaki barmen beni sevmiştii çünkü ona, fark etmeden (yirmi dolarlık bir banknotu beş dolarlık bir banknotla karıştıtararak) yüklü bir bahşış vermiştim. Bana, içinde ağzma kadar kırılmış buz ve malzemelerim yanımda olsa memnuniyetle başka bir işte kullanacağım iki kısa çubuk olan duble Jack Daniel's'ler hazırlıyordu. The Greatest Bar On Earth'ün masalan Ciel de Paris'de olduğu gibi basamaklar halinde yükselen birkaç platforma dağıtılmıştı. Aynı nedenle: müşterilerin muazzam, nefes kesici, spectacuları manzarayı seyredebilmeleri için; ama yüksek I. Fevkalade, muazzam, (ç.n.) camlar bir metre kalınlığında kolonlarla bölündüğünden, ne yazıktır ki dilimlenmiş bir manzaraydı bu. Dış kolonların ille de insan omzu genişliğinde olmasını isteyen bir Japon'un (Yamasaki) düşlerinden doğan bu kuleler, içeriden dev bir hapishaneyi hatırlatıyordu. Sinsi Japon: iki kule boyunca yukarıdan aşağıya kadar indirdiği çelik kolonlar, manzaramı bir hücrenin parmaklıkları gibi doğruyordu (öte yandan, kulelerin çöküşüne bir tek, kanlı bir muharebe geçirmiş bir XIII. yüzyıl şatosunun yıkıntıları üzerindeki paslı bir kapı parmaklığı ya da

barbarlar tarafından ateşe verilmiş gotik bir katedralin sivri kemerleri gibi Ground Zero'ya çakılmış halde bulunan bu madenî ve paralel iğler direnebildi).

Gene de, boşluğa doğru eğilip önseziyle ileri geri sallanarak Bo-urbon'ları yuvarlıyordum. Artık var olmayan o mekânda, ışıktan çıkan helikopterlerin ortasında kafayı buluyordum. Bundan on beş yıl önce, orada, en tepede çalım satan tipler aynı insan olmam mümkün mü ? Dört yanımda pencereler, Madonna'nın "Into the groove"u eşliğinde dans ediyorduk. Bridge-and-tunnel crowd'dan (banliyölerde yaşayanlara, Manhattan'a gelmek için köprülerden ve tünellerden geçmesi gereken kişilere takılan isim) nefret eden Riverside Drive'lı besili kızların elbiselerinin üzerine viski döküyordum. Donald Trump, Mike Milken, Nick Leeson gibi cebim dolu ve gözler önünde bir yaşamın hayalini kuruyordum. Windows on the World'de bu rolü kendime pek de fena oynamıyordum hani; ama mazi öldü ve artık var olmayanın bir zamanlar var olduğunu kanıtlayan hiçbir şey yok. Oraya çıktığım akşam New York'ta hava kapalıydı, ama kule bulutları deliyordu. The Greatest Bar On Earth bir pamuk deryasının üzerinde yüzyordu. Sağda, para babaları Brooklyn'in denize vuran ışıktan seyrediyorlardı; solda, havadaki bir uçağın penceresinden hayranlıkla seyredilen o beyaz ve hidrofil halıdan başka bir şey görünmüyordu. World Trade Center çizgili bir binaydı: gözünüzün önünde 410 metre uzunluğunda Buren marka iki müzik kolonu canlandırırın. DeeJay havaya, dans pistinin zemininde kayan, beyaz renkli donuk bir duman salıyordu. Buz tutmuş bir uçan halının üzerinde dans ediyorduk.

O zamanlar birlikte sürttüğüm ahabım Alban de Clermont-Tonnerre'le iş üstündeydik: Lee adında bir hatundu bu. Alban onu bir single bar'da, 2 Fransızlar çok tahrik eden, ikinci Cadde'deki o ünlü "bekâr barları"ndan birinde tavlamaştı. Kızı

üçlü bir iş çevirmeye ikna etmişti, ama o randevuya gelmekte gecikiyordu.

- Faka bastın işte! Atlatıldın!

Alban'm durumu iyi değildi, benimki de öyle: planladığımız üçlü tezgâh suya düşüyordu ve biz o sudan içmiyorduk. Ama, birkaç Jack Daniel's'ten sonra, onları artık olmayan camların önünde sarmaş dolaş vaziyette buldum. Birbirlerinin yüzünü yalıyorlardı ve bundan yararlanarak Lee'nin menekşerengi elbisesinin altından belli olan sertleşmiş memelerini okşadım. Ani bir hareketle bana döndü ve ne gördü dersiniz ? Ekose kumaştan çok bol kruvaze bir kostümün içinde yüzen, rengi yeşile çalan sırık gibi bir salak, uzun yağlı saçlı, soluk benizli ve sivilceli bir sıksa, aşağı yuka-n veremli bir orospu kadar cazip, koca çeneli bir sapık. İlk serial killer'lar^ ortalağı kasıp kavurmaya başlamıştı ve onlarla aramda müthiş bir benzerlik vardı. Artık toprağa verilmiş olan bu restoranda, kafamda bir ölü başıyla dolaşıyordum.

- Who's this guy ? Are you crazy ? Get your fucking hands off me!4

Alban'm sıkıntılı bakışlarından, üçlü planın fena halde bozulduğunu ve bu durumda ikili bir planla yetinmek zorunda kaldığını çakozladım. İpimde kuşağımda değildi; kız olağanüstü sayılmayacak bir esmer ve ciddi maceralar için zaman bulamayacak kadar çok çalışan bir işkolikti; bizim gibi obsesif salaklardan başka kimseye rastlamayacağım bildiği halde single öar'lara takılmasının nedeni de buydu. Bir kez daha, başkalan düzüşüyor, ben seyrediyordum ve Vuducu bir Haitilinin sürdüğü san bir teneke kutunun içine tıklararak eve dönmek zorunda kalacaktım. Bugün yerinde yeller esen dans pistine geri döndüm. Muhtemelen bunalmış bir halim vardı; aslında, sıkılğanlıktan vurgun yemiş gibi olmuşum.

2. Bekârların gittiği bar. (ç.n.)

3. Seri cinayetler işleyen katil, (ç.n.)

4. Bu herif de kim? Deli misin nesin? Çek şu lanet olası ellerini üstümden, (ç.n.)

Hatunlar dolar milyoneri borsa komisyoncularının Brooks Brothers marka gömleklerine sürtünüp duruyorlardı. Bernard-Louis adında, çok playboy bir ahababım daha vardı: bütün kızlar ona "Be-lu" derdi. "Belu" aşağı, "Belu" yukarı. Onun izinden gitmeye karar verdim. Âşık olmamak yorucuymuş, sürekli baştan çıkarmak gerekiyordu ve rekabet çetindi. Sevmeye bu kadar- ihtiyaç duymak hazine bir durumdu. Sanırım, ünlü olmaya o an karar verdim.

08.55

Duman çocukların gözlerini yakıyor.

- Peçeteyi gözlerinize de tutun. Burnunuzun, ağzınızın, gözlerinizin, bütün yüzünüzün kapalı olması gerekiyor, do you read me?!

Armageddon'un mavi göğü yanaklarımıza ilk gözyaşlarını taşıırken, Jerry ve David başlarında peçeteleriyle "Sevimli Hayalet Cas-per" kılığına girdiler. Tanrı'ya şükür, peçeteler oğullarımın 106. kattaki iki canlı meşaleyi görmesini engelledi: asansörlerin kapısının önünde, eriyen linelyuma lehimlenmiş, kırmızı ve kahverengi etleri, kapaksız gözleri, kül olmuş saçları, kabarcıklarla kaplı çekilmiş yüzleriyle alevler içinde iki kadavra. Kımıldayan karınlarından canlı oldukları anlaşılıyordu. Vücutlarının diğer yerleri heykel gibi hareketsizdi. Çocuklara hiçbir şey söylemedim, onlar da, kızarmış et kokusunu aldıklarını tahmin etmeme rağmen, hiçbir şey görmediler.

Kendimizi toparlamamız gerekiyordu. Nefes almak kadar basit bir eylemde bulunmak bile işkence haline geliyordu. Sadece dayanılması imkânsız koku yüzünden olsa bile. Ağır duman içinde erimiş kauçuk, yanmış plastik, kavrulmuş insan eti kokusu taşıyordu. Kerosenin iç kaldırıcı ve bunaltıcı şekerli kokusu, kemik tozu, insan külü. Zehir bulutu, keskin mazot ve krematoryum kokularından oluşan bir karışım; arabayla bir fabrikanın yanından geçerken aldığımız, nefesimizi tutup gaza basarak kaçtığımız o kokunun aynısı. Ölümün bir

kokusu varsa bu olmalıydı. Çöken tavanlar Windows'a çıkmamızı engelliyordu. Bir beton paneli kaldırmak

I. Beni anlıyor musunuz? (ç.n.)

için on kişinin el vermesi gerekti. Sonunda, kentin göklere açılan çatısına ulaşmak üzere aradan sıyrılıp geçmeyi başardık.

107. katta garson kız ve mutfakta çalışan iki kardeş, tek ayaklı yuvarlak bir masayla camlardan birini kırdılar. (Faydalı bir bilgi: büyük bir pencere camını kırmak için koltuk ya da iMac kullanmayacaksınız. Yapılması gereken, yuvarlak bir masanın ayağını koçbaşı gibi kullanarak cama geçirmek.) İşte şimdi, yerden 400 metre yüksekte, pencerelere asılarak dışarı beyaz örtüler sallıyorlar. Koyu duman, kirli makineyağı emdirilmiş bir kurutma kâğıdı kadar kaim. Gene de arada oluşan açıklıklardan, dışarıdan bir iki görüntü yakalayabiliyorum. Beni en çok etkileyen havada uçuşan A4 kâğıtlar- arşivler, fotokopiler, acil dosyalar, holding antetleri taşıyan delikli bilgisayar formları, taahhütlü mektuplar, gizli dosyalar, naylon dosyalar, dört renkli lazer çıktılar, ağzı yapışkan zarflar, ağzı bantlı kraft zarflar, basılı etiketler, zımbalanmış sözleşme yığınları, plastik dosyalar, rengârenk post-it'ler, dört nüsha faturalar, bilanço grafikleri ve tablolar, havaya savrulan bütün o evrak, uçuşan kırtasiye, koşturumlarımızın görece önemi.

Uçuşmakta olan bu binlerce kâğıt bana New Yorkluların büyük ticker-tape parade'lar2 sırasında Broadway'e savurdıkları kâğıt parçalarını hatırlatıyor. Peki ama bugün neyi kutluyoruz ?

Tekvin, XI, 4:

Ve dediler: "Bütün yeryüzü üzerine dağılmayahm" diye, "gelin, kendimize bir şelûr ve başı göklere erişecek bir kule bina edelim ve kendimize bir nam yapalım."

2. Hesap makinesi veya yazarkasa şeridi gibi kâğıt rulolarının havaya atıldığı gösteri, (ç.n.)

08.56

Hepimiz 11 Eylül 2001 günü nerede olduğumuzu kesin olarak hatırlıyoruz. Şahsen ben, Fransa saatiyle 14.56'da, Grasset Yayın-nevi'nin bodrumundaki arşiv odasında Culture Pub'a mülakat veriyordum; tam o sırada programcı Thomas Herve'ye cep telefonundan, World Trade Center'ın kulelerinden birine az önce bir uçağın çakıldığı haberi geldi. O an bunun küçük bir turist uçağı olduğunu düşündük ve görüşmemize devam ettik. Kültürel mar-keting'den konuşuyorduk. Bir kitap nasıl çıkarılır? Oyunun kurallarına uyulmalı mıdır? Uyulacaksa, nereye kadar? Televizyon, promosyon ve reklam sanata düşman mıdır? Yazı ile görüntünün uzlaşmaz bir karşıtlık içinde olması zorunlu mudur? O sıralar, kablolu bir TV kanalında haftalık bir edebiyat programı başlatmayı kabul etmiş bulunuyordum. Yazar-eleştirmen-programcı olmaktan kaynaklanan çelişkilerimi mazur göstermeye çalışıyordum.

- Kitapların görevi televizyonda görülemeyecek şeyleri yazmak... Edebiyat tehdit altında, yazıyı savunmak için dövüşmek gerekiyor, bu bir savaş... Okumayı ve yazmayı seven insanlar giderek azalıyor, bu yüzden bütün cephelerde oynamak zorundalar... Kitabı savunmak için kullanabilecekleri bütün silahlardan yararlanmaları...

Tam o anda yayınevinden biri içeri dalarak, World Trade Center'ın diğer kulesine ikinci bir uçağın çakıldığı haberini verdi. Edebiyat için savaş nutkum epeyce gülünç bir mahiyet kazanıyordu. Pek Euklidesçi olmasa bile oldukça basit bir matematik denklemini yüksek sesle kendime tekrarladığımı anımsıyorum:

1 uçak = 1 kaza

2 uçak = 0 kaza. Yazı-sanatının-medyatik-baskıdan-korunması-için-^rime-£?'-

me'da-mücadele kampanyamın biraz bekleyebileceği konusunda Thomas'la görüş birliğine vardık.

Yukarıya, yayınevinin basın sorumlularından Claude Dalla Torre'un odasına çıktık; yayınevinde çalışan

tek televizyon onun odasındaaydı. TF1 LCİ'yi, LCİ de CNN'i yayınlıyordu: ikinci uçağın dosdoğru sağlam kuleye yöneldiği görölüyordu; diğerkule ise bir Olimpiyat meşalesini ya da Hortum filminin afişlerindeki benzeyen bir tornadoyu anımsatıyordu. Genç haber sunucuları olanlara inanamıyor gibiydiler. Fazla ileri gitmiyor, canlı yayında dekor gibi duruyor, otuz yıl boyunca dillerden düşmeyecek salakça bir laf etmekten korkuyorlardı. Claude'un odası kısa sürede ağzına kadar doldu: Grasset Yayına-vi'nde işten kaytarmak için hiçbir fırsat kaçırılmaz. Herkes olaya kendi tarzında tepki gösteriyordu.

Narsisist: - Vay be! Daha bir ay önce orada, tepedeydim!

İstatistikçi: - Tanrım, içeride kaç kişi mahsur kaldı kim bilir ? En az 20 000 kişi ölür!

Mazlum: - Bu melez suratımla, önümüzdeki haftalarda epeyce bir polis aramasından geçeceğimi hissediyorum!

Kaygılı: - Haber almak için oradaki bütün tanıdıklarımızı aramalıyız.

Ketum: - Demek iş ciddiye bindi artık.

Satıcı: - İzlenme oranları açısından çok iyi, LCİ'de reklam için yer satın almak lazım!

Savaşçı: - Lanet olsun, Üçüncü Dünya Savaşı bu.

Güvenlikçi: - Bütün uçaklara polis koymalılar, kokpitler zırhlanmalı.

Nostradamusçu: - Ben bunun olacağını söylemiştim zaten, hatta yazmıştım bile.

Medyatik: - Vay vay vay, gidip Europe l'de tepki göstermeliyim hemen.

Kaba Amerikan karşıtı: - Dünyayı babanın çiftliği gibi yönetmeye kalkarsan böyle olur işte.

Kaderci: - Er ya da geç bir gün olacaktı bu.

Yolcu uçağının dosdoğru kuleye gömölüşünün tekrar tekrar ekrana gelen görüntüsüne hipnotize olmuş gibi bakarken (tereddüt etmiyordu, kuleyi hedefliyordu, bir mıknaatıstarafından çekiliyor gibiydi, turuncu ve siyah renkli bir ateş topunun içinde kule tarafından yutuluyordu), her geçen

dakika espriler azalıyor, suratlar asılıyor, herkes bir yer bulup oturuyor, cep telefonları çalıyor, göz altları çukurlaşıyordu. Trajedinin ağırlığı yavaş yavaş omuzlarımıza çöküyordu. Hepimiz kamburlaşıyorduk. Uzun lafın kısası, üçüncü uçak Pentagon'un üzerine çakıldı. Çökme çenemizi kapatmaya başlamıştık. Kelimenin tam anlamıyla dünya başlarına yıkılıyordu yahu ! Sonrasını biliyorsunuz: önce Güney Kulesi'nin, Fransa saatiyle 16.30'da da Kuzey Kulesi'nin çökmesiyle birlikte bütün dünyayı bir kaygıdır aldı. Betim benim atmıştı, merdivenlerden inerken P'Yançoise Verny'ye hoşça kal deyip demediğimi bile hatırlamıyorum. Eve yürüyerek dönmek zorunda kaldım. Saint-Andre-des-Arts Sokağı'ndan geçerken bir ara cep telefonum çaldı: arayan, romancı arkadaşım Eric Laurent'di. Kitapları Minuit Yaymevi'nden çıkan Laurent, konusu ABD'de geçen son romanı Ne pas toucher'yı, (başlığını dikkate almayıp bu kitabı okumanızı tavsiye ederim) tamamlamış, iş aramaya başlamıştı. Televizyondaki edebiyat programında çalışabileceğini söylüyordu. Nedendir bilmem, olup bitenlerden haberi yoktu.

- Özür dilerim Eric, ama kendimi biraz garip hissediyorum... Tuhaf bir gün...
- A, öyle mi? Ne var? Kötü bir şey mi oldu?
- E, hım, World Trade Center'ın iki kulesi çöktü, her yere uçaklar çakıldı, Pentagon yanıyor, bütün bunlar...
- Yok, yok, saçmalama, ben ciddiym, uygun bir iş varsa istiyonum, malî açıdan biraz boktan durumdayım da.

Bana inanmamakta haklıydı. Yaptığım her şeyde bir inandın-cılık sorunum vardı, gerçeği söylediğimde bile. Bütün bunların nedeni zenginleri eleştirerek servet yapmış olmamdı. Durmadan si-nizimle dalga geçen bir sinik havası vardı bende. "Seni seviyorum"

I. Dokunmayın, (ç.n.) dediğimde bile bana inanmıyorlardı. Laurent'dan sonra kızımı aradım: sadece nerede olduğunu

öğrenmek istiyordum. Ama Chloe'ye ulaşmam mümkün değildi, annesi cep telefonunu kapatmıştı. Dadısı beni geri arayana kadar yarım saat beklemem gerekti: kızım kukla tiyatrosunda Üç Küçük Domuz'u seyrediyordu. Şanslıydım: o gün Luxembourg Bahçesi'ne hiçbir Boeing çakılmadı. Chloe telefonda bana gösteriyi anlattı:

- Bir kurt domuzcukları yemek istiyο, ama onlar taş bir eve gi-diyo, kurt da onları yiyemiyο. Ve, parmak kadar çocukların kafasına bütün bu yalanları sokmanın haksızlık olduğunu düşündüm.
08.57

Öksürük, aksırık, gırtlak temizleme ve boğulma konçertosu

Hiçbir avangard müzisyenin bunu akıl edememiş olması garip doğrusu. John Cage de mi yapamazdı ? Halbuki bu işe çok uygun bir soyadı vardı. Şeffaf bir kafeste bir öksürük konçertosunu yorumluyoruz. Reunion Adası'na yaptığımız bir yolculuğu hatırladım; Mary'yle birlikte çocukları faal bir yanardağı görmeye götürmüştük. Çıkan kükürtlü gazlar, boğucu sıcak, öksürüp aksıran Jerry ve David; gene oradayız sanki. World Trade Center lav püskürten bir yanardağ. Windows on the World'e (107. kat) dönüşte tek çözüm yolu görüyorum: ceket ve montlarımızla çıkışları tıkamak, yangın kapılarını kapatmak, açık yerlere ıslak örtüler bastırmak, masaları devirip havalandırma mazgallarının önüne dayamak ve yardım gelmesini beklemek. Risk Water Group müşterileri restoranın kuzeybatı tarafında toplanmışlar (orada daha az duman var). Bazıları başlarını pencereden çıkarmak için kolonlara sarılıyor. Tırmanıp sıkışılırsa üç dört kişilik yer var. Bir masanın üstüne tünedim, temiz hava alabilsinler diye Jerry ile David'i sırayla yukarı kaldırıyorum. Büyük salonda ve barın önünde duman, bir yeraltı su örtüsü gibi yükseliyor yerden.

Müşteriler burada kısılıp kaldıklarını fark etmeye başlıyorlar. Karşılama görevlisi ve aşçıbaşı soru yağmuruna tutuluyor. Tahliye talimatları ne diyor?

Elinizde binanın planı yok mu? Berikiler, kendilerinin de bizim kadar boka batmış olduklarını anlatmak için neredeyse dövüşmek zorunda kalıyorlar. Porto Rikolu şişman garson kızın adı Lourdes; çocukları pencerenin yanına taşımama yardım ediyor.

- Endişelenmeyin, diyor, bizi aramaya geleceklerdir. 1993 şubatında bomba patladığında da buradaydım. Polis helikopterlerinin sesini duyuyor musunuz ?

- Ama bizi nasıl alabilirler ki ? Çok tehlikeli, cepheye yaklaşılmaz!

- Ama, 93'te epeyce bir insanı çatıdan tahliye ettiler.

- Damn il! You're right! Gimme a hug!1 Ona sarılıyor ve çocukları yanıma alıyorum.

- Benimle gelin Lourdes. Demin yönümüzü şaşırdık: aşağı inmeye çalışmak yerine yukarı çıkmamız gerekiyordu! Gelin çocuklar, the game continues:2 herkes çatıya!

Dördümüz birlikte duman içindeki merdivenlere yöneliyoruz yeniden. Dışarının temiz havasıyla canlanan Jerry ve David peçe-teleriyle Beterböcek'i oynuyorlar. Ama Siyah güvenlik görevlisi merdivenlere dönmemize izin vermiyor.

- Mümkün değil, içerisi alev alev yanıyor.

- Çatıya çıkmanın başka bir yolu yok mu ?

- Anthony, diyor Lourdes, 93'ü hatırla! We've got to get to the roof? Helikopterlerle çatıdan yukarı çekeceklerdir bizi, belki de çoktan gelmiş bekliyorlardır!

Anthony düşünüyor. Kolu ikinci derece yanık, ama gene de düşünüyor. Gömleği lime lime olmuş, ama gene de düşünüyor. Ve şimdi, ne düşündüğünü biliyorum: nafiye çaba, ama umutlarını kırmamalıyım.

- OK, follow me.4

Dünyanın en yüksek restoranının mutfak ve ofislerinden oluşan labirentte Anthony'nin peşi sıra ilerliyoruz. Kullanılmayan merdiven boşluklarının çevresinden dolaşıyor, Fransız

şarabı kasalanyla dolu koridorlardan geçiyor ve çelik bir merdivenden

1. Lanet olsun. Haklısınız. Gelin bir kucaklayayım sizi. (ç.n.)
2. Oyun devam ediyor, (ç.n.)
3. Çatıya çıkmalıyız, (ç.n.)
4. Tamam, takip edin beni. (ç.n.)

yi

yukarı çıkıyoruz. Jerry ile David çılgınlar gibi eğleniyorlar. Yüzle-rindeki beyaz peçetelerle, kâh yol kesen iki eşkıyayı, kâh Ukraynalı iki köylü çocuğunu andırıyorlar. 108. kata ulaşıyoruz. Aynı fikir başkalarının da aklına gelmiş. Çok geçmeden, çatıya çıkmaya çalışanların sayısı biz dahil yirmi kişiyi buluyor. Yardım için çılgınlar gibi 911'i arıyorum devamlı. Jerry cep telefonuma neden günün tarihini yazıp durduğumu soruyor: 911, 911, 911. Dokuz On Bir.

- Tesadüf, şekerim. Sadece bir tesadüf.
 - Tesadüf nedir ? diye sonuyor David.
 - Benzer şeyler aynı anda olduğunda bunun bir nedeni olduğu sanılır, ama aslında öyle değildir, tesadüf bu demektir, değil mi baba? diyor Jerry.
 - Evet, öyle. Tesadüftür, ama bazı saftirikler bunların birer işaret olduğuna inanır. Örneğin, saf insanlar bugünün tarihinin aynı zamanda polis imdat numarası olmasının gizli bir mesaj taşıdığını düşünebilirlerdi. Birinin bizi uyarmaya çalıştığını falan. Ama bütün bunlar koca bir bullshit5 tabii ki, sadece tesadüf.
 - Bullshit ayıp bir laf mıdır? diye soruyor David.
 - Evet, diyor Jerry.
 - Öyleyse buüşil demen doğru değil baba
5. Boğa boku. (ç.n.)

08.58

Ciel de Paris'de yangın talimatları On Bir Eylül öncesindekiler-le aynı: merdivenlerden sırayla ve sakın bir şekilde ininiz. Peki ya merdivenler yıkılmışsa, dumana boğulmuşsa, kor gibi ısınmışsa, fırtına dönmüşse ? Eh, o zaman kuzu gibi oturup yanarak, boğularak ya da ezilerek ölmeyi

bekleyiniz. Pekâlâ, teşekkürler. Küçük şeytanların gece gelip âlem yapmalarını engellemek için çatının çıkışları hâlâ kapalı tutuluyor. Gerçekten de, bundan birkaç yıl önce ev işgalcisi çeteler kulenin tepesinde bir piknik düzenlemişlerdi. 0 gün bu gündür, alkolik gençlerin binaya giriş çıkışları denetleniyor.

- Her halükârda, diye açıklıyor güvenlikten bir yetkili, bir 747 Montparnasse Kulesi'ne çakılacak olsaydı anında ikiye bölünürdü, kendimize bu tür sorular sormamıza gerek yok.

İşte bu içimi rahatlattı doğrusu. Başka şeyler düşünmek için ağır bir semantik sorgulamaya girişiyorum: binalara inen uçakları tarif etmek için hangi fiili kullanmalı? "Yere inmek" olmuyor, çünkü artık yere değmek söz konusu değil (aynı sorun İngilizce'de de var: "to land" fiili tekerleklerin altında bir toprak parçası olduğunu varsayıyor). Ben "b-inmek" fiilini öneriyorum.

Örneğin: "Bayanlar, Baylar, karşınızda kaptan pilotunuz. Varış noktamıza yaklaşıyoruz ve az sonra Paris'e b-ineceğiz. Masalarınızı kapattığınızı, koltuklarınızı dikleştirdiğiniz ve kemerlerinizi bağladığınızı için teşekkür ederiz. Air France'la keyifli bir yolculuk yapmış olduğunuzu umut ediyor ve sizleri bundan sonra kendi uçaklarımızda da, başka bir yerde de görmeyeceğimiz için teessürlerimizi bildiriyoruz. Kuleye dalmaya hazırlanın."

Bu arada, çatının gündüz saatlerinde ziyaret edilebildiğini belirtiyim. World Trade Center'ın Kuzey Kulesi'nin aksine, Montparnasse Kulesi'nin çatısı 8 euro karşılığında ziyarete açık. Öyleyse, siyahlar giymiş birkaç Japon'un ve üzerinde altın düğmeli deniz mavisini bir blazer olan bıyıklı bir güvenlik görevlisinin eşliğinde 56. kata çıkan asansöre binebilirsiniz. (Eskiden bana da böyle kaşıntı yapan flanel pantolonlar ve kaptan ceketleri giydirenlerdi ve ben de aynı öfkeli yüz ifadesini takınırdım). 56. katta küçük bir Paris sergisini gezip panoramik manzaranın tadını

çıkartabilirsiniz. Camdan, Montparnasse Mezarlığı'nı rahatça görüyor ve gözlerimle, bu taş bahçede beyaz bir çakıl taşı olan Beau-delaire'in mezarını arıyorum. Solda Luxembourg Bahçesi; sanki mekân değiştirmemek zamanın akışını durdurabilirmiş gibi, aynı yerde çakılıp kalarak uzatmaya çalıştığım mazide kalmış gençliğim. Artık genç değilim, sabit bir yer uydusuyum sadece. Kasvetli bir kafeteryada (Belvedere1 Cafe) yorgun taşralıların ellerine sıcak sıvılarla dolu kupalar tutuşturuluyor. Çatıya ulaşmak için klor kokan (anılan canlanan yüzme havuzları, gürültücü sınıflar, havlu mayolar ve kokan ayaklar) bir merdiveni daha çıkmak gerekiyor. Son basamakları nefesim kesilerek tırmanıyorum, ama harcadığım çaba duvarlara yazılı yükseklik rakamlarıyla ödüllendiriliyor ("201 m, 204 m, 207 m"). Madenî bir kapı gökyüzüne açılıyor. Rüzgâr demir kafeslerde ıslık çalıyor. Buradan, Orly'den kalkan uçaklar görülebiliyor. Beton çatının ortasına, helikopterler b-iniş yapabilsin diye beyaz bir yuvarlak çizilmiş. İstesem boşluğa, yoldan geçenlerin üzerine bir şeyler atabilirim. Sonra da, vandallıktan ya da cinayete teşebbüsten ya da kasıt olmadığı halde ölüme sebebiyet veren darp ve yaralamadan ya da tehlikeli şizofreniden ya da sebebi belirsiz histeriden ya da cinnetten tutuklanırım. Uzakta, Sacre-Coeur'ün üzerinde pembe bir sis tabakası. Bir afiş cinas yapmaya çalışıyor: "Paris Görüşü". Bu da benimkisi: Adım Frederic, soyadını Belvedere. Ciel de Paris'ye iniyorum yeniden. Berlin'de, Alexanderplatz'daki TV-Turm'da da benzer bir restoran var, üstelik o plak gibi kendi etrafında dönüyor. 70'li I. Cihannüma. (ç.n.) yıllarda modern dünya, akşam yemeklerini ille de gökdelenlerde yemek, karnını stratosferde doyurmak istiyordu, nedendir bilmem, çok yüksekte yemek yemek pek havalı oluyordu. "Panoramik gezi" katındaki bir projeksiyon salonunda, fonda depresif bir flüt, havadan çekilmiş Paris

görüntülerinden oluşan eski bir film gösteriliyor. Manyetik bant bobinden çıkıyor. Anoraklı insanlar sıkıntı içinde doluyorlar ortalıkta. Aşıklar, ağızları kokmasına rağmen dudaktan dudağa öpüşmeye zorluyorlar kendilerini. Bir çocuk esniyor, onu taklit ediyorum; belki de, ben oyum zaten. Sonra, gözüm gayri ihtiyari Denfert-Rochereau'ya kayıyor; on binlerce kişiden oluşan insan selini, meydanın çevresini kuşatan saç ırmağını işte o zaman görüyorum. Son elli yılın en büyük savaş karşıtı gösterisi; tarih 15 şubat 2003. Dünyada, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda ABD ile Fransa takıştı. ABD başkanı, tıpkı babasının yaptığı gibi Irak'a savaş açmak istiyor. Fransa cumhurbaşkanı bunu onaylamıyor. Amerikan karşıtları Fransız halkının düşmanlarına ateş püskürüyor. Atlas Okyanusu'nun iki yakası televizyonda birbirine hakaretler yaşıyor. Kulemin dibinde, devasa kortej Denfert-Rochereau Meydanı'ndan Bastille'e kadar uzanıyor, buz gibi havaya rağmen, Saint-Michel ve Saint-Germain bulvarları boyunca 200 000 kişi yürüyor... Aynı gün New York sokaklarında da aynı şeyi söyleyen bir bu kadar gösterici vardı. Aralarına katılmak için asansöre biniyorum. Amerikan basınının yazdığı gibi Nazi işbirlikçisi, korkak, Yahudi düşmanı ve Petain'ci miyim? Arkama dönüp güneş ışınlarının sektiği fume rengi cam bloka baktığımda, Montparnasse Kulesi'nin adını değiştirmeye karar veriyorum. Twin Towers'ın zıttı olsun diye, Lonely Tower2 diyeceğim ona. Kenarları açılmış bir badem kabuğunu andıran bu kavisli dikdörtgen, bu yalnız ve gülünç deniz feneri, kuskus restoranlarının ve sucuk-ek-mek satıcılarının ortasında dimdik yükseliyor. Depart Sokağı'nda, Walt Disney Pictures'ın Orman Çocuğu ,2'nin reklamını yapmak için boyadığı duvarın önünde, bir sürü Mağripliyle karşılaşıyorum. Ayı Baloo on metrelik cephede, yanık şişkebab yağ kokularını ara-

2. Yalnız Kule. (ç.n.)

sında Mowgli'yle dans ediyor. Göstericilerin ellerinde pankartlar: "STOP THE WAR".3 Disney'in filmi, İngilizler tarafından sömürge-leştirilen vahşi Hint ormanında geçiyor. Ama kitapta çizgi filmde olmayan bir ibret dersi var: "Artık ormanda orman yasasından başka bir şey daha geçerliydi." Kipling, geri gel, oynattılar galiba!

3. Savaş durdurun, (ç.n.)

08.59

Oh Lord,1 kızıl saçlı iriyarlı adam kafayı oynatıyor. Avazı çıktığı kadar bağırmağa başlıyor, söylediklerinden hiçbir şey anlaşılmıyor. Öküz gibi terliyor. Çocuklar korkmasın diye eğlence parkı numarasını yeniden denemeye karar veriyorum. Onları, oyuna katılması için göz kırptığım Lourdes'a emanet ediyorum.

- Öür dilerim Lourdes, sizden bir şey rica edebilir miyim ? Çocuklarım bir eğlenceye katılmış olduğumuza inanmayı reddediyorlar, Tower inferno diye bir şey duymamışlar hiç, her neyse, diyeceğim, ben Anthony'yle birlikte çatıya çıkan yolu ararken onlara bir dakikalığına göz kulak olabilir misiniz ? Çocuklar, uslu duracaksınız, söz mü ?

-Söz.

- O bağırana adama da aldırmağın, komediyi çok kötü oynayan bir aktör sadece.

- Senin adın neden Lourdes ?2 diye soruyor David.

- Kapa çeneni, Dave! diyor Jerry.

- Çocuklar, diyor Lourdes, biraz sessiz olmak gerekecek, çünkü ben burada çalışıyorum ve bu baş döndürücü oyunun normalde sizin yaşımızdaki çocuklara yasak olduğunu söyleyebilirim, boyunuz bile şartnameye uymuyor, o halde, yerinizde olsam fazla ileri gitmezdim, do I make myself clear?''* Anthony kızıl saçlı adamı omzundan tuttu, hiç acele etmeden,

1. Yarabbi. (ç.n.)

2. Fransızca'da ağır, hantal anlamında, (ç.n.)

3. Ne demek istediğimi anlatabildim mi? (ç.n.)

tane tane konuşuyor onunla. Camlı koridorda yere çömeliyorlar. iç bulandırıcı duman sütunları, asansör boşluklarından yukarı kara bir sarmaşık gibi tırmanıyor.

- It's OK, it'll be OK. Don't worry, it's gonna be OK4

Bunu öteki sakinleşene kadar tekrarlıyor. Kızıl saçlı adam korkudan ağlıyor; iflas eden sinirleri. Lafa karışmayı deniyorum:

- Adınız neydi ?

- Jeffrey.

- Dinleyin, Jeffrey, birbirimize destek olacağız, OK? Üzülmeyin, her şey yoluna girecek.

Sükûnetinizi muhafaza edin.

- AH TANRIM, TANRIM BENİM HATAM O KAHVALTIYI BEN DÜZENLEDİM ÖLMEK İSTEMİYORUM ÖZÜR DİLERİM BENİ AFFEDİN AH TANRIM GÜLÜNÇ DURUMDAYIM ÖZÜR DİLERİM ÖZÜR DİLERİM KORKUYORUM EY RAB ACI BİZE!

Çocuklarımın da kafayı oynatıp oynatmadıklarına bakmak için arkama dönüyorum: hayır, dayanıyorlar.

"/ WANT OUT]"5 diye bağırın Jeffrey'yi duymamak için kulaklarını tıkıyorlar. Onlar Lo-urdes'u örnek alıyorlar. Anthony beni borularla kaplı bir merdivenden 109. kata çıkarıyor. Çok büyük ve çok renkli makine dairelerinden, havalandırma türbinlerinin, kazanların ve asansör makaralarının arasından geçiyoruz. Görüldüğü kadarıyla, herkesin aklına bizimle aynı şey gelmiş. Zaten başka bir seçeneğimiz yok: aşağısı cehennem ateşi, inersek yanacağımız ya da boğulacağımız kesin. Tek umudumuz çatıdan kaçabilmek. Kayıp havanın izinde sağa sola dağılmış yüz kadar insan, yavaş yavaş bize katılacak. Başlarını ellerinin arama alan, yere oturan, ayakta duran, daha rahat nefes alabilmek için masaların üzerine çıkan, içeri oksijen girsin diye madenî bir dolabı camlara savuran (evet, madenî bir dolapla da yapılabilir bu iş) insan grupları. Birbirine kenetlenen, kol kola giren, el ele tutuşan, birbirini teselli eden, öksüren insan salkımları.

- Çatıya çıkan tek bir merdiven var, diyor Anthony. Tüm güvenlik görevlileri gibi, anahtarı üzerimde.

4. Tamam, geçecek. Kaygılanma, hepsi geçecek, (ç.n.)

5. Dışarı çıkmak istiyorum! (ç.n.)

Üzerinde "EMERGENCY EXIT6 yazan kırmızı bir kapının önündeyiz. Bu kapıdan ne kadar nefret edeceğimi henüz bilmiyorum.

Alt katta Lourdes, Williams kardeşler arasındaki bir tenis maçını izler gibi başını bir sağa bir sola çevirerek iki oğlum arasındaki konuşmayı izliyor.

- Okula gitmeyi tercih ederdim, diyor David.

- Yo, hayır, burada olmak çok cool, diyor Jerry.

- High school'daxx7 daha cool, diyor David.

- Evet, öyle, diyor Jerry.

- Ama çok sıcak, diyor David.

- Üstüne bastın, diyor Jerry. Sanki saunadayız.

- Sauna nedir ? diyor David.

- Sauna çok sıcak bir banyo gibidir, insanı terletmek için, diyor Lourdes.

- Peki ne işe yarar? diyor David.

- Zayıflatıyor galiba, diyor Lourdes.

- Oraya daha sık gitmelisin, diyor David.

- Kapat çenenı, diyor Jerry. Hiç de komik değilsin.

- Hiç de bile, baksana Lourdes gülmekten kınlıyor, asıl sen kapat çenenı, diyor David.

Gerçekten de, Lourdes ikiye katlanmış. Gülmekten gözünden yaşlar geliyor. Yüzünü silmek için bir Kleenex paketi çıkarıyor.

- Sence, televizyona çıkar mıyız? diyor David.

- Tabii, salak, diyor Jerry. Şimdiden, bütün kanallarda canlı ya-yındayızdır zaten.

- Nefes kesici, diyor David.

- Fazlasıyla, diyor Jerry.

- Makinenin filmini bitirmekle salaklık ettin, diyor David.

- Bahsetme bundan, kafam çok bozuk, diyor Jerry.

- Hey, burnun kanıyor, diyor David.
- Kahretsin, yine başladı, diyor Jerry.

6. Acil çıkış, (ç.n.)

7. Lise. (ç.n.)

Ve başını arkaya atıp peçeteyle burun deliğine bastırıyor. Lourdes ona bir kâğıt mendil uzatıyor.

- Korkmayın, Lourdes, burnu sürekli kanar onun, diyor David.

- Sadece kafam bozuk olduğunda, diyor Jerry.

- Ben de onu söylüyorum zaten: sürekli, diyor David.

09.00

Başka tanıklıklar? Yaşananlar gerçek olmasa, insanın J. G. Ballard'ın kıyamet romanlarından birinde olduğuna inanası geliyor. Fiduciary'de teknoloji müdürü olan Edmund McNally karısı Liz'e telefon ederken zemin uğulduyor. McNally çok öksürüyor. Karısına telaşla hayat sigortası poliçelerini ve prim tarihlerini sayıyor. "Sen ve çocuklar her şeyimsiniz" demeye zaman buluyor, sonra ona, Roma'ya yapacakları aşk gezisini iptal etmesini salık veriyor. İnsanların pencereden düşüşünü izlerken son kahvesinin tadını çıkarabildi mi acaba? Muhtemelen hayır, çünkü çok öksürüyor. 92. katta Damain Meehan, Bronx'ta itfaiyeci olan kardeşi Eugene'e telefon ediyor: "Burası çok kötü" diye bağırıyor. "Asansörlerin işi bitik." Bloomberg LP'de satıcı olarak çalışan Peter Alderman, dizüstü bilgisayarından kız kardeşine bir mail atıyor; dumandan söz ettikten sonra ekliyor: "Korkuyorum." Bu cümle, saat 09.00'dan itibaren paylaşılan genel hissiyatı özetliyor sanırım. Şaşkınlık, afallama ve umudun ardından, on beş dakikanın sonunda, geriye dehşetten, muhakeme yetisini zayıflatıp el ayak kesen hayvansı bir korkudan başka bir şey kalmıyor.

Bu sabah kızımı Montparnasse Kulesi'ne götürdüm. Üç buçuk yaşında bir çocuk sahibi olmayan okurlar doğrudan bir sonraki dakikaya geçebilirler: anlayamayacaklardır. İlkin, onu Montparnasse

Kulesi'ne çıkmanın yandaki atlıkarıncaya binmekten daha zevkli olduğuna ikna etmem gerekti. Sonuçta ikisini de ziyaret etti. Ne olursa olsun, güvercinler havalanana kadar arkalarından koşmak, beton küplere tırmanmak ve merdivenlerin kenarında cambazlık yapmak istiyordu. Birinci sahne: gözyaşı krizi, pazarlık, uzlaşma. Yürüyen merdivende ters yönde yürümekten sıkılmasını fırsat bilip onu asansörlere doğru sürüklemeyi başardım. 56. katın düşmesine onu beklemeden bastığım için ağladı. Kabinin hızla yükselişini, şakaklarda oluşan basıncı hissederek eğlendi. Ciel de Paris'de, naylon kostümlü şef garsonların bacakları arasında zıplayıp hopladı. Pencereye yakın bir masaya oturduk. Ona Işık Ken-ti'ni gösterdim. Montunu çıkarmak istemiyordu. İkinci sahne: gözyaşı krizi, pazarlık, uzlaşma. Hayatları heyecanlı olmadığından, çocuklar heyecanı kendileri yaratıyorlar. Her şey dramlara, histeri nöbetlerine, çılgınlara, sevinç gösterilerine, kahkahalara, tepinmelere bahane oluyor. Küçük bir çocuğun hayatı ile Shakespeare piyesleri arasında hiçbir fark yok. Hem benim kızım Sarah Bernhardt. Göz açıp kapayıncaya kadar, mutlak bir karamsarlıktan sıyrılıp mutluluğun doruklarına yükselebiliyor. Ender bir yetenek doğrusu. Garson kız (her sabah karşısında göre göre beni tanımaya başladı) şeker mi ikram etti ? Eksiksiz bir mutluluk, kamaşan gözler, avuç içinden yollanan öpücükler. Kakao çok mu sıcak ? Muazzam bir öfke, çatılan kaşlar, asılan surat, sarkan dudak. Her şeyin keşfedildiği bir yaşta hiçbir şey önemsiz değil. Kızımın hayatı abartılı. "Kutu kutu pense"yi bu sabah otuzuncu defadır tekrarlıyor. Bu boktan tekerlemeye dayanamıyorum artık. Paris manzarası karşısında geçirilen birkaç kıvıltısız dakikanın sonunda, bana arkasını dönüyor: tercihini yan masadakilerin köpeğinden yana yaptı. Onunla önce çekine çekine konuşuyor, bir dakika içinde de senli benli oluyor. Manzarayı göstererek açıklamalar yapıyor hayvana:

- Burası yüksek. Ve ben çok çok küçüküm.
Cocker onaylıyor. Bunu kutlamak için, hayvanın kulaklarını birbirine düğümlemek istiyor. Onu yanıma almak için yerimden kalkıyorum ve hiçbir şeyin farkında olmayan, köpeğin sahiplerinden özür diliyorum.

- Harika bir kızınız var!

- Teşekkür ederim, ama biraz beklerseniz fikrinizi değiştireceğinizden eminim.

- KÖPEKLE kalmak İSTİYORUM!

Üçüncü sahne: gözyaşı krizi, pazarlık, uzlaşma. Gürültüden sağır olan yan masadakiler gerçekten fikir değiştiriyorlar. Kızıma içi karamelalı bir çikolata teklif ederek sessizliğini satın almayı deniyorum.

- İstemem, yapışıyo.

Arada bir ben de aynen kızım gibi davranabilmeyi isterdim. Bir daha canımı sıktıklarında, ister bir televizyon stüdyosunda olsun ister herhangi bir kitap değerlendirme toplantısında, gözyaşlarına boğulacağıma, çığlıklar atacağıma ve yerlerde yuvarlanacağıma söz veriyorum. Bu yöntemin, siyasette çok etkili olacağından eminim mesela. "Bana oy verin yoksa bağıra bağıra ağlarım." Komünist Parti lideri Robert Hue'yle yapmamız gereken buydu işte!

Kakao hariç (şimdi de çok soğuk) kahvaltımızı bitirdik. Aşağı inen asansörde, kızım "Seni seviyorum baba" diye mırıldanarak gülümsedi bana. Onu kucağıma aldım. Ciel de Paris'deki dayanılmaz davranışlarını affettirmek istediğini çok iyi biliyordum. Ne yapalım: bu hediyeyi kabul ettim. Bir defasında, korkunç bir diş ağrısı çektiğimde yüksek dozda morfin almıştım. Olağanüstüydü, ama burnumu saçlarının arasına gömüp bademli şampuanının kokusunu minnet duygularıyla içime çektiğim bu sevimli yaratık kadar hoş değildi.

09.01

Bir süre nefesimizi tutarak bu yolu kat etmemiz mümkün. Çok derin bir soluk almak, sonra dumanın içine dalmak, kollar önde ilerlemek, basamakları

yoklaya yoklaya aşağı inmek, asansörlerin önünden geçmek, kuzey cephesine kadar dosdoğru yürümeye devam etmek. Alpinistlerin diliyle söylersek, solunum desteği olmadan Himalayalar'ın zirvesine çıkmış bir kabile gibiyiz. Çocukları görmek için hızla aşağı inerken, onları bir dakikalığına da olsa yalnız bıraktığım için kızıyorum kendime. Lourdes elinde kanlı bir Kleenex tutuyor.

- Damn I! Yine mi burnun kanadı ?
- Bi şey değil baba, iki dakika içinde durur...
- Sağ kolunu kaldır ve burun deliğine bastır. Başını arkaya eyme, yoksa kan genzine akar durmadan. Teşekkürler Lourdes, uslu durdular mı bari ?
- Elbette, ama Siyahım diye bana dadılanıymışım gibi davranmanız doğru olmaz, değil mi ?
- Şey... hayır, kesinlikle...
- Anthony çatının yolunu buldu mu ?
- Evet. Jerry'nin kanaması durur durmaz gideceğiz. Umarım, bir dakika boyunca nefesinizi tutmayı biliyorsunuzdur.

Nasıl oldu da rezil herifin teki olup çıktım ? Mary beni Austin Maxi'nin sekreterleri kadar sertleştirmemeye başladığında mı ? Ne zaman cıvıttım ? Jerry'nin doğumunda mı, yoksa David'inkin-de mi? Sanırım, elbise dolabımın aynasında aynen babam gibi gi-
I. Lanet olsun! (ç.n.)

PHI

yinmekte olduğumu gördüğüm gün dağıttım. Her şey çok hızlı gelişmişti: iş, evlilik, çocuklar. Bu hayatı istemiyordum artık. Babamın kopyası olup çıkmak istemiyordum. Küçüklüğümde, Austin sokaklarında başında cowboy şapkasıyla dolaşırken ondan utanırdım, tıpkı New York Mets kasketini taktığımda Jerry'nin benden utandığı gibi. Aile babası olmak tam zamanlı bir iş; tatsız olan, bunu üstlenmeye hazır erkeklerin sayısının giderek azalması. Sürekli zevk peşinde koşan, özgür, baştan çıkarıcı ve şair ruhlu erkek görüntüleri çok fazla gösterildi bizlere; üçgen bikinili

ilahelerin kollarında sorumluluklarından kaçan rock'n roll tipler. Toplum Jim Morrison'ı idealleştirir-ken, Lester Burnham'a benzemek istememiz nasıl beklenebilir? Candace'ı dans ederken seyretmekten çok hoşlanıyorum. Müzik setinin sesini açıyor ve çıplak ayaklarıyla halının üzerinde dönmeye başlıyor, kalçalarını kıvrıyor, saçları uçuşuyor ve tişörtünü çıkarırken dimdik gözlerimin içine bakıyor... Hayatımda izlediğim en güzel gösteri bu sanırım: king-size yatağımın üzerinde pushup2 sutyenile dans eden ya da ayak tırnaklarına oje süren Candace. Bir "sevişme müziği" CD'si satın almıştım, lounge1' bir derleme; bunu her koyusunda dünya değiştireceğimi biliyordum... Onu bir daha görür müyüm bilmem dediğim andan beri daha da çok özlüyorum.

Hadi çocuklar, yüzme havuzunda yaptığımız gibi nefesimizi tutarak babayı izliyoruz, OK?

Ağzımızdan kocaman bir nefes alıyoruz, sonra dumanın içine dalıyoruz, kollarımızı öne uzatarak ilerliyoruz, asansörlerin önünden geçiyoruz, bardan sonra sola dönüyoruz, basamakları yoklaya yoklaya yukarı çıkıyoruz...

110. katta Lourdes parmağıyla bir afiş gösteriyor bana: "IT'S HARD TO BE DOWN WHEN YOU'RE UP." No comment.4

2. Alttan destekli, içi dolgulu, (ç.n.)

3. Kitsch ve romantik pop müzik parçası, (ç.n.)

4. Zirveden inmek zordur. Yorum yok. (ç.n.)

10J

Bekârlığın olumlu yanı, kaka yaparken pırt çıkardığınızda öksürmek zorunda kalmamanız. Bir gün Mary elini yüzüme koydu; korkudan tir tir titremekte olan âşık Carthew'un pembe yanağında soğuk bir el. Bana sevgilisi olduğumu söyledi, ben de ona, hayır, ben senin koçanım, dedim; her şey böyle başladı işte. Bir gün başka birine ihtiyaç duyacağımı düşünmüyordum. Sevgilimin sağ elini ısıtmak için sol gözümden bir damla yaş akıttım. Bu kadından bir çocuğum olacağını anladım.

Gençtim, saftım, belki de yönlendiriliyordum, ama sapına kadar iyimserdim. Dürüsttüm. Canlıydım. Salaktım.

- Baba! Nefes almadan bir dakika durdum, rekorumu kırdım! Jerry çatının acil çıkış kapısına giderken saat tutmuş.

- Ne olmuş yani? Ben o kadarını burnumu karıştırırken bile yapıyorum !

- Yalancı, öksürdüğünü duydum, demek ki nefes aldın.

- Hiç de bile, hile yapan sensin.

- Baba, hile yapmadım, gördün değil mi?

- Sakin olun çocuklar, şuraya oturuyor ve bize bu Tann'nm belası kapıyı açacak olan Anthony'nin dönmesini bekliyoruz. Tamam mı?

- Tamam, ama ben hile yapmadım.

- Yaptın.

- Yapmadım.

- Yaptm.

- Yapmadım.

- Yaptın.

Bir gün, çocuklarımla bitmek bilmeyen kavgalarından zevk alacağımı ve bu kısır tartışmaların bana karlı dağların tepesinde bir sığınak olacağını bilemezdim. Çocuklarımız Saint-Bernard köpekleri gibi. Jeffrey lotus pozisyonunda oturuyordu. Gözyaşlarını silmişti, ona gülümsedim. Herkes sırayla: ağlamak isteyen bendim şimdi. Diyelim ki nöbet değiştiriyorduk.

09.02

Sağlam olan Güney Kulesi'nde talimatlar gayet açıktı: bina boşaltılmayacaktı. Kafaya Kuzey Kulesi'nden düşen kor halinde metal bir giriş yemenin âlemi yoktu. Dolayısıyla, security guard'ları lobiye inmekte olan herkesten ofislerine geri dönmelerini istediler. Uysal uysal yukarı çıkanlar bunun karşılığında ödüllendirilmediler. Stanley Praimnath gibi. Stanley 81. kata, Fuji Bank'taki ofisine geri çıktı. Ve pencereden dışarı baktı. İlk başta, ufukta gri bir oktu. Özgürlük Heykeli'nin arkasından geçmekte olan bir uçak.

Yavaş yavaş büyüyen. Stanley'in uçağın çatısında-ki kırmızı şeridi görecektedir kadar zamanı oldu: "United Airlines". Sonra uçak, üzerine çakılmak üzere doğruldu. Saat 09.02'ydi. Uğursuz gün, fucking2 uğursuz gün.

Aşağı inmek için Maine-Montparnasse Kulesi'nin asansörüne bindiğimizde, midemin ağzıma geldiğini hissettim. Gökyüzü alev almış yanarken 57 kat aşağı inmenin nasıl bir şey olduğunu anlamak için merdivenleri kullanmalıydım aslında. Ama ben figüran değil yazarım, üstelik beş kat sonra kızım ağlamaya başladı. Yarın sabah denerim bunu. Saat 09'u 02 dakika 54 saniye geçse, United Airlines'ın 175 sefer sayılı uçağı (gene Boston-Los Angeles seferini yapmakta olan diğer Boeing 767) hafifçe sola doğru yattıktan sonra 2 No.lu kulenin 78.-84. katlarının arasına dalarak 0,7 büyüklüğünde 6 saniyelik bir

1. Güvenlik görevlileri, (ç.n.)

2. Lanet olası, (ç.n.)

sarsıntı yarattı. Boeing, dokuzu mürettebat 65 yolcu taşıyordu ve 11 sefer sayılı American Airlines'tan daha hızlı uçuyordu (930 km/sa). Bilgisayar simülasyonları, uçağın alüminyum gövde ve kanatları ile çelik motorlarının kulenin kolonlarını neredeyse hiç yavaşlamadan, bu hızla yarıp geçtiğini gösteriyor. Beton zeminler tozlaşmadan önce, uçağı bir balta gibi doğradı. Bazı uzmanlar o anda meydana gelen hasarın Güney Kulesi'ni anında çökertecek kadar büyük olduğunu belirtiyorlar. Zaten, saat 09.59'da ilk çöken de bu kule olacaktı.

Russell Banks, "Güneyden gelen gümüşî bir parıltı, paleolitik bir kuş, bir mızrak başı, sabah güneşinde kıvılcımlar saçan bir pala" diye yazacaktı günlüğüne. Ancak bu kadar iyi anlatılabilir.

09.03

Yeni bir yıldırım, yeni bir earthquake,1 yeni bir ateş topu.

Lourdes otomatik bir haber servisinden, yan kuleye başka bir uçağın çakıldığını bildiren bir SMS aldı. Demek bu bir kaza değil, terör saldırısı. Kim yaptı ? O kadar çok insan olabilir ki. Amerika'ya dış bileyenlerin sayısı akıl almayacak kadar çok. Buna Amerikalılar da dahil. Gene de, öteki ülkelerden nefret etmiyorum ben. Oraları pis, köhne ve karmaşık buluyorum, o kadar. Doğrusunu söylemek gerekirse, umurumda bile değiller. Oralara saldırmak gereksiz: onlar zaten ölümler. Absürd bir çalgınlık... Jeffrey yine çözüldü, Anthony onu yanımdan uzaklaştırmak için kalkıyor. Çocuklarım hiç görmediğim kadar uslu ve itaatkâr. Gene de rahatsız edici sorular sormaktan alamıyorlar kendilerini.

- Baba, buradan ne zaman gideceğiz ?
- Annem bizi almaya gelecek mi ?
- Bu bir eğlence olsa bile çok uzadı, öyle değil mi?

Bu defa tamamdı, anlamadığım, anlamak istemediğim ne varsa, haber saatleri dışında kaçmayı, düşüncelerimden uzaklaştırmayı tercih ettiğim uzak diyarlara ait bütün o haberler, o felaketler beni ilgilendirir olmuştı aniden; o savaşlar bu sabah beni, başkasını değil beni, başka birinin çocuklarını değil benim çocuklarımı yok etmek için geri geliyordu; bilmezden geldiğim, coğrafi olarak o kadar uzağımda cereyan eden hadiseler hayatımın en önemli olayları olarak dayatıyorlardı kendilerini bana. Başkalarının işlerine burun sokma hakkını kabul etmiyordum, ama dış dünyanın dramla-

I. Deprem, (ç.n.)

n benim hayatıma burun sokma hakkını bulmuştu az önce; sefalet içinde yüzen, uyuşturucu müptelası, düzülmüş, her yanı iğrenç bok sinekleriyle kaplı çocuklardan ve melezlerden yakınmak için bir nedenim yoktu, ama onlar benim bulduğum binaya girmişlerdi az önce, çocuklarımı ve beni öldürmeye geliyorlardı. Size bir şey açıklamam gerek: ben, ABD'de, George Walker Bush'un -eski Texas valisi,

şu anda Pennsylvania Caddesi No. 1600'de ikamet etmektedir- da aralarında bulunduğu 70 milyon üyesi olan Protestan, Episkopal, Metodist "Born Again Christians"2 mezhebin-denim. Bizim inancımıza göre Amerikalılar Seçilmiş Halk'tır. Bizim Mısırımız Avrupa, Kızıldenizimiz Atlas Okyanusu, İsrailimiz Amerika'dır, bilmem anlatabiliyor muyum ? Washington = Kudüs. Vaat Edilmiş Topraklar burasıdır. "One Nation Under God !"3 Ötekileri umursamayız bile.

Hayatında olmalarını istemiyor muydun ?

Ölümünün parçası olacaklar.

Eli ayağı çözülen Lourdes yere yığıldı. Aldığı SMS haberini tekrarlıyor hiç durmadan: "Breaking News: Az önce, World Trade Center'ın Güney Kulesi'ne ikinci bir uçak çakıldı." Bir yandan da, hepimiz ekrandaki mesajı görelim diye cep telefonunu elden ele dolaştırıyor. Herkes farklı bir şekilde tepki gösteriyor: çoğunluk şaşkınlık "Fuck !"ları sallıyor, bazıları başlarını ellerinin arasına almak için oturma ihtiyacı hissediyor. Anthony öfkesini boşaltmak için bir bölmeyi deliler gibi tekmeliyor; sonunda, ayağı duvarın öteki tarafına geçiyor! Jeffrey pembe gömleğinin üzerine salyalarını akıta akıta ağlıyor. Bana gelince, yere çömeldim, omuzlarımdan çöktüğünü görmemeleri için çocuklarımdan başlarını var gücümle alnıma bastırıyorum.

- OK, Jerry, Dave, size itiraf ediyorum, bu bir oyun değil.

- Önemli değil baba. Biliyorduk zaten, aldırma.

- Hayır, önemli Jerry. Bu bir oyun değil. Anlıyor musunuz ? Bütün bunlar gerçek!

2. Hidayete Ermiş Hıristiyanlar, (ç.n.)

3. Tanrı'nın Biricik Halkı, (ç.n.)

111U

- Dert etme, çoktan çakılmıştık, diyor David, iki öksürük nöbeti arasında.

- Oh my goodness.4 Çocuklar, beni iyi dinleyin. Bu bir oyun değil, ama gene de kazanacağız, hep birlikte, tamam mı ?

- Peki ama neden uçaklar kulelere giriyor? Manyak mıdır nedir bunlar?

David'in afallamış yüzü karşısında gözyaşlarımı tutamıyorum artık. Jeffrey oluyorum. Dizlerimin üzerine yağılıyorum. Dişlerimi sıkıyor, gözlerimi kuruluyor, iki büklüm oluyor, kamburlaşıyorum.

- Orosu çocukları, insan insana nasıl yapar bunu?

- "Orosu çocukları" demen doğru değil baba.

Jerry gözlerini kaçırıyor, beni böyle görmekten utanıyor.

Yarım saatten uzun bir süredir dünyanın en büyük gökdelenlerinden birinin tepesindeyiz. Gene de, başımın döndüğünü ancak şimdi hissediyorum gerçekten.

4. Yarabbim. (ç.n.)

09.04

Ciel de Paris'den Fransa'nın başkentini ve ihtişamlı eski anıtlarını seyrediyorum: Sam Amca'nın bize bıraktığı tek şey geçmişimiz. Fransızlar, emeklilik puanlarını sayan örnek çalışanlar misali, kıdemlerinden büyük bir gurur duyarlar. Üzerimizde yüzyılların ağırlığı vardır. Fransa, Mısır, İngiltere, İspanya, Fas, Hollanda, Portekiz, Türkiye, Arabistan sırayla dünyayı yönetip sömürgeleştirmişti. Bütün bunları biliyoruz, teşekkürler: ayrıca isabet oldu, baş ağrıtmaktan başka bir işe yaramıyorlardı zaten. ABD ise gençlere özgü coşkusuyla, hâlâ dünyanın patronu olmanın nasıl bir şey olduğunu görmek istiyor. Eski uluslar uzun bir süre önce bundan vazgeçti, ama Amerikalılar acınası bir bellek yitimiyle maluller: halbuki bir zamanlar onların ülkesi de sömürgeydi, yabancı bir gücün egemenliği altında yaşamının kendilerini ne kadar sınırladığını hatırlamaları gerekirdi.

Amerika, ezilenleri çekilebilecekleri en son savunma hattına kadar, Brigitte Bardot'nun Bonnie & Clyde'm. film müziğinde Gainsbourg'a fısıldadığı gibi, "Tek çözüm ölmek" deme noktasına gelene kadar zorluyor. Garip bir çağda yaşıyoruz: savaş yer değiştirdi. Savaş alanı artık medya: bu yeni

çatışmada iyi ile Kötü'yü birbirinden ayırmak zor. İyilerin ve kötülerin kimler olduğunu anlamak zor: kanal değiştirdiğinizde safları da değiştiriyor. Televizyon insanları kıskançlaştırıyor. Eskiden, yoksullar, sömürge insanları ve ezilenler her akşam gecekondulardaki bir ekrandan zenginlikleri seyretmiyorlardı. Bazı ülkeler her şeye sahipken kendilerinin boşa kürek çektiğinden habersizdiler. Fransa'da serflerin kralı

ve kraliçelerin yaşadığı debdebeyi izleyecekleri küçük bir ekranları olsaydı, Fransız Devrimi çok daha erken gerçekleşirdi. Bugün dünyanın her yerinde pis ülkeler, uydu anten işlevi gören tencere kapakları ve korsan decoder'larla gündelik yaşam görüntülerini yakaladıkları temiz ülkelere yönelik hayranlık ve ret, büyülenme ve nefret duyguları arasında gidip geliyorlar. Henüz çok yeni bir olgu bu: adına küreselleşme deniyor, ama asıl adı televizyon. Küreselleşme ekonomi, müzik, video, sinema ve reklam dünyası için geçerli, ama devamı gelmiyor: ne ekonomide ne de toplumsal alanda.

Neyse, her şeyi çözümüyle yetkisine sahip olmadığım için burada kesiyorum. Terörizmin jeopolitik yumağını çözmek istiyorsanız Spengler, Huntington, Baudrillard, Adler, Fukuyama, Revel ve diğerlerine başvurabilirsiniz. Ama size, her şeyin şıp diye berraklaşacağına dair güvence veremem. Bu sabah görüntü muhteşem. Işığın durumuna göre manzara her gün değişiyor. Bugün saat 09.04'te, solumda Eiffel Kulesi ısıldıyor; hani şu özgürlük Heykeli'ni de ayağa dikmiş olan Gustave'ın inşa ettiği madenî yapı iskelesi var ya, o. Sağda, Louisiana'yı 15 milyon dolar karşılığında Amerikalılara satan adamın, Napol-yon'un istirahat ettiği Invalides (ne derlerse desinler: imparator ticaretten, Manhattan'ı 24 dolar karşılığında Peter Minuit adlı Fransız asıllı bir Protestan'a bırakan Algonkin Yerlilerinden çok daha iyi anlıyordu). İkisi arasında, uzakta beyazlar içinde, Etoile Meydanı'na kurulmuş Zafer Takı:

zafer uzakta. Son derece kırılğan olan bütün bu taş blokları... Kendime söz verdiğim şeyi yaptım: 56 kat merdiveni yürüyerek indim, ilk başta insanı en çok monotonluk ve baş dönmesi etkiliyor. Çok geçmeden de endişe ve klostrofobi başlıyor. Bu merdiven boşluğunda tek başıma, yüzlerce kişilik gruplar halinde aşağı inenlerin yaşadıkları dakikaları hayal etmeye çalışıyorum. Uçakların çakıldığı katların aşağısındaki katlarda çalışanların hemen hepsi binalardan sağ çıktı. Onlar paniklemediler, çünkü benim bildiğim şeyleri bilmiyorlardı. Binaların sağlamlığına güveniyorlardı. Önlerindeki zamanı kullandılar, izleyen dakikalarda ölecek olan itfaiyecilerin talimatlarına uydular. Sükûnet içinde dışarı çıktılar, sonra arkalarına dönüp baktıklarında, o taş gibi sağlam binaların birer taş yığını haline geldiğini gördüler.

Montparnasse Kulesi'nden yanınızda kızıncınız olmadan indiğinizde, Gaite Sokağı'nın uzak olmamasına seviniyorsunuz. Böylece sexshop'ların, tiyatroların ve Japon restoranlarının arasında gezinebiliyorsunuz. Ama tam da bir peep show kabininden çıkmışken, sokaktan geçenlerin sizi tanıyıp imza istemeleri gıcık bir durum yaratıyor. Az önce bir Kleenex'e sildiğim ellerimle başkalarının ellerini sıkmaktan rahatsız oluyorum. Aptalca, ama yüzümün kızarmasını engelleyemiyorum: şu kahrolası Katoliklik tenime işlemiş gerçekten. Edgar-Quinet Bulvarı'nı çıkarken eşlikçi bayanların çalıştığı bir barın (Le Monocle Elle et Lui, tuhaf bir isim), grup seks yapılan ünlü bir kulübün (2 + 2) ve bir sürü cenaze levazimatçısının önünden geçiyorum. Hemen ardından, Sartre, Beauvoir, Duras, Cioran, Beckett, Ionesco ve daha nicelerinin yattığı Montparnasse Mezarlığı'nın duvarları boyunca ilerliyorum. Montpamasse bir seks, edebiyat ve ölüm mahallesi; Amerikalıların vakti zamanında burayı çok sevmiş olmasının nedeni de bu kuşkusuz. Mezarlıktan içeri giriyorum ve adımlarımı Louis-le-Grand Lisesi'nin eski

öğrencisi Charles Baudelaire'in mezarına doğru yönlendiriyorum. "46 yaşında öldü." şairin küçük, beyaz kabri, "5 Mayıs 1857'de vefat eden Legion d'honneur sahibi, eski Isere milletvekili, senatör" Charles Sapey'in anıtkabirinin yanında pek sönük kalıyor. Baudelaire, üvey babası General Aupick ve iki kez dul kalmış olan annesiyle birlikte yatıyor. Mezarlığın öteki tarafında onuruna garip bir anıt dikilmiş: şairi bir Mısırlı mumyası gibi kalın bez şeritlere sarılı olarak yerde yatarken gösteren bir heykel bu; tepesinde, Rodin'in Düşünen Adam'ı gibi dirseklerini bir sütuna dayamış oturan, taşla yontulmuş "kötülük cini" üzerine doğru eğil-

I. Bir kabinin içinden izlenen erotik şov. (ç.n.)
Kötülük cini...

... Ve baktığı şey

115

miş bakıyor. Beli bükük, kuşkululu, güçlü pazıllı kötülük cini Mont-parناسse Kulesi'nin karşısına kurulmuş, pabuç gibi çenesiyle ona meydan okuyor sanki. Polaroid fotoğraf makinemi kılıfından çıkarıyorum.

Mezarlıktan ayrılıyor, bulvarı çıkıyor ve Paul Virilio tarafından düzenlenen kazalar konulu büyük bir serginin açıldığı Cartier Vakfı'na geliyorum. Beton (yine!) bir merdivenden aşağı iniyor ve kendimi, mekanik ve boşuk uğultuların sardığı bir bodrum katında buluyorum.

09.05

109. katta, çatının altında, Dünyanın Tavan Arasında, duman perdesinin arasından, bizden kaçan kalabalığı seyreliyorum. Uçak kuzey cephesinden girdiği halde, bu tarafta daha az duman var. Seyrelen temiz havaya ulaşmaya çalışan çocuklarımı omuzlarıma alıyorum. Havaya tevacüm. Bilseydim, yanımda oksijen bombaları ya da gaz maskeleri getirirdim. Her halükârda, yakında Batı'da herkes boynunda bir gaz maskesiyle dolaşmaya başlayacak.

Anthony sendeleyerek yürüyen Jeffrey'yle birlikte geri geliyor. Ona iki Xanax yutturmuş. Jeffrey'nin suratı sönük bir punching-ballı gibi sarkmış. Anthony ondan da kederli görünüyor. Lourdes hıçkırarak ağlıyor sessizce. Elini avucuma alıp iyi tanıdığım küçük bir kedi gibi okşuyorum. İnsanlar gibi maskeler de düşüyor yavaş yavaş. Sıcak yaklaşıyor. Korku bulaşıcı bir virüs gibi içimize yerleşiyor. Bana da bulaşması için Jeffrey'nin umutsuz gözlerine bakmam yeterli. Gözlerimdeki teslimiyet ifadesini görmemeleri için oğullanma bakmamaya çalışıyorum. Güvenimi kaybetmekte olduğumu kimsenin anlamaması lazım. Tek çıkış noktasının önünde, yerde oturmuş bekliyoruz: üzerinde "EMERGENCY EXIT" yazan, ateşe karşı dayanıklı metal zırhlı, kalın, kırmızı bir kapı. Çevremizde inlemeler ısrarlı bir hal alıyor. Afallamış insan grupları kuşkulu zombiler gibi sendeleyerek birbirine yaklaşıyor. Dünyada insana en çok acı veren şey umut. Bir hüsrana daha yaşamaya dayanamayacağım.

I. Armut top, yumruk topu. (ç.n.)

11/

Lanet olsun, benim yerimde Bruce Willis olsaydı ne yapardı ? Jeffrey'nin telefonu nihayet çekiyor: sevgilisini arıyor. Konuştuğu erkeğin hıçkırıklarını buradan işitiyorum. Jeffrey gay, ama alyans takıyor. Evlilik ne büyük bir ahmaklık. Her neyse, telaşa kapılmamak lazım. Çocukların önünde başımı dik tutmak zorundayım. Jerry'nin burnu kanamıyor artık, buna da şükür. Böyle barbarca bir eylem karşısında kafayı yiyecek gibi oluyorum, içim kinle doluyor. Bunu bize nasıl yapabildiler? Ben Soğuk Savaş yıllarında büyüdüm, o zaman her şey o kadar basitti ki... Amerika'nın tek düşmanı vardı: Rusya iyi tanımlanmış büyük bir düşmanımızın olması çok pratikti, diğer ülkelere seçim şansı tanıyordu. Süpermarket-lerin dolu olmasını mı tercih edersiniz, boş olmasını mı ? Eleştiri hakkınızın olmasını mı istersiniz, çenenizi kapatma mecburiyetinin mi? Karşıtımdan

yoksun kalan Amerika, kellesi istenen Efendi durumuna geldi. Amerika kendi kendisinin düşmanı olup çıktı.

Neden Tekvini düşündüğümü bilmiyorum, belki de aldığım dinî eğitimin etkisindendir: Metodistlerde Kutsal Kitap'ın birinci babına çok sık atıfta bulunulur; hatta, doğuştan geri zekâlı bazı "yaratılışçılar" Darwinciliği inkâr etmeye devam ederler. Püriten Cal-vinciler olan anne ve babam Eski Ahit'e neredeyse fanatik bir şekilde bağlıydılar. Onlara göre Âdem ve Havva gerçekten var olmuştu... Elma, yılan, Kabil ve Habil, Tufan, Nuh'un gemisi vs de öyle... Ya Babil Kulesi? Onun içinde miyim acaba? Pek çok Mezopotamya metninde rastlanan bu hikâyeyi hatırlarsınız: insanlar malzeme yapmayı öğrenirler ve "Gelin, kendimize bir şehir ve başı göklere erişecek bir kule bina edelim, ve kendimize bir nam yapalım" derler. Tann bu karan tasvip etmez: insan kibirli olmamalıdır, kendini Tann'ya eş koşmamalıdır. Gazaba kapılan Tann'nın onları cezalandırmak için Babil Kulesi'ni yıktığını düşünebilirsiniz, ama ilgisi yok. Babil bir yer adıdır, ama Batı dillerinde sözü çağıştırır. Çünkü Tann insanların nesneleri adlandırmak için aynı sözcükleri kullanmalarını engelleyerek, çok daha dolaylı ve zalim bir şekilde öç alacaktır. Tann yeryüzü dillerini kanştırmaya karar verir. Tann, dili dağıtmayı seçer: bundan böyle nesneler farklı sözcüklerle anılacaktır, gerçeklik ile söz arasındaki ilişki kaybolur, insanlar bu iddialı kuleyi inşa ettikleri için birbirlerini anlamaz olurlar. Tann'nın insanlara verdiği ceza kendi aralarında iletişim kurmalarını engellemekten oluşmaktadır. Babil Kulesi ilk küreselleşme girişimiydi. Milyonlarca Amerikalının yaptığı gibi Tekvin'i harfi harfine alırsak, Tann'nın küreselleşmeye karşı olduğu söylenebilir. Musevî-Hıristiyan dini simültane çevirmenlerin, birbirine yabancı dillerin olması gerektiği; kutsal metinleri yayabilmek için önce bir fırın ekmek

yeneceği; insan soyunun egzotik yerel dillere ve şüpheli lisanlara bölündüğü düşüncesine dayanır. Tanrı New York'a karşıdır.

Tekvin, XI, 5-8:

Ve Âdem oğullarının yapmakta oldukları şehri ve kuleyi görmek için RAB indi. Ve RAB dedi: "İşte bir kavındırlar, ve onların hepsinin bir dili var; ve yapmaya başladıkları şey budur; ve şimdi yapmaya niyet ettiklerinden hiçbir şey onlara men edilmeyecektir. Gelin inelim ve birbirinin dilini anlamasınlar diye, onların dilini orada karıştıralım." Ve RAB onları bütün yeryüzü üzerine oradan dağıttı; ve şehri bina etmeyi bıraktılar.

09.06

Windows on the World'un General Manager'ı Glen Vogt, saat 09.06'da işyerinde değildi (şans bu ya). Uçağın çakılmasından yirmi dakika sonra, asistanı Christine Olender onu evinden arıyor. Telefonu Glen değil karısı açıyor, çünkü kendisi o anda sokakta, World Trade Center'ın altında, faciadan şaşkına dönmüş bir halde yukarı bakıyor; bu duruş boynunun feci şekilde tutulmasına yol açacak. Bayan Olender, Bayan Vogt'a binadan nasıl çıkacaklarına dair hiçbir talimat almadıklarını söylüyor. "Tavanlar çöküyor, döşemeler eriyor" diye ekliyor. Restoranda bulunanlardan en az 41'i binanın dışındaki biriyle temas kurmayı başardı. O sabah New Amsterdam'da üç meşale yanıyordu: Özgürlük Heykeli'nin meşalesi, Kuzey Kulesi ve Güney Kulesi.

Windows on the World kaynaklı başka bir tanıklık daha var Iv-han Luyis Carpio'nun kuzeniyle yaptığı telefon konuşması. "Hiçbir yere gidemiyorum, çünkü kıpırdamamızı söylüyorlar. İtfaiyecileri beklemek zorundayım." Restoran müşterilerinin epeyce bir bölümünün, bir yere kıpırdamama talimatına uysal bir şekilde itaat ettiğini varsaymak mantıklı; bu arada, hava bulmak için mücadele ediyor, pencereleri kırıyor, yanmamak için masaların üzerine çıkıyorlardı. Ama elde, çatıdan 911'e yapılmış sayısız aramanın kayıtları

da var. Bunlar, havadan kaçmak için umutsuzca çabalayan bir kısmı müşterinin itaatsizliğini belgeliyor bir bakıma.

insan eriyebilir mi?

120

Bir başkası, durumu büyük bir açıklıkla özetliyor:

"Tutsağız" diyor Howard Kane, karısı Laurie'ye.

Kimsenin söylemediği şey: herkes kusuyor.

İğrençlikte ne kadar ileri gidersem gideyim,

kitabım hakikatin 410 metre altında kalacak hep.

Julien Schnabel, aşağı atlayanlar yere

çakıldıklarında karpuz patlamasını andıran bir ses çıktığını söylüyor.

09.07

- Bir sorun var.

Anthony mobile phone'una sarılıyor. Anthony'nin bir sorunu var. Bir süredir içini kemiren ve bize söylemeye cesaret edemediği bir şey. Ona, gözlerinin derinliklerindeki o sonsuz kederi veren şey.

- Ne var? Sorun ne?

- Anahtarım kapıyı açmaya yetmiyor. Security Staff'ın da aşağıdaki güvenlik merkezinde bir düğmeye basması lazım. Ama onlara ulaşamıyorum. Cep telefonları çekmiyor, iç hatlar da kesik...

- Spare me the bullshit! (Bu, oldukça zarif bir şekilde, "Başlatma şimdi" diye çevrilebilir. "Cut the crap"2 de diyebilirdim, ama o kadar ince olmazdı.) Güvenlik görevlileri nerede ?

- Komuta merkezi 22. katta ve artık cevap vermiyor. Tanrım, Operation Control Center boşaltıldıysa hiçbir şey yapamam. Buzzer'lanyla? sürgüyü açmaları lazım, yoksa burada kısıtlı kaldık demektir. Ve bu durum en az sizin kadar benim de canımı sıkıyor.

Jeffrey uyuşukluktan sıyrılıyor:

- O lanet olasıca buzzer'm canı cehenneme!

Zorlayacağız kapıyı, kahretsin!

Anthony de onun kadar iyimser olmak isterdi.

- Kapının güvenlik tertibatı var, matkapla bile açmak imkânsız. Üstelik matkabımız falan da yok.

1. Güvenlik elemanları, (ç.n.)

2. Zırvalamay kes. (ç.n.)

3. Kapı otomatiği, (ç.n.)

- KAHROLSUN LANET OLSUN PEKİ NASIL ÇIKACAĞIZ
BURADAN?!

Jeffrey dökme demirden uzun ve ağır bir nesne olan bir ciltleme makinesini kapıp kapının koluna balyoz gibi indirmeye başlıyor. Kilide yüklenerek üzerine kıyasıya vuruyor. East Village'daki jimnastik salonlarında düzenli spor yaparak geliştirdiği kaslı kollarının altında ezilen bu kütleyi kafamıza yememek için, Ant-hony'yle birlikte geri çekiliyoruz.

Anthony başım sallıyor. Bu adamdan hiç hoşlanmadığımı, Jeff-rey'ye çok daha büyük bir hayranlık duyduğumu fark ediyorum, iş arkadaşları ona güveniyor, o da onları yüzüstü bırakmak istemiyor. Kadercilikten tiksiniyorum, umutsuzluğun enerjisini, doğanın şiddetini, yaşama içgüdüsünü tercih ediyorum. Bu kapıda iki omzum yerinden çıkana kadar yenildiğimi kabul etmeyeceğim. Ter dökmek, her şeyi denemek, inanmaya devam etmek istiyorum. Kapı kolu Jeffrey'nin beklenmedik darbelerine dayanamadı, ama kapı bir milim bile oynamadı yerinden. Jeffrey kollan yana sarkmış bir halde bize dönüyor, ama yaşadığı düş kırıklığı sadece saygı uyandı-nyor. Jerry ile David'in hiçbir şey duymadıklarını umuyorum. Lo-urdes'la birlikte bir vasistasın pervazında ayakta. Nefes alamamaya başladıklarından beri boşluktan korkmuyorlar. Jerry'nin peçetesi gibi tişörtü de kan içinde. "Üzücü, ama ciddi bir şey değil, sık sık kanar burnu"; kendimi buna ikna etmek için aynı cümleyi tekrar edip duruyorum.

Anthony cep telefonunun üzerine kapanmış, durmadan yeşil tuşa basıyor. 22. kattaki Security Staff 'a, olmadı polislere ulaşmamız gerekiyor. Kapının öteki tarafından polis helikopterlerinin seslerini duyuyorum. Sırf bir acil çıkış kapısı acil çıkış yapmamızı engelliyor diye yanarak ölmeyi

reddediyorum. Nine-One-One. Nine-One-One.4 S.O.S.
S.O.S. Dalton Trumbo'nun kitabı Savaş Bitti'mn
sonundaki gibi. Save Our Souls.5

4. Dokuz-Bir-Bir. (ç.n.)

5. Tehlike işareti S.O.S'in açılımı. "Canımızla
kurtarın" anlamında, (ç.n.)

Biraz temiz hava almak için çocukların yanına
gittim. Lour-des'un omuzlarına tünemiş, yüksek
sesle okuduğu duaları tekrarlıyorlar. Eskiden
binaları korumak için tepelerine Chrysler Buil-
ding'in üstündekiler gibi oluk ağızları
yerleştirilirdi. şeytanları korkutmaya ve
istilacıları alt etmeye yönelik ejderha, canavar,
şeytan heykelleri; Notre-Dame-de-Paris'nin
kulelerinin tepesinde-kiler gibi. Boşluğun üstüne
uzatılmış küçük birer oluk ağız olan sansın
çocuklarımızın gücü kötü ruhları püskürtmeye yetecek
mi ? Mimarlar gökdelenleri katedrallerle bir
tutmaktan neden vazgeçtiler? Kulelerin tepelerine
oluk ağızları konuluyor idiyse, bir nedeni vardı
herhalde. Başımıza gelenleri öngörmeseler neden
yapsın-lardı ki bunu? Onlar, tehdidin bir gün
gökyüzünden geleceğini biliyorlardı. Böyle dehşet
anlarında duaları kendiliğinden dökülüyor
ağızlardan. Din yeniden yükseliyor içimizde,
ilerleyen dakikalarda, uluslararası kazanç ve
ateizm mabedi World Trade Center doğaçlama bir
kiliseye dönüşecek yavaş yavaş.

09.08

Milan Kundera'nın şaka'sında roman kişilerinden
biri şu soruyu soran "Sizce yakımlar güzel
olabilir mi?" Filozof ve şehirci Paul Vi-rilio'nun
Agence France-Presse ve Ulusal Görsel-İşitsel
Enstitü-sü'yle birlikte düzenlediği, 29 kasım
2002'den 30 mart 2003'e kadar açık kalacak olan
"Başa Gelen" sergisinde gördüklerimden sersemlemiş
bir halde, uyurgezer gibi dolaşıyorum salonda.
Cartier Vakfı'nın duvarlarına 22 kasım 1895'te
Montparnasse Gan'nda meydana gelen bir tren
kazasının sepya fotoğrafları asılı: kaza
sırasında, buharlı bir lokomotif birinci katm

cephesini yanp geçerek meydanın kaldırımlarına devrilmişti. Melon şapkalı erkeklerden oluşan bir kalabalık ezik metal yığınının çevresinde toplanmış. Enstalasyon, facia videolarının gösterildiği bir dizi karanlık ve gürültülü salonda gerçekleştiriliyor. Her yerde duman ve talkie-wal-/cie'leriyle haberleşen kurtarma ekipleri (insana bir kurmaca izlediği duygusunu veren ingilizce panik haykırışlarının daha sık olduğunu fark ediyorum). Büyük bir ekranda Ground Zero'daki kepçelerin görüntüleri (Tony Oursler'ın arka arkaya gösterilen on dakikalık dijital videosu): muazzam bir beyaz duman sütunu, devasa bir hurda demir yığınının üzerinde yükseliyor; mini minnacık birkaç insan, güçsüz çekirgeleri andıran vinçlerin etrafında dolaşıyor. Arka planda World Trade Center'dan ayakta kalan birkaç beton panel gülünç bir sur oluşturunuyor. En çarpıcısı çamur. Beton ve demirden bina bir çamur topağına dönüşmüş. Yapay temizlik, doğal kirlilik halini almış. Parlak, pürüzsüz ve ıslıltılı kulelerden geriye insanın içini kaldıran kaotik bir düzensizlikten başka bir şey kalmamış. Heykeltıraş Cesar'ın arabaları ezerek ne anlatmak istediğini anlı-

IZb

yorum nihayet. Buldozerler bu karışıklığı düzene sokmak isterdi. Camın saflığına, geçmişin kusursuzluğuna yeniden kavuşmak. Böyle bir kıyımlı izlerken insanın boğazının düğümlenmemesi mümkün değil. Gene de içimdeki tedirginlik duygusunu atamıyorum bir türlü, tıpkı bu kitabı yazarken olduğu gibi: hakkımız var mı? Yıkımdan bu derecede büyülenmek normal mi? Kundera'nın sorusu bu felaketlerin ortasında garip bir şekilde yankılanıyor. Kâğıt ve tozla kaplı New York sokakları kar yağmış gibi beyaz; ortada, Siyah bir bebek, pusetinin içinde uyuyor. Virilio'nun sergisi açıldığında büyük bir patırtı koptu. Böylesi bir yıkımı estetikleştirmek için henüz çok erken değil mi ? Kuşkusuz sanat zorunlu değil

ve kimsenin bir sergiyi gezme ya da bir kitabı okuma mecburiyeti yok. Gene de "Başa Gelen" sergisi, madalya koleksiyonu yapar gibi felaket topluyor 1973, Japonya, Minamata'da cıva kirlenmesi; 1976, İtalya, Seveso'da içmesa fabrikasından dioksin sızıntısı; 1977, İspanya, Tenerife'de uçak kazası; 1978, Finistère'de Amoco-Cadiz tankerinin batması. Bazı ziyaretçiler gözlerini kuruyor, burunlarını siliyor ya da görüntülerle yüzleşmemek için bakışlarını kaçırıyor. Onları anlıyorum. Oysa bu bizim dünyamız ve şu an için başka bir yerde yaşamamız mümkün değil. 1979, Pennsylvania, Three Mile Island'da radyoaktif gaz sızıntısı. 1979, Hindistan, Bhopal'da Union Carbide fabrikasından toksik gaz sızıntısı. 1986, Florida, Cap Canaveral'da Challenger uzay mekiğinin infilak etmesi. Virilio'nun tarafgirliği şok yaratabildi: sanayi kazalarını terör saldırılarıyla bir araya getirmek. 1986, Ukrayna'da Çernobil Nükleer Santrali'nde reaktör patlaması. 1989, Exxon Valdez tankerinin batması. 1995, Japonya, Tokyo metrosuna sarin gazı atılması. Bunlara 1999'da Fransa'da yaşanan fırtına, 1997'de Avustralya'da çıkan yangınlar, 1995'te Kobe'de meydana gelen deprem gibi doğal afetleri ekleyin. Üstüne de dramatik bir film müziği. Canavarlıkların arasında amaçsızca geziniyorum. Bunların sorumluluğunu üzerimden atmayı, böyle yıkımlara ortak olmadığıma inanmayı isterdim. Oysa her insan gibi ben de mikroskobik ölçekte işin içindeyim. Girişe asılmış olan Freud'un "Birikim tesadüf izlenimine son verir" cümlesi, 1914-1915 yıllarında söylenmiş bu esrarengiz söz, David'in az önce sorduğu soruya cevap veriyor sanki: -Tesadüf nedir? Bilim ilerledikçe kazaların şiddeti artıyor, yıkımlar güzelleşiyor. Virilio serginin sonunda Şanghay'da düzenlenen olağanüstü bir havaî fişek gösterisinin bant kaydını göstererek

kışkırtıcılıkta biraz ileri gidiyor kuşkusuz: gerçek dehşet ile sanatsal güzellik arasında ilişki kurmaya cesaret ediyor. Bu sergi ağzımda acı bir tat bıraktı. Dışarıya iyice suçlanmış bir halde çıkıyorum. Twin Towers'in çöküşü, şimdiye kadar yapılanların en görkemlisi olsa bile alelade bir havaî fişek gösterisiyle aynı düzleme konulabilir mi? Ey güzel ateş, ey güzel mavi, ey alev almış güzel bedenler? Böyle bir roman yayımladıktan sonra aynada yüzüme bakabilecek miyim ? Bunları düşündükçe, Ciel de Paris'de ettiğim kahvaltıyı kusmak geliyor içimden, ama gözümün iğrençlikten zevk aldığına da kabul etmek zorundayım. Büyük ekranda gerçek zamanda gösterilen, iki kuleden çıkan o muazzam dumanı, deniz ile kara arasında ipek bir eşarp gibi asılı duran, göğün mavisine takılmış o beyaz sorgucu seviyorum. Onu sadece semavî görkeminden dolayı değil, kıyametle ilgili olarak ne anlama geldiğini, şiddet ve dehşet hakkında ne söylediğini bildiğim için de seviyorum. Virilio beni insanlığımın insancıl olmayan yanıyla yüzleşmeye mecbur ediyor.

09.09

Babamın korkuyla baş etme yöntemi durmadan konuşmak.

- Helikopterle buradan çıkar çıkmaz sizi FAO Schwarz'a götürreceğim ve istediğiniz bütün oyuncakları alacağım. Büyük soygun.

- Dr Pepper içmeye de gidecek miyiz ?

- Olur. Büyük dedenizin dedesinin The Coca-Cola Company'ye ortak olabilecekken bunu yapmadığını biliyorsunuz değil mi ? Size daha önce anlatmamış mıydım bu hikâyeyi ? O zamanlar ailemiz Atlanta'da yaşıyormuş. Bir gün şehirden küçük bir eczacı bizimkileri ziyarete gelmiş: geliştirdiği yeni bir içeceği piyasaya sürmek için para arıyormuş. Bizimkiler şehrin zenginlerinden olduğundan, doğal olarak onlara kân paylaşımayı teklif etmiş. Bu hikâye, Yorstonları epeyce güldürmüştü: küçük eczacı malikânemizde akşam yemeğine bile davet edilmiş.

Koka yapraklarından ürettiği bu tuhaf ürünü bütün aileye tattırmış. Herkes tadını berbat bulmuş, "İçilmesi imkânsız!" demiş. "Üstelik rengi de iğrenç!" "İıh! Asla tutmaz!" Eczacı iksirinin sindirimi kolaylaştırdığını ve vitamin içerdiğini ileri sürerek kendini savunmuş. Büyük dedenizin dedesi, kendisinden ilk kez bir müşhile yatırım yapmasının istendiğini söyleyerek kahkahayı basmış. Coca-Cola'nın mucidi de tek kuruş alamadan çekip gitmiş. Bu hikâye yıllarca bütün aileyi eğlendirmiş. Sonra bir gün, artık kimseyi eğlendirmez olmuş: küçük eczacıya yardım etmiş olsaydık, bugün Forbes dergisinin Top 100'ünde başı çekiyorduk...

Babam bu hikâyeyi belki otuzuncu defadır anlatıyor, ama ben dinlemekten bıkmadım. Jerry ile ben onu dinlerken yüzünde oy-

le mutlu bir ifade beliriyor ki. Az kalsın zengin olmuş olabileceğimizi düşünmek hoşuma gidiyor. Her Coca-Cola içişimde, sahibi ben olabilirdim diye düşünüyorum. Ama atalarımıza kızmamak lazım. Okulda bazı şeyler öğrendim. Onlar pamuğunu kölelere toplattıkları plantasyonlarını tercih ediyorlardı. Yankee'lerle savaşta mahvolacaklarını, sonra da petrol bulacaklarını bilemezlerdi. Aslında koca birer hiçtiler, ama gününe göre talihleri bir açılıyor bir kapanıyordu. Bugün bize olduğu gibi. Başta kendime, süper dedim, okulu kırıyoruz, New York'a vınılıyoruz, super panca-/ce'ler yiyoruz, babam ding sesi çıkararak yanan asansör düğme-siyle oynamamıza ses etmiyor, her şey cool. Ama şimdi yangınla birlikte etraf leş gibi kokmaya başladı, Jerry'nin burnunun kanaması, benim sürekli öksürmem de cabası. Lourdes bize karşı oldukça sevimli, ama durmadan zırlaması adamın kafasını bozuyor. Anthony cool, Jeffrey beş mil yukarıda uçuyor, iş arkadaşlarıyla ilgilenmek için saniyede bir geri gidiyor, sonra cep telefonları çekmeye başladı mı diye bakmak için yeniden yanımıza geliyor. Kafa insanlar, ama öyle olmaları bu

kerhanede hiçbir şeyi değiştirmiyor. Babamın ancak mega tehlike durumlarında devreye giren süper güçlerini kullanma zamanı geldi belki de. Sanırım birkaç saniye içinde gücünü ortaya koyacak; tıpkı Clark Kent gibi, Superman kıyafetlerini giymesi için ona biraz zaman tanımak gerek, hepsi bu. şu an için, yüzyılın volisini kaçırın atalarından söz etmeyi tercih ediyor, ama biz anlattıklarının kıcımızla dinliyoruz. Benim çizgi romanlarda ifrit olduğum bir şey vardır: kahramanın alevler içindeki binada sıkışıp kalmış kurbanları kurtarmak üzere uyanması için hep bir saat beklemek gerekir. Gıcık, ama hep öyle olur. Kahraman hemen gelseydi gerilim olmazdı. Televizyondaki mangallarda da hep aynı hikâye. Çizgi filmleri yapan tipler biliyorlar: genç izleyicileri bekletmek gerek. Biz de bekliyoruz halıyla. Aslında biz çocuklar beklemekten başka bir şey yapmıyoruz. Canımızın istediği kadar M&M yiyebilmek ve anne babalarımıza yalvarmak zorunda kalmadan sürekli Studios Universal'a gidebilmek için yaşlanmayı bekliyoruz. Zaman geçirmek için, ba-

I. Japon çizgi filmlerine veya animasyonlarına verilen ad. (ç.n.)

129

bamın anlattığı hikâye ilgimi çekmiş gibi yapıyorum:

- Baba, cidden söyle, Coca-Cola ailesi olma fırsatını kaçırdığımız doğru mu ?

Ve babam mutluluktan mest oluyor, artık ağlamıyor, onu "Evet David, düşünebiliyor musun?" diye gülümserken görmek harika bir şey. Jerry ise hikâyeyi ezbere bildiğinden omuzlarını silkiyor, benim neden ilk defa duyuyormuş gibi yaptığımı anlamıyor, oysa bunda anlaşılmayacak bir şey yok: babamın moralini yükseltmek lazım, yoksa mega güçlerinden yararlanabilemez.

09.10

La Closerie des Lilas (1804), Le Dome (1897), La Rotonde (1911), Le Select (1925), La Coupole

(1927). Yitik Kuşak nerede buluşacağım biliyordu: Montpamasse'ta. Hemingway'in Paris Bir şenliktir'de saydığı barların önünden geçerken ayaklarım birbirine dolanıyor: "Baba" sayesinde, yazmak, tek başına küfelik olmak için iyi bir mazeret oluyor hep, özellikle de az önce sevgilinizle birbirinize girmişseniz. Closerie'de bir kadeh frenküzümü likörlü vermut söylememin tek nedeni meslekî bilincim. Dâhiler böyle iğrenç bir şeyi nasıl içebiliyorlardı? Gertrude Stein ile Alice Babette Tok-las'ın yaşadıkları, evime iki dakika mesafedeki Fleurus Sokağı No. 27'nin önünden geçiyorum. Duvarlarına Gauguin'lerin ve Mirö'la-rın asılı olduğu, Le Select'in barmeninin "Hepiniz yitik bir kuşaksınız" cümlesiyle ölümsüzleştiği bu efsanevî evin kapısında, önemini hatırlatan bir levhanın olmasına pek şaşıyorum. Picasso'yu Matisse'le tanıştıran Amerikalı Gertrude Stein, 1902'den itibaren Paris'te, bir avluya bakan bu zemin katında yaşadı. Burası Rusların Amerikalılardan önce geldikleri bir mahalle. Hemingway buraya Sherwood Anderson'm torpiliyle, Modigliani, Sutin, Chagall ve diğerlerini taklit etmek için geldi. Troçki ve Lenin Rus Devrimi'ni burada hazırlamışlardı. Hemingway kafasına bir kurşun sıkacağı anda, düşüncelerinde buraya dönmeye neden karar verdi ? 1957'de Paris Bir şenliktifi yazmaya başladığında elli sekiz yaşındaydı. Üç yıl önce Nobel Edebiyat Ödülü'nü almıştı. Dört yıl sonra bir av tüfeğiyle kendini öldürecekti. Bu son dört yılını, edebiyat denen zamanda yolculuk makinesinde geçirmeye karar verdi. Fiziksel olarak Ketchum'da (İdaho), sonra İspanya ve Küba'da

131

olacaktı. Ama zihinsel olarak, yaşamının son yıllarının tamamı, ilk karısı Hadley Richardson'la birlikte 1921-1926 yıllarının Parisi'nde geçecekti. Altmış yaşında olmayı reddediyordu: yeniden yirmi beşinde olmak, bir kez daha tanınmayan, yoksul ve âşık bir genç olmak, altmış

sekiz yıl sonra bugün bir Long Island Ice Tea (tarifi üstadın kendisine aittir: bir bardakta bütün beyaz alkoller + Coca-Cola ve buz) içerek bu satırları karalamakta olduğum Delambre Sokağı'ndaki Dingo Bar'da (sonradan adı L'Auberge de Venise olarak değiştirildi), körkütük sarhoş Scott Fitzgerald'la tanışan o genç adam olmak için yazıyordu. O zamanlar Dingo Bar'da Isadora Duncan, Tristian Tzara (Montparnasse Mezarlığı'nda yatıyor), Man Ray gibi insanlarla karşılaşılıyordu. Kadehimi puro, Bourbon ve umutsuzluk kokan bu ahşap duvarlarda hayalleri gezinen büyük sanatçıların şerefine kaldırıyorum. Pompidou'nun World Trade Center'ın küçültülmüş bir kopyasını Montpamasse'ta inşa ettirmiş olması tesadüf değil: burası, ruhu Atlas Okyanusu'nun karşısı yakasından ithal bir mahalle. Hemingway buraya geri dönmek istiyordu; bunu, onun yerine ben yapıyorum. Falstaff, Montparnasse Sokağı No. 42'de yerli yerinde duruyor. Ama köşedeki genelev yok artık: Henry Miller'ın olmayan paralarını harcadığı, Edgar-Quinet Bulvarı No. 31'deki o Mısır süitli Sphinx yani. Şimdi yerinde, Banque Populaire'in ATM'li bir şubesi var. Bugün, olmayan paralarınızı çekebiliyorsunuz oradan! Evime dönerken (güçlkle), Hemingway'in 1924'te Toronto'dan dönüşünde yerleştiği Notre-Da-me-des-Champs Sokağı No. 113'ü arıyorum (Ezra Pound da aynı sokakta, 70 No. lu binada oturuyordu). 115 numaranın önünden geçiyorum, sonra 111 numara. Hey! 113 numara da mı yok oldu? Halbuki genelev falan yoktu orada! Geri dönüyorum... Notre-Da-me-des-Champs Sokağı 111'den 115'e atlıyor, hayal görmüyorum, gidip kendi gözlerinizle bakabilirsiniz. Demek ki, Francis Scott Fitzgerald'ın merdivenlerine işyerek Ernest Hemingway ile kapıcısı arasında unutulmaz bir kavgaya neden olduğu bina yok artık. Yaşananlardan geriye kalan tek şey bir kitap: Paris taşınır bir taşınmaz. Bir levha bile yok. Yazık, oysa mermere

kazınacak bir şeyler bulunurdu. "Burada, Amerikalı yazar Ernest Hemingway karısı

132

Hadley'yi ve oğlu Bumby'yi sevdi; Gertrude Stein'ı, Sylvia Beach'i, William Carlos Williams'i, John Dos Passos'u ağırladı; Güneş de Doğacı yazdı; Francis Scott Fitzgerald 1925 yılının bir cumartesi akşamı kapının girişine işedi, kapıcı kadın küplere bindi ve Fitzgerald, Hemingway'e içinde şu satırların yer aldığı bir özür mektubu yazdı:

'Cumartesi akşam evinize gelen açması adam ben değil, kendisini sık sık ben diye yutturmaya çalışan Johnston adında biridir.'"

Kıssadan hisse: binalar yok olduğunda onları sadece kitaplar hatırlayabilir. Hemingway'in ölmeden önce Paris hakkında yazmasının nedeni buydu işte. O, kitapların binalardan daha dayanıklı olduğunu biliyordu çünkü.

09.11

Gizli ajan David Yorston'dan Gökada ittifak Güçleri'ne ultra gizli savunma mesajı
11 Eylül 2001 günü babamın süper güçleri olduğunu keşfettim. Olaylar başladığında ağabeyimle birlikte Windows on the World'deydim. Aslında babamın resmî adı Carthew, ama asıl adı bu değil. Tıpkı, X-Men'de adamın bundan haberi bile yokken duvarların ötesini gördüğünü fark etmesi gibi, o da, olaylardan önce mega-ekstra-duyumsal yetenekleri olduğunu bilmiyordu. Ben biliyordum, çünkü çağımızdan 7 987 yıl önce imzalanan Gökadalara-rası Sözleşme'den öğrendim (ben Uzay Konseyi'nin ajanıyım). Aslında babamın adı Carthew değil, Ultra-Dude. Henüz yeteneklerinin sınırları bilinmiyor, çünkü onlardan hiç yararlanmadı; güçleri ancak yangın gibi mega bir tehlekeyle karşı karşıya kaldığında et-kinleşiyor. O zaman betonu delebiliyor, metali büküyor ve göklerde uçabiliyor, çünkü korku potansiyel pillerini yeniden şarj ediyor. Hem sonra hiçbir şey hatırlamıyor, çünkü belleği anında duruma

uyarlanıyor, bu da, yeminli düşmanı Morg'un (Alçak Jerry olarak da bilinir) kodeslerinde ileri düzeyde sorgulanması halinde mikrofimleri teslim etmemesi için, bütün verileri zihnindeki sabit diskten silmesini sağlıyor.

Karanlık Güçler üzerimize çullandığında birkaç Dünyalıyla birlikte pancake yiyordum: bu, uzun süredir planlanan bir saldırıydı; Teşmen Devil-Raptor'm Ultra-Dude'u gafil avlamaya yönelik bir girişimi olduğu kesin. Binyıllardır Kuzey Kutbu'nun altına gömülü olan transformatörünün yardımıyla uçağa dönüşen iğrenç Devil-Raptor, prim alabilmek amacıyla kendini ısınlayarak gökdelene çakıldı (Devil-Raptor müthiş dönüşümler geçirebilen yıldızlara-sı bir prim avcısıdır: nezle olduğu durumlar hariç, dokunduğu bütün nesnelerin şeklini alabilir). Kısacası, saldırı gerçekleşti, sizinle olayların gidişatından haberdar olmanız için temas kuruyorum. Ultra-Dude önümüzdeki dakikalarda, süper yıkıcı kapasitesinin farkına varır varmaz karşılık verecek. Şu an için, Karanlığın onur kırıcı saldırısının ve bundan on iki yüzyıl önce Dehşetobur Balıklar tarafından yutulan annesinin tiksiniç ölümünün öcünü alacak bir Superman olduğundan tümüyle habersiz. Ultra-Dude bir saniye içinde uyuşukluğundan sıyrılacak ve ortalık karışacak. Günlerini görecekler o zaman. Ultra-Dude ona madde yok edici Starla-ser'ini yolladığında, Devil-Raptor gününü görecek. Savaş daha yeni başlıyor. Ultra-Dude ittifak Gemisi'nin ve Kutsal Yüzüğün yardımıyla Tılsımlı Ateşini göndererek düşmanın fiskeciklerine karşı koymayı başaracak. Burası ajan X-275, söz sizde Asi Güçler.

09.12

"Bitkiler diğer türlerden daha aware"1;

"Yerfıstığı yemek, it's a really strong feeling."2
Frangilizce'yi çok seviyorum; geleceğin dili bu.
Geçenlerde, buna övgüler düzen bir kitap çıktı:
Hollywo-od'a yerleşen Belçika asıllı karate aktörü

Jean-Claude Van Dam-me'dan seçme alıntılar.
"Eyes'mı close ettiğinde³ nasıl oluyorsa,
uyuşturucu da öyle." "Bisküvinin spirit'i⁴
yoktur." 2050'de herkes Katil filminin kahramanı
Jean-Claude Van Damme gibi speak edecek.⁵ "Ölmek
gerçekten strong."⁶ "Kimse right or wrong⁷ değil."
Görsel-işitsel bir loft'a hapsedilen gençler,
Belçikalı cyborg'un çevik adımlarına hiç
zorlanmadan ayak uydurdular. "Free of bodys
değilimdir pek." "Life's, yes⁹ diyorum." "Night'km
kiff ediyor musun?"¹⁰ "Benfeelings'im¹¹ sesini
dinliyorum." İngilizce sözcüklerden korkmamak
gerekıyor. Dünya dilini, yani Tann'ya itaatsiz-

1. Uyanık, (ç.n.)
2. Gerçekten güçlü bir duygu, (ç.n.)
3. Gözlerini kapattı¹ğında, (ç.n.)
4. Ruh. (ç.n.)
5. Konuşacak, (ç.n.)
6. Zor. (ç.n.)
7. Doğru ya da yanlış, (ç.n.)
8. Bedeniyle barışık, (ç.n.)
9. Hayata evet. (ç.n.)
10. Geceleri esrar çekiyor musun? (ç.n.)
11. Duygularımın, (ç.n.)

lik eden Babil'in dilini yaratmak üzere sessiz
sedasız bütünleşiyor-lar dilimizle. Word'ixn
words'u.¹² SMS'lerin yeni sözcükleri ("nbr ?",
"svglr"), © internet logoları, aksansız imlalar,
fonetik yazının gelişmesi, ilk hecenin sona
getirilmesiyle oluşturulan sözcüklerin
yaygınlaşması, bütün bunlar üçüncü binyılın yeni
dilinin üretilmesine katkıda bulunuyor. Anyway, J 5
whatever.¹⁴ Son sözü Jean-Claude Van Damme'a
bırakalım: "Tek dil, tek para ve no religion,¹⁵ bu
hepimize daha iyi gelecek. Ama politika konuşmak
için bu noktada değiliz henüz."

Ben vanilla coke, yerfıstığı ezmesi, cheesecake,
onion rings,¹⁶ garlic butter,¹⁷ chicken wings¹⁸,
root beer¹⁹ gibi başka bir sürü iğrenç Amerikan
ürününü de seviyorum.

En başta Playboy'un kurucusu Hugh Hefner'i seviyorum. Hepimizin babası ona benzemek istiyordu. 1960'ların bütün paralı erkekleri Hugh Hefner havalarına büründüğünde ana babalarımızın kuşağına neler olduğunu anlamaya çalışmamız lazım. Hefner'in toplu seks âlemleri yapılan büyük evi ve özel Boeing'i XX. yüzyıl erkekliğini başkalaştırdı. Altınların modern erkeği womanizer20 oldu. Yeni Don Juan, hızlı bir araba kullanmak, Amerikan sigarası içmek, turkuvaz rengi yüzme havuzlarının kenarında iri göğüslü, bikinili sarışınları etrafına toplamak zorundaydı. Bugün, söz konusu erkeklik modeli hükmünü yitirdi. Gece kulübü çap-

12. Dünyanın sözcükleri, (ç.n.)
13. Her neyse, (ç.n.)
14. Ner ne hal ise. (ç.n.)
15. Din yok. (ç.n.)
16. Soğan halkaları (ç.n.)
17. Tereyağlı sarmısak. (ç.n.)
18. Tavuk kanatları, (ç.n.)
19. Bazı köklerden yapılan gazlı içecek, (ç.n.)
20. Zampara, (ç.n.)

15/

kınlarından daha vasat bir komedyen bulamazsınız; kart zamparaları, lifting'lerine rağmen, çılgınca baştan çıkarma girişimlerinden teşhis edebilirsiniz. Şakakları ağarmış bir tip, playboyları oynayarak genç bir kadına yanaşmaya mı çalışıyor? Otuz beş yıl önceki otuz beşli yaşlarına takılıp kaldığına göre yetmiş yaşlarında demektir.

60'lı-70'li yılların Amerikası'nda playboy üstün insandı. Kendine saygısı olan her erkek Tom Jones'a, Gunter Sachs'a, Porfirio Rubirosa'ya, Malko Linge'e, Julio Iglesias'a, Curd Jürgens'e, Roger Moore'a, Roger Vadim'e, Warren Beatty'ye ya da Burt Reynolds'a benzemek zorundaydı.

Gömleklerin önünün açık, göğüs kıllarının görünür olması gerekiyordu. Her ne pahasına olursa olsun her gece başka bir kadına sarmak gerekiyordu.

Yüzlerin yıl boyu güneş yanıdığı olması gerekiyordu. 00'lı yıllarda demodeliğin ve göz yaşartıcılığın zirvesini oluşturan şeyler, o zamanlar mutlak must'tı. 21 Fransa'da Eddie Barclay ve Sacha Distel, Jean-Paul Belmondo ve Philippe Junot burjuvaların gerçek ikonlarıydı; hippilerden ve rocfcstor'lardan çok daha fazla. Bunlara bir de doğum kontrol hapının çıkışını, boşanmanın kolaylaşmasını, feminist ve cinsel devrimi eklerseniz ENTERNASYONAL PLAYBOY'u elde edersiniz: Psikiyatr Charles Melman'ın betimlediği, "her ne pahasına olursa olsun doyuma ulaşmak" zorunda olan o "ağırlıksız adam". Peki ne olmuştu? Özgürlük evliliği ve aileyi, karıkocayı ve çocukları öldürmüştü. Sadakat gerici, imkânsız, insana aykırı bir kavram haline gelmişti. Bu yeni dünyada aşkın ömrü taş çatlasın üç yıldır. Bugün ENTERNASYONAL PLAYBOY hâlâ yaşıyor. Her birimizin içinde pusuya yatmış bekliyor; erkeklerin tamamı onu mecburen sindirdi. ENTERNASYONAL PLAYBOY bekâr, çünkü her tür bağı reddediyor. Her hafta milliyet değiştiriyor. Yalnız yaşayıp yalnız ölüyor. Dostu yok, sadece gelgeç ve meslekî ilişkiler. Frangilizce konuşuyor. Akşamları sadece binıbo (kolay kadın) avlamak için dışarı çıkıyor. Zengin ve yakışıklı olduğu ilk yıllarda yüzeysel kadınları baştan çıkarıyor. Daha az zengin ve daha az yakışıklı olacağı ileriki yıllarda yanında dolaştırmak için orospulara 21. Zorunluluk, (ç.n.)

1JÖ

para verecek ya da porno filmlerin karşısında mastürbasyon yapacak. Asla aşkı aramıyor, aradığı tek şey cinsel doyum. Başta kendisi olmak üzere kimseyi sevmiyor, çünkü acı çekmeyi reddediyor ve gülünç duruma düşme riskini almak istemiyor. ENTERNASYONAL PLAYBOY Saint-Tropez'de şampanyayla duş yapıyor, otel barlarında kendilerini satan kızlara sarkıyor, gecelerini eş değiştiren bir kulüpte kiralık bir huriyle bitiriyor. Kuşkusuz kitsch biri (bu tip, Fransa'da Jean-Pierre

Marielle tarafından sık sık kari-katürize edilmiştir; ABD'de ise aynı şeyi Austin Powers tipiyle Mike Myers yaptı), ama ölene kadar Viagra yutan, mutasyon sürecindeki XXI. yüzyıl erkeğinin yolunu açıyor: genç kalmak için mokasenlerinin içine çorap giymeyen ENTERNASYONAL PLAYBOY, gülünç davranışlarıyla anlamlı sorular soruyor: arzu uygarlığında aşk neye yarar ? Özgürlüğün en yüce değer olduğunu savunuyorsan, neden bir yuva kurup başına dert açasın ? Hazcı bir toplumda ahlaka ne gerek var? Tanrı öldüyse, evren bir kerhane olmuş demektir ve bundan geberene kadar faydalanmak gerekir. Birey kralısa, önümüzde tek seçenek vardır, o da egoizmdir. Ve artık tek otorite baba değilse, materyalist demokraside şiddeti sınırlandırabilecek tek güç polistir...

09.13

The only thing standing between me and greatness is me.l

Woody Allen

Altımızda: camlı kapılar, yeşil bitkiler, sıra sıra sütunlar, cilalı parkeler, beyaz abajurlu pek bir zarif lambalar... Cilalı ahşap rampalar, bej rengi deriden arkalıksız kanepeler, toprak rengi bir bar...

Üstümüzde: alüminyumdan eşekarılan gibi dönen helikopterler, kulenin boyunu 620 metreye yükselten bir duman sütunu.

Biz: makinelerin ve boruların ortasında, kapalı bir kapının önünde birbirine yapışmış titreyen, yüksek basınç pompalarının ve hidrolik jeneratörlerin gürültüsünden sağırlaşmış insanlar. Pişmekte olan insanlar.

İlk gece Candace: "Beni öyle iyi düzdün ki, yedi kişi olduğunuzu düşündüm."

Jerry'yi seyrediyorum. Bu açıdan baktığımda beni andırıyor. Neyse ki David bana daha az benziyor. Ama kendimi çoğalttım, bunu inkâr etmek imkânsız. Sonra hemencecik vınladım. Toplum size bir bebeğin cıyaklamalarını dinlemek ile yanınızda karınız olmadan bir partiye gitmek arasında seçim yapma

hakkını tanıyor, Batı'da yalnız annelerin sayısının giderek artmasına şaşmamak lazım. Jerry'nin hakkımda ne düşündüğünü çok iyi biliyorum, çünkü bunu söyledi bana. Kendimi James Bond sandığımı düşünüyorum: karşısına çıkan bütün kızları yatağa atan bir tip. David ise benim bir çeşit üstün insan olduğumu hayal ediyor: I. Yüce olanla aramda duran tek şey var, o da benim, (ç.n.)

Ltv

- Baba, biliyorsun, superpower'lanm2 daha uzun bir süre saklaman lazım.

Farklı kızlara asılmanın avantajı hepsine aynı şeyleri söyleyebilmek. Çok dinlendirici bir şey. Jeffrey bana bir Chateau Haut-Brion 1929 şişesi gösteriyor.

- Hey! İç içebildiğin kadar, geçitte bir kasa buldum, kendimizi bundan mahrum etmemiz için bir sebep görmüyorum. Öteki şişeleri grubumdakilere dağıttım!

- Haplarla fazla karıştırmamaya dikkat et...

- What the hell! Come on! Enjoy !3

Jeffrey şişenin mantarını açıyor ve bir bardak dolusu kaliteli Fransız şarabını kafasına dikip lıkır lıkır içiyor.

- Wow! Biraz havalandırılmaya ihtiyacı var, ama abıhayat mübarek...

- Sanırım hepimizin havalandırılmaya ihtiyacımız var, diyor Anthony. O şişeyi nereden aldınız ?

- Relax, ödünç aldım sadece, şirketim öder faturayı, don't worry, be happy...4

Ben şişeden içiyorum. 1929 krizinden kalma lâl rengi yıllanmış sıvı gırtlığımdan aşağı kayıyor; müthiş bir okşama, bir şeytan öpücüğü sanki. Kendimizi bundan mahrum etseydik hata yapmış olurduk; gevşetiyor insanı. Şişeyi Anthony'ye uzatıyorum, reddediyor.

- Hayır, teşekkür ederim, alkol kullanmam, dini bütün bir Müslüman'ım ben.

- Hay aksi! Ben de Musevî'yim! diye bağırlıyor Jeffrey, şişeyi boynundan yakalayıp gırtlığına

boşaltmaya başlamadan önce. Demek hepimizi
gebertmek istiyorsun ? Arkadaşlarının yaptığına
beğendin mi bari ?

2. Süper güç. (ç.n.)

3. Canı cehenneme! Hadi! Tadını çıkar! (ç.n.)

4. Tasalanma, neşelen, (ç.n.)

141

- Come on !5 Bu haltı kimin yediğini bilmiyoruz.
Could be anybody.6

- Kes zırvalamay, kamikazecilik sizin işiniz.
Pizzacılar da kendinizi havaya uçuruyorsunuz, Allah
da sizi mükâfatlandırıyor.

Anthony almıyor.

- Yahu ben Müslüman'ım, fanatik falan değil, give
me a break, man.7

- Sinirlenme Tony, diyorum şeyeyi geri alırken,
yatıştırıcılarla şarabı karıştırdı, kısa devre
yapıyor, hepsi bu.

- OK, kısa devre yapıyorum, diye tepki gösteriyor
Jef. Kısa devre yapan benim, çünkü ibne bir
Yahudi'yim, değil mi ? Kulelere uçakları çakan,
israil Devleti'ni yıkmak için masum insanların
canına kıyan da benim, değil mi?

Hoppala. Boutros Boutros'lan8 oynamaya başlamadan
önce Haut-Brion 1929'dan sıkı bir yudum çekiyorum.

- Dinle, ben Hristiyanım, o Müslüman, sen de
Yahudi, bu da demektir ki, hepimiz aynı Tann'ya
inanıyoruz, OK ? O halde sa-kinleşiyorsun.

Yapmamız gereken tek şey üç dinde dua etmek,
böylece Tann'nın bizi duyma ve bu goddamn door'u9
açma ihtimali üç kat artar!

Şarap din savaşlarını yatıştırıyor. Anthony tadına
bakmamakla hata ediyor. Cep telefonunun tuşlarına
basmaya devam etmek için oturuyor. Jeffrey şarabı
kıkırdarak dikey kafasına:

- Kaşer de değil!

Jerry eğleniyor, ben de öyle. David hâlâ hayal
kuruyor. Lour-des storlara asılı duruyor. Size
şaşırtıcı sıçramaları olan akıl almaz hikâyeler
anlatabilmeyi isterdim, ama gerçek bu: hiçbir şey
olmuyor. Bizi aramaya gelmelerini bekliyoruz ve

kimse gelmiyor. Etraf yanık halı kokuyor; bir de, birkaç metre aşağıda, ca-

5. Daha da neler! (ç.n.)

6. Herkes olabilir, (ç.n.)

7. Beni rahat bırak be adam. (ç.n.)

8. Boutros Boutros-Ghali. Birleşmiş Milletler eski genel sekreteri, (ç.n.)

9. Lanet olası kapı. (ç.n.)

navarın bağırsaklarındaki şekerleme otomatlarında eriyen Mars marka çikolata.

09.14

Büro paraşütünün mucidine, bunu ancak trajedi yaşandıktan sonra akıl ettiği için çok kızıyorum. Oysa hiç de karmaşık bir icat değil: bunu daha önce düşünemez miydin, be hey sersem? Yüzlerce kadın ve erkeği sırtlarında çantaları boşluğa atarken ve WTC Plaza'nın üzerinde paraşütleri açılırken görmeyi isterdim. Onları maviliğin içinde süzülürken, yerçekimine ve teröristlere nanik çekerken, ayaklarını betona basarken, itfaiyecilerin kollarına düşerken görmeyi isterdim.

Artık binalarda yangın merdiveni olmayacağını buyuran mimarlar için de aynı şey geçerli. New York'taki bütün binalarda yangın merdiveni var, çok katlı olanlar, yani buna en çok ihtiyaç duyan yapılar hariç. Kulelerin üzerinde güzel durmuyor, öyle mi? Dikkat, estetik öldürür. 110 katlı bir yangın merdiveni tasarlanamaz mıydı ?

Ya uçaklardaki güvenlik önlemleri neden değişmedi ? Güvenlik personeli X ışınlarından geçirilen bagajları dalgın bakışlarla seyretmeye devam ediyor. Bazen de bagajlar göz ucuyla tek tek aranıyor. Metal bıçakları plastikleriyle değiştirdiler. Ama metal çatalara dokunmadılar! Sanki çatala adam öldürülemez. Oysa gözleri ya da hançereyi hedeflemek ve çatalı otuz defa sokup çıkarmak yeterli. Sıkı Dostlar'da Joe Pesci'yi görmediniz mi?

Neden her uçakta bir güvenlik görevlisi yok?
Diskoteklerin girişinde var pekâlâ! Yoksa gece kulüpleri uçaklardan daha mı tehlikeli ? Yolcuların güvenliği hâlâ, bir sıkımlık canlan olan hosteslere emanet.
Kurbanlara uzun halatlar da atılabilirdi; insanlar, hapishane duvarlarından aşağı kaymak için hücre demirlerine çarşafklar bağlayan mahpuslar gibi, bunların ucuna tutunarak kaçabilirlerdi. Neden bu yönde hiçbir girişimde bulunulmadı ? Ya da yangının sarmadığı taraftan ip merdivenler sarkıtılabilirdi. Yahut Cehennem Silahı'nda olduğu gibijumper'lannı düşüş hızını kesmek için dev bir şişme yatak tedarik edilebilirdi.

Aslında kimse kulelerin çökebileceğini düşünmüyordu. Teknolojiye aşın güven. Eşi benzeri görülmemiş bir basiretsizlik. Gerçeğin kurmacadan üstün olduğuna inanç.

John Gillermin'in Gökdelende Panik filmindeki (World Trade Center'ın açılış yılı olan 1974'te gösterime girmişti) itfaiyecilerden biri, "Bir bacanın içinde olmak gibi bir şey" der. Havadan kurtarma operasyonuna yeltenilmediyse, bunun nedeni polislerin bu felaket filmini görmüş olmaları kuşkusuz. Filmde polis bir gökdelenin son katındaki bir partide çıkan benzer bir yangında mahsur kalanları helikopterden halat sarkıtarak kurtarmaya çalışır ve chopper2 çatıya çakılır. Saat 09.14'te polis kurmacayı doğrulama riskini almak istemedi belki de.

1. Atlayıcı. (ç.n.)
2. Argoda helikopter, (ç.n.)

09.15

Yanm saattir ayaklarımızın altında bir uçak var
Hâlâ tahliye yok

Uluyan metaliz

Pencerelere asılmış insanlar

Pencerelerden düşen insanlar

Bırakılıp gidilmiş tekerlekli bir koltuk

Ayakları yok olmuş çalışma masaları

Bir fotokopi makinesinin üzerinde unutulmuş tel
Zımbası

Klasörleri dağılmamış devrik dosya dolapları

Acil randevu notlarıyla dolu bir ajanda

Bu sabah havanın açık, sıcaklığın 26 derece

olacağını bildiren meteoroloji raporu

Tamamı havaya uçmuş camlar Asansör boşluklarında
alev alan sıvı

14b

98 asansör, hepsi hizmet dışı Open-space'te1 kana
bulanmış beyaz mermer

Tavanda benekler oluşturan halojen ampullerin
aydınlattığı iki koridor

Mavi kıvrımlı, fes rengi alevler

4 Temmuz'daki gibi havada dans eden kâğıtlar

Tüm dünyadan insan kalıntıları

United Colors of Babel2

Paramparça eller

İssey Miyake elbiseleri gibi

kolların üzerinden sarkan deriler

İki gözü iki çeşme güzel kadınlar Yürüyen

merdivenlerde uçak parçaları öksüren güzel kadınlar

Dışarıyla sıfır temas

Mavi-beyaz kırık tabak ve fincanlar

Her şey sisli tozlu ölü pislik Alarmlarla delinen
sessizlik

Kahve makinesinin önünde parçalannuş yüzler

Aşağıdan ateşin sardığı bir yer Pişirilme süreci

1. Kulelerin arasındaki meydanlık alan. (ç.n.)

2. Babil'in Birleşik Renkleri, (ç.n.)

I

Piliç gibi kızarma

Somon gibi tütsülenme Fonda alarmlar

Dust in the wind All we are is just Dust in the
wind3

Sıcaktan eriyip soyut resimlere dönüşen Figüratif
resimler

WTC Plaza'nın üzerine ceset yağmuru.

3. Rüzgârdaki tozlarımız / Biz yalnızca / Rüzgârdaki
tozlarımız, (ç.n.)

09.16

Kendime sık sık, yangın çıktığında insanların kendilerini neden boşluğa attıklarını sormuşumdur. Öleceklerini bildikleri için. Havasız kalıyorlar, boğuluyorlar, yanıyorlar. Bitecekse çabuk ve temiz bitsin. Jumper'ları depresif değil makul insanlar. Artılar ile eksileri tartıyorlar. Baş döndürücü bir düşüşü dumana boğulmuş bir odada odun kömürü gibi kararmaya tercih ediyorlar. Melek sıçrayışını, dikey vedayı seçiyorlar. Bazıları montlarını talih paraşütü olarak kullanmayı denese de, boş hayaller kurmuyorlar. Şanslarını deniyorlar. Fırar ediyorlar. Onlar insan, zira kendilerini alevlere teslim etmek yerine nasıl öleceklerine karar vermeyi tercih ediyorlar. Son bir onur gösterisi: tevekkül içinde beklememiş, sonlarına kendileri karar vermiş olacaklar. "Serbest düşüş" deyimini hiç bu kadar yerine oturmamıştır.

09.17

Saçmalıyorsun Beigbeder'ciğim. Eğer 37-50 arasında insan kendini Kuzey Kulesi'nin tepesinden boşluğa attıysa, bunun tek nedeni başka bir şey yapmanın imkânsız olmasıydı; soluk alamadıkları için, acı çektikleri için, içgüdüsel hayatta kalma refleksi nedeniyle atladılar aşağı, boğucu kor yığınının içinde kalmaktan daha kötü olamazdı bu. Aşağı atladılar, çünkü dışarıyı içerisi kadar sıcak değildi, hepsi bu. İnsan istediği kadar füzyon denen şirket evliliklerinde uzman olsun, düpedüz füzyon halinde olmak garip bir duygu yine de. Herhangi bir itfaiyeciye sor, anlatsın sana. Jumper'lar öyle uç bir şoka uğramışlardır ki, tehlikeyi hissetmezler. Bilinç kaybının eşiğindedirler, adrenalin yüklenmişlerdir, öylesine büyük bir dehşet içinde ve şoka uğramışlardır ki, esrime haline yakındır durumları. 400 metre yükseklikten özgür bir insan olduğun için atlamazsın. Kapana kısılmış bir hayvan olduğun için atlarsın. İnsan olarak kalmak için değil, ateş seni bir hayvana dönüştürdüğü için atlarsın. Boşluk mantıklı bir seçim değildir.

Sadece, yukarıdan bakıldığında göze hoş gelen tek yerdir, kor gibi ısınmış pençelerle derinin yüzülmediği, kızgın kömür maşalarıyla gözlerinin oyulmadığı imrendirici bir yer. Boşluk hafiftir. Boşluk bir çıkıştır. Boşluk güler yüzlüdür. Boşluk sana kollarını uzatır.

09.18

OK Carthew, madem öyle, ben de New York'a gidiyorum. Hayır, Montparnasse Kulesi, World Trade Center'ın üçüncü kulesi değil. Her halükârda benim hayatım da bir felaket filmine dönüşmekte: bu sabah saat 09.18'de sevgilim tarafından terk edildim. Flaubert, "Rüyalarımı doğrulamak için seyahat ederim" diyordu. Ben de kâbusumu doğrulamak zorundayım. İntihar etmek için Concorde'a binmeye karar veriyorum. 60'lı yıllarda de Gaulle tarafından yaratılan, ama ancak 1976'da, Giscard d'Estaing'in cumhurbaşkanlığı sırasında hizmete sokulan bu seston hızlı uçağın, Paris banliyöle-rindeki otellere çakılmak gibi sinir bozucu bir eğilimi olduğunu hatırlatırım. Uçakta yerimi ayırttım, çünkü risk almayı severim. Ben maceracı ve ekstrem spor meraklısı bir insanım. Bilet fiyatı ? Tek yön 6 000 euro, Chanel marka bir etek parası; zamanda geriye gitmek için pek de pahalı değil. Zira Paris-New York seferini yapan Concorde, H. G. Wells'in hayal ettiği makinenin ta kendisi: sabah saat 10'da havalanıyor ve sabah saat 8'de, yani Amelie'nin beni dehlemesinden bir saat önce iniş yapıyor. Üç saat içinde, iki saat önceki New York'ta olacağım.

Zamanda gerçek yolculuk lounge seventies'de1 başlıyor. On Bir Eylül üzerine yazdığımı sanıyorum, ama aslında 70'li yıllar üzerine yazıyorum: WTC'nin, Montparnasse Kulesi'nin ve bu ikisini birbirine bağlayan Concorde'un doğduğu dönem üzerine. Estetikle dudaklarının kalınlaştırmış bej tayyörlü hostesler, UVyle bronzlaşmış steward'lar, 2 beyaz koltuklar, psikiyatri hastanelerindeki gibi ka-

1. Yetmişli yılları anımsatan bekleme salonu, (ç.n.)

2. Erkek hostes, (ç.n.)

pitone kumaş kaplı duvarlar, cep telefonlarına yapışmış işadamları, Palm Pilot'larını kılıflarından çıkaran businesswomen: ^ her şey 2001: Uzay Macerası'ndaki gibi buram buram geçmiş kokuyor. 2001 daha iki yıl önceydi: Kubrick'in 70'lerde kurduğu düş gerçekleşmedi. Strauss valsleri dinleyerek Ay'da seyahat etmiyoruz; bunun yerine, Boeingler ezan sesleri eşliğinde b-iniş yapıyorlar.

Roissy Havalimanı'nın penceresinden baktığımda, sestem hızlı uçakla burun buruna geliyorum. Burnu benimkinden de sivri. Mavi "Concorde" logoları, bu aracın Fransızların -yok olmakta olan- büyük millî gururlarından biri olduğunu hatırlatıyor. Geçen gün, bir Concorde uçuş sırasında dümenini kaybetti. Minicik bir kabine giriyorum. VIP'ler başlarını öne eğiyorlar. Gonesse kazasından beri sık sık teknik sorunlar çıkıyor: motor arızaları, yıpranan yolcu kabinleri. 70'li yıllar yavaş yavaş ruhunu teslim ediyor; bense orada, unutulmuş çocukluk yıllarımda kalacağım belki de. Bu arada, uçak hemen hemen boş. Delta kanatlı bu kuşa binmek için gerçekten de benim gibi bir kamikaze olmak gerekiyor. Cesaretim sınırlı olduğundan beşinci Absolut şişeciğime başladım bile. 2D numaralı koltuğuma gömülmüş oturuyorum. Yağmur yağıyor ve kendimi durmakta olan bir Concorde'un içinde müthiş bitkin ve dut gibi sarhoş hissediyorum.

Hostes: - Beyefendi, size havayarınızın yanında Krug şampanyası öneriyoruz...

Ben: - Evettt, gerçektenniyigiderrr.

Paris'in kuzey banliyösündeki bir Formüle 1 oteline böyle salak gibi çakılıp öleceğim için üzgünüm, ama en azından ikramdan sonuna kadar yararlanmış olacağım. Üstelik İran havyan: İslamcı havyar!

Sadece uçuştan dört saat kazanmak için altı adet binlik tosla-mamak için, insanın doğuştan geri

zekâlı olması gerekiyor. Bu aracı tasarlayanlar tripte miydiler, yoksa zamandan edilen bu ufalık kârın fazladan tonlarca kerosen yakmaya değdiğine sahiden inanıyorlar mıydı ? 60'lı yılların mühendisleri kimlerdi? Özlemleri o ka-

3. işkadınları. (ç.n.)

1

dar eski... o kadar XX. yüzyıla özgü geliyor ki insana... Üçgen uçakların saat dilimlerini sulara gömdüğü bembeyaz, hızlı, pürüzsüz, plastik bir dünya... Buna kimse inanmıyor artık... yanımdaki koltukta oturan kel kafalı adam I'Express'i okurken esniyor... Her şey o son iyimserlik döneminden kalma... tele-sekreterler... jet-lag...4 News magazines...5 Saat farkından yakınmak acayıp "in"di, şimdi ise görgüsüzlük olur diye bundan söz etmeye kimse cesaret edemiyor... Fital gibi sarhoşum ve Concorde netameli titreşimlerin eşlik ettiği korkunç bir gürültüyle havalanıyor... Kadın olsaydım, üç defa orgazm olmak için oramı koltuğun dirseğine dayamam yeterdi... Koltuğuma krep gibi yapıştım ... Tanıtım broşürü övünüyor: "Motorlardan her birinin nominal itme kuvveti 17 260 kg'dir"... Yediğim havyarı kusarsam ne olur diye geçiriyorum aklımdan ... "Uçağın ağırlığına aktarılan itme kuvveti bir B747'ninkinden 1,66 kat fazladır"... Ebelerin dili: itin, itin...

Affedersiniz hostes hanım, ama basıncı ayarlı kabini havyarlayacağım sanırım... "Bu büyük itme kuvveti klasik bir jet motorundan elde edilmektedir; buna, motorun yaktığı gazları yeniden ısıtarak çıkış hızlarını artırmayı amaçlayan bir sonradan ısıtma sistemi ilave edilmiştir. Bu işlemlerle, itme kuvveti yüzde 17 oranına yükselmektedir"... İçimdeki her şeyi kâğıt torbaya boşalttım... Atlas Okyanusu'nun üzerinde ses duvarını aşarken bıkkın ve kayıtsız bir hava takıyorum... Karşımda sıvı kristalli bir sayaç Mach 2'yle, yani ses hızının iki kat üzerinde uçtuğumuzu gösteriyor... Stratosferi saatte 2 200 km hızla delip geçerken rengim yeşile dönmüş

olmalı... O vakitler muhtemelen bıyıklı olan Concorde mucitlerinin düşlerini süsleyen o aşırı meşgul ve etkin, karar veren insan olmayı başaramıyorum... Belki alkolden, ama bu kadar aceleleri olduğu için açması buluyorum onları... Madem Amerikalılar Ay'da hoplayıp zıplıyorlardı, başka bir şey bulmak gerekiyordu... Fransızlar çocuksu insanlardır... Onlar çok ciddi bilim adamları, uzay ve havacılık alanında uzman yetişkinlerdi; ama aynı zamanda, yeni oyuncaklarıyla oynayan ufaklıklar, mini minnacık bebelerdi.

4. Uzun ve hızlı uçuşlardan kaynaklanan biyoritim bozukluğu, sersemlik hali. (ç.n.)

5. Haber dergileri (ç.n.)

I

09.19

Yapay bir doruğun tepesinde, iki âşık el ele tutuşuyor.

- Salılardan oldum olası nefret ederim. Daha haftanın başıdır, ama pazartesi den daha boktandır, diyor Ralph Lauren'li sansın.

- Kahretsin, buradan çıkamamak canımı sıkıyor, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam. Ağn kesici var mı yanında?

- İı, kalanlan halının dumanını yuttuğumda aldım, diyor Ralph Lauren'li sansın. Duman boğazımı parçaladı.

Havalandırma boruları toplantı salonuna duman kusuyor. Duman halılardan ilkin ince kıvrımlarla, daha sonra, bir bataklığın üzerindeki pus ya da İtalyan bir dekoratör tarafından çizilmiş cansız alev desenleri gibi, duvarlar boyunca uzanan üç kalın sütun halinde yükseliyor.

- Home sinemamı asla görmeyeceğim düşünüyorum da: Superior Gölü büyüklüğünde plazma bir ekran, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Too bad...1 Ama bozgunculuk etme, birkaç dakikaya kalmaz gelir itfaiyeciler, eliyor Ralph Lauren'li sansın.

- Aziz Peder George Soros, bizim için dua et, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Ey Ted Turner, yetiş imdadımıza! diyor Ralph Lauren'li sansın. Dalgalarını geçiriyorlar, ama kahkahalan öksürük nöbetlerine dönüşüyor. Ya da aslında baştan beri öksürüyorlar.

- Microsoft ile Jurassic Pare arasındaki fark nedir biliyor musun ? diye soruyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Hayır, ama bunun da müthiş bir espri olacağını tahmin ediyorum, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Biri, birbirini yiyen dinozorların parkıdır. Diğerleri bir film, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam. Bu defa kız gerçekten eğleniyor. Kenneth Cole'lu esmer adam deliler gibi gülüyor. Kendini tutamıyor, yaptığı esprilerden soluğu kesildi, rengi morarıyor. Sarışın da koyuveriyor makaraları; esmer adamın şakalarında boğuluyorlar, bitkin haldeler, sinirli sinirli gülüyorlar. Madem boğularak öleceğiz, gülmekten boğulalım bari. Ama kendilerini toparlıyorlar. Sansın kız ceketini çıkarıyor. Çizgili gömleğinin önü açılmış. Memelerinin arasından, ucunda minik bir kalp olan ince bir altın zincir sarkıyor. Camların arkasında yanmakta olan Amerika var.

- Annene ulaşabildin mi ? diye soruyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Hayır, diyor Ralph Lauren'li sarışın. Böylesi daha iyi, boş yere endişelendirmeye gerek yok kadını. Buradan çıkarsak ararım, çıkamazsak aramam. Hem ne diyeceğim ona?

- Elveda anneciğim, seni seviyorum. Herkesi benim için öp, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Sen zavallı bir budalasın, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

O zavallı bir budala değildi. Masanın üzerine oturmuştu. O da ceketini çıkarmıştı. Güçlülükle nefes alıyordu. Bu kadını seviyordu. Onu kaybetmek istemiyordu. Acı çeksin istemiyordu. İşyerinde

karşılaşmalarını, tüm kahveleri, bira bardaklarını, otel odalarını düşünüyordu. Onun krem kokulu yumuşak tenini düşünüyordu. Yüreği sadece korkudan çarpıyordu; onun da duyguları vardı. Bütün bunların geçmişte kaldığını ve geri gelmeyeceğini hissediyordu. Yavaş yavaş, ilişkilerinin burada, duvarları bej rengi bu salonda biteceğini anlıyordu. Sevgilisi baş döndürücü bir sarıydı, çocukluğunu hayal ediyordu onun, pembe yanakları, rüzgârda uçuşan saçlarıyla, üzerinde çiçekli bir elbise, kırlarda, bir buğday ya da çavdar tarlasında, elinde bir uçurtma ya da o türden bir zırvayla koşan, üzerine titrenerek büyütülmüş bir sansın.

I

09.20

Devamlı kaza yapan bir uçağı ve saldırı ihtimalinin en yüksek olduğu hattı seçtim: normalde, oldukça hızlı bir şekilde dünya değiştirmem gerekiyordu.

Hızı ne olursa olsun, New York City'ye giden bir uçağa binmenin tadı bir daha asla eskisi gibi olmayacak. Eskiden: hafiflik duygusu, çocuksu coşku, merakla karışık kıskançlık, aşkın heyecanı gizlemek için yorgunluk numarası, safdil hayranlık, girişimci ruh ve "New York, New York"un sözleriyle ("I'm gonna be a part of it", "If I can make it there / I'll make it anywhere") ateşlenen "Büyük Elma"nın zıpkınlaştıran enerjisi, o eski klişe. Şimdi: ikinci sınıf bir filmde olma duygusu, paranoyakça korku, mayışık merhamet, korkudan altına yaptığı gizlemek için takılan bikkın havalar, başta esmer tenliler olmak üzere tüm yolculara on misli fazla dikkat, en ufak ayrıntıya takılma, dünyanın sonunu yaşamışlık duygusu, uçak yere indiğinde içinden canlı çıkmanın gururu.

Concorde'un tuvaletleri kusmuklarımla tıkanmıştı, ama bundan söz etmeyeceğim çünkü bu edepi bir roman. İnişten önce hostesler bize yeşil kartona basılmış formlar dağıttılar. Tüm yabancılar US

immigration Service'ın3 soru formunu doldurmak zorunda:

1. Ben de onun bir parçası olacağım / Bunu burada yapabilirsem / Her yerde yapabileceğim, (ç.n.)

2. İngilizce'de "Big Apple". New Yorkluların kente verdikleri isim. (ç.n.)

3. ABD Göçmen Dairesi, (ç.n.)

- Akli dengesizliğiniz var mı? EVET HAYIR

- Üzerinizde uyuşturucu ya da silah taşıyor musunuz ? EVET HAYIR

- Komünist misiniz? EVET HAYIR

- ABD'ye suç işleme ya da ahlakdışı faaliyetlerde bulunma niyetiyle mi girmek istiyorsunuz? EVET HAYIR

- Casusluk, sabotaj, terörizm, soykırım faaliyetleriyle ilişkiniz var mı ? 1933-1945 arasında Nazi Almanyası ya da müttefikleri adına gerçekleştirilen kırımlara iştirak ettiniz mi ? JA NEİ4

- Tanıklık karşılığında adli kovuşturmalardan muaf tutulma talebinde bulundunuz mu? EVET HAYIR

Şans işte: formda "On Bir Eylül üzerine bir roman yazmayı düşünüyor musunuz ?" sorusu yer almıyor. Tavsiyem: olumsuz cevap vermek. İçimden bir ses EVET cevabının idarî komplikasyonlara yol açabileceğini söylüyor.

US Department of Justice5 forma yeni sorular ekleyebilirdi:

- Pedofil misiniz? EVET HAYIR

- Bin Ladin ailesinden misiniz ? EVET HAYIR

- Paramparça ceset fotoğraflarının karşısında düzenli olarak mastürbasyon yapar mısınız ? EVET HAYIR

- Sigara içer misiniz? EVET HAYIR

(Kadınsanız) - ABD başkanını çalışma masasının altında emmek gibi bir niyetiniz var mı ? EVET HAYIR

Bir defa daha içtiğim çorbanın içine tükürdüğümü mü düşünüyorsunuz ? Şımarık çocuk statüyle yetinin çenemi kapatmalı mıyım ? Üzgünüm, ben seventies'in6 yok oluşunun nedenlerini araştırıyorum.

70'lerin ütopyası, Dünyalıların büyük çoğunluğunun yaşamayı reddettiği bu dünya işte. Üç saatlik Paris-New York uçuşu, yüksek hızlı trenle Paris-Marsilya yolculuğu kadar sürüyor. Concorde bizi hiçbir yere götürmeyen yüksek hızlı bir uçak. Bir sürü

4. Almanca "Evet, Hayır." (ç.n.)

5. ABD Adalet Bakanlığı, (ç.n.)

6. Yetmişli yıllar, (ç.n.)

157

saçmalık arasında pek de vahim olmayan bir saçmalık. Ama Yüksek Hızlı Uçağın arkasında, iniş sırasında havaya kalkan burnunun, içinde olmayanları hor gördüğünü göstermek istercesine yere doğru alçalan o gaganın simgelediği bir ideoloji gizli.

Komünist bir ütopya var ve bu ütopya 1989'da takılıp kaldı. Kapitalist bir ütopya var ve bu ütopya 2001'de takılıp kaldı.

Uçuş sırasında hostesi mütemadiyen taciz ediyordum: - Ne zaman varıyoruz ? Amma da uzunmuş ... Rötar yapmadık değil mi? Biraz oyalanıyoruz gibime geliyor da... Bilet parasını masraftan düşmeyen tek yolcu benim, anlarsınız ya...

John Fitzgerald Kennedy Havalimanı'nda ışıklı bir panoda Gates 7 9-11 yanıyor. Bunun kesinlikle değiştirilmesi lazım, altında kötü bir niyet var. Zamanında vardık, yani hareket saatinden önce.

Kalkışta yağmur yağıyordu, varışta ben ağlıyorum.

Başta günahlarımız olmak üzere hiçbir şeyi yıkamayan yağmurun altında her şey daha güzel.

Saat 08.25: Amelie henüz terk etmedi beni. Uçuş personelinin aşağılamak için sabırsızlanıyormuş gibi yapıyorum, ama doğru değil bu:

sabırsızlandığım falan yok.

Saat yeniden 09.18 olsun diye telaş etmiyorum.

1

7. Çıkış kapısı, (ç.n.)

09.21

Gırtlığımın kaşınmasından bıktım artık. Burası berbat kokuyor. Gözlerim yanıyor ve ayaklarım

süper sıcak. Ağlamamak için kendimi tutmaya çalışıyorum, ama gözlerimden yaşlar geliyor gene de. David bana, babamın müdahale etmek için pillerinin yeniden şarj olmasını beklediğini söyledi, eyleme geçmiyorsa bunun nedeni, "Büyük Kanyon'un kenarında ilerlerken arkasına dönüp de yaklaşmakta olan lavların üzerinde bir helikopterden halatla sarkarak gelen Cameron Diaz'ı ve bir hükümet kuruluşunca savunma amaçlı gizli bir termonükleer kuyunun dibinde gizli olarak yetiştirilmiş kan emici dinazorlarca korunmakta olan bir sığınakta ABD başkanının bir dublörü tarafından rehin tutulmakta olan çocuklarının bulunduğu New York şehrini sular altında bırakacak deniz altına yerleştirilmiş atom bombasının patlamasına on saniye kaldığını hoparlöre bağışan John Malkovitch'i gören birinin bir ayağı boşta ve tek elle Corvette sürmesinin kolay olmaması"ymış. Başka türlü söylersek, David babamın yeniden etkinleşme evresinde bir Ultra-Dude olduğundan emin. Bu Dave gerçekten geri zekâlı.

Ben ise üç buçuk atıyorum ve buradan gerçekten gitmek istiyorum. Babam Anthony'nin sözünü dinlememiz gerektiğini söylüyor, Anthony ise burada kalmak ve paniklememek gerektiğini, yardımın geleceğini. Beni kaygılandıran babamın benden de çok korkuyor olması. Kahretsin, burnumun kanaması tepemi attırıyor, sürekli üstüne bastırmam gerekiyor; bir elim burnumda, öteki babamın avucunda; o kapıya bakıp duruyoruz, gerçekten tüyler ürpertici. Jeffrey Ibranice, Tony Arapça dua ediyor, yemin ederim, çok folklorik. Ama bütün bunların arasında (bir Mar-159

vel'm1 içinde olduğunu sanan David'i saymazsak) en büyük saçmalık Daddy'nin2 duası.

- Ulu Tanrım, bu son zamanlarda seni ihmal ettiğimi biliyorum, ama harika çocuk meseli vardır ya hani, pratik bir mesel, eğer doğru anladıysam, hallerinden hoşnut olmayanların ve hainlerin,

Tanrı yoluna dönmeleri halinde onlara kucak açacağını söyler, öyleyse söyleyeyim: bu sabah ben de kendimi süper harika hissediyorum.

- Gördün mü, ben sana, babamın süper bir şey olacağını söylemiştim, diye bağırıyor David.

- Kapa çeneni, babam dua ediyor, ibadet kutsaldır. Üçümüz ellerimizi birleştiriyoruz ve babam duasına devam ediyor.

- Tanrım ben zayıfım, günah işledim ve nedamet getiriyorum. Evet boşandım, bu benim hatam, en büyük hatam. Yuvamı terk ettim, şu anda yanımda olan iki oğlumu...

- Öyle deme ya, baba... Kes artık...

Sinirlerim daha fazla dayanamıyor, shit, kendimi tutamayıp zırlamaya başlıyorum, istediğim kadar gözümü yerdeki bir lekeye dikeyim, sızmtı yapıyorum işte. Kahretsin, it is hard.3 Başka bir yerde olmayı gerçekten isterdim. Bu kapınm öteki tarafında uçmakta olan bir sinek olmayı isterdim. Bir gün bir sineğe imreneceğimi söyleselerdi dünyada inanmazdım. Ama cidden, gülünç bir sinek olmak cool bir şey, uçuyorsun ve burnun kanamıyor, sinekler özgürdür ve kaçarlara, hem sonra düşünmezler. Sinek olsam kulelerin etrafında VINNN yapardım, petek petek gözlerimle windows'lann arkasındaki o salaklara bakardım, VINNN ve hop! Tepeüstü küçük bir dönüş ve hiç ses etmeden oradan vınlardım. Harika olurdu.

-Ya Rab, diz çökmüş senden af dileyen bencil domuzun tekiyim...

İdeal olan sağır bir sinek olmaktı.

1. Mucize, (ç.n.)

2. Babacığım, (ç.n.)

3. Zor iş. (ç.n.)

09.22

New York'ta özgürüm, dilediğim yere gidebilir, kendimi dilediğim gibi satabilirim. Burada herhangi biriyim: küresel insan. Ne beni bir yere bağlayan köklerim var, ne gözaltında tutan medya-tik mini şöhretim. Şöhret, tıpkı kankoca ilişkisi ve yaşlılık gibi her şeyi öngörülebilir hale

getiriyor. Özgürlük yalnız, genç ve ünsüz olmak. Hayatımda hiç bu kadar özgür olmamıştım: yabancı bir kentte, cebinde parası olan yalnız bir birey. Bu bana ne kazandırıyor? Özgürlüğümün içi boş. Her şeyi yapabileceğim için hiçbir şey yapmıyorum. Otel odamda, yan odada kalan Mylene Far-mer'ı uyandırmamak için sesini kısarak izlediğim X-rated1 filmlerin karşısında içiyorum. Design barlarda bunalıyorum. Öyle bir noktaya geldim ki, nasıl olduğum sorulduğunda ağlamamak için gözlerimi kaçırıp başka bir yere bakarak konuyu değiştiriyorum. "How are you?" korkutucu bir soru. "Everything OK?"2 insanı tuzağa düşürmeyi amaçlayan bir sorgu cümlesi gibi geliyor kulağıma. Nişanlığımın beni son terk edişinde, onu ciddiye almadım, zira beni sık sık terk eder. Ne var ki bu defa son, bunu hissediyorum. Bu defa geri dönmeyecek ve onsuz yaşamayı öğrenmem gerekecek. Oysa tam tersini öngörmüştüm: birlikte ölmeyi. Onu yeterince sevmiyordum, o da beni sevmiyordu artık; kadınlar çoğunlukla önden giderler; sessiz sedasız ıstırap çekmem söz konusu değil.

1. Porno. (ç.n.)

2. Her şey yolunda mı? (ç.n.)

lbl

- Hayatımın en güzel aşk hikâyesiydin.

- Di'li geçmiş zamanda yapılan tebligatlardan nefret ederim. Annemi terk ettikten sonra hep kadınlarla yaşadım. Bundan

böyle babam gibi yalnız yaşamayı öğrenmem gerekecek. Hayatımın bundan daha karmaşık görünmesini isterdim. Maalesef, hayat ne kadar yalın olursa o kadar aşağılayıcı oluyor: insan ana babasından kaçıp kurtulmak için elinden geleni yapıyor, sonra onların kopyası olup çıkıyor.

Borsa çöküyor. Dow Jones yakında 7 000'e iner mi ? 6 500'e ? Daha da altına? İşsizlik artıyor. New York Belediyesi iflas etti (3,6 milyar dolar açık) -ekonomiyi canlandırmak için derhal bir savaş çıkarmak lazım! Tüm televizyon kanalları Irak'taki bombalamaları gösteriyor. Buna karşılık, bütün New

Yorklular atom bombasıyla yapılacak saldırıyı bekliyor. Okullarda çocuklara, kimyasal bir saldırı olması durumunda kapıların altına nasıl yalıtım bandı yapıştırılacağını gösteren broşürler dağıtılıyor. Pek çok aile afet çantalarını ediniyor: yedek piller ile cep fenerleri, ipler, su ve iosat hapları (radyasyondan koruduğu söylenen ilaç). Sarı alarmdan turuncu alarma geçildi. Ben ise, bu tekinsiz şehrin sokaklarında kendimi bulmak için sürtüp duruyorum.

Her yüzyıl yeni bir hastalık icat ediyor. 80'li yıllarda: AİDS. 90'lı yıllarda: şizofreni. 00'li yıllarda: paranoya. Mutlak bir panik yaratmak için Times Square metrosuna bir tane canlı bomba koymak yeterdi. Oysa On Bir Eylül'den beri ABD'de hiçbir terör eylemi olmadı. Bunun içlerini rahatlatması gerekirdi. Ama öyle olmuyor. Saldırısız geçen her gün saldırı ihtimalini artırıyor. Alfred Hitchcock terörün matematiksel olduğunu tekrar tekrar söylemişti. Bu sabah Amerikalılar El-Kaide'nin beyinlerinden Halid Şeyh Muhammed'i tutukladılar. Bunun içlerini rahatlatması gerekirdi. Hiç de öyle olmadı: hükümet misilleme eylemleri bekliyor. Dünyanın en tehlikeli kentinde kendimi evimde gibi hissetmem delilik. Terörizm binaları delip geçen değişmez bir Da-mokles kılıcı. Burada kendi evimdeyim. Her halükârda, sensiz yaşanabilir bir yer de yok zaten. Kendi kıyametini peşinden sürükleyen birinin bir felaket mahallinde olması daha iyi. Buraya ne aramaya geldim ? Kendimi. Kendimi bulabilecek miyim ?

09.23

Terörizm simgeleri yok etmiyor, etten kemikten insanları dilim dilim doğruyor. Birbirine karışan bütün bu gözyaşları. Jeffrey'nin-kiler, Jerry'ninkiler, benimkiler. Neyse ki David hayal âleminde yaşıyor. Nobran gerçeklikten kaçmakta haklı. Lourdes nereden çıktığını bilmediğim Evian şişeleriyle yanımıza geliyor, God bless her.l Üzerine atlıyoruz. Yuttuğumuz bütün o duman ve yakıt kokusu yüzünden, boğulmaktan öte susuzluktan

da ölmek üzereyiz. Tam bu sırada Anthony'nin astım krizinin tutacağı geliyor. Zavallıcık yerlerde yuvarlanıyor, ona nasıl yardım edeceğimizi bilemiyoruz. Lourdes ağzına madensuyu döküyor, ama o hepsini geri çıkarıyor. Jeffrey işaret ediyor, birlikte kat tuvaletlerine kadar taşıyoruz onu. Ben bacaklarından tutuyorum, Jeffrey koltukaltlarından (kollarından biri ağır yanık). Jerry ile David'i bir kez daha Lo-urdes'a emanet ediyorum. Anthony nefes alıp vermek için çırpıyor. Salak gibi titriyorum, Jeffrey benden daha soğukkanlı. Anthony'nin başını musluğun altına tutuyor. Anthony siyah bir şey kusuyor. Yüzünü kurulamak için makineden kâğıt havlu alıyorum. Arkamı döndüğümde, Jeffrey Anthony'nin başını göğsüne dayamış oturuyor. Beriki kıpırdamıyor.

-Öldü... mı?

- Bilmiyorum, kahretsin, ben doktor falan değilim, nefes almıyor, belki de bayıldı sadece.

Onu sarsıyor, yanaklarım tokatlıyor. Hayat öpücüğü vermek gelmiyor içinden (kusmuk yüzünden): onun yerine ben yapıyorum dudaklarına. Nafile çaba. Sessizlik. Jeffrey'ye onu burada bı-

I. Tanrı ondan razı olsun, (ç.n.)

104

rakmamızı, belki de kendine geleceğini, gidip çocuklarımı bulmam gerektiğini söylüyorum. Başını sallıyor.

- Anlamıyorsun, buradan çıkmak için tek şansımız bu adamdı. Her şey bitti. Ölmesine izin verdik ve yakında ona kavuşacağız.

Tuvaletin kapısını açtım. Düşünüyorum: üç katlı pembe tuvalet kâğıdının rengi mermer duvarlarla uyumlu. Bunu fark edecek zamanım var. Yapmam gereken onca şey varken beynim ayrıntılarla dolmaya devam ediyor.

- Gitmem gerek.

Jeffrey'yi bir daha görmeyeceğim. Aklımda kalan son görüntüsü: gri karoların üzerine oturmuş, güvenlik görevlisi Anthony'nin saçlarını

düzeltiliyor. Pembe kapı kapanıyor. Çocuklarıma doğru koşuyorum. Tıpkı benim gibi, sığınacağı, acil çıkış kapısının, smoke free lounge'ı,2 labirentin çıkışını bulmak için oradan oraya koşup duran insanlara çarpıyorum. Ama bu sabah 1 No.lu kulede No Smoking Zone3 yok. Los Angeles'ta değiliz! Böyle dalga geçebilmeyi, hiçbir şeyi takmamayı, her şeyi olurluna bırakmayı isterdim, ama yapamıyordum. Buna hakkım yoktu. Çocuklarıma kurtarmam gerektiğine inanıyordum; oysa, kendimi bırakmamı engelleyerek beni kurtaran onlardı aslında. Ayakkabıları, tabanlarının altında chewing-gum4 varmış gibi yere yapışıyordu: erimeye başlamışlardı sanırım.

2. Sigara içilmeyen, dumansız salon, (ç.n.)

3. Sigara içilmeyen Bölüm, (ç.n.)

4. Sakız, (ç.n.)

09.24

Benim için New York, sirenlerin Fransız itfaiyesinin din-don'la-rından tamamen farklı w000-w000'lanydı. Kıvılcımlar saçan bir nesne, işi ciddiye bindiren, yürek hoplatan o minik ışıldak. New York: 80 dilin konuşulduğu şehir. Saldın kurbanları 62 farklı milliyettendi.

Gelir gelmez yaptığım ilk iş taksi şoföründen beni Ground Zero'ya götürmesini istemek oldu.

- You mean the World Trade Center Site?1

New Yorklular "Ground Zero" demekten

hoşlanmıyorlar. Şoför kentin aşağısına, deniz kenarına kadar iniyor ve beni demir bir kafesin önünde bırakıyor. Saat 09.24'te New York, üzerine kayıpların fotoğraflarının, mumların ve solmuş çiçek demetlerinin iliştirildi-ği demir bir kafes. Siyah bir levhanın üzerinde tüm "kahraman-lar"ın (kurbanların) adları yazılı. Doğru terim

"şehitler" olmalıydı. Zaten anıtın üzerine bir haç dikili. Oysa ölenlerin hepsi Hıristiyan değildi... Yerde, karların üzerinde çiçekler. Hava çok soğuk: sıfırın altında on beş derece. "Sıfırdan az": Bret Easton Ellis'e küçük bir selam. Less than Ground Zero.2 Çevredeki ayakta kalmış tek binaya, One

World Financial Center'a giriyorum. Hiçbir arama, hiçbir kontrol yok, oysa dinamit yüklü olabilirdim. Winter Garden'da, Londra'daki Crystal Palace'tan esinlenerek yapılmış camdan bir kubbenin altında, devasa çukura bakan camlara doğru ilerliyorum: buldozerlerle dolu bir krater. Binlerce işçi yeni inşa-

1. Dünya Ticaret Merkezi'nin oraya mı demek istiyorsunuz? (ç.n)

2. Yazar burada Bret Easton Ellis'in Sıfırdan Az (Less Than Zero) kitabının başlığıyla kelime oyunu yapıyor, (ç.n.)

166

ata başlamış bile. Zemin katta çeşitli mimari projeler sergileniyor. Kazanan proje Studio Daniel Libeskind'inki: dünyanın en yüksek kulesi ve bir kuvetin çevresine U şeklinde dizili, çatlamış kuvarz taşlarının andıran dört kristal. Kimsenin içinden bunları parçalamak gelmeyecek: zaten parçalanmış olacaklar. Yazık: Think grubunun World Cultural Center projesini epey beğenmişim oysa. World Financial Center'ın diğer cephesi denize, rüzgâra, köpüklere ve bir Starbucks Coffee'ye bakıyor.

içini göstermeyen bir sürü çöp kutusu olduğunu fark ediyorum. Anlaşıldığı kadarıyla, Fransız polisi yerel yetkilileri İslamcı teröristlerin Paris'teki eylem yöntemleri konusunda bilgilendirmemiş: çöp kutularına bırakılan içi çivi dolu gaz bombacıkların-dan, falan... Biz Fransa'da uzun süredir diken üstünde yaşamaya alıştık. Burada her yerde kara gözlüklü ve talkie-wcUkie'li polisler var, ama insana fazla güveniyorlar hâlâ. Ground Zero'ya 30 metre mesafede, Pussycat Lounge (96 Greenwich Street) ve çırılçıplak ilaheleri hayatın devam ettiğine tanıklık ediyor. Bir votka-tonik attıktan sonra, yerin 24 metre altında 10 108 475 kilo altının saklanmakta olduğu Federal Reserve'ün önünden geçiyorum. Sonra, mucize eseri hiçbir hasar görmemiş olan Saint Paul's Chapel'e giriyorum:

bina 1764'te inşa edilmiş. İçeride kurtarıcılarının anısına düzenlenmiş bir sergi var: kayıpların fotoğrafları, yıkıntıların arasında bulunan eşyalar vitrinlere sıralanmış, dış macunu tüpleri, bebek bezleri, sargılar, şekerlemeler, isalı bir haç, kâğıtlar ve yüzlerce, binlerce çocuk resmi. Elimi ağzıma götürüyorum. Kendime acımdan vazgeçtim. Bu son derece sevimli ıstırapın ortasında, gözyaşları içinde bir sinik duruyor. Daha sonra, biraz daha yukarıda, gene bir strip-club olan Carrousel Cafe'de, string'li bir dansçı kızdan, Selamet Ordusu'nun On Bir Eylül'ü izleyen iki hafta boyunca, Armory'de toplanan kurban yakınlarına ve dumanı tüten enkazın dayanılmaz sıcaklığında çalışan kurtarma görevlilerine soğuk içecek vermek için günde iki defa oraya buz almaya geldiğini öğreniyorum.

- Kulüp saldırdıktan bir hafta sonra yeniden açıldığında, kızların lb/

çoğu gözlerine inanamadı: içerisi, bedava içeceklere ve bize yumulmayı bekleyen bitkin işçilerle doluydu! Konuşmak istiyorlardı. Kapının önünde, hiç durmadan uluyan itfaiye kamyonları ve ambulanslar duruyordu. Her şey yanıyordu, oğlanların kafalarını dağıtmaya ihtiyacı vardı. Yerden topladığım kıyafetlerimin tozdan bembeyaz olduğunu hatırlıyorum.

09.25

Genellikle bir restoranda her tür yiyecek pişirilir, ama müşteriler değil. Burada mangalda pişen bizleriz. Babam beş karış bir suratla geri döndü. Lourdes onu bakışlarıyla sorguladı, o da ona başıyla hayır işareti yaptı.

- Anthony Jeffrey'yle orada kaldı, dedi, David ile benim anlamayacağımızı umarak. Dave'i bilmem, ama ben olup biten her şeyi anladığımı biliyorum. Bu kulede kısılıp kaldık, ne aşağı inebiliyoruz ne yukarı çıkabiliyoruz. Ve bu korkunç sıcak. Terden bunalıyorum. Başka bir şey düşünemiyorum. Kendimi, ölmek için çok genç buluyorum. Astronomi okumak,

teleskopumla yıldız falına bakmak, mavi gezegenin üzerinde gezinmek için NASA da uzman astronot olmak istiyorum. Uzayda hava daha serin. Müthiş çişim geldi, David'e Batman falan olmadığını anlatmakta olan babamın elini bırakıyorum.

- Batman olsaydın Batman olduğunu söylemezdin, diye karşılık veriyor David.

- Sen nereye gidiyorsun? diye soruyor babam.

- Çiş yapmaya, diye cevap veriyorum.

- Bekle... Olmaz...

Çok geç, duman içindeki koridorda koşarak uzaklaşıyorum. Tuvalette, yere uzanmış Anthony ile aynada kendini seyretmekte olan Jeffrey'yi buluyorum.

- Öldü mü yoksa ?

- Hayır: uyuyor.

- Sen ne yapıyorsun?

- Düşünüyorum.

- iyi o zaman, sen düşünürken ben de çişimi yapayım. -OK.

Ama bir türlü işeyemiyorum. Bekliyorum, ama gelmiyor. Arada bir olur bu bana, etrafta insanlar olduğunda işeyememek yani. Sinir bir durum, gerzeğin teki gibi görünüyor olmalıyım.

- Hadi, ne yapacaksan yap artık, diyor Jeffrey.

- Yapamıyorum. Çıkıyor.

- Ben de çıkamıyorum. Hiçbirimiz çıkamıyoruz buradan. Fermuarımı çektim. Halimden hoşnut görünmeye çalışıyorum,

ama Jeffrey ağladığını görüyor bal gibi.

Birbirimize düşmanca bakıyoruz. Jeffrey anlayamadığım cümlelere başlıyor durmadan: "Çok var... Bende yok... Hepsini ben getirdim... Nasıl yapmalı... Yapamam..." Konuşmak istediğini, ama becermediğini hissediyorum. İşte o anda pantolonuma işiyorum.

Tuvaletten çıktığımda, babam kucağında David'le oradaydı ve orada olmasma süper memnun oldum, özellikle de beni hiç mi hiç azarlamamasına Bizi acil çıkış kapısına kadar götürdü. Ona Ant-

hony'nin dinlenmekte olduğunu, Jeffrey'nin de aşığı indiğini söyledim.

- "Aşığı indi" de ne demek ?

- İş arkadaşları için bir şey deneyeceğini söyledi ve gitti. Garip bir hali vardı. Pencereden inmekten bahsetti. Sence yapabilir mi bunu ?

Babamın kaygılı bir hali vardı. Donuma işlediğimi hissetti ve hiçbir şey demedi. Allah'tan, yoksa David manyak gibi dalgasını geçerdi benimle. Hazır burnum da kanamışken, asla kaçırmazdı bu fırsatı.

- Çocuklar, bana öyle geliyor ki Jeffrey'yi bir daha göremeyeceğiz.

Gerçekten korkunçtu, kahretsin.

09.26

Baltazar adlı bir Fransız restoranının daha sahibi olan Keith McNally'nin açtığı, New York'un son moda restoranlarından Pas-tis'te bir beyaz şarap söylüyorum. Etrafta mayoyla dolaşan yeterince kız olmamasına hayıflansam da, Meat Market'in orta yerinde kurulmuş, aslına tıpatıp uygun bu Fransız brasserie'si dekorunu kusursuz buluyorum.

Sevgilime New York'a yalnız gitmeye ihtiyacım olduğunu söyledim; bunun üzerine beni kesin olarak terk etmeye karar verdi. Başkalan hayatımın eğlenceli olduğunu sanıyorlar, ama öyle değil. Ben herhangi bir şey kurmaktan âcizim. Evlendim, ayrıldım. Çocuk yaptım, yetiştirmiyorum. Aşığım, New York'a kaçıyorum. Özürlüyüm ve öyle olan tek insan ben değilim. Bir no man's land'de1

yaşıyorum: ne ENTERNASYONAL PLAYBOY, ne EVLİ VE MUTLU. Kararsızım ve kimsenin içinden bana acımak gelmiyor. İşim bitik ve protesto etme hakkım yok. Yürek özürsüz: Enrico Macias'ın şarkısına adını veren le Mendant de l'amour2 sanki. Buna karşılık, aynı durumda olan otuzlu yaşlarında o kadar çok erkek var ki. Aşk malulleri. Çocuk gibi davranan yetişkin ve aşılı erkekler. Sağlam görünüşlü sakatlanmış erkekler. Belleksiz, projesiz. Babalarına benzemek istiyorlar, ama aynı zamanda, her şeyden önce babalarına benzememek istiyorlar. Babalan gitti ve onu bir daha hiç

görmədiler. Bu bir sitem değil: toplumun hatası. 1968'li çocuklar, modelsiz birer erkek oldular. Kullanma kılavuzu olmayan erkekler. Ağırılığı olmayan erkekler. Kusurlu I. Sahipsiz toprak, (ç.n.) 1. Aşk dilencisi, (ç.n.)

1/1

erkekler. Evlenip barklandıklarında boşuluyorlar. Serbest kaldıklarında bunalıyorlar. Psikiyatrları bile şaşkın: onlara daha ne diyeceklerini bilemiyorlar. İzleyecekleri bir örnek yok önlerinde. Benim kuşağımın mutsuzluğuna çare yok. Sadece başlangıçları sevdiğim halde çocukluğumu unuttum. İlk adımlara bayılan ben, çocuğumla ilgilenmiyorum. Binyıllar boyunca başka türlü yürüdü işler. Baba, anne ve çocuklar aynı evde yaşırdı. Bundan sadece kırk yıl önce babanın ortadan kaldırılmasına karar verildi ve buna rağmen her şeyin eskisi gibi devam etmesi bekleniyor. Eskisi gibi devam etmek için aradan binyıllar geçmesi gerekecek. Ben babanın yok oluşunun ürünüyüm. Diyeceğim, dolaylı bir hasarım. Bir sabah saat 09.26'da kendimden başka birini sevmekten âciz olduğumu fark ettim. Günüm ruhumun aynasıydı. Sabah, televizyonda ne diyeceğimi düşünüyordum. Öğleden sonra, bunu kameraların önünde söylüyordum. Akşam, kendimi televizyonda bunu söylerken izliyordum. Bazen kendimi dört kez izliyordum, çünkü üç tekrar yayının vardı. Önceki gün, bir başka yayının montajında kendimi aralıksız yedi saat izlemiş oluyordum. Zamanımı renkli bir ekranda hayran hayran yüzümü seyretmekle geçiriyordum, ama bu bana yetmiyordu. Yayından önce, program saatini hatırlatmak için arkadaşlarıma telefon ediyordum, sonra da izleyip izlemediklerini kontrol etmek için bir daha anyordum. Yapmacık bir ironiyle, "hep beraber beni seyretmek" için deyip televizyonu açık tuttuğum içki davetleri veriyordum. Tüketim toplumunu beni bu hale getirdiğı, yani doyumsuz yaptığı için suçluyorum. Anne ve babamı

beni bu hale getirdikleri, yani darmadağın ettikleri için suçluyorum. Başkalarının ise kendimi suçlamama engel oldukları için çok suçluyorum. Çocukluğumdan hiçbir anım yok. Kırıntılar, bir ya da iki görüntü. Bebekliklerinin her ayrıntısını anlatabilen insanlara gıpta ediyorum. Ben hiçbir şey hatırlamıyorum, buraya düzensiz bir şekilde geçirdiğim birkaç fotoğraf karesi, hepsi o kadar. Sanırım ancak 1990'da, ilk kitabımı yayımladığımda var olmaya başladım: sanki tesadüf eseri, bir anı kitabı. Yazı bana belleğimi geri verdi.

Örneğin, 1980 yılı, babamın Verbier'deki dağ köşkü. Bir erkek evi. Erkek erkeğe kayak tatillerimizi seviyorum. Her akşam tıka basa fondu yiyoruz ve etrafta bu rejimden yakınacak bir kadın da yok. Ben şöminenin ateşini hazırlıyorum, Charles hava kararınca-ya kadar kayak yapıyor, babam Amerikan dergileri okuyor. Ve on beş yıllık açığı kapatmak için, her sabah Ikea marka yorganın altından sarkan ayaklarımızı gıdıklayarak bizi uyandırıyor.

Ya da on yaşında, Bali (Endonezya) plajlarında, babam otelin barında güneş yanığı hatunlara sarkarken, ağabeyimle yaptığım iki deve güreşinin arasında bir gezi günlüğü tutmaya başlamam. O zamanlar, bundan böyle hayatımı durmadan kâğıda geçireceğimi bilmiyordum. O küçük yeşil defter: beni öğütmeye devam eden dişli.

Hakkımda bilgi toplamaya karar verdim. Proust'un "istençsiz belleği"nin geri dönüşlerini beklemek yerine röportaja gidiyorum, başladığım noktaya geri dönüyorum.

Neuilly-sur-Seine'e dair hiçbir anım yok. Halbuki orada, küçük beyaz bir klinikte doğdum. Posta kodu 92'yle başlayanlardandıım. Lüks zevklerim muhtemelen o zamanlardan kalma. Temizliği, düzenli parkları, sessiz arabaları, rehinecilerin üzerine duraksamadan ateş edilen anaokullarını seviyorum. Alman oldukları halde "nurse" denen çocuk

bakıcılarını. Çocukluğu temiz, pürüzsüz ve baştan sona sıkıcı bir şey olarak görüyorum.

Götümden bal akarak doğdum. Size lanetli bir sanatçının mutsuz çocukluğunu anlatmak isterdim. Cosette'e imreniyorum: ben dokunaklı hiçbir şey yaşamadım. Bu kadar az dokunaklı olmak dokunaklı bir durum.

İstenmiş bir çocuk değildim. O zamanlar için sıradan sayılabili-

173

lecek programlanmamış bir ikinci hamilelik vakası olarak, ağabeyimden on yedi ay sonra dünyaya geldim. Erkenci oğlan. Flaş bir haber değil: doğum kontrol hapı 1965'te henüz yasal değildi ve çocukların çoğu öyle özel olarak istenmeden doğuyordu. Ama iki çocuk tek çocuktan daha fazla kafa patlatır. Kabul etmek zorundayım ki, babamın yerinde olsam kuşkusuz ben de aynı şeyi yapardım: bir an önce voltamı alırdım! Otuz üç yıl sonra yaptığım da bu zaten.

Gerçekten programda yoktum, böyle işte, çok da vahim bir durum değil aslında, insanlar binyıllar boyunca baş ettiler bununla. Hem sonra, bir kez peydahlandıktan sonra talihim çok yaver gitti, üzerime titrendi, şımartıldım, baş tacı edildim, sızlanmak haksızlık olur. Zaten çocukları memnun etmek mümkün değildir. Ya yeterince sevilmezler ya da fazla sevilirler. Gene de Romain Gary gibi yapmayacağım: annem beni çok severdi diye yakınmayacağım ! insanın ana babası tarafından örselenmesi çok önemli. Buna ihtiyacımız var.

Hepimiz örselenmiş ve kendi çocuklarını örselenecek çocuklarız. Annem babam tarafından örselenmeyi, tanımadığım insanlar tarafından örselenmeye tercih ederim!

Gene de çat kapı gelen bir çocuğum. Hayatı işgal ediyorum. Kendimi bu gezegene davet ettirdim. Masaya benim için bir tabak daha ilave etmek gerekti, üzgünüm, herkese daha az tatlı düşecek. O gün bugündür, hep başkalarını rahatsız ediyormuşum gibi garip bir duygu var içimde. Asalaklık

eğilimim de buradan kaynaklanıyor: hayatım davetiyesiz girdiğim bir davet. Televizyon kendimi arzulatmak için bulduğum bir yöntemdi. Yaşamam için bana yalvaran diz çökmüş kalabalıklar istiyordum. Gelmemi sabırsızlıkla bekleyen tutkun insan yığınları istiyordum. Seçilmek, kutlanmak, ünlenmek istiyordum. Bizi normal kalmak yerine sürekli çalışmak zorunda bırakan bu küçük ve salakça tesadüfler ne kadar gülünç, değil mi ?

09.27

Candace'la olmanın iyi tarafı hasbian1 olmasıydı: eski bir lez-biyen bedenini daha iyi tanır ve orgazm olmak için neresine dokunulması gerektiğini tam olarak bilir. Başka kadınlarla yatmamış kadınlar, tıpkı biseksüel olmayan erkekler gibi o kadar da harika parçalar değildir. Postumuzu kurtarmaya çalışacağım yerde neden cinselliğe kafa yoruyorum ? Çünkü bu bizi kurtarmanın bir yolu. Takıntılarımda sürdüğü müddetçe var olacağım. Başka bir şey düşünüyorsam yok olmuşum demektir. Jerry bana genelde hayata baktığı gibi bakıyor: gerçeklerin tekzip ettiği iyi duygularla. Sevgi bu mu? Hiçbir şeyin olumlamadığı bir iyilik?

- Ne yapacağız baba?

- Bilmiyorum. Burada bekleyeceğiz, tekrar aşağı inmenin faydası yok.

- Çatıya kurtarma ekipleri indirmeleri an meselesidir, diyor Lourdes. Şu kapıyı delip geçecekler ve ilk çıkan biz olacağız.

- Öyle mi dersin? İniş yapmalarını engelleyecek kadar fazla duman var belki de...

- Choppefları indirmeleri gerekmiyor, birkaç polis ile gerekli malzemeyi taşıyan itfaiyecileri bir halatla aşağı sallandırmaları yeterli, bu tür görevler için eğitilmiş onlar...

Lourdes yeniden umutlanıyor, aslanan bu. Bu klostrofobik çatı arasında, aramızdan birinin sürekli kendini bir şeylere inandırdığını kanıtlaması gerekiyor. Umut bir tanık, sırayla birbirimize geçirdiğimiz bir oksijen tüpü sanki.

- Çatıya üzerlerinde siyah giysiler ve maskelerle falan mı atla-

I. Has-been (eski) ve lesbian sözcüklerinden, "eski lezbiyen" anlamında, (ç.n.)

I

175

yacaklar? diye soruyor Jerry.

- Herhalde Mickey, Dingo ve Donald Amca kılığına girmediler, diyor David.

- Bir oksijen kaynağıyla iyi bir team'in2 bu kapıyı açması üç dakika bile sürmez, kilit ayvayı yemiş olsa bile.

- Belki de uzaktan elektronik kilit sistemine bağlanmayı başarırlar. Görevimiz Tehlike'de Tom Cruise'un yaptığı gibi.

- Waow! Bir halatın ucunda baş aşağı asılı! Acayip klas!

Bir şeylere inanamaya ihtiyacımız var. Lourdes ve Jerry ellerini kavuşturup gözlerini zindanımızın kirli tavanına dikerek, tekdüze bir sesle "God save us, please save us"3 diye tekrarlamaya başlıyorlar yeniden. Şimdilik hâlâ hayattayız.

2. Ekip, takım, (ç.n.)

3. Tanrım kurtar bizi. Lütfen kurtar bizi. (ç.n.)
09.28

Felaketlerin faydası, insana yaşama arzusu vermeleri. 2000'li yılların New Yorku, 1914-1918 katliamını izleyen 20'li yılların Pari-si gibi. Çılgın Yıllar şampanyayla vaftiz edilmişti; o zamanlar Amerikalılar kafa bulmak için Paris'e geliyorlardı. On Bir Eylül'den sonra Çılgın Yıllar New York'a taşındı; bugün, hakarete uğramak üzere oraya gidenler Fransızlar. Şahsen ben, rahat etmek için İspanyolca konuşur gibi yapıyorum:

- Ole! Estd magnifico! Muy muy caliente! Si si si senorita I1 Yorgun New Yorklular beni müttefikleri sanıyorlar. Büyük Elma, dünyanın bütün Havvalarının inci gibi dişlerini geçirdikleri yasak bir meyve. Uçaklar çok büyük bir genelev yarattı. Çok mu iyimserim ? şehir hâlâ yasta; herkesin siyah giyinmesinin nedeni bu belki de.

Partilerde acılarını unutup hiçbir şey olmamış gibi yaşayan birkaç direnişçi var sadece. Ama her şey değişmiş, bunu hemen fark edeceğim. Ne var ki, ben sadece aykırı tiplere takılıyorum.

Örneğin Lower East Side'daki idlewild barında, saat 9.28 P.M.'de kızların ve oğlanların belden yukarıları çıplak. Genç bayanlar göğüslerinin üzerine çiçekler çizdiriyorlar. Bu modaya "swinging lite" deniyor: eş değiştirmenin hafif versiyonu. Herkes birbirini okşuyor, öpüyor, birbirine sürtünüyor, ama birleşme yok. Bu tarz sayısız gece düzenleniyor. "Cake" bunların en ünlüsü.

- Bu bir orji değil! diyor evin sahibesi. Sadece seksi bir gece. Sık sık çiftlerden biri karşı cinsten birinin koluna girip gidiyor ve iki gün boyunca kendisine ulaşmıyor...

Mamafih kanlarını

I. ispanyolca "Yaşasın! Harika! Çok çok heyecanlı! Evet, evet küçükhanım!" (ç.n.)

177

bir kadın arkadaşıyla yalaşırken görmekten hoşlanan bir sürü erkek de var, ama hepsi bu kadar. Bu gecelere www.cake.nyc.com adresinden bağlanabilirsiniz, bir de daha hard olan (örneğin, son gecelerinin parolası "Eat me"2 idi)

www.onelegupnyc.com'dan. Giriş: çiftler için 50 \$, yalnız bayanlar için 15 \$. Dikkat: bu geceler erken bitiyor çünkü herkes başka bir yerde düzüşmek için oldukça erken bir saatte kalkıyor.

Bu yeni partilerin amacı: arzudan fedakârlık etmeksizin sadakati aşmak, çift ilişkisinin dışına çıkmak, sevişmenin yeni yollarını bulmak.

New York dünyada ender rastlanan bir cinsi latifin hâlâ bulunabildiği tek yer: kış ortasında ayaklarında sandalet, Craig David'in sarkılan eşliğinde salmarak, üçgen bardaklarda pembe kokteyller içen kızlar. Cosmofiolitan'm tarifi: bir Martini bardağında Absolut Citron, Cointreau, cranberry ve yeşil limon. Bu hain içki bana gençliğimde İrlanda'da yuvarladığım tonio'ları (cin,

votka, nar, portakal suyu) hatırlatıyor: kötü hatıraları olan ilk sarhoşluklar, damarlarımda şekerli karışımalar. Bir bardak içki söylüyorum; ya da beş. Bin Ladin bu kızların kötülüğünü istiyor. Bense, sımsıkı būs-tiyerlerinin içindeki sertleşmiş meme başlanm iyiliğinden başka bir şey istemiyorum. Alkol tıpkı aşk gibi: ilk başta ne kadar da iyi... Ve bu noktada bir keşifte bulunuyorum. Bugün ENTERNASYONAL PLAYBOY bir kadın. Bridget Jones ya da Sex and the City'nin kahramanı Carrie Bradshaw. İslamcılar onlardan korkuyor ve ben onları çok iyi anlıyorum! Ağır zırhlılarıyla ödümü ko-panyorlar: rastıklar, allar, pullar, Doğu kokulan, ipekten iç çama-şırılan. Bana savaş ilan ettiler. Beni korkutuyorlar çünkü içimden gelen bir ses hepsini baştan çıkarmayı başaramayacağını söylüyor. Her zaman, bir öncekinden daha ince topuklarla çıkıp geliveren bir yenisi oluyor. Asla bitirilemeyecek bir iş. Bu şehrin üzerine her gün bir charter düşürseler bile, tehlikeli güzellikler seline, "I ESCAPED THE BETTY FORD CLINIC"! yazılı tişörtler giymiş pahalı şıllıkların cinsel emperyalizmine, insanı mahveden dekolte-

2. Ye beni. (ç.n.)

3. Betty Ford Kliniği'nden kaçtım, (ç.n.)
lerinin ve yüzünüze aşığalayıcı bir tırmık
attıklarında birbirine çarpan kirpiklerinin gücüne
set çekmeyi başaramayacaklar.

- You're not on my "to-do" list.4 Düş yakamdan be adam. Bu gece avlanan benim. Seranı! Beat it\5

- Bir kahve ve bir taksi lütfen. (Memelerinin ve küçük bacaklarının beni etkilediğini sanıyorsan aldanıyorsun. Hepi topu bir ereksiyon, o kadar. O rüküş sandaletlerini çıkar da münasip bir yerine sok. Kötü bile değilsin.)

Korkunun yerini zevk mi alıyor? İrtica geri tepti. Tehditleri, elde etmeyi umduklarının tam tersi bir etki yarattı. Hazcılık doruk noktasında. Babil dirildi! Hiçbir kadın yüzünü örtmüyor, tam tersine restoranlarda striptiz yapıyor, körebe oynuyor,

işyerindeki erkekleri okşuyor, speed dating6 gecelerinde önüne çıkan oğlana yumuluyor. Uzak ülkelere bombalar yağdırılırken, yeni Çılgın Yıllar dizginsiz cinsel serbestliğe doğru yelken açıyor. İnsanlar gülererek birbirine sürtünüyor ve havaya uçan terör oluyor. Terörizm kimseyi terörize etmiyor, özgürlüğü pekiştiriyor. Cinsellik ölümle dans ediyor. Kazanan yok, sadece benim gibi toser'lar7 var. Trans-seksüel Çinlilerin kabaresine (Lucky Cheng) girdiğimde, "iyi ki doğdun"un ezgisiyle dokunaklı bir şarkı söylemeye başlıyorlar:

- Happy blow job to you! Happy blow job to you !8 Çokeşli ve esrarkeş sakallılar bize fazilet dersi vermek istiyorlar, öyle mi? OK, beyler, siz kazandınız, sizin gibi yaşayacağız: herkes çokeşli ve esrarkeş olacak! Başka telden çalmak için bol bol vaktimiz var. Akıl hastalan gibi gülüyor ve hemen ardından efkâra boğuluyoruz. İşte biz böyle yaşıyoruz.

4. Sen benim "yapılacaklar" listemde değilsin, (ç.n.)

5. Defol! Çek arabanı! (ç.n.)

6. Şipşak buluşma, çıkma, (ç.n.)

7. Kaybeden, (ç.n.)

8. Mutlu üflemeler sana. (ç.n.)

09.29

Jerry sinek olmayı istediğini söylediğinde, ayaklarımızın altında kırk beş dakikadır bir uçak vardı.

- Delirdin galiba! dedi David. Cama konan sinekleri görmedin mi hiç ? Çıkışı bir türlü bulamadan salaklar gibi döner dururlar sağa sola.

- David haklı, Jerry. Sinek olmana gerek yok. Zaten sineksin, ben de öyleyim. Dave'e gelince, o bir sivrisinek. Hadi, windows'a dönüp VINNN VINNN yapıyoruz!

Ve sağa sola koşarak eşekarıların gibi vınlamaya başlıyorum. Lo-urdes'un mahsun yüzü. Jerry'nin şaşkın hali. Ve nihayet, çabalarımın karşılığı: beyaz peçetesiyle alınının üzerine küçük antenler

yapan David'in kahkahası. Lourdes'un alkışları eşliğinde Jerry de aramıza katılıyor ve kendimizi duvarlara çarpa çarpa, koro halinde vınlıyoruz. Anthony bu yeri iyi seçmiş. Açıklıklar tıkalı tutulduğu sürece burası kulenin diğer bölümlerinden biraz daha korunaklı. Lourdes kulağını çatıya açılan kapıya yapııştırıyor. Bir helikopterle kurtarma ekiplerinin indirilip indirilmediğini duymak için arada bir susmamızı istiyor bizden. Ama bütün duyduğumuz erimekte olan çelik kirişlerin gıcırtısı, yanık insanların ağlamaları ve yangının boğuk ve bunaltıcı uğultusu. Bunun üzerine, sivrisinek David yeniden vınlamaya başlayıp parmağıyla ağabeyini sokuyor ve rondonuz yeniden başlıyor. Öldürülen bir dakika daha.

İÖÜ

09.30

Amerika'ya seyahat Chateaubriand ve karısının yeğeni Tocqu-eville'den beri büyük bir Fransız geleneğidir. Bizler Amerika'nın büyüklüğünü müstehzi bir hayranlıkla seyretmekten hoşlanırsınız. XIX. yüzyılda romantizm ve Kızılderili kadınlar vardı. XX. yüzyılda küresel kapitalizmin ve tüketim toplumunun doğuşu (Morand'm ve Celine'in New Yorku). XXI. yüzyılda bu devranın artık dönmediğini ve yok oluşumuzun nasıl bir şey olduğunu anlamak istiyorsak yağmurda Broadway'den yukarı şöyle bir yürümemiz gerektiğini iyice hissediyoruz. Kaldırımlarda ahşap sıralara yağılmış bitkin çalışanlar, sinema afişlerinin altında enselerine masaj yaptırıyorlar. Sex shop'larm yerini Disney Store'lar almış. Sıvı kristalden Coca-Cola reklam panoları arızalı: kan kırmızısı logo bozuk bir stro-boskop gibi asabî asabî yanıp sönüyor. Bu ıslak kalabalık ne arıyor? Tanrısı para değil artık. Louis-Ferdinand Celine de 1925'te bu caddeyi arşınlamıştı; 1932'de yayımlanan Gecenin Sonuna Yolcu-luk'ta anlatır bunu: "Taşı toprağı altın bir semt bu, tam bir mucize, hatta kapıların ardından bu mucizeyi

işitmek bile mümkün buruştırulan dolarların çıkardığı seslerde, daima fazlasıyla hafiftir o, yani dolar, gerçek bir Kutsal Ruh, kandan bile daha değerli."1 Artık böyle değil, paraya tapılmıyor, insanlar paradan hazzetmiyor, ama başka türlü nasıl yaşanacağını bilmediklerinden enselerine masaj yaptırıyor, divanlara uzanıyor, karılarını metresleriyle metreslerini de erkeklerle aldatıyor, aşkı arıyor, vitamin hapları satın alıyor, gaza basıyor, korna çalıyorlar, evet, hazin evrensel yarış bu işte, insanlar var oldukları anlaşılsın diye kornaya basıyorlar. I. Türkçesi Yiğit Bener. (ç.n.)

Fransa ve Amerika, uykuya dalmış uzun bir hikâyledir. Tarihi yeniden canlandırmanın zamanı geldi belki de. Fransa hâlâ yardım edebilir, böylece ülkem bir defacık olsun bir işe yaramış olur. Fransa Amerika'nın anası değil -anası İngiltere- ama vaftiz annesi olduğunu iddia edebilir. Hani şu, ancak çok önemli günlerde görülen, nefesi kokan, kendisinden biraz utanılan ve çoğunlukla varlığı unutulmuş, ama arada bir güzel bir hediye vererek size kendini hatırlatan bıyıklı yaşlı teyze vardır ya, o işte. Madison Avenue'dan aşağı inerken alnına siyah bir haç çizilmiş bir kızla karşılaşıyorum. Sonra bir başkasıyla. Sonra alınlarında aynı haç taşıyan iki bankacıyla. Yoksa hayal mi görüyorum ? Oysa öğle yemeğinde hiçbir şey içmedim. Şimdi, alınlarına isle çizilmiş birer haçla dolaşan, büyük, küçük, üst düzey yönetici ve yönetici asistanı onlarca kişi var çevremde. Kendime, birkaç blok ileride bunları kafalayıp çaktırmadan yüzlerini boyayan bir çatlak var herhalde diyorum. Kaldırım, yüzlerine haçlar basılı insanlarla dolu. Bu şehirli Haçlı ordusunu karşıma alarak ilerliyor ve sonunda ne olduğunu anlıyorum: Saint Patrick Katedrali'nden çıkıyorlar. Bugün Büyük Perhiz'in ilk çarşambası. Birkaç sokak uzunluğunda bir kuyruk oluşturmuş insanlar kazık gibi dikilmiş, kefareti simgesi kutsal küllü alınlarına sürdürmek

için sıra bekliyorlar. Bu, .dünyanın başkentine egemen olan ruh haline dair bir fikir veriyor. Her soydan ve boydan çalışan, bir rahibin yüzlerine tozla bir haç çizmesi için öğle tatilini feda etmeye hazır. Fransa'da böyle bir şey görmedim hiç.

Bir başka yenilik: New Yorklular inanılmaz ölçüde ince, yardımsever, ilgili ve nazik olmuşlar. Bir New Yorklunun yerde yatan bir evsizin bedeninin üzerinden adımlarını yavaşlatmaksızın atlayıp geçebildiği 80'li yılların dizginsiz bireyciliğini anımsıyorum. Şimdilerde böyle bir şey yok.

Birincisi, evsizlerin tamamı Giuliani tarafından şehirden uzaklaştırıldığı (ya da öldüğü) için; ama başka bir şey daha var: kıyamet gününe özgü nezaket. Dünyanın sonu insanları vericileştiriyor. Karda bir körün karşıdan karşıya geç-

mesine yardım eden yayalar, bir erkeğin şemsiyesini yerden alan bir kadın, aynı taksiye işaret edip sonra önceliği ötekine tanımak için birbirine rica eden iki kişi gördüm. Frank Capra'nın yönettiği bir film sanki! Günde on kez, yirmi kez imkânsız bir melezle, mu-tasyon halinde bir yaratıkla, akıl almaz bir insanla karşılaştım. Kendisinden başkasını düşünen New Yorkluyla.

On Bir Eylül birbirine taban tabana zıt iki sonuç doğurdu: ülke içinde kibarlık, dışarıda hoyratlık. 09.31

Adım David Yorston ve babam yakında başkalaşacak. Süper bir kahraman olduğunu inkâr edip duruyor, ama başkalaşımı an meselesi, iki dakika önce bir sineği taklit etti: yanılgıya meydan bırakmayan bir işaret.

- Hayır, David, Superman falan değilim ben! Başka ne isterdim! Sadece kendim olmaktan gurur duyduğumu mu sanıyorsun!

Klasik inkâr. Süper güçlerle donatılmış yaratıklar hareket özgürlüğünü ve eylem özerkliğini korumak için hep zayıf insanlar-mış gibi yaparlar. Keskin bir çikolata kokusu alıyorum. Yummy.1

-108. kattaki şekerleme otomatı, diyor Lourdes. Harlı ateşte pişiyor.

OK, leş gibi kokuyor. Babam kafese kapatılmış, başkalaşmakta olan bir yaratık gibi dönüp duruyor durmadan. Kamerayı da tam bu sırada fark ediyor: tavana asılı küçük, gri bir kutu. Kollarını sallayarak üzerine atılıyor.

- Hey! Buradayız! Hu hu!

Jerry'yi objektife tutuyor, sonra beni de kaldırıyor. O kadar çok sıkıyor ki etlerimi morartıyor. Süper gücü etkinleşiyor olmalı.

- They can see us! Hello there !2 Bizi aramaya gelin! Kamerayı, parmağıyla işaret ettiği kapıya doğru çevirmek için

1. Argoda lezzetli, tatlı, (ç.n.)

2. Bizi görebilirler! Hey oradakiler merhaba! (ç.n.)

1

havaya sıçrıyor.

- Look at the door! OPEN THE DOOR !3

Babam pogo dansı yapıyor, mübarek tek başına Red Hot Chili Peppers sanki.

Ama bu küçük kameraların mikrofonu yok, ciyak ciyak bağırarak faydasız.

Birkaç yüz metre aşağıda, bomboş kontrol merkezinde, siyah beyaz görüntülerin geçtiği sayısız duvar monitöründen birinde, iki çocuğuyla el kol hareketleri yapan kırk yaşlarında bir adam ile sırtını duvara dayamış oturan, yüzü sütü kahverengi, suskun bir kadın beliriyor. Diğer ekranlar camlan kırık boş büroları, içlerinde kararmış cesetler olan kilitlenmiş asansörleri, duman içindeki koridorları, sprinkler'lann suya boğduğu lobileri, nefes nefese yukarı çıkmakta olan itfaiyecilerin yanından tek kişilik sıralar halinde aşağı inen yüzlerce kişiyle dolu merdivenleri gösteriyor. Boş koltukların önündeki kumanda masasının üzerinde binlerce kırmızı ampul yanıp sönüyor. Sirenler boş yere uluyor. Eğer Tanrı varsa, o gün ne yaptığını merak ediyorum.

3. Kapıya bakın! Kapıyı açın! (ç.n.)

09.32

Karşılaştığım insanlarla görüşmeye gittiğimde hepsine aynı soruyu soruyorum:

-Have you been to Windows on the World?1

Hepsi de kuşkulu ve tedirgin gözlerle bakıyor yüzüme.

- Neden o korkunç olaydan konuşacağız yine ?

Bir Fransız'ın yönelttiği bu soru müstehcen ve röntgenci geliyor onlara Hayalet bir restoranı canlandırmak istiyorum. The Ghost diner.2 Ben de yeniden İspanyol aksanına geçiyorum.

- Ma que esta muy interesante and I love youra countrya. Penelopa Cruz she's hot, no? Ole ole^^ Pek çok New Yorklu bana, kentin üzerindeki mavi göğü artık sevmediğini söyledi. Burada güzel hava huzur anlamına gelmiyor artık. Hunter S.

Thompson'a göz kırparak bu kitaba "New York Parano" başlığını koyabilirdim. İçişleri Bakanlığı, halka, kimyasal ya da biyolojik silahlarla saldırı durumunda içeri hava girişini engellemek için streç filmler ve koli bantları satm almalarını tavsiye ediyor.

Bugün gezime, Hudson Irmağı'nın kıyısından Pier 86'ya demirlemiş dev bir uçak gemisine kadar yürüyerek devam ediyorum. Geminin adı Interpid. 25 Kasım 1944'te iki Japon kamikaze uçağı-

1. Windows on the World'e gitmiş miydiniz? (ç.n.)

2. Hayalet lokanta, (ç.n.)

3. Ama bu çok ilginç ve ülkenizi seviyorum.

Penelope Cruz da çok seksi değil mi? Oley, oley! (ç.n).

nın saldırısına uğramış. O tarihten sonra "Hava, Deniz ve Uzay Müzesi"ne dönüştürülmüş. Aslında, Amerikan milliyetçi-askerî propagandasının önemli merkezlerinden birindeyiz. Girişteki duvarda US Air Force'un4 sloganını okuyorum: "Aim High" (Yükseği Hedefle). İçerideki az sayıda ziyaretçiye US Army'nin5 zaferlerini anlatan filmler gösteriliyor: dondurmalarını emen çocuklar ve kuşkulu birkaç Japon. Benim geliş nedenim ise geminin kamında, cam altında, American Airlines

11'in bir parçasının sergileniyor olması. Kutsal kalıntıya çekinerek yaklaşıyorum. Sunuş son derece vakarlı. Pleksiglas bir küpün içine, Ground Zero'dan alınmış gri bir toz tabakasının üzerine özenle yerleştirilmiş kırık dökük birkaç nesne: yamyassı olmuş bir dizüstü bilgisayar, kurumuş kan lekeleriyle kaplı teksir kâğıtları. Ve vitrinin ortasında, yaklaşık bir metre kare büyüklüğünde, kavrulmuş çelik bir levha: Windows on the World'un altına giren Boeing'in kalıntısının karşısına geçip duruyorum. Bükülmüş, çizilmiş, yanmış bir metal parçası. Ortasında, erimiş alüminyuma oyulu bir oval seçiliyor: uçağın penceresi. Ziyaretçiler küle bakan bu pencerenin önünde toplanıyorlar. Window on the dust.6 Eğiliyorum, 11 sefer sayılı uçağa birkaç santimetre mesafedeyim, arada cam olmasa On Bir Eylül'ün ilk uçağına dokunabilirim. Kan banyosuna hiç bu kadar yakın olmamıştım.

4. ABD Hava Kuvvetleri, (ç.n.)

5. ABD Ordusu, (ç.n.)

6. Tozun üstünde duran pencere, (ç.n.)

09.33

İsa beni nasıl kurtarmadı ?

Merdivenlerden yukarı yükselen mis gibi kokulanyla beni uykularımdan uyandıran, annemin apple pie'lannaı yeniden kavuşmak. Şömine alevleri gibi turuncu bir göğün altında arabayla ilerliyoruz; yıldızların altında küçük madenî bir kutu. ABD'nin en büyük eyaleti Texas'ta sık sık uzun yolculuklara çıkardık; babam arabayı sürer, annem yan koltukta uyuklar, biz de arkada horlardık. Ama ben uyumaz, uyur gibi yapardım. Bilmem hatırlar mısınız, hani şu büyük müzik kartuşları vardı ya, onları dinlerdim. Kitap boyutlarında büyük birer kasete benzerlerdi. Bir şarkıdan ötekine atlayabilirdiniz. Babam Beatles'ın Rubber Soul albümünden "Drive my car"ı dinler, ben de içimden "bee-beep, bee-beep, yeah!" diye mırıldanırdım. Ya da "The Changeling" başlıklı o cehennemî blues'la başlayan, The Doors'un L. A. Woman'im. Gözlerim kapalı, başımı sallayarak ritim tutar, babamın

direksiyon başında uyumasından korktuğum için de, içimden "Baba, uyan!" diye bağıırırdım.

- Baba, uyan! Baba, uyan! Oğlumun sesini tanıyorum.

- Hı ? Çok mu uyudum ?

Lourdes bir an içimin geçtiğini söylüyor, kısa bir baygınlık. Çocuklar da benim gibi uyuşmuş ve tıkanmış durumdalar. Tüten zehirli gazlar biz farkına varmadan işimizi bitiriyor olmalı. Yeniden uykuya dalmayı, yanımda ailemin olduğu çocukluk rüyama geri dönmeyi isterdim. İnsan fırtınada şişme botunu nasıl severse, benimkileri de öyle sevmeye başlıyorum. Lourdes konuşmaya başlı-I. Elmalı tart. (ç.n.)

i öö

yor: sıra onda. Çocuk sahibi olmayı başaramadığını, Jerry ve Da-vid'e bu nedenle yardım etmek istediğini, restoranda kendisine ihtiyaç olmadığını, sakın olmak gerektiğini, buradan çıkacağını, beklemenin yeterli olduğunu söylüyor; söylediklerine sonuna kadar inandığını hissediyorum. Bu arada bir hat yakalamayı başarıyor ve kaygıdan ölmek üzere olan kardeşini arıyor. Ona, benim Mary'ye söylediklerimi tekrarlıyor: kurtarma ekiplerine haber ver, çatıdayız, iyiyiz, ama duman çoğalıyor, nereye gideceğimizi bilemiyoruz... Kardeşinin içini rahatlatmıyor.

Bu kadın bir azize. Her gün, farkında olmadan meleklerle burun buruna geliyoruz. Lourdes cebini karıştırıyor ve bir paket sakız çıkarıp sessizce dağıtıyor. Sakızları kutsal ekmek gibi koyuyoruz ağzımıza. Sonra oğlanlar onunla oyuna başlıyor yeniden.

Canımın içinden ayrılmayı bile isteye seçtim. Bu iki haylaz bunaltıyordu beni, boş verdim gittiler. Aynı kadınla üç yıldan uzun süre birlikte kalan tüm erkekleri yüreksiz ya da yalancı olarak görmekten alamıyorum kendimi. Burjuva aile modelinin -bir baba başka bir kadını sevse bile çocuklarının annesini terk etmemelidir- dışına

çıkma istiyordum. Yoksa, sorumluluk duygusu olmayan bir alçak, bir iskele babasıdır. "Sorumluluk duygusu" karınızı çaktırmadan aldatmanızdır. Ben bunu onaylamıyorum. Gerçek sorumluluk insanın çocuklarına gerçeği göstermesidir, yapay ve uyduruk bir -mı gibicilik değil. Günümüzün sözde serbest ve cool toplumu denge modeli olarak suni bir aşk dayatıyor. Sixties2 "büyülü bir parantez"di. Ben iki oğluma, aşk bittiğinde asla durmamak, sadece aşka sadık kalmak ve toplumu mümkün olabildiğince takmamak gerektiğini söylemek istiyordum. Onlara bir babanın çocuklarına duyduğu sevginin sarsılmaz olduğunu ve bunun babalarının annelerine olan sevgisiyle hiçbir alakası olmadığını söylemek istiyordum. Onlara, kendi babası ona hiçbir zaman söylemediği için benim babamın da bana hiçbir zaman söylemediği şeyi söylemek, sizi seviyorum demek istiyordum. Sizi seviyorum, ama özgürüm. Sizi seviyorum, ama Hristiyanlığı umursamıyorum. 2. Altmışlı yıllar, (ç.n.)

189

yorum. Sizler, üç yıldan uzun süre seveceğim biricik varlıklarsınız. Ve şimdi şuracıkta oturmuş, olabilecek en gerici modelin içine rahatça kurulmuş, bir fırının üstünde sımsıcak, salaklar gibi heyecan içinde ve hayranlıkla onları seyrediyorum; birazdan hep birlikte öleceğiz ve yaptığım her şeyin yanlış olduğunu anlıyorum.

09.34

Saat 09.34'te, Cantor Fitzgerald'da, çalışanlar kendilerini madenî çalışma masalarının altına attılar ve her biri kendi köşesinde kömürleşti. Conference Room'da toplanmış olan 50 kişinin dua edip etmedikleri bilinmiyor, ama cep telefonlarıyla konuşurken "God" sözcüğünü çok sık kullanıyorlardı. 92. katta, Carr Futu-res'dakiler, dizlerine kadar su içindeydiler. 25 broker toplantı halindeyken havasızlıktan boğuldu ve tıpkı bir gaz odasındaki gibi kapının dibine üst üste yığıldı. 95. katta, uçağın sol kanadı tavanı,

duvarları, pencereleri, danışma masasını, hatta resepsiyonun mermerini parçaladı. Mutlak karanlık, akan kan ve yanık saç kokusu, sessizlik ve hareketsiz bedenler. Güney Kulesi'nde, Keefe, Bruyette & Woods'ta "Investment Banking"1 bölümünün çalışanları aşağı indiler ve hayatta kaldılar; ama trader'lar2 kurtulamadı. Çünkü piyasaların açılışını kaçırmak istemiyorlardı. Şehre kar yağıyor. Kaldırımlarda On Bir Eylül'deki gibi gökten inen, ama bu defa doğal olan beyaz bir pudra birikiyor. Empire State Building'in tepesindeki gözlem platformundan şehir, kapatılmış bir kır evinin kanepeleri misali beyaz bir çarşafı örtülmüş gibi görünüyor. Ama polis sirenleri, şehrin uğultusu ve titreşimi duyuluyor. Bu sabah çok az turist buraya macera aramaya gelmiş; buz gibi rüzgârın savurduğu kar taneleri gözleri yakıyor. Bir hoparlörden Ella Fitzgerald'ın bir şarkısı duyuluyor. "In my solituuu-

1. Yatırım Bankacılığı, (ç.n.)

2. Borsacı, (ç.n.)

uude, you hauuunt me."3 Bir karış ilerisini görmek imkânsız, ama ısrar edince taşı ve suyu, siyah beyazda yuvarlak kırışıklar oluşturan, East River'ın yüzeyindeki dalgalan bile seçebiliyorum. Başımın üstünde, Empire State'in güdümlü balonların bağlanması için tasarlanmış sivri direği, Amerikalıların 1899'dan beri geçmek istediği ve 1931'de geçtiği Eiffel Kulesi'nin tepesindeki oku andırıyor. Terasta bir tur atıyorum: kar perdesinin arkasında tüten bacaları görüyorum; New York homurdanan bir dökümhane, on milyon işçinin çalıştığı bir fabrika sanki. Farklı tonlarda gri katmanları pudraşekerini andıran beyaz örtünün altında üst üste yükseliyor ve ansızın turuncu bir leke: inşaat halinde bir binanın çevresine gerilmiş perde; ya da altın rengi: bir binanın kubbesi; ya da gümüş rengi: uzakta pamukların içinde sedef gibi parlayan Chrysler. Âşık bir çift benden fotoğraflarını çekmemi istiyor. Onlardan tiksiniyorum.

Kaygısızlıklarını, soğuk hava gibi tokatlıyor yüzümü. Kızın kürklü yakasından yakalayıp oğlana doğru savurmak geliyor içimden:

- Yaşadıklarının tadını çıkar. Bir gün arkadaşlarıyla birlikte orospulara gidecek, sen de onu bir otel odasında işyerinden bir adamla aldatacaksın. Sonunda onu terk edeceksin, çekeceğim fotoğrafı kim saklayacak o zaman ? Kimse. Sonunda bir dolabın dibine tıkılmış bir ayakkabı kutusunu boylayacak boş harcanmış bir film.

Dünya keskinlik şampiyonasında podyuma çıkmayı hedefliyorum. Ama tabii ki hiçbir şey söylemiyor ve onları buzda bir öpücük olarak ölümsüzleştiriyorum. Güney yönüne dönerek iki kulenin yerinde olmadığını doğruluyorum. Empire State Building sevinebilir: bir kez daha şehrin zirvesi oldu. İki kule otuz yıl boyunca üstünlüğüne meydan okudu, ama bitti artık. Empire State 381 metrelik yüksekliğiyle yeniden patron işte. Işık hareketleri manzarayı her an değiştiriyor. Kuzeyde, Pan Am Building adını Metli-fe olarak değiştirmiş: yazıyorum. RCA Building'in adı da GE Building artık. Skyline'ı değiştiren üç şey var: bulutlar, terör saldırılan ve marka değişiklikleri.

3. Yalnızlığında hep yanımdasın. (ç.n.)

09.35

Hava savaşı: sadece üst kısmım olsa bile bedenini pencereden dışarı uzatabilmek, cehennem ateşinden kaçabilmek; komuta ciğerlerde artık. Jeffrey, Risk Water Group'tan arkadaşlarının Windows on the World'de oksijen adacıkları aramalarına yardım ediyor. Barın üzerinde ayakta. Mutfakta, derin dondurucuda. Kuzey cephesinin camlarının dışında. Yangın ortalığı kasıp kavuruyor. Şirketin diğer çalışanları Fire Departmentsı ulaşmayı başardılar. Onlara da aynı talimatlar tekrarlandı: "Bir yere ayrılmayın, geliyoruz." Sanki bir yere ayrılmak mümkünmüş gibi. Jeffrey su arıyor, ama artık musluklar akmadığından, iş arkadaşlarının

peçetelerini ıslatmak için tavana asılı bir vazoyu yere deviriyor. Dumanın önünü kesmek, en azından filtre etmek için kırmızı perdeleri yerlerinden söküyor. İnsanların yardım istemek için önüne yığıldıkları pencereden dışarı örtüler sallıyor. Jeffrey korkmuyor artık. Kah-ramanlaşıyor.

Arkadaşlarının koridordan geçerken suda ıslanan çıplak tellere değip çarpıtmamaları için su birikintisinin içine masalar deviriyor.

Şansım zorlamadan önce, diğerlerine yardım etmek için elinden gelen her şeyi denedi gerçekten. Düşüncesini uygulamak istiyordu, yardım edemediği bu sevgili insanların gözlerinin önünde ölüp gitmelerini seyretmeye dayanamaz olmuştu belki de.

İşte, perdeyi dört köşesinden yakalıyor (her bir avucunda iki köşe) ve kendini boşluğa bırakıyor. Kumaş, bir paraşüt gibi şişiyor ilk başta.

Arkadaşları onu cesaretlendiriyor. Onların dehşet içindeki yüzlerini görebiliyor. Hız artıyor. Kollarına aşırı bir yük biniyor olma-

I. itfaiye Bölümü, (ç.n.)

lı, perde halat gibi bükülüyor. Oysa Aspen'de parapente yapmıştı, yükselen rüzgârlardan yararlanmayı bilir o. Ama taş gibi iniyor aşağı.

Size kurtulduğunu anlatmak isterdim, ama gaz odalarında düşlerden su akıttığında Spielberg'e yöneltilen eleştiri bu defa bana yöneltilirdi.

Jeffrey ayaklarının ucunda zarif bir şekilde yere inmedi. Zavallı paraşütü birkaç saniye içinde kapandı.

Jeffrey kaldırımın üzerinde kelimenin gerçek anlamıyla patladı, bu arada bir itfaiyeci ile dışarı çıkarmakta olduğu yanık kadını öldürdü.

Karısı, Jeffrey'nin ölüm haberini eşcinsel sevgilisinden aldı. Yani, kocasının biseksüel olduğunu ve öldüğünü aynı anda öğrendi. Güzel maceralar anlatmak için yanlış bir konu seçmişim.

09.36

Ağustos 2000'de yayımlanan 99 francsı adlı kitabımda dışarıdan sızmacı devrimi tarif etmek için bir metafor kullanmıştım: "Uçağa binmeden onu kaçıramazsınız." Octave Parango bazı şeyleri

içeriden değiştirebileceğine inanmıştı. Ama romanın sonunda, uçağa pilotluk eden kimsenin olmadığını fark ediyordu. Çalıştığı reklam ajansının patronluğuna getirildikten sonra da, özerk bir sistemde, ne yöneticisi ne yönetimi ne de yönü olan bir kuruluştaki devrim yapamayacağını anlıyordu. Muzaffer ve küreselleşmiş kapitalist reklam şirketi boşa dönen, doymak bilmez bir dışlıydı. (Pilotsuz uçak metaforu Amerikalı yönetmen David Zucker'ın Uçak adlı komedi filminden alınmıştı). 11 Eylül 2001'de bu görüntü tüm korkunçluğuyla gözümün önüne geldi. Kaçırarak için uçağa binmek gerekiyordu. Peki ama ya uçak intihar ediyorsa? Bir ateş topuna dönüşürüz ve epeyce bir ilerleme kaydedilmiş olur. Uçağa binersek yönünü değiştirmeyi umabiliriz; peki ama bunun tek amacı bir binaya çakılmaksa? Mümkün olan tek devrim kendi kendini imha eden bu sistemin dışında gerçekleşebilir. Uçağa asla binmemek gerekiyor. Bu dünyayı kabul etmek, reklama ya da medyaya bulaşmak, CNN'den canlı olarak yayınlanan muazzam bir patlamada can vermeyi bile bile kabullenmek anlamına geliyor. Bugün, dışarıdan sızmacılık bir özyıkım haline geldi. Gerçek devrim, yok olmak. Aslolan katılmamak. Aktif kaçaklığı pasif direnişe tercih etmenin zamanı geldi.

İşgal değil boykot.

I. Türkçesi 4.900 TL, 5.900 TL, 9.900 TL. (ç.n.)

Öyleyse, başkalarını ve dünyayı kınamayı kes artık. Zenginlerin Zolası olarak "Kendimi itham Ediyorum" demenin zamanıdır.

Kendimi, narsisizmden hoşnut olmakla itham ediyorum.

Kendimi, marazı ayartıcılıkla itham ediyorum.

Kendimi, Park Avenue solculuğuyla itham ediyorum.

Kendimi, ikbal avcılığı ve satılmışlıkla itham ediyorum.

Kendimi, kıskanç olmak ve hüsrana yaratmakla itham ediyorum.

Kendimi, sahte samimiyetle itham ediyorum.

Kendimi, gelecek darbeleri savuşturmaya yönelik bu kendini itham girişimiyle yine hoşa gitmeye çalışmakla itham ediyorum.
Kendimi, ift vitesli uyanıklıkla itham ediyorum.
Kendimi, star olmamanın öcünü almak için Canal +'ya gitmekle itham ediyorum.
Kendimi, kibirli tembellikle itham ediyorum.
Kendimi, edepli otobiyografiler yazmakla itham ediyorum.
Kendimi, heteroseksüel Herve Guibert olmamakla itham ediyorum.
Kendimi, saat 09.36'da kolaycılığa kapılmakla itham ediyorum.
Kendimi, kolaycılıktan daha iyisini yapamamakla itham ediyorum.
Kendimi, nevrozumun tek sorumlusu olmakla itham ediyorum.
Kendimi, tam bir cesaretsizlikle itham ediyorum.
Kendimi, ocuğumu terk etmekle itham ediyorum.
Kendimi, gitmeyen yanlarımı düzeltmek için hiçbir şey yapmamakla itham ediyorum.
Kendimi, para ve şöhret başta olmak üzere eleştirdiğim her şeye tapmakla itham ediyorum.
Kendimi, iki burnumun ucundan ötesini görmemekle itham ediyorum.
Kendimi, kendini eleştirme kisvesi altında kendimden hoşnut olmakla itham ediyorum.
Kendimi, sevmeyi bilmemekle itham ediyorum.
Kendimi, kadınların sorunlarıyla asla ilgilenmeden, sadece onlardan onay görmeye çalışmakla itham ediyorum.
13b
Kendimi, etiksiz estetizmle itham ediyorum.
Kendimi, entelektüel (ve fiziksel) mastrbasyonculukla itham ediyorum.
Kendimi, zihinsel (ve fiziksel) otuzbircilikle itham ediyorum.
Kendimi, kendi kusurlarımı kuşağıma yüklemekle itham ediyorum.

Kendimi, sevgisizlik ile yüzeyselliği birbirine karıştırmakla itham ediyorum (insan sevmekten âcizse sevgisizlik diye bir şey olmaz).
Kendimi, kusursuzluk diye bir şey olmadığını bildiğim halde, asla tatmin olmamak ve konforlu ve ağırlık bir sızlanmanın içinde yan gelip yatabilmek için kusursuz kadını aramakla itham ediyorum.
Kendimi, çirkinlere karşı ırkçılık yapmakla itham ediyorum.
Kendimi, kendim dışında hiçbir şeyi umursamamakla itham ediyorum.
Kendimi, kıskançlık nedeniyle başkalarını itham etmekle itham ediyorum.
Kendimi, en iyisini istemekle, ama azla yetinmekle itham ediyorum.
Kendimi, New York kentiyle bireycilik ve megalomani dışında hiçbir ortak noktaya sahip olmamakla itham ediyorum.
Kendimi, tüm gemilerimi yakmakla, geçmişimden, yani kendimden kaçmakla ve arkadaş sahibi olmamakla itham ediyorum.
Kendimi, şamatacı durgunluk ve beceriksiz babalıkla itham ediyorum.
Kendimi, kronik sorumsuzlukla, yani ontolojik yüreksizlikle itham ediyorum.
Kendimi, 1990'dan beri kirli çamaşırlarımı herkesin önünde yıkamakla itham ediyorum.
Kendimi, ardımda enkazdan başka bir şey bırakmamakla itham ediyorum.
Kendimi, "tencere yuvarlanıp kapağını bulduğu" için enkazların cazibesine kapılmakla itham ediyorum.
Ve şimdi hüküm:
Kendimi ömür boyu yalnızlığa mahkûm ediyorum.
09.37
Can sıkıcı olan, burada bir telefon kulübesinin bulunmaması. Clark Kent üstünü başını değiştireceği bir telefon kulübesi olmadan Süpermen'e dönüşemez. Babam Lourdes'un önünde çırılçırık soyunacak değil herhalde! Orasını görmek Jerry'ye de bana da bir şey ifade etmez,

neye benzediğini biliyoruz zaten. Ama üstünü değiştirmezse nasıl başkalaşabilir ? Sinir bir durum, ama bunu düşünmek lazımdı. Ya donuna işeyen Jerry'ye ne demeli? Fark etmediğini sanıyor! Rüya mı gördün oğlum ? Babamın proton metag-lütasyonunu engellemek için söz etmiyorum bundan. Az önce tuvaletlerde üstünü değiştireceğini sanmıştım, ama yapmadı; bence, süper güçleri olduğunun bilinmesini istemiyor da ondan. İşin doğrusu, normalde Süpermenlerin çocukları olmaz, o da bu durumda sürekli kendini saklamak zorunda kalıyor, zor iş gerçekten. Eyleme geçmeye hazır olduğunda ne yapacak? Çok iyi bir soru, sorduğunuz için teşekkürler. Eh işte, ilk işi gözlerinden çıkan lazer ışınlarıyla zırhlı kapıyı eritmek olacak. Sonra, çatıya çıkıp ultra gücüyle kuleyi havaya kaldıracak ve alevleri söndürmek için götürüp Hudson Irmağı'na daldıracak. Annem popcorn tavaşını suya tuttuğunda nasıl oluyorsa öyle, FOSSS diye bir ses çıkacak. Ondan sonra, kuleyi yerine koyacak ve aynı işlemi yandakine uygulayacak. Bu işlem, kafalarını gözlerini şışirebilecek insanlar için çok büyük bir tehlike oluşturuyorsa, o zaman tersini yapacak: içine 100 milyar ton deniz suyu çekip Twin Towers'in üzerine boşaltacak. İkisi de olabilir. O da olmazsa, bir yapı iskelesinin brandasını söküp insanları aşağı indirmek için dev bir kaydırak yapabilir, etrafta bunlardan bir sürü var; veya esnek bedenini gererek

lütö
iki kule arasına bir asma köprü kurabilir yahut da (ama bu, diğerleri yürümediği takdirde başvurulacak son çare) sanki hiçbir şey olmamış gibi zamanda iki saat geriye gitmek için Dünya'nın dönüş yönünü tersine çevirebilir; o zaman insanlara işe gitmemelerini ve cool olmalarını söylemek yeter. Babamın hiper öteleme gücünü toparladığında yapacakları bunlar işte.
09.38

ABD'nin en büyük derdi, hem dünyanın efendisi olmak hem de artık hiçbir şeyin efendisi olmamak. Bir yerde, Windows on the World'un patronu David Emil'in, W. H. Auden'in bir şiirini artık hep üzerinde, cüzdanında taşıdığını okudum:
The winds must come from somewhere when they blow
There must be reasons why the leaves decay
Time can say nothing but I told you so.1
New York'a geldiğimden beri, eski sosyete yazarlığı reflekslerim canlanıverdi yeniden. Time Out'u ve son moda mağazalarda bulduğum Jlyer'lan2 satır satır okuyor, tıka basa yiyip içmeye her daim hazır birkaç eski ahababıma telefon ediyor, yirmi yaşında Glamour'a yazdığım sıralarda olduğu gibi dans pistlerinde notlar alıyorum... Gece, bir şehrin hasta mı yoksa sağlıklı mı olduğunu anlamak için iyi bir termometre bence. Bu şehir sersemlemiş, üzüntüden ve yeni bir votka markasından (Fransa'da üretilen "Grey Goose") uyuşmuş durumda. Birkaç boş ve iç karartıcı bardan sonra, Büyük Elma'nın en büyük lap dansı kulübü olan Sco-res'a sürükleniyorum. Yalnız ya da grup halindeki erkeklerin sadece striptiz için değil (muhteşem kızlar her halükârda podyumda soyunuyorlar) kızışmak, sürtünmek, büyülenmek için 20 dolar
1. Rüzgâr estiğinde bir yerden geliyordur /
Yapraklar çürüyorsa bunun bir nedeni olmalı /
Zaman benim anlattıklarımın başka bir şey anlatamaz sana. (ç.n.)
2. El ilanı, (ç.n.)
ödedikleri büyük, siyah bir salon. Burunlarında temiz saçların kokusunu, bedenlerde yumuşak bir dizin sürtünüşünü, omuzlarında bir elin ağırlığını ve blucinlerinde bir kışın karamela tadını hissetmek için 20 dolar ödüyorlar. Lap dansını anlamayanlar Amerika'yı asla anlamayacaklardır. Burada sertleşmek için para ödeniyor, düzüşmek yok. Bir kadın değil bir düş satın alınıyor. Bir eye candy.11 ABD, erkeklerin sanal olanın kokusunu içlerine çekmek, hayal âlemine dalmak için tüm

birikimlerini harcamaya hazır oldukları bir ülke. Boşuna sertleşmiyorlar: sertleşme zevki için sertleşiyorlar. Erişilmez olandan hoşlanıyorlar. Püriten (evlerine döndüklerinde bundan eşleri faydalanıyor), ama her şeyden önce iyimser, iddialı ve beyinsel bir şey bu: Fransızların aksine Amerikalı derhal yatağa girmek istemiyor, zevk fikrini somut zevke, fanteziyi gerçeğe tercih ediyor.

- What are you writing ?4 diye soruyor Bianca, ben bu teoriyi defterime not ederken.

-Nothing, darling.^1

Sonra, bana şekerli bir losyona bulanmış yarığın göstermek için stringini yana çekiyor. Ve kendimi birden çok sıradan bir Fransız gibi hissediyorum... Kulağımın içinde soluyor, nefesini hissedebiliyorum, kız arkadaşını Nikki'yle konuşuyor, nasıl da güzel kokuyorlar... (Beverly Hills'in Giorgio'su?) 20'lik banknotlar nekahet dönemindeki kentin tatlı dinginliğinde yalnız başlarına uçup gidiyorlar. Amerikalılar hüsrana yaşamak için para ödüyorlar. Bütün rüyaların gerçekleşmemesinin iyi bir şey olduğunu düşünüyorlar. Amerika'da rüyalar Amerikalılar bunların gerçek olmasını istedikleri için değil, o rüyaları gördükleri için gerçek oluyor. Onlar sonuçlarının dert etmeden düş kuruyorlar. Bir rüyanın gerçekleşmesi için ilk önce görülmesi gerek. Likra minişortlu kızlar, kırmızı dekolte sutyenli kızlar, kızıl kahverengi saçlı kızlar, bağcıklı botlar giymiş kızlar, dişlerini temizletmiş kızlar, göğüsleri abartılı

3. Göz şenliği, (ç.n.)

4. Ne yazıyorsun ? (ç.n.)

5. Hiçbir şey, tatlım, (ç.n.)

Zül

kızlar, J-Lo'nun sözlerini ("Don't get fooled by the rocks that I got / I'm still I'm still Jenny from the block / Used to have a little now I have a lot / No matter where I go I know where I came from")6 ezbere bilen kızlar, iğne burunlu pembe

pabuçlar giyen kızlar, siyah sutyenlerinin üzerine önu açık gömlekler geçiren kızlar, göbeği açık kızlar, göbek delikleri takılarla süslü kızlar, popo çizgilerinin tam üstünde küçük birer çiçek dövmesi olan kızlar, bir çeşit bolluk, yenilenmiş çıtır kızlar yağmuru, kaçın benden, hadi, ne duruyorsunuz ! Tamam kızlar, küsmece yok. Beni öpseydiniz ya da telefon numaranızı verseydiniz tahtınızdan olurdunuz.

Gecenin ilerleyen saatlerinde, Mercer'dan bir escort girl7 istemek geçiyor aklımdan (odamdaki bilgisayardan www.new-york-escorts.com'a ya da www.manhattangirls.net'e bağlanarak) ama tereddüt ediyorum çünkü fotoğraflar yanıltıcı oluyor: karşınıza çıkacak kızın güzel mi çirkin mi olacağını asla bilemiyorsunuz. Oysa kafam çirkin bir hatuna verecek kadar dumanlı değil şu anda. Kim bilir, belki de çok âşığım?

6. Benim bu sallanmalarına kanma sakın / Ben hâlâ mahalleli Jenny'yim / Eskiden az şeye sahiptim, şimdi zenginim / Nereye gittiğimin önemi yok ben nereden geldiğimi bilirim, (ç.n.)

7. Eşlikçi kız. (ç.n.)

09.39

Lourdes az önce cep telefonunun haber servisinden Penta-gon'un da saldırıya uğradığını öğrendi. Topyekün bir savaş bu. Amerikan ordusu ne yapıyor ? Sadece bizim ölmediğimizi öğrenmek yüreğimizi ferahlatıyor mu ? Hayır. Burada geberip gideceğimi bilseydim başka türlü yaşırdım. Prezervatifsiz düzüşürdüm. Mary'yi daha önce bırakır, daha çok yolculuk eder, eroin ve esrarı denerdim. Daha kısa bir öğrenim görür ve talasoterapilerde daha az vakit harcardım. Aşağılanırım diye korkup duracağıma, kadınlarla daha sık şansımı denerdim. Salak gibi kanunlara uymak yerine gangster olur, banka soyardım. Güzel bir dul olması için Candace'la evlenirdim. Sigarayla bırakmazdım. Neyi korumak için? Sağlığını mı? Para için sıkıcı bir iş yapmaktansa, açlıktan nefesimin kokması pahasına da olsa bir rock grubu kurardım.

Patronumu çok daha erken kapıya koyardım. New York'ta yaşar, uzun siyah bir palto giyer, geceleri güneş gözlüğü takar, yıl boyu bronzlaştıncı krem sürer ve elektrik arızası olmadığı halde ışıkların söndürüldüğü restoranlarda yemek yerdim -zengin ülkelerde neden tüm restoranlar mumlarla aydınlatılır? Yoksulluk zenginlerin lüksüdür de ondan. Daha çok araba satın alırdım: asla harcamayacağım bütün bu para nasıl da büyük bir israf! Kendimi klonlatmayı denerdim. Nasıl olduğunu görmek için kafamı kazıtır-dım. Nasıl bir şey olduğunu anlamak için adam öldürürdüm. Nasılsa her şeyi kaybedeceğime göre daha fazla risk alırdım. Ya da sadece daha iyi bir insan olmaya çalışırdım.

09.40

Yeni bir tür yaratmak isterdim: oto-hiciv. Neden her şeyi unuttuğumu bilmek isterdim. Ajandalarımda neden geçmişimin üzerine çizgi çektiğimi. Kim olursa olsun biriyle konuşabilmek için neden ölesiye sarhoş olmam gerektiğini. Bağırarak yerine neden yazdığımı.

Anne ve babamı evliyken hiç görmedim. Onları boşanmışken ve benim yüzümden görüşmeye mecburlarken tanıdım. Dost, ama sevgili değilken. Onları, birbirlerini yanaklarından başka bir yerlerinden öperken gördüğümü hatırlamıyorum. Çok mu vahim? Hayır, çünkü ben de aynı şeyi yaptım. Zaten insanların çoğu aynı şeyi yapıyor: çocuk yaptıktan sonra ayrılmak neredeyse kural oldu. Peki ama çok da vahim değilse, bundan söz ederken neden bu kadar heyecanlanıyorum ?

Bir mutluluk tarifi: Guethary'de karides avı. Altı yaşındayım. Büyükbabam kelebek ağlarını taşıyor (karidesleri kelebek ağlarıyla yakalıyoruz, Nabokov görmeliydi bunu!). Mutluluk, tuzlu sırtlar ve tepedeki güneşle, suları çekilmiş Cenitz Plajı'nda ayaklara batan taşlar. O zamanlar petrol kirlenmesi yoktu. Sonunda deniz suyunda diri diri haşlanan karidesler dısında herkes için güzel gezilerdi. Mutluluk neden Guethary'ye benziyor ?

Kuşkusuz, anne ve babam orada tanıştıklarını, âşık oldukları ve evlendikleri için.

içim bomboş; kafa bulmak, taşaklarım sönükken düzüşmek ve benimkilerden daha kötü kitaplar okumak istiyorum. Hepsi, geç-

IVİ

mişi olmayan, bomboş bir insan olduğumu unutmak için.

Beş yaşımıdayken annemler boşandığında burnum o kadar sık kanıyordu ki doktorlar lösemi olduğumu düşünmüşlerdi. Bense aylar boyunca okulu kırdığım için mutluydum.

Sloganım: nefret ettiğin neyse o ol.

Neden hepimiz sanatçı olmak istiyoruz? Yazan, çalan, söyleyen, besteleyen, film çeviren, resim yapan akrabalarımın başka kimseye rastlamıyorum. Güzeli mi arıyorlar, hakikati mi ? Bütün bunlar bahane. Ünlü olmak istiyorlar. Ünlü olmak istiyoruz çünkü sevilmek istiyoruz. Sevilmek istiyoruz çünkü yaralıyız. Bir anlamımız olsun istiyoruz. Bir işe yaramak. Bir şeyler söylemek. İz bırakmak. Ölmek. Anlam yokluğunu telafi etmek. Absürdlükten kurtulmak istiyoruz. Çocuk yapmak yetmiyor. Yanımızdakinden daha ilginç olmak istiyoruz. O da televizyona çıkmak istiyor. Büyük yenilik: yanımızdaki de bizden daha ilginç olmak istiyor. Sanat tamamen narsisist olalı beri herkes herkesi kıskanıyor.

Times Square'de, devasa oyuncak mağazası FAO Schwarz'dan daha da büyük bir Toys"H"Us açıldı. Hediyeler, harcıâlem müzikler, cart renkler, yan ürünlerle dolup taşan beş katlı bir bina olan megastore'un merdivenlerinden çıkıyorum. Dört bir yandan dev robotların, sevimli tyrannsoorus'larm, Playstation 2, 3, 8, 47 ve devamının saldırısına uğruyorum. Bu tür yerlerde içime neden korkunç bir sıkıntı çöküyor? Oyuncak, Amerika'nın temel sanayilerinden biri haline geldi. Her gün yeni bir Disney ya da Toys"H"Us megastore'u açılıyor. Bunlar, anne babaların suçluluk duygularından kurtulmak için giderek daha fazla para

harcadıkları yerler. Bunlar, çocukların gerçeklerden kaçmak için hediye kabul ettikleri yerler. Bunlar, çocuklara anne babalarından, anne babalara da çocuklarından kaçma olanağını veren megastore'lar.

09.41

- So, Dad, you're not a super hero 71

Hayatında hiç ağlamamış olan David saat 09.41'de ağlamaya başladı. Yok, öyle birdenbire değil, hayır kendisine ne olduğunu anlama telaşı içinde değildi. İlkin, ağzının kenarları yana sarkarak, Charlie Brown çizgi filmlerindeki gibi ters dönmüş yayvan bir U oluşturdu. Sonra, gözleri üç misli büyüdü. Bakışlarını sımsıkı kapalı kapıya, kapının kullanılmayan kilidine, işe yaramayan koluna, üzerinde o büyük "EMERGENCY EXIT" yalanının yazılı olduğu kırmızı plastikten levhaya dikmişti. Birden, altdudağı şişerek küçücük burnuna doğru yükseldi ve çenesi sinirli sinirli titremeye başladı. Önce, Jerry'yle birbirimize şaşkın gözlerle baktık: bumburuşuk bu yeni surat da neyin nesiydi ? Küçük ailesi üzerinde yeni yüz ifadeleri test etmesinin tam da zamanıydı doğrusu. David ne olduğunu pek de anlamadan kafasını kaşıyordu. Soluklarının hızlandığını duyabiliyorduk. Yine soluksuz kaldığını sandım; oysa burada deminkinden daha az duman vardı. Göğsü, sanki yıllardır içinde saklanmakta olan bir uzaylı çıkış yolunu arıyormuş gibi, hızla inip kalkıyordu. O telaşsız David, o dayanıklılık timsali David, o durgun ve soğuk David, hayatında ilk kez gözyaşlarına boğuluyordu. Ağzı bir öfke çığlığı koyvermek üzere sonuna kadar açıldı. Umutsuz heceler geveliyordu: "but, but, why, but, it's, we, but, what..."2 Bunların birbirine eklenmesiyle oluşan büyük "BAAAAAA" sonunda gözpınarlarının, pembe yanaklarından 1. Demek bir süper kahraman değilsin, baba? (ç.n.) 2. ama, ama, niçin, ama, şey, biz, ama, ne... (ç.n.)

aşağı yuvarlanan iri damlaların musluğunu açtı. Jerry çözülmek için ısrarla bana bakıyordu, ama ben çözülünce o da çözüldü. Amerikan futbolcularının devre aralarında yaptığı gibi sıkı sıkı sarıldık birbirimize, onlardan tek farkımız başımızda kaskları-mızın olmaması ve oyunu kaybettiğimiz için ağlıyor olmamızdı. Çocuk yapmanın ölümü alt etmenin tek yolu olduğunu düşünürdüm. ilgisi yokmuş, insan çocuklarıyla birlikte, onlar da kendisi de hiç yaşamamış gibi ölebilirmiş.

09.42

Bundan daha kırılğan bir şehir hayal etmek zor. Bu kadar dar bir alanda bu kadar büyük bir nüfus yoğunlaşması, şehri her türden yıkıcı unsur için iştah kabartıcı bir hedef haline getiriyor. New York asgarî çabayla azamî hasar yaratmak isteyenler için ideal bir hedef oluşturuyor. Ve şehrin sakinleri bunu biliyor artık: kuleler tehlikeye açık, bu şehir potansiyel bir hurda demir yığını, kristal bir anıt. İnsanlık tarihinde, bu kadar güçlü bir yer bu kadar kolay yok edilebilir olmamıştı hiç. Gene de, kafası çalışan insanlar orada yaşamaya devam ediyorlar. San Francisco'da olduğu gibi: korkunç bir depremin şehri okyanusa gömeceğini biliyorlar, ama kaçmıyorlar. Yine hayranlık uyandırıcı bir Amerikan gerçeği: San Francisco da, New York da kıyameti yaşamaya yazgılı kentler, ama buralardan kaçıp gitmeyi kimse düşünmüyor. New Yorklunun kişiliğini bu çelişki biçimlendiriyor: tehdidin farkında olmak hayatın çalınca akışını engellemiyor, tam tersine buna yakıt oluyor. Gençliğimin Amerikan gecesinden silik hatıralar... Ronald Reagan başkandı... Her akşam takılabilecek ayrı bir yer vardı... Danceteria ve beş katı... Palladium ve en son grafiticiler tarafından bezenmiş tuvaletleri... Webster Hall ve girişindeki kuyruk... Cam kafeslerdeki figüranlarla, her ay dekor değiştiren Area... Büyük bir apartman dairesini andıran Nell's...

Limelight'ın neogotik kilisesi... Club USA... Gece kulüplerine ülkenin adının verildiği kaç memleket biliyorsunuz ? Yitip giden bütün o mekânlar... Geçmişin sisleri ve uzak partilerin silik hatıraları arasında yok olan... Ve bugün, hiçbiri yok artık... Işık geçiren loungelax... Tek tük müşteriler... Mikroskobik boyutlarda, ama gene de boş kulüpler... Pırıl pırıl restoranlar... Mumlarla aydınlatılmış mahzenler. Etkisi kaybolmuş bir büyü.

9.42 P.M. 80 yaşındaki büyük bir Fransız yazarı, New York Üni-versitesi'nce tahsis edilmiş dairesinde ziyarete gidiyorum. Karısı bana bütün sado-mazo kulüplerin kapandığını söylüyor: Vault, Hellfire, Nouvelle Justine yok artık. Bu gece Submit Party'ye gidiyor, ama beni götüremez çünkü kız kıza bir gece bu. Gelirken, Francis Ford Coppola'nın ürettiği bir şişe kırmızı Kaliforniya şarabı getirdim, ama büyük yazar onu açmıyor, bana akağaç şurubu tadında bir bardak sek beyaz şarap sunmayı tercih ediyor. Şarap değil pancake içiyorum sanki; nefis bir lezzet. 1957'den beri evli olan bu özgür ve mutlu çiftin evinde kendimi son derece iyi hissediyorum. Büyük yazar bana La Coupole'de William Burroughs'la karşılaşmasını anlatıyor. Tüm uyuşturucu müptelaları gibi tehlikeli biri.

- Karısını öldürdü, diyor karısına bakarak. Ama bunun için onu önce Meksika'ya götürdü.

- Beni Meksika'ya götürürsen kuşkulanacağım! diyerek gülümsüyor karısı.

Onlara Soho'da Naked Lunch adlı yeni bir barın açıldığını söylüyorum. Büyük yazar dalgasını geçiyor:

- Yemekleri de çıplak yemek zorunlu mu peki ?

Son romanı kısa bir süre önce Repetition başlığıyla burada da yayımlanmış. Sonra bana, kitaplarının ABD'de yayımlanacağını ve yalanda bunu kutlamak için arkadaşı Edmund White'la birlikte yemeğe çıkacağını söylüyor. Kökenlerime yaklaşıyorum yavaş yavaş. Babaannemin ülkesine

geri dönüyorum. Köklerimden, tarihimden, damarlarımda akan kandan kurtulmak için gelmedim buraya. İnsan o kadar da küresel değil aslında, iradesine rağmen bir yerlere bağlı.

Büyük yazar beyaz sakalını sıvazlayarak soruyor:

- New York üzerine yazmak için neden buraya geldiniz ? Ben

I. Sunuş Partisi, (ç.n.)

209

Berlin'de geçen bir roman yazacak olsam Berlin'e gitmezdim.

- Çünkü ben eski tarz romanlar yazıyorum. Yeniliği sizin gibi gençlere bırakıyorum!

Bundan bir müddet sonra, Thorn's Bar'da, bir şöminenin ateşiyle ve buz gibi bir margaritayla içimi ısıttıktan sonra, bu kitabın iyi bitmesi için nişanlama evlenme teklif etmeyi geçiriyorum aklımdan. Görüyorsun işte, Robbe-Grillet'ler gibi elli yıl boyunca özgür ve güzel olalım istiyorum.

09.43

I

Işıklar sönüyor, sonra yeniden yanıyor. Ampuller gece kulüplerinin ışıklan gibi göz kırpmaya başlıyor. Sonra, kapkara gece oluyor, iki çocuğum umutsuzluk içinde karanlığa haykırıyor. Cehennemini dibindeyiz. Artık seçeneğim yok. Ya burada ölmeyi bekleyeceğiz ya da yeniden restorana ineceğiz. Uzun süre tereddüt etmiyorum, hareketsiz kalmak korkunç bir şey.

- Gelin yavrularım, yeniden aşağı iniyoruz.

Giderek daha çok ağlıyorlar. Ellerini sıkıyorum ve ayağa kalkıyoruz. Lourdes başıyla hayır işareti yapıyor, o burada kalmayı tercih ediyor. Uzun uzun kucaklaşıyoruz onunla. Sonra, yakasındaki Windows on the World rozetini çıkarıp kutsal bir nesne gibi uzatıyor bana.

- Burada ya da başka bir yerde buluşacağız gene.

- Tann seninle Carthew. Yanında iki küçük meleşinle.

- Aşağı inmek istemediğinden emin misin ?

- Benim için dua edin. Tann bu kapıyı açacak ve gelip sizi bulacağım. Hadi! Gidin artık!
Ve o dünyalar güzelini karanlığın içinde bırakıp yürüyoruz.

Windows'un bürolarından geçerken internet'e bağlı açık bir iBook buluyorum. Bundan yararlanıp Candace'a yıldırım hızıyla bir mail yazıyorum, ne yazdıklarımı baştan okuyorum ne de vuruş hatalarını düzeltiyorum. "Canda, beni aldattın çünkü ciddi grünyordum. So what?1 Bunun hiçbir önemi yok, bednin bana ait değıl. Bize ait olan tek şey yalnızlığımız, sen neşenle, pmbe
I. Ne fark eder ki ? (ç.n.)

I
dudaklannla, hüznünle, kılsz organınla yalnızluma ara verdn. 'Seni SVYRM' demeye korkuyordum. Seni önemsemekle büyük ptallık ettim. Senden başka hiçbir hatıram olmadım fark ediyorm. Canda beni afetmey çalış. Burada ölecim, her saniye gücüm azlıyor, sen beni kurtarablırsın, bizi düşündüümde başka biri olmay çalıştımı görüyorm, rol yapıyordum, sendn ne bekle-dimi bilmiyorum, bana dokunman1, ama sen bni kurtardın, hayatıma çok geç grdin. Senden önce herşyi yapmıştım, sen hak etti-in yere glmedin, nerden başlayacamı bilmyorum, ama bir mazeretim var çünkü bitmek üzerym. Carthe !ın1 unutm." Aslında bunlar, zamanım olsaydı yazmak isteyeceğim şeylerdi. Canda-ce'ın aldığı mail daha kısaydı: "J loved U. C.Y."2

Yere devrilmiş boş CD-Rom'lann üzerinden atlayıp geçiyorum, bir etajer parçalanmış ve maket bıçaklan linolyum kaplı zemine saçılmış.

2. Seni sevdim. C.Y. (ç.n.)

09.44

I am dazzled by the glorious collapse of the world1

Henry Miller, Kara ilkbahar

Ünlü değılim. Paris edebiyat dünyasında bir miktar tanınıyorum. Küçük şöhretim bir aktörün ya da bir rocfstor'ın şöhretinin yanında gülünç kalır. Sokakta, fan'lar tarafından fazla taciz edilmeden

dolaşabiliyorum. Uçak bileti ayırtmak için telefon ettiğimde, hâlâ soyadımın harflerini tek tek söylemek zorunda kalıyorum! insanlar "BEGBEDE" demeyi öğrenene kadar, star olma yolunda daha epey bir ilerleme kaydetmem gerekecek.

Bu arada, delirmek üzereyim: adımın geçtiği bütün gazete yazılarını topluyorum. Sonra bunları kesip yirmi yıl sonra, has-been2 olduğumda kızıma göstermek üzere bir klasöre yerleştiriyorum:

- Görüyor musun hayatım ? Baban gençliğinde çok meşhurdu. Bunu görmemiş olmana çok üzülüyorum! insanlar bana tapıyorlardı, inan bana, istersen annene sor, sindirmek imkânsızdı, zaten beni o yüzden kapıya koydu!

- Tabii, tabii, babacığım, vaktiyle bir stardın, kuşku yok buna... Bana bu albümü kırk defa gösterdin şimdiye kadar... Hem sonra saçmalamayı bırak artık, annemin seni neden dehlediğini çok iyi biliyorum, söylediklerinle hiçbir alakası yok. Sadece birlikte yaşanması imkânsız biri olduğun için bıraktı seni.

- Ama şey... beni seviyorsun, değil mi?

Burada, kızımın yirmi yıl sonraki cevabının ne olacağını hayal etmek istemiyorum.

1. Dünyanın muhteşem çöküşü gözlerimi

kamaştırıyor, (ç.n.)

2. Modası geçmiş, (ç.n.)

213

Başarıdan sonra bazıları yokları oynarlar; ben ise her zaman her yerde olmaya, aşırı teşhire oynadım. Sevidiğim için neden ortadan kaybolmam gerekiyormuş, anlamıyorum. Temelli buharlaşmak için herkesin benden iyice bıkmasını beklemeyi tercih ediyorum. O an yaklaşıyor.

Paranoya nöbetlerim sırasmda, sistemin bana, sahte devrimci söyletimi gülünçleştirecek parayı, başarıyı ve şöhreti vererek isyanımın inanılmazlığını yok etmek için gereken her şeyi organize ettiği duygusuna kapılıyorum. Bu konforlu cezanın bir işe yarayıp yaramayacağını henüz bilmiyorum. Lüks, insanı susturabilir mi ? şan

şöhret, isyanın pırıltılı matemi olabilir mi? Enver Hoca, ismail Kadare'yi milletvekili yaptığında bu yöntemi kullanmıştı. Yazara iktidar vererek yakınmalarını geçersizleştirmek. Amerikalıların "Left limö" dedikleri, bizim "Havyarcı sol" diye adlandırdığımız şeye nasıl inanmalı ? insan aynı zamanda hem zengin hem de değişim yanlısı olabilir mi ? Evet: bunun için, nankörlüğü körüklemek yeterli. "Bobo" ya da "Asiz" olmak, kişinin nankörlük yaşını geride bırakmadığını gösteriyor, hepsi bu. Burjuva bohem olmak çok iyi bir şey; sırf burjuva olmaktan çok daha iyi. Oyuncaklarını kıran şımarık bir çocuk olmakla suçlanmaktan bıktım usandım artık. Ben onları, onlarla başka oyuncaklar yapmak için kırıyorum.

09.45

Dedelerimin dedesi John Adams, 10 haziran 1797'de Trablus-garp'ta Libya'yla imzaladığı bir antlaşmada, Osmanlı Devleti'ne (o zamanlar Magrip Osmanlı egemenliği altındaydı) Amerika'nın "hiçbir şekilde Hıristiyan dinine dayanmadığını" belirtir, islamiyet'e karşı Amerikan Haçlı Seferi diye bir şey yok! Birinci Afganistan savaşı Ruslara karşı yapıldı, Afganlara değil! Böylece "Born Again Christians" ile Suudî Vehhabiler ("Çöl Calvin'i" Muhammed bin Ab-dülvehhab'ın [1703-1792] müritleri) arasında bir ittifak oluştu.

Müslümanların da tıpkı Musevî-Hıristiyanlar gibi İbrahim'in mirasında hak iddia ettikleri çoğu zaman unutuluyor. Amerika'da iktidarda olan din, fundamentalist Müslüman dininin düşman kardeşi. Yeni bir Saint-Barthelemy katliamına tanıklık ediyoruz; Jerry ve David petrol üreticisi ülkelerin düzenlediği bu katliamın kurbanları. Hıristiyan mürteciler Müslüman mültecilerle çatışıyor: ben, iki milyarder mezhebi arasındaki enest kavgası yüzünden öleceğim.

Ama ben hiç inanmadım! Ailem kürtaja, alkole, fahişeliğe ve eşcinselliğe karşı militanca mücadele ediyordu. Ama annem doğum kontrol hapı

alıyor, babam her gece içiyordu ve ülkenin her yerinde olduğu gibi Texas'i da orospular ve pezevenkler istila etti! Onların eğitim anlayışını asla onaylamadım; hatta, sırf Ronald Reagan'ı destekleyen babamın başını ağrıtmak için, üniversitedeyken kısa bir süre Amerikan Komünist Partisi için çalıştım! Onlar yüzünden neden bedel ödeyecektim ? Annemi ve babamı alın, onlar da, "merhametli muhafazakârlık"ları da miadını doldurdu! Ben Marksisttim, kahretsin, Evangelist falan değil! Tanrım, aklımı kaçırıyor olmalıyım... I

- Baba? Başım ağrıyor...

- Ağzından nefes al.

Windows on the World'iin kara bulutunun için inmekteyiz.

09.46

New York size her yerde somon pate ya da somonlu milföy ya da sadece somon sunulan bir makyaj odası. Somona neden bu kadar düşkünler ? Başka hiçbir şey yemiyorlar. Paris'te "taze mevsim yeşillikleri salatası", burada kalın somon dilimleri, somon ezmeleri. Oysa şu sıralar en moda olan mahallenin adı Et Pazarı.

Meatpacking District'teki gece kulüpleri mahallenin adıyla tam bir uyum içinde: gerçekten de, hepsi birer kasap dükkânı. Mankenler çengellere asılı et parçaları gibi dans ediyorlar. Gözlerine kadar cock'a, bulanmış bir New Yorkluya bu asabî kentin yorgunluğunu üstünden atmak için nereye gittiğini soruyorum. Ibiza diye cevap veriyor. Bazı New Yorklulann bundan sonra iflah olması gerçekten imkânsız. Onları yaşadıkları kıyametten kurtarmaya imkân yok. Gözü dönmüşlüğün güzelliği.

Cielo'nun fedaisi open-minded1 birine benzemiyor pek.

-Are Uon the list?2 -Euh... yeah, sure..?

- Your name, sir?4

- My name is Oussama ben Fucking Laden, OK?5

1. Açık fikirli, (ç.n.)

2. Listede misiniz ? (ç.n.)
 3. Ya, evet, kesinlikle... (ç.n.)
 4. Adınız, beyefendi ? (ç.n.)
 5. Usame bin Kahrolası Ladin, tamam mı ? (ç.n.)
- Böyle bir tipin önünde bu kadar berbat bir espri yaptıktan sonra, depara kalkmayı bilmek lazım. Yazmakta olduğu kitaptan korkan bir yazara ender rastlanır.

Taj'da, etrafı korumalarla çevrili, siyahlar giymiş, uzun saçlı, uzun boylu, hüznü bir sarışını seyrediyorum hayran hayran. Ona nasıl yaklaştığımı bilemiyorum. Acılı bir Fransız genci tarafından itilip bardağımı üzerine devirerek belki. Ondan özür diliyor ve beyaz göğüslerinin üzerine dökülen apple martini'mi siliyorum. Bana, korumalarının ağzını burnumu dağıtacaklarını söylüyor. Onları ikna etmeye çalışmasını rica ediyorum. Dalgasını geçiyor, beni çam yarması gibi iki korumasıyla tanıştırıyor. Ojesinin bubble gum'ıyla aynı renk olduğunu fark ediyorum. Buradan sonra nereye gideceğini soruyorum. İnsan uzak bir kentte bir yabancı ise, bundan yararlanıp direkt olmalı. Lotus'a gideceklerini söylüyor. Sonra kalabalığın içinde kayboluyor. Bir taksiye atlayıp onu beklemek üzere Lotus'a gidiyorum. Bir saat sonra yanında korumalarıyla geldiğinde leş gibi sarhoşum. Beni tanıyıp gülümsüyor. Amerikalı bir kızın hoşuna gitmek için, onu sebatkâr olduğunuza inandırmanız gerekiyor. Bütün hareketleri güzel. Varlığımdan etkilenmiş, ama aşın korumacı korumalarından sıkılmış gibi görünüyor. Konuşmak için yanıma gelip kolumdan tutuyor. Ona, oldum olası bir mankenden çocuk yapmayı hayal ettiğimi söylüyorum. Fransız olup olmadığını soruyor. İspanyol aksanına geçiyorum. Billur gibi bir kahkahası var. Ona bir dikişte bitirdiği bir bardak içki ısmarlıyorum. New Yorklu kızlar billur gibi, ama sertler. Ağzıma doğru eğilen o oluyor. Beni öpüyor, içkisindeki buz yüzünden dili soğuk ve ıslak. Boynu sabun kokuyor. Az önce kendime, bu gece aletimin çalışıp

çalışmayacağını soruyordum, ama her şey yolunda, derhal sertleşiyorum. Adını soruyorum. Candace, diyor. Onu daha önce nerede gördüğümü soruyorum. Victoria's Secret

6. Elmalı martini, (ç.n.)

7. Balonlu sakız, (ç.n.)

afişlerinde diyor. Sonra benim ne iş yaptığımı soruyor. New York-lu kızların sık sık sordukları bir sorudur bu; sonra da kafalarından ücretinizi hesaplarlar. Ona Windows on the World üzerine bir roman yazdığımı söylüyorum. Kafasına koca bir yumruk indirmişim gibi oluyor. Bana arkadaşlarının yanına gitmesi gerektiğini, hemen döneceğini söylüyor. Bir daha dönüyor.

09.47

A hundred times I have thought:

New York is a catastrophe,

And fifty times:

It is a beautiful catastrophe.1

Le Corbusier

iki tane Babil kulesi olduğunu biliyor muydunuz ? Arkeologlar bu konuda gayet açık. Babil şehrinin birkaç kilometre güneyinde, Fırat'ın kollarından birinin kıyısında yer alan Borsippa'da, yerel, Müslüman ve Hristiyan geleneğin ilk Babil kulesi (yerin ve göğün yedi sürücüsünün evi) olarak kabul ettiği zigguratın yıkıntıları bulunuyor. Bu kalıntıların yüksekliği, tepedeki bir duvar parçasıyla birlikte 47 metreyi buluyor. Yerel efsaneler, Tann'ın kâfirleri cezalandırmak için gönderdiği bir kuyrukluyıldızın kulenin tepesine çarparak, kararmış tuğlalarda hâlâ izleri görülebilen (gidip kendi gözlerinizle kontrol edebilirsiniz) bir yangına neden olduğunu anlatıyor.

Ama biraz daha kuzeyde, ikinci bir kule daha vardı. Babil şehrinde yeniden inşa edilen ikinci Babil kulesi yüzyıllar içinde ve istilalar sonucu yıkıldı. Bugün geriye temel izlerinden başka hiçbir şey kalmamış, ama merdivenlerini tırmanmış olması gereken He-rodot'a (MÖ V. yüzyıl) göre,

zamanında 91 metre yüksekliğinde ve yedi katlıymış.

Bir varmış bir yokmuş, bir zamanlar Irak'ta Babil Twin Towers'i denen iki kule varmış...

I. Yüz kere düşündüm: / New York bir felaket / Ve elli kere: / Güzel bir felaket

09.48

Art Spiegelman doğru bir tespit yaptı: New Yorkluların World Trade Center'ı Mekke gibi gördüklerini söyledi. Kuleler manevî bir boşluğu mu dolduruyordu ? Üzerinde Amerikan efsanesinin yükseldiği iki ayaktı onlar, insan, World Trade Center'ın günbatımında neye benzediğini hatırlamakta zorlanıyor: iki ışık sütunu, daha yakından bakıldığında ise binlerce sarı karecik, küçük büroların aydınlık pencereleri, binlerce kuklanın telefonlara baktığı, bilgisayarına bir şeyler girdiği, elinde kafeinsiz bir kahve kupası sağa sola koşuşturduğu, çok önemli kâğıtları havaya kaldırıp salladığı, tüm dünyaya elzem mail'ler yolladığı, parlak camdan devasa bir satranç tahtası, alacakaranlıktaki o binlerce ateş, o ışıklı karınca yuvası, her şeyin başlayıp bittiği o atom santralı, yenilmez dünyanın deniz feneri, akşam olurken sokakları delip geçen, tanyeri kızılı keserken ruhlarının kaybolduğunu hisseden New York-lulara kılavuzluk eden o iki yüzü keskin kılıç.

09.49

Windows'ta hâlâ hayatta olan bir avuç insan inving Berlin'in "God bless America"sını (1939) söylüyor. While the storm clouds gather far across the sea Let us swear allegiance to a land that's free Let us all be grateful for a land so fair As we raise our voices in a solemn prayer God bless America, land taht I love Stand beside her and guide her Thru the night with a light from above From the mountains to the prairies To the ocean white with foam God bless America, my home sweet home

God bless America, my home sweet home.

Çevirirsek:

Fırtına bulutlan denizin açıklarında toplanırken
Bu özgür ülkeye bağlılık yemini edelim Bu kadar
adil davranan ülkeye minnettar kalalım Vakur bir
duayla seslerimizi yükseltirken...

Tanrı Amerika'yı koru, sevdiğim bu ülkeyi Onun
yanında ol, ona rehberlik et

222

Gecenin içinde yukarıdan gelen ışığınla

Dağlardan ovalara

Beyaz köpüklü okyanusa

Tanrı Amerika'yı koru, ülkem benim güzel ülkem

Tanrı Amerika'yı koru, ülkem benim güzel ülkem.

(coşkuyla okunması gereken bir bölüm)

09.50

80'li yıllara göre değişen: o vakitler New
Yorklular "Hi" derlerdi, şimdi "Hey, what's up?"1
diyorlar. Merhaba deme tarzları daha inceliksiz ve
şaşkın. "Hi"1, seni gördüğüme sevindim anlamma
gelen, mütebbessim ve nazik bir selam sözcüğü
olarak hatırlıyorum. "Hey" ise yaşanan felaketten
sonra bambaşka çağrışımlar yapıyor. "Aa? Burada ne
işin var? Hâlâ hayatta olduğun için bravo sana"
gibi geliyor kulağıma. Ama gene paranoyaktık
ediyor olmalıyım. Leş arayan bir akbaba gibi
binaların çevresinde dönüp duruyorum. Taze acının
kokusunu içime çekerek dikey sokaklarda avare
avare dolaşıyorum. Yazarlar çakaldır, bozkır
kurdudur, sırtlandı. Bir ölçek keder verin bana,
bir trajedi arıyorum, elinizin altında küçük bir
dehşet de mi yok ? Ağzımda Bubble Yum marka bir
sakız, yetimlerin matemini çiğniyorum.

Bazı eleştirmenler sinemanın "dünyaya açılan
pencere" olduğunu söylüyor. Başkaları aynı şeyi
roman için de söylüyor. Sanat, bir Window on the
World. Tıpkı, cam kulelerin aksimi yansıtan duman
rengi camları gibi; siyah paltolu, uzun, kambur
bir silüet, geniş adımlarla ilerleyen gözlüklü bir
balıkçıl. Adımlarımı hızlandırarak bu görüntüden
kaçıyorum, ama o bir alıcı kuş gibi izliyor beni.

Kendini ortaya koymak için değil, ortadan kaybolmak için otobiyografik bir roman yazmak. Roman, görülmeden görmek için arkasına saklandığım sırsız bir ayna. Kendime baktığım aynayı, sonunda başkalarına uzatıyorum.

İnsan "Neden ?" sorusuna cevap veremiyorsa, en azından "Na-

I. Hey, ne haber? (ç.n.)

İll

sil ?" sorusuna cevap vermeye çalışmalı.

Üzüntü, yaşlı ve zengin bayanların Madison Avenue'da süs köpeklerini gezdirmelerine de, işportacıların sahte Gucci çantalarını gerçek Gucci mağazasının bir sokak ötesinde kaldırıma sermelerine de engel olmuyor. Herkesin siyahlar giydiği o kokteyller, adınızın girişte listede bulunmak zorunda olduğu o gece kulüpleri, her şeyin, dekor kadar müşterilerin de güzel olduğu o oteller hâlâ var. Hep zamanda geriye gitme kaygısıyla, 80'li yıllarda çalıştığım binaya yeniden görmenin bende Proustvari bir anımsama süreci başlatıp başlatmayacağını görmek için, saat 09.50'de Wall Street No. 95'ten içeri giriyorum. Girişteki duvarda hâlâ Credit Lyonnais'nin logosu var, ama resepsiyon görevlisi, French Bank'in2 uzun bir süre önce midtown'a? taşındığını söylüyor. On saniye içinde Proust'tan Modiano'ya nasıl geçmeli ? Issız bir mekân. Kapıcının kuşkulu bakışları. Asık suratlı güvenlik görevlileri.

Esrarengiz işadamları. Bulanık bellek. Bütün günlerimi burada mı geçirdim gerçekten? İstedğim kadar bekleyeyim, hiçbir şey çıkmıyor yüzeye.

- Sir, you can't stay here.4

Üniformalı bastıbacak ağır adımlarla yaklaşıyor.

- But I worked here a long time ago...5

ispanyol aksanıyla konuştum, ama yapacak bir şey yok. Geçmişim tarafından geri püskürtülüyorum.

Geçmişim beni istemiyor. Geçmişim Revolving Door'da6 bana eşlik ediyor. Ona bir kez daha sırtımı dönmek zorundayım.

2. Fransız Bankası, (ç.n.)

3. şehir merkezi, (ç.n.)
4. Bayım, burada duramazsınız, (ç.n.)
5. Ama uzun zaman önce burada çalıştım ben. (ç.n.)
6. Döner Kapı. (ç.n.)

09.51

Wild trade center1

Cat Stevens "Ooh baby baby it's a wild world"ü2 söylüyordu. Bütün plakları vardı bende. Neil Young ve James Taylor'la birlikte ilahımdı. İnsanı allak bullak eden bir sürü şarkı, incecik ve bil-lursu, değerli minyatür parçalan. Harold and Maude'un müziği. Yürek parçalayıcı, lirik, ama yalın melodilere eşlik eden mutlak sözler. Sanki bu yazar-besteci-yorumcuya kendisinden daha büyük bir şey dokunmuş, sanki yüce bir güçle temas kurmasına izin verilmişti. "Yalnız olduğumda şarkılar kendiliğinden geliyordu" diyordu Stevens.

Time leaves you nothing Nothing at all3 (Time, 1970)

Oh mama mama see me, I'm a pop star Oh mama mama see me on the TV4 (Pop Star, 1970)

Trouble, oh trouble set me free5 (Trouble, 1970)

1. Vahşi İş Merkezi, (ç.n.)
2. Oo bebek bebek, vahşi bir dünya bu. (ç.n.)
3. Zaman sana hiçbir şey bırakmıyor / Hiçbir şey. (ç.n.)
4. Ay anne anne bana bak bir popstarım / Ay anne anne bana bak televizyondayım. (ç.n.)
5. Zorluklar, ah zorluklar beni rahat bırakın, (ç.n.)

Cat Stevens'in başlıca teması yitirilen masumiyettir. "Where do the children play?"in ilk dizeleri, saat 09.51'de garip bir tınıya bürünüyor.

Well I think it's fine building Jumbo planes (...)
Will you tell us when to live Will you tell us
when to die ?6

"Morning has broken",7 "Home in the sky"8 ve daha eski bir şarkı olan "The view from the top can be oh so very lonely"yi9 (1967) de sayarak, istemeden

de olsa felaket tellallarının ekmeğine yağ sürebilirdim.

Cat Stevens'ta gerçek şairlerin yalınlığı vardı, ama o benim için bundan öte bir şeyi temsil ediyordu. Yalnızlığımda kardeşti bana, dostumdu, yol arkadaşım. Texas'taki odamda, yatağımın üzerinde yalın ayak, albümlerinin kapaklarını seyredirdim saatlerce. Kuru gitarı içime huzur verirdi. O zamanlar plak kapakları on iki parmak boyundaydı. Vinil plakların yerini CD'lerin almasıyla müzik "disk endüstrisi" haline geldi. Bununla bir mesaj verdi: müzik artık seyredilmek için değil, plastik ambalajı içinde tüketilmek için var. Size saatlerce, ağlayan çöp kutusundan bahsedebilirim mesela. Cat Stevens'ın Mona Bone Jakon albümünün kapağında gözyaşı döken gri bir çöp kutusu vardır. Zamanımızı bundan daha iyi anlatan başka bir metafor biliyor musunuz? Bizler ağlayan garbage cans^0 dünyasını yarattık. Şu tuhaf albüm başlıkları ve Elton John tarzı aşırı kalabalık kapak grafiklerini de seviyordum: Tea for the Tillerman, Teaser and the Firecat. Ve gösterişli (Rolling Stones dergisi "tantanalı" diyordu) düzenlemeleri. Lilywhi-

6. Jumbo uçaklar inşa etmek güzel de... / Ne zaman yaşayacağımızı / Ne zaman öleceğimizi söyleyecek misiniz bize ? (ç.n.)
7. Sabah oldu. (ç.n.)
8. Gökyüzündeki ev. (ç.n.)
9. Tepeden manzara pek de ıssız olabilir, (ç.n.)
10. Çöp tenekeleri, (ç.n.)

227

te'a (1970) eklenen kemanları: pop müzikte Ben E. King'in Stand by meşinden sonraki en güzel geçiş. Cat Stevens bir şeyler söylemeye çalışmış, sonra ortadan kaybolmuştu.

You may still be here tomorrow But your dreams may not11 (Father and Son, 1970)

O bütün bu başyapıttan, yirmi iki yaşındayken, 1970 yılının ocak ve temmuz ayları arasında verem tedavisi gördüğü ve ölümün eşiğinden döndüğü bir

hastane odasında yazdı. Romantiklerin hastalığı: uykusuzlukla birleşen aşkın uyuşturucunun, alkolün ve kızların azdırdığı iyi tedavi edilmemiş bir öksürük. Cat Stevens sakalını hastanedeyken bıraktı.

Cat Stevens, aralarında 70'li yıllarda Top 10'e giren yedi albümün de yer aldığı 40 milyon albümlük bir satış rakamının ardından, 23 aralık 1977'de ortadan kayboldu. Swinging sixties'in 12 stan, Rolls Royce'undan indiğinde hayranlarının adını haykırdık-lan o utangaç adam, aralıksız kayıt yapıp turneye çıkan, saraylarda seks ve uyuşturucuyla rockstar hayatı süren o insan, Beatles'dan sonra Amerika'da star olan tek İngiliz, Madison Square Garden'ı iki gece üst üste kapalı gişe dolduran (izleyiciler şarkıların ortasında standing ovations^ yapıyorlardı) Cat Stevens, 1977'de İslam dinine döndü. Ona Kuran'ı erkek kardeşi vermişti. Kudüs'te bir camiye ziyaret etti. 4 temmuz 1978'de adını Yusuf İslam olarak değiştirdi. Otuz bir yaşındaydı. Onun konumundaki hiçbir star her şeyi bu kadar ani bir şekilde terk etmedi bugüne kadar. Beyaz piyanosunu, altm plaklarını açık artırmayla sattı ve parasını hayır kurumlarına dağıttı. Bundan böyle bir tek Muhammed'in mesajını yaymak için yazacağını açıkladı. Salman Rushdie,

11. Yarın hâlâ burada olabilirsin / Fakat rüyaların olmayabilir, (ç.n.)

12. Neşeli, hayat dolu altmışlı yıllar, (ç.n.)

13. Sürekli alkış, tezahürat, (ç.n.)

22İS

Ayetullah Humeynî tarafından ölüme mahkûm edildiğinde, Yusuf İslam, Britanya televizyonuna "Küfrün cezası ölümdür" diye açıklama yaptı. Bunu söyleyen, Peace Train'i yazan adamdı. Yusuf İslam bugün uzun bir sakal, sarık, terlik ve cüppeyle dolaşıyor. Londra yakınlarında açtığı bir Kuran kursunu finanse ediyor, "İslam tarafından kurtarıldığına" inanıyor.

Belki de, Cat Stevens ve Cassius Clay gibi benim de İslamîyet'e dönmem gerekiyordu. Carthew Yorston'ı bırakır, bir Arap ismi alırdım: Şefik Abdullah. Jerry ile David'in adlarım Muhammed ve Ali olarak değiştirirdim. Domuz eti yemekten vazgeçerdim.

"Ooh baby baby it's a wild world."

Ant içiyorum

Buradan çıkarsak

Çocuklarımla birlikte Müslüman olacağım.

09.52

Amerika'dan anı kırıntıları. On yaşındayken, World Trade Cen-ter'ı filme çekmiştim. Babam bana süper-8 bir kamera hediye etmişti. Kulelere gitmek için taksiye binmiştik. Binalar bir koridor oluşturunuyordu; bir kanyonun dibinde çavlanlardan aşağı inmek gibi bir şeydi bu. Şehirde değil, derin bir uçurumun dibindeydim sanki. Binalar karşıdaki binaları yansıtan karşıdaki binaları yansıttıyordu. Ufacıktım, ama aynalı labirentlerde olduğu gibi çoğalıp duruyordum. Kulelerin önündeki meydana geldiğimizde, yönetmen olarak ilk işim binalardan birini aşağıdan yukarı doğru filme çekmek oldu. Aşağıdan bakıldığında, kule göğe uzanan bir otoyola benziyordu. Üzerindeki olukçuklar, sollamanın yasak olduğunu gösteren paralel beyaz çizgilerdi. Uzun süre çekemedim: video kasetlerin tersine, süper-8 filmler üç dakikalık ve hiç yanılmamak gerekiyordu, üzerinden geçmek mümkün değildi, hatalar silinmiyordu. Önce World Trade Center l'i, sonra 2'yi çekip l'e geri dönmem gerekti. Gülünç alttan çekimimle görüntü baş döndürüyordu, o kadar geriye eğilmiştim ki az kalsın düşüyordum. Çok aşağıdan yükseğe bakmanın, çok yüksekten aşağı bakmak kadar korkutucu olabileceğini ilk o zaman fark ettim. Karşımdaki dinozorların ezici boyutları metafizikle ilk temasımı oluşturdu -Bossuet okulunun sorulu cevaplı din dersleri bu kadar egzotik değildi. Kendimi sersemlemiş ve asıl önemlisi fiziksel olarak iki beton devin altında

kalmış gibi hissediyordum. Bizden daha güçlü olan bir şey vardı. Bu yapılara esin veren güç insan soyundan olamazdı. Gene de, mimar kolonların arasındaki açıklığı hesaplarken babamın omuz genişliğini ölçmeyi amaçlamıştı. Kulelerin azametine rağmen, organik bir yan vardı bu kolonlarda. Bizden daha güçlü olan o şey bizdik gene de. Ilık yaz rüzgârı, beraberinde tatlı hardala bulanmış hot ctogr'ların yağlı kokusunu taşıyarak meydanda fır dönüyordu. Ben de fır dönüyordum meydanda: granit kaldırım taşlarının üzerinde gezinen turistleri, ağabeyim Charles'ı, paten kayan birkaç çocuğu, robot taklidi yapan bir dansçıyı filme çektim. Ama kendimi tutamıyor, durmadan dönüp o iki kuleye bakıyordum; göğü taşıyan bu iki ayak, kelimenin gerçek anlamıyla cezbediyordu kameramı. İki kule başımızın üstünde bir zafer takı, ters dönmüş bir V harfi gibi kenetlenip birleşiyordu. Aralarında sadece, onları gönülsüzce birbirinden ayıran utangaç bir gökyüzü şeridi vardı. Böyle bir canavar inşa etmek için ya iyice kafayı yemiş olmak ya da çocuk ruhlu olmak gerekiyordu ya da ikisi birden. Bir devin bacakları arasında slalom yaptıklarını fark etmeden kendi işleriyle ilgilenmeye devam eden yayalara şaşıyordum. Başlarının üstüne tehlikeli bir fantezi asmışlardı.

09.53

Manhattan Kızılderililere bırakılsaydı daha iyi olurdu. Hatanın geçmişi, Peter Minuit'nin 24 dolarını pencereden sokağa attığı 1626 yılıma uzanıyor. Soyadı geceyansı anlamına gelen bir adamdan kuşkulamak gerekirdi; geceyansı suçların işlendiği saattir. Peter Minuit, adalarının karşılığında birkaç cam boncuk kakalayarak Algonkinlere sıkı bir kazık attığı için gurur duyuyordu. Ama asıl dolandırılanlar Soluk Benizlilerdi. Cam boncuklar birer tohumdu; toprağa ekildikten sonra, bir Kızılderili çadırından daha

dayanıksız şeffaf bir şehir filiz verecekti
içlerinden.

09.54

Çıkışsız romanlar yazmaktan bıktım. Post-varoluşçu
kısır arayışlardan bıktım. Hiçbir şey yakalamayan,
çavdar tarlasında bir ya-kalayıcı olmaktan bıktım.
Bundan bir sonraki ütopyaı arıyorum.

Teröristlerin hedef şaşırdıkları giderek daha bir
netleşiyor kafamda Neden First Avenue'da, 42. ve
48. sokaklar arasında yer alan Birleşmiş Milletler
binalarına saldırmadılar? Uluslararası bir bölge
olduğu için mi? Oysa, teşkilat misyonunu yerine
getiremedi. Savaşların, adaletsizliklerin,
dengesizliklerin asıl sorumlusu o! Devletleri,
asla uygulanmadığı halde adalet diye bir şey
olduğuna inandırmak! Bütün Boeinglerinizi oraya
yollayın! Dünyanın işleyen bir yönetimi, düzeni
sağlayacak uluslararası bir orduya ihtiyacı var.
Yugoslav-ya'daM Mavi Bereliler neydi? Katliamlara
seyirci kalmaları için para ödenen silahsız
askerler. Birleşmiş Milletler Libya'yı İnsan
Hakları Komisyonu'nun başına getirdiği gün
saygınlığını yok etti. Bu bürokratik ve
köhneleşmiş, yoz ve iktidarsız kuruluşu yeniden
organize etmek gerekiyor. BM, Milletler
Cemiyeti'nin yıkıntıları üzerinde kurulmuştu;
BM'nin yıkıntıları üzerine ne kuracağız ? Neden,
1948'de Dünya Yurttaş Hareketi'ni kuran (Albert
Camus, Andre Breton, Albert Einstein'm desteğiyle)
Garry Davis'in amaçladığı dünya demokrasisi
olmasın? Terör dehşetinin ve yaşamakta olan
ekolojik felaketin çözümü var: genel oyla seçilmiş
uluslararası bir parlamentonun denetiminde olan
bir Dünya Cumhuriyeti. Bir ülkenin olmamasını
isterdim. John Lennon "Imagine, there's no
countries"ı diyordu. New York onu bu yüzden mi
öldürdü ?

I. Hiçbir ülkenin olmadığını düşün, (ç.n.)
233

BM'nin heykel bahçesinde, Aziz George'u bir
ejderhayı yere sererken gösteren heykelin

fotoğrafını çekiyorum; ejderha tuhaf bir şekilde uçak gövdesini andırıyor. TV vericisi kamyonlar tam olarak görmemi engelliyor. "Good defeats evil" (İyi Kötüyü Yener) adındaki bu masif heykel, BM'ye 1990 yılında SSCB tarafından armağan edilmiş ve bir Amerikan füzesi ile bir Sovyet füzesinin kalıntılarından yapılmış. "Good defeats evil": bu mücadele bütün gün her birimizin içinde ve şu anda bütün dünyada veriliyor. Güvenlik Konseyi üyeleri bugün Irak'a savaşla ilgili bir karar oylamak için bu kare binada toplandılar. Başkan Bush dün gece yaptığı bir basın toplantısında oldukça güzel bir laf etti:

- On Bir Eylül'den beri ülkemiz bir savaş alanı. ("Our home is a battlefield.")
New York'ta hiçbir sorun çıkarmayan akıl almaz melezlik örnek alınmalıydı: bu küçücük adada başarıyla test edildiğine göre, İyi Kötüyü Yener.

234

sınırların olmadığı bir dünya mümkün. Sonuç pis, karışık, tehlikeli ve gürültülü, ama işleyen bir sistem bu: dünyanın dört bir köşesinden gelmiş, her ırktan ve kökenden insanla birlikte yaşanabilir, bu noktaya gelinebilir, yapılabilir bu. Saraybosna'da olduğu gibi.

On Bir Eylül'den beri Amerika Kötü'yle savaşıyor. Belki gülmünç ama öyle. Sorun, bunun onun işi olmaması. ABD BM'nin işini kapıyor. Dünya demokrasisi Amerika Birleşik Devletleri'nin özel mülkü olmamalı. BM'nin adını "Dünya Birleşik Devletleri" olarak değiştirmek gerekiyor. Ve de tüm dünyada bu devletin genel seçimlerine gitmek. Troy Davis'le Paris'te pek çok kez karşılaştım. Bende, babasının kendisine emanet ettiği görevden yorgun düşmüş, uzun bir sırtık etkisi bıraktı. Ayrıca çok organize görünüyordu: Bond çantasını kendisiyle birlikte pek çok ülkeye sürüklüyordu. Onu ilk gördüğümde, Pierre Berge'den para istiyordu. İkincisinde, benden para istediği için onu daha az sempatik buldum. Troy Davis her zaman

parasız: kendini World Democracy2 davasına adanmak için bankacılığı bıraktığından beri elindekini avucundakini uçak biletlerine yatırıyor. "Dünya Demokrasisi Manifestosu" diye bir projesi vardı. Yakamı biraz olsun kurtarmak umuduyla, onu Jean-Paul Enthoven'in başına musallat ettiğimi hatırlıyorum. Ondan sonra daha çok e-mail'lerle haberleştik. Ağabeyimden para koparmak istiyordu. Ona Ardisson'un dizüstü bilgisayarını verinceye kadar başımın etini yedi... ve yayıncı olacağımı öğrenir öğrenmez kitap projesiyle karşıma dikildi. Açık konuşmak gerekirse, Dünya Demok-rasisi'yle fena halde canımı sıkmaya başlamıştı. Ama ne kadar kafa patlatırsam patlatayım, On Bir Eylül sonrası için başka bir ütopya göremiyordum.

2. Dünya Demokrasisi, (ç.n.)

09.55

İnternet aracılığıyla tanışmalar yeni bir ivme kazanacak. Yakında, webcam'la filme alınan portrenizi İnternet'e koyabilecek ve aradığınız kişinin tüm özelliklerini belirtebileceksiniz: yaşını, dinini, hobilerini, göz rengini vs. Yakında insanlarla tesadüfen karşılaşılmayacak. Bir fotoğraf ya da filmle kendinizi Nefte takdim edecek ve şöyle diyeceksiniz: "Cat Stevens dinlemekten, basketbol-dan, Tarantino sinemasından ve Cumhuriyetçi Parti'den hoşlanan, iri göğüslü ve sıkı organlı, eş değiştirmeye yatkın, biseksüel ve saplantılı, kıızıl saçlı bir kadın arıyorum." Mahallenize bu özelliklere uygun biri taşınır taşınmaz, cep telefonunuz ya da mail'inizle haberdar edileceksiniz. O gerzek barlara takılmaya gerek kalmayacak. Karşılaşmaların gayrimenkul ilanları kadar akılcı olduğu bu dünyayı ben göremeyeceğim ne yazık ki. Sanal âlemde yaşamak isterdim, ama gerçeğin içinde öleceğim.

09.56

Brooklyn Köprüsü'nün üzerinde, kendimi bir yalının kenarında ayakta duruyormuş gibi hissediyorum. East River'ı ve düdük çalıp denizin içine beyaz taçlı dalgalar oyan römorkörleri

seyrediyorum. Gemilerin denizde oluşturduğu beyaz çizgiler uçakların havada oluşturduğu beyaz çizgilere karşılık veriyor. Kokaini bıraktığımdan beri nereye baksam beyaz çizgiler görüyorum. New York'un havasında hâlâ insan tozu var mıdır acaba ? Bütün New York sakinleri, ciğerlerine mikroskobik miktarlarda da olsa World Trade Center tozu çektiklerini biliyorlar. 99francs'ta. Octave patronunun küllerini snifliyordu. Ama az ama çok, bütün New York-lular yaptı bunu: istemeden yamyam oldular, yüksek oranda uçucu insan zerresi içeren bir şarbon bulaştı kanlarına. Lower Manhattan ve Brooklyn'de (duman bulutunun geçtiği her yerde) salgın hastalıklar baş gösteriyor. Belediye Başkanı Giuliani, halkı büsbütün şaşkına çevirmemek için sağlık alanındaki riskleri olduğundan hafif göstermeye karar vermiş gibi. Günün birinde, çatının çıkışını açmadan binayı boşaltmayı tercih ettikleri için hâlâ hayatta olan Security Staff üyelerinin ve havadan kurtarma olasılığını değerlendirmeye yanaşmayan NYPD'ye1 bağlı dokuz helikopter pilotunun sorumlulukları da tartışma gündemine gelebilir. Polislerle birlikte uçmakta olan bir fotoğrafçı şunları anlatıyor: "Çatıya çıkmayı başaran birilerinin olup olmadığını görmek için binaların üzerinden defalarca geçtik. Kimse yoktu. Bu durumda ne yapmalıydık? İnmek çok riskliydi, çünkü duman her türlü raa-

I. New York Polis Departmanı, (ç.n.)

23/

nevranın sonucunu belirsizleştiriyordu. Aşağı bir halat sarkıtabi-lirdik elbette. Ama ben, çatıya açılan kapıların güvenlik nedeniyle kapalı tutulduğundan neredeyse emindim ne yazık ki. Ve cehennem gibi sıcaktı. Bunu kokpitin içinden hissediyorduk, pilot da dışarıdaki termometrenin ekranından okuyabiliyordu. Kulelerin içinden herhangi bir şey seçmemiz imkânsızdı, ama patlayan camların dışına asılması, bazıları kanlar içinde, yırtık ve yanık giysili insanları görebiliyordum.

Bazılarını bize işaret ediyordu, ama ne yapabiliydik ? Bir eliyle tutunmuş, ötekini bize doğru sallayan o kadın sık sık aklıma geliyor... Ama ne yapabiliydik?"

"Ne yapabiliydik ?" Kuşkusuz, bu soruyu ölene kadar soracak kendine. Ne yapabiliyorlardı? Bunu, olaydan çok sonra ve Parisli turist koltuğuna kurulmuş otururken yazmanın avantajı, cevabı paniklemeden ve postumu tehlikeye atmadan vermemin mümkün olması. Yapılması gereken, kapıyı açmalarını söylemek için Security Staff la temas kurmak ya da bu talimatı binanın 22. katında bulunan itfaiyecilere iletmek, ondan sonra da, denizde ve dağda düzenlenen kurtarma operasyonlarındaki gibi bir helikopter halkası oluşturmaktı. Helikopter pilotlarının çıkış ya da fırtına kurbanlarının kurtarılar başlaması zorunda kaldıkları muazzam doğa güçleri düşünüldüğünde, nihayetinde oldukça sıradan bir operasyondur bu. Gözümün önünden gitmeyen, beni allak bullak eden bir görüntü var: World Trade Center üzerinde bir helikopter, bir ip merdivene yapışmış insanları alıp uzaklaşıyor. İntihar uçaklarına verilebilecek en güzel cevap bu olurdu. Bu görüntüyü görmemiş olmamız çok yazık!

09.57

Aklıma, iyi bir duygudan kaynaklanan kötü bir fikir geldi: Lour-des'un vedalaşırken bana verdiği Windows on the World rozetini çocuklara uzattım. Sorun, Lourdes'da bunlardan sadece bir tane olmasıydı. Jerry ve David rozeti kimin alacağını anlamak için birbirlerine el ense çekmeye başladılar. Sonunda, mal Jerry'de kaldı çünkü o fiziksel olarak daha güçlü. Kendimde başka türlü bir adalet sağlayacak gücü bulamadım. David suratını sarkıttı, ama garip bir şekilde, bu kavga düşüncelerini dağıtarak gözyaşlarını kuruttu, bu da içimi rahatlattı. Kafasında ölç planları kuruyordu. Birkaç saniye sonra, Jerry'nin o zımbırtıyı tişörtüne taktığını görünce, iğne eline batsın diye arkasından itiverdi. Jerry'nin elinden

minnacık bir kan damlası fışkırdı. O dişlerini sıktı, David gülümsedi. Göze göz, dişe dişti, Jerry kabul etti: hayattı bu. Elimi saçlanmın arasından geçirdim: dünyada neyin yolunda gitmediğini anlamıştım. Herkese yetecek kadar rozet yoktu.

09.58

Sonunda, Troy Davis'e ve gri renkli tüvit kostümüne, gri paltosuna, gri çantasına kavuştum yine. Bütün ütopyacılar gibi Troy da modayı zerre kadar umursamıyor, çünkü o gelecek onyıllarda yaşıyor. Closerie des Lilas'da bedava ekmek yerken Lenin de bir muhasebeciye benziyordu. Life Cafe'de sandviçlerin önünde oturuyoruz, yerde karolar, masalarda öğrenciler ve grup halinde oturan iyimser kızlar, duvarlarda ise biraz kitsch tablolar var. Troy benden iki yaş büyük. Babam gibi Harvard'ı bitirmiş, ama o fizik bölümünden mezun.

- Canım çıkıyor, ama işler ilerliyor: Dünya Paramentosu Eylem Komitesi'ne destek olanlar Edgar Morin, Jacques Delors, So-nia Gandhi, Felipe Gonzales, Nelson Mandela, Şimon Peres, Dani-ele Mitterrand, Javier Perez de Cuellar, Lea Rabin, Michel Rocard, Raymond Barre, Amartya Sen (1998 Nobel Ekonomi Ödülü), Alejandro Toledo (Peru devlet başkanı), mim sanatçısı Marceau, Rahip Pierre...

- Çok sık, duyan Arnaud Lagardere'in evinde vereceği bir kokteylin davetli listesi der.

- Evet, destek komitemde yer almayı, kendini davet ettirmek için istiyorsun belki de ?

- Davet edilmek için buna gerek yok, Lagardere'in yayınevle-rinden birinde best seller'larmı yayımlatman yeterli. Hem bana somut olarak anlatsana, yeni kurumların oluşturulması, Tobin vergisinin konmasını ya da Üçüncü Dünya'nın borçlanmın silinmesini nasıl hızlandırarak mesela?

- Yeni demokratik dünya düzeninin bu tür yasaları çıkarmak

için gerçek bir siyasî ağırlığı olması gerekiyor. İster karbon gazı emisyonlarından ya da silah satışlarından alınacak bir vergi koymak için olsun, ister bir Dünya Çevre Ajansı kurmak için. Yaşadığımız dönemin sorunu, ekonomi küreselleştiği halde politikanın küreselleşmemiş olması. Yeni yasalar çıkarmak için bir devrim gerekiyor. 1776 ve 1789 devrimlerinin temelinde malî isyanların yattığı unutuldu.

- Sağlığında böyle bir şey göreceğine inanıyor musun gerçekten?

- Tarih sıçramalar yaparak ilerler (son örneği: komünizmin çöküşü). Hem sonra Uluslararası Ceza Mahkemesi var: dünya vatandaşlığı ilk kez yasal olarak tanınıyor. Duyarlılığı artırıcı akıllı bir kampanyayla on yıla kalmadan bir Dünya Parlamentosu kurulabilir.

- Peki parlamentonu nerede toplayacaksın ? BM gibi gene ABD'demi?

- Hayır: sürekli olarak beş kıtanın çevresinde dolaşan yapay bir adada. Dünyadaki bütün tersaneler için büyük bir proje.

- Sende hoşuma giden nedir, biliyor musun ? Kafayı yemiş olman. Ya bir roman? Bir roman yardımcı olabilir mi buna?

- Senin tarafından yazılmamış olması şartıyla, evet! Bugün yüz binlerce genç, ortada kendilerine sunulmuş tutarlı bir proje bile yokken, sırf idealistlikten gösterilere katılıyor. Yarın, bu barışçı ve federatif düşünceyle tanıştıklarında sayıları milyonları bulacak. 15 şubat 2003'teki Irak'a savaş karşıtı gösterilere on milyon kişi katıldı. February 15th, September 11th kadar önemli bir tarih: dünya çapında ilk büyük gösteriydi bu.

- Artık çok geç olduğuna, kıyameti yaşadığımızı, sizin her zaman ütopyaya üstün geleceğine inanıyor musun? Dünya barışıyla ilgilenmeyi Jimmy Carter'a bırakmak gerektiğini düşünmüyor musun?

- Her halükârda, siniklik yapmak için bile olsa, küreselleşmeyi totaliter olmayan bir şekle sokma

kararının alınması gerekecek. Dünyada açlık sorunu beş yıldan kısa bir sürede çözülebilir, ama I. 15 Şubat, II Eylül, (ç.n.) çıkar çatışmaları yüzünden çözülüyor. Sonra, su savaşları dönemi gelecek... Karar vermesi gerekenler Dünyalılar, dağıtım ve enerji şirketlerine satılmış bir avuç politikacı değil. Ya da her şey açık açık söylensin: şu anda bir dünya diktatörlüğünün boyunduruğu altında yaşıyoruz.

- "Dünya diktatörlüğü" mü? Amma da yaptın ha! Her şeye rağmen, zengin ülkelerde yaşayanlar özgür, değil mi ?

- Terim bana değil, Camus'ye ait.

- A, öyle mi, Camus'ye aitse her şey değişir...

OK. Paris'e bir dahaki gelişinde hatırlat da Jacob Sokağı No. 56'ya götürüyüm seni. Her şey orada başladı. Griffith'in dediği gibi, bir ulusun doğuşu.

- Ağzın doluyken ağzına geleni söylemeyi keser misin lütfen. Her şey çok daha önce başladı, Sümerlere kadar geriye gitmek gerek. İsa'dan önce 5000'e kadar insanlar Cennet'te yaşıyordu. Devletler yoktu. Savaş ve mutlakıyetçi milliyetçiliği Sümer kralları icat etti. Ve bütün bunlar nerede oldu, biliyor musun? Irak'ta! Sümer Krallığı'ndan beri savaş var. Şu anda Bush, Saddam Hüseyin'e Mezopotamyalı bir kral bozuntusu muamelesi çekiyor.

- Sümerleri fazla eleştirme. Yazıyı bulan da onlar. Sümerler olmasa şu anda televizyonculuk yapmak zorunda olurum!

Life Cafe adına pek uygun bir yer; insana, Sandy adında temiz saçlı kızlarla dünyayı yeniden kurma arzusu veren entel bir şamata

- Söyle bana Troy, ideale ne ad vereceksin ?

Bilirsin, hep "izm"le biten bir sözcük gerekir, yoksa ütopyan ciddiye alınmaz. Sana

"Altermondializm"i öneriyorum. Küreselleşmeye karşı olduğunu göstermek için. Ya da

"Enternasyonalizm". Ama bu da fazla komünist

kaçıyor. "Multilateralizm" ? "Kozmopolitizm" ?
"Globo-lizm" ? Yok, bu da fazla kapitalist oldu.

- Dinle, hiç düşünmemiştim, ama bu sorun bana
teferruat gibi geliyor...

- Yo! Hayır! Kesinlikle değil, insanlarda angaje
olma arzusu uyandıran bir isim çok önemli.

"Üniversalizm" ? Hayır, bu da Vivendi grubunu
çağırıştırıyor. Buldum: "Gezegencilik". Oldu işte.
Bizler gezegenciyiz.

- Duyan, bir intihar mezhebinin adı der.

- Desinler, ne yapalım! Sen yeni yüzyılın Charles
Fourier'sisin! Gurumuzsun bizim! Ey Aziz Troy,
bize doğru yolu göster!

- Frederic ? -Yes?

- Bu kaçınıcı caipirinha'n ?2

- Bırak yahu, Karl Marx'ın ağzına sudan başka bir
şey koymadığını sanmıyorsun herhalde!

Dalga geçiyor, sabukluyorduk, yine de, bir şeylere
inanmak insana iyi geliyordu.

2. Ünlü bir Brezilya kokteyli, (ç.n.)

09.59

Yeni bir deprem oldu.

- Nedir bu patlama?

- Öteki kule çöktü, diyor kafasını dışarı uzatmış
nefes almaya çalışan biri.

Duman perdesi o kadar kalın ki, yangını toz
bulutundan ayırmak imkânsız. Bizimkinden sonra
saldıraya uğrayan bina bizimkinden önce çöktü. Ne
olduğunu anlamaya çalışmamak, ama gene de anlamak
gerekıyor: önümüzdeki dakikalarda bizim kule de
çökecek.

- Let us pray.1 Ulu Tanrım, varlığına inanmadığım
halde sana yalvarıyorum. Oportünizmimize rağmen
bizi yanına kabul et.

Yandaki kule çökerken, bir avuç spagetti
kırılıyormuş gibi bir ses çıktı, hepsi o kadar.
Sanırım, çığ düşerken de aynı ses çıkıyor. Kuru
bir çatırtı. Mass murder2 gök gürültüsü gibi
gürlemiyor, mass murder kırılan bir bisküvi sesi
çıkartıyor. Ya da bir cavlan sesi, ama burada aşağı
dökülen su değil beton.

Jerry bir ara dönüp garip garip guruldayan su makinesine baktı. Şeffaf tüpün içinde kabarcıklar oluşuyordu: su kaynama noktasına gelmişti.

1. Dua edelim, (ç.n.)

2. Katliam, (ç.n.)

10.00

İkiz Kulelerin olmadığı bir Lower Manhattan: başka bir şehir, duman olup gitmiş otuz yedi yıl. Alevle rötuşlanmış bir New York. Lafayette işte bu rıhtımlara yanaşmıştı.

Lower Manhattan, New York'ta sokaklarının numaralı olmadığı tek yer, insanın kaybolabileceği, dönüp dolaşıp aynı yere çıkabileceği tek nokta; Financial District Manhattan'ın kaotik bir Avrupa şehrini anımsatan tek mahallesi. Sabah saat onda Wall Street'te yürüyorum, paradan Duvar Sokağı'nda. Sokağa bu ad verilmiş, çünkü eskiden burada şehri Kızılderililerden koruyan bir sur duvarı yükseliyormuş. Bugün, duvara tuğlalar eklemek gerekiyor, tıpkı Pink Floyd'un şarkısında olduğu gibi. İsrail'de, Berlin Duvarı gibi bir duvar örüyorlar. Yakında "Wall Streef'ten değil, "Wall City"den, "Wall Countries"den ve "Wall World"den söz edeceğiz.

Burası, iki kulenin göklere kadar yükseldiği yerdi, ama eskiden aynı yerde Hollandalı atalarımızı Algonkinlerden, ayılardan ve kurtlardan korumak için dikilmiş, kazıklardan oluşan bir duvar vardı. 1653'te inşa edilen bu ahşap siper, eğik çatılı, parlak kiremitli evlerini sağlamlaştırmak ya da ısınmak için tahtalardan ve kazıklardan yararlanan şehir sakinlerince düzenli olarak sökölür-dü. Ayaklarımızın altındaki New Amsterdam'da, World Trade Center, sömürge dönemine ait yapı kalıntılarıyla, geçmiş yüzyıllara ait şarap testileriyle, tuğla, cam ve çivilerle, buğday, arpa ve tütün tarlalarıyla, izbe evlerle dolu karanlık sokaklarda zıplayıp hoplayan domuzların kalıntılarıyla, dünyanın öteki ucundan kalkıp burala-

ra gelmiş insanların ve koyunların kemikleriyle birlikte artık. Eskiden, çok çok eskiden, World Trade Center'ın bulunduğu yerde Yerliler çavdar yetiştiriyordu.

10.01

Kurtarma ekipleri bize asla ulaşmadı. Bizi televizyonlarda görmediniz. Kimse yüzlerimizin fotoğrafını çekmedi. Hakkımızda bütün bildiğiniz, cepheye tırmanan perişan silüetler, boşluğa bırakılan bedenler, havada bulut parçaları gibi beyaz paçavralar sallayan kollar. Naudet kardeşlerin belgeselinde, yere çakılan insanlardan gelen çatırtı sesleri. Trajediyle ilgili tek film iki Fransız'a ait.

Ama yere düşmekte olan insan parçalarının, oluk oluk fışkıran kanı, birbirine kaynamış çelik, insan eti ve plastiği göstermediler size. Kavrulan elektrik kablolarının kokusunu, 100 000 voltla çarpılmış o kısa devre kokusunu duymadınız.

Boğazlanan domuzların, diri diri parçalanan danaların böğürtülerini andıran hayvan seslerini duymadınız; oysa parçalananlar danalar değil, yalvarma becerisi olan beyinlerdi.

Neden? Ölçüyü kaçırmamak için mi? Çocukları şoke etmemek için mi? İşkence çeken bedenlerimizle infial yaratmamak için mi? Kurbanların ailelerine kötülük etmemek için mi ? Toplu mezarlar başka ülkelerde açıldığında bu kadar temkinli davranmıyor. Bütün uçak kazalarının fotoğrafları çekiliyor ve bunlar New York hariç her yerde satılıyor. Normalde gazeteciler "ailelere saygı" gösterilmediği için rahatsız olmuyor, özellikle de Amerikalı gazeteciler. İnsan eti satan kasaplarımız çok mu pis? İğrenç olan gerçekler, ama onlara bakmayı reddetmek daha da iğrenç. Yerinden çıkmış kol ve bacaklarımızın, kopuk gövdelerimizin, dışarı sarkan bağırsaklarımızın görüntülerini neden bir defacık olsun görmediniz ?

247

Ölümler neden gizlendi? Buna deontolojik hicap değil, otosansür denir, hatta düpedüz sansür, ilk

uçağın bizim kuleye girmesinden beş dakika sonra, trajedi, görüntü savaşında bir parsa haline gelmişti bile. Yurtseverlik bu mu? Kuşkusuz. Milliyetçi bir refleks, ABD basınıın şişinmeye, ıstıırabımızı gizlemeye, jumper'lan gösteren planlan, ağır yanıkların fotoğraflarını, body partsı görüntülerini kesmeye itti. Kendiliğinden oluşan bir suskunluk yasasından, Birinci Körfez Savaşı'ndan beri görülmemiş medyatik bir black-out'tan2 söz edilebilir. Kurbanlara sorulsaydı, hepsi bu şekilde silinmeye razı olur muydu ? Sanmıyorum. Ben, dünyanın yüzüne çarpılmamızı isterdim. Alain Resnais'nin Gece ve Sfc'indeki görüntüler karşısında gözlerinizi açık tutmak için kendinizi nasıl zorlamanız gerekirse öyle, bize bakmaya cesaret etmenizi isterdim. Ama savaştı bu: savaş sırasında düşmanm verdiği zararlar gizlenir. Hoşnut görünmek gerekir, propagandanın parçasıdır bu. Kurban yakınlarına muazzam tazminatlar ödendi. Mary hayat sigortalı, destek fonlan, tüm ülkeden gelen bağışlar ve çocukların mirasıyla zengin artık. Canda-ce ise hiçbir şey alamayacak. Daha epeyce bir iç çamaşının fotoğrafı çektiirmesi gerekecek. Savaş sonrası dönemin en büyük medyatik dezenformasyon operasyonlarından biri böyle uygulandı işte. Benim göremeyeceğim bu kam saklayın bakalım. Bir bina çöküyor, döne döne yayınılıyorlar aynı görüntüyü. Ama içindekileri göstermeyin sakın: bedenlerimizi göstermeyin.

1. Vücut parçalan, (ç.n.)

2. Karartma, (ç.n.)

10.02

Hava korsanları, Florida'nın plajlı ve shopping maü'luı küçük sayfiye kasabalarında rahat bir hayat sürüyorlardı. Bana bu işin sırrının açıklanması gerekecek. Aileleri Almanya'ya, sonra da Amerika'ya yerleşmiş, takım elbise giyen, Batılılaşmış, diploma sahibi on beş genç Suudi'nin, şarap içen, gizli gizli TV seyreden, araba ve uçuş simülatörleri kullanan, Pizza Hut'ta yemek yiyen, bazen orospulara ya da sex shop'lara

giden bu adamların, nasıl olup da kesici aletlerle hostes öldürebildiklerinin (kızı bir elinden yakalamak gerekir, hostesler pek oynak hatunlardır, tiz çığlıklar atarlar, bıçağın ağzını şahdamarına ve soluk borusuna iyice bastırmak, deriyi yarıp sinirleri kesmek gerekir, her yer kana bu-lanır, kız kendini savunur, kavalkemişinize tekmeler savurur, böğrünüze dirseklerini indirir... hayır, kolay iş değildir bu), nasıl olup da dört Boeing'in komutasını ele geçirip Allah adına binalara çakabildiklerinin bir gün bana izah edilmesi gerekecek gene de. Allah'ın büyük olmasını istiyorum, ama bir yere kadar. Claude Lanzmann Shoah'nın2 bir muamma olduğunu söylüyor; On Bir Eylül de öyle. Uyuşturucu mu almışlardı, aldılarsa hangisini? Coke mu, amfetamin mi, alkol mü, esrar mı, EPO (eritropoyetin) mu, kafein, kokain ve eroinden mamul sert bir karışım mı? Kendilerine Cennet'teki bin kaltak bakireden başka bir şey vaat edilmiş miydi ? Mirasçılarına para mı verilecekti ? Hem komandalardan kaçtı bunun bir intihar saldırısı olduğundan haberdardı?

1. Alışveriş merkezi, (ç.n.)

2. Yahudi Soykırımı, (ç.n.)

Küçüklüğümde, Antenne 2'de Jacques Martin'in sunduğu "İnanılmaz Ama Gerçek" adlı bir program yayınlanırdı; "L'ecole des fans"dan hemen önceydi. Jacques Martin, şehirlerarası otobüslere doluşup Theatre de l'Empire'e gelen emeklilere seslenirdi. - İnanılmaz ama... ?

Onlar da hep bir ağızdan cevap verirlerdi:

-... GERÇEK!

Bence, Jacques Martin On Bir Eylül üzerine özel bir program yapabilirdi. Bu olayı öngörmek mümkün değildi çünkü imkânsızdı. Kelimenin tam anlamıyla anlaşılması imkânsız, yani insanın havsalasına sığmayan bir olay. Böyle bir eylemi yapabilen insanlar kimler? Muhammed Atta, Abdülaziz El Ömeri, Mervan El şeyhi ve arkadaşları kim? (Uygun kutuyu işaretleyiniz):

Fanatik Araplar

mı?.....Q

Psikoz hastaları

mı?.....?

Neofaşistler mi

?.....?

Türbanlı evliyalar mı?

.....?

Eski CIA ajanı bir milyarderin kullandığı geri zekâlılar mı ? . . . ?

Ezilen Üçüncü Dünya'nın kahramanları

mı?.....?

İliklerine kadar uyuşturucu çekmiş,
destroy post-punk'\ar

mı?3.....Q

Acilen napalmlanması gereken deve düzücüler

mi?.....?

Depresif nihilistler mi?

.....?

Küreselleşme karşıtı militanlar mı?

.....?

(Hadi, hep beraber!) İnanılmaz ama..

GERÇEK kamikazeler mi?

.....?

3. Tahripkâr post-punk'çılar. (ç.n.)

10.03

İki hata işledim:

1) Çocuk yaptım;

2) Onları buraya kahvaltı etmeye getirdim.

Olup bitenleri farklı bir şekilde görmeye başlıyorum. Yaşanmakta olan olaylar olarak değil, şimdiden anı olmuş yaşantılar olarak. Her şeyi, paramparça olma anının yakınlığının yarattığı bu mesafeden algılamak pek tuhaf. Artık neredeyse orada olmadığınızda dünya o kadar güzelleşiyor ki. Artık hafızam olmadığında bile hatırlayacağımı biliyorum bunu. Çünkü biz öldükten sonra başkaları bizim yerimize hatırlayacaklar.

10.04

Killer cloud1, molozlardan, gökten yağan demiryolu raylarını andıran 30 metre uzunluğunda çelik

putrellerden, dev tıraş bıçaklarına dönüşmüş 10 metrekafe genişliğinde keskin cam parçalarından oluşan o hortum, yani katil bulut, Fulton Street'te ve yan sokaklarda güçlü bir kıyı akıntısı gibi, saatte 80 kilometre hızla ilerliyordu ve bu görüntü de felaket filmlerinden kopyalanmıştı: The Blob'da, GodziUa'da, Bağımsızlık Günü'nde, Armaged-don'da, Zor Ölüm 2'de ve Derin Darbe'de de aynı yerde aynı şey oluyordu: o sabah gerçek, özel efektlere öykünmekle yetinmişti. Tanıkların bazıları, bir yerlere sığınmak için koşmuyorlardı, çünkü daha önce gördükleri bir gösteriyi seyrettikleri izlenimine kapılmışlardı. Bazıları ise, sadece aynı şeyi son gördüklerinde popcorn yemekte olduklarını ve bir saat sonra salondan sağ salım çıktıklarını hatırladıkları için öldüler belki de. , Katil bulut, (ç.n.)

10.05

Telefon son bir kez çaldı. Gözyaşları içindeki Mary'ydi arayan. Onu teskin etmeye çalışmadım.

- We're not going to make it out. Pray for us!

- Merdivenlerden inemez misin?

- Ne çıkış var ne de yardım. Lütfen inan bana, soru sorma artık, yapabileceğim her şeyi yaptım, yemin ederim. 911'i aramaya devam et. Onlara çatının çıkışını açmalarını söyle.

- BEKLE! Kapatma! YALVARIRIM.

Hat kesilmişti. Bina yaralı bir dinozor gibi, filmin sonundaki King Kong gibi kükrüyordu.

Gülerek, pencereden dışarı dolar tomarları fırlattım. Sadece yüzlük banknotlar. Rüzgârda uçuşan beş ya da altı bin dolar vardı herhalde. Ve herkes eğleniyordu, ağzımdan çıkan çığınca bir kahkaha cam hapishanenin son katında yankılanarak dolaşıyordu.

I. Buradan kurtulmayı başaramayacağız. Bizim için dua et. (ç.n.)

10.06

Salırların ertesi günü, megapolün her yerinde çiçek gibi Amerikan bayrakları açılmıştı. Bir yıl

içinde hepsi soldu. Milliyetçilik dalgasına set mi çekildi ? Hayır: korku geri geldi, olası düşmanların dikkatini çekmemek lazım. Yıldızlı bayrağa alerjisi olan çok fazla insan var, onları tahrik etmenin âlemi yok. Amerika Birleşik Devletleri dünyada askerî harcamaların yüze 40'ını yapmaya devam ediyor. Birkaç gündür kendime, New York'un haleti ruhiye-sinde neyin değiştiğini soruyordum. Sonunda anladım ne olduğunu: Amerika kuşkuyu keşfetmiş. Amerikalılar Rene Descartes'ı tanımadılar. Freud onlara vebayı getirdi, ama anne babamm düşler ülkesi Kuşku'yu tanımamıştı hiç. Oysa şimdi, nereye baksam Amerikan idealinin içine yerleşmiş Kuşku'yu görüyorum. Sadece insanlar değil. Arabalar kuşku içinde. Süpermarketler kuşku içinde. Otoparklar artık hiçbir şeyden emin değil. Diskoteğe dönüşen cemaatsiz kiliseler kendilerini sorguluyor. Trafik sıkışıklıkları artık gerekli olduklarından emin değiller. Lüks mağazalar kendilerine bütün bunların neye yaradığını soruyor. Kırmızı ışıklar uzun süre yanmıyor. Reklam afişleri utanç duyuyor. Uçaklar korkutmaktan korkuyor. Binalar yerle bir oluyor. Amerika Descartes çağa giriyor.

10.07

Kadınlar kazanmıştı: kimse onlarla birlikte yaşlanmak istemiyordu artık.

O kadar çok otuz bir çekiyordum ki, sonunda bir Kleenex kutusu görür görmez sertleşir olmuştum. 40 yaşında bir bekârdım. Nonstop boşatıyordum. Bunun özgürlük olduğunu sanıyordum, ama hayır, yalnızlıktı bu. Aşk reddetmiştim. Zevki mutluluğa tercih etmeyi seçmiştim. Bütün çiftler içimi daraltıyordu. Bütün evli erkekleri iğdiş edilmiş mahpuslar olarak görüyordum. Her gün başka bir kadını düzmedikçe erkek olunmadığını düşünüyordum. Kendimden başka birisi için yaşamaktan âcizdim.

I. Durmadan, (ç.n.)

10.08

11 Eylül 2001'de bir Burger King lokantası morga dönüştü. Brooks Brothers mağazası kireçle

ağartılmış gibiydi. Pier A'da, Eleanor ve Franklin Roosevelt'in fotoğrafının yanında "Think different"1 sloganının yer aldığı iki büyük Apple afişi yükseliyordu. (Roosevelt Pearl Harbor baskını sırasında ABD başkanıydı, ama bu sadece bir rastlantıydı.) West Street'te ceset parçalarının üzerine örtüler yaymışlardı, ama her yerde, üstü açık et parçaları vardı. Boeinglerden birinin iniş takımlarının çakılıp kaldığı, World Trade Center'ın cephesinden düşen bir parça arabaları ezmişti. Bilgisayar donanımı ve yanık et karışımı inatçı bir koku Times Square'e kadar çıkıyordu. "Asma katın camlarından birine yapışmış bir kalp gördüm. Her yerde kollar, bacaklar, başırsaklar, yarım bedenler, insan organları vardı. Durmadan aynı şeyi düşünüyordum: doğru değil bu, bu bir film. Doğru olamazdı. Görmek istemiyordum." (72. kattan sağ kurtulan Mehdi Dadgarian'ın tanıklığı.) 14. Sokak'tan itibaren her şey kilitlemişti. Manhattan'ın güneyinde ne elektrik vardı ne de gaz. Twin Towers'in dibinde kırık Rodin heykelleri bulundu; paramparça insan gövdelerine karışmış bronz gövdeler. Enkazın altında, ezilip kalan itfaiyecilerin ceketlerinin içinde yüzlerce beeper2 çalışıyordu. Ground Zero'nun altında: karanlık bir metro istasyonu, molozların çökerttiği bir tavan, bükülmüş demir çubuklar, tozlaşmış beton. İnce beyaz tozun altında bir gazete bayii kulübesi, dergilerin ve çikolata paketleri-

1. Farklı düşün, (ç.n.)

2. Çağrı cihazı, (ç.n.)

nin üzerine sarkan yanık kablolar. WTC Plaza'nın ortasında verevine bir çukur, çukurun içinde bir tayfunun kopardığı ağaç dalları gibi çevreye saçılmış kolonlar. Sırf kan vermek üzere randevu almak için dört sokak uzunluğunda kuyruklar oluşturan, her yaştan, dinden, ırktan ve sosyal sınıftan New Yorklu.

Dünya yıkıntıların altında eziliyor, tıpkı bir partinin ertesi saba-hındaki bir balo salonu gibi.

Ortallığı toplamak gerek, ama nereden başlayacağınızı bilemiyorsunuz. İşin büyüklüğü karşısında bir nefes alıyor ve kül tablalarından birini boşaltıyorsunuz; şampanyanın gazı kaçmış. Dünyanın pencereleri ışık geçirmez olmuş, gözler sönmüş. Bir zamanlar, gece gülerken, komik olabilirdi bu. Şimdi sokaklar soğuk, insanların acelesi var. Koşuyorlar çünkü durmaktan korkuyorlar. Zengin olmayı neden bu kadar önemsediklerini hatırlamıyorlar artık. Kulelerin arasından, elektrik devresinin üzerinde kayan bir oyuncakçı andıran bir araba geçiyor. Kaldırımında, sanki hepimiz ağır yaralı değiliz gibi yapıyoruz. Hepimiz nekahet döneminde değiliz gibi.

Buradan itibaren, söylenemez olanın, anlatılamaz olanın alanına giriyoruz. Aşırı eksilti yaptığımız için bizi affedin. Dayanılması imkânsız tasvirleri metinden çıkardım. Bunu hicaptan ya da kurbanlara saygıdan yapmadım, çünkü onların ağır ağır can çekişmelerini, çektikleri işkenceyi betimlemenin de bir saygı işareti olduğuna inanıyorum. Bu bölümleri metinden çıkardım, çünkü neler yaşadıklarını hayal etmeyi size bırakmanın bundan daha korkunç olduğu kanısındayım.

10.09

Bugünün dün olmasını nasıl da isterdim. Hemen önceye dönmeyi. Bir daha yapmam gerekirse yapmayacağım bunu. "I believe in yesterday"1 (Beatles'ın şarkısı).

Helikopterler önümüzden geçiyor ve ölüşümüzü seyrediyor. (kesilen paragraf)

- Şu anda yapabileceğim tek şey, bir daha asla böyle bir şeyin olmaması için Tanrı'ya dua etmek. Doğduğunuzda, sevinçten ağlamak için size bakmam yetiyor-

du.

- Baba, diyor David bembeyaz bir yüzle. Karnım ağrıyor, doktoru çağıramaz mısın ?

- Endişelenme güzelim, birazdan gelecek. Karnı yüzde 40 yanık.

- Uykum var... Uyuyabilir miyim?
- HAYIR! David, beni iyi dinle. Sakın gözlerini kapatma.
- Birazcık uyuyacağım.
- Hayır! David! Babanı dinle! David ?
- Galaksi kurtulduğunda uyandırırısın beni.
, Düne inanıyorum, (ç.n.)
10.10

Windows on the World lüks bir gaz odasıydı.
Müşterileri gazla boğuldu, sonra yakıldı ve küle çevrildi, tıpkı Auschwitz'de olduğu gibi. Onların anısını yaşatmak da bir insanlık görevi.
(kesilen sayfa)

10.11

David Yorston'ın (1994-2001) ölümü
Kendisi de çocuk gibi olan sonsuzluk onu değiştiriyor.

Edgar Poe

10.12

Burada, ünlü OGŞT'lerimden (Orijinal Olması Gerekmeyen Şipşak Teoriler) birini daha yumurtluyorum. Amerika'nın uyandırdığı bu kin, aşktan başka bir şey değil aslında. Sizden bu kadar nefret eden, sizin de ondan bir bu kadar nefret etmenizi isteyen biri, ilginizi çekmek isteyen biridir. Dolayısıyla, farkında olmadan sizi seven biridir. Bin Ladin bunu bilmiyor, ama Amerika'ya tapıyor ve onun tarafından sevilmek istiyor. Amerika'nın kendisiyle ilgilenmesini istemesiydi bu kadar çaba harcamazdı.
Deli olan kim? Kutsal olan ne? Bizim Tamımız çarmıha gerildi. Bizler bir çarmıhın üzerinde işkence çeken, harmanılı bir sakallıya tapıyoruz. Simgesi alev almış iki kule olan yeni bir din başlatmanın zamanı geldi. Kudas ayını sırasında içlerine uzaktan kumandalı iki maket uçak sokacağımız, birbirine paralel iki paralel-yüzden oluşan kiliseler inşa edelim. Uçakların kulelere dalacağı an, ayine katılanlardan diz çökmeleri rica edilsin.

10.13

Liberalizmin ahlakla hiçbir alakası yok.

Fransa'nın sloganı "Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik" in bütün dünyada hayata geçirilmesi gerekiyordu. Sorun, bu insanî idealin insanlıkdışı bir yalan olması.

Batı, özgür olmak gerektiğini haykırıyor! Özgür ol! Özgür olduğunu haykır, özgür olduğun için övün. Özgürlüğü korumak için öl. Çok iyi. Ama ben özgürken mutlu olmuyorum. Sorunu kafamda istediğim kadar evirip çevireyim, geriye dönmek için artık çok geç olan şu anda, Texaslılara özgü kötü niyetime rağmen teslim etmek zorundayım bunu. Mary'yi babamın arabasında, uzun tırnaklı ince parmakları, her yerde çiçek kokulan ve gözlerinin çevresinde tan sökerken tercih ediyordum. Son anına kadar tadı çıkanları anlar. Jerry'nin doğumunu, o mide bulandıncı mavi ve şiş kafasını tercih ediyordum -aman Tanrı, hayat boyu bu pis şeyle uğraşmak gerekecek, sonra gözlerini açıyor ve gülümsüyor. Kendim olmanın dehşetini unutmak için Candace'ın kollarında büzüşmeyi tercih ediyordum.

Ben özgürken mutlu değildim.

10.14

I'm on a plane I can't complain.l

Nirvana

Albert Thibaudet 1936'da yayımlanan Fransız Edebiyatı Tarihi'nde, kuşakların, yirmi yaşındayken bir asla unutamayacakları ve etkisinden kurtulamayacakları tarihsel bir olay yaşayan, belli bir yaş dilimindeki insanlardan oluştuğunu söyler. Onun durumunda (Thibaudet 1874 doğumluydu) bu olay Dreyfus Davası'ydı. Sonraki kuşaklar için ise iki Dünya Savaşı, Cezayir Savaşı, sonra da Mayıs 68. Anne babamın kuşağı 1968'den iflah olmaz bir şekilde etkilendi, içinde yaşadıkları toplum kabuk değiştirdi: değerler de görenekler de değişti. Artık hiçbir şey eskisi gibi değildi: giyim tarzı, konuşma biçimi, örf ve âdetler, eğitim. Onlara öğretilen hiçbir şey

işlerine yaramıyordu. 1968 annem ve babam için ikinci bir doğum gibiydi; böylece boşanmaları da kaçınılmaz hale geldi. Artık bir pusulaları yoktu, anne babaları işin dışındaydı, onların dinini anlamıyor, onlarla nasıl konuşacaklarını bilmiyorlardı. Her şey infilak ederken, biriyle nasıl birlikte kalabilirsiniz ? Benim kuşağım için tarihsel olay 1989'du: 25 yaşındaydım ve Berlin Duva-n'nın yıkılışı ideolojilerin ölüm çanını çaldı. Aşırı bir umut doğdu: liberalizm tüm dünyayı kendine döndürecekti. Ben o sıralar, kapitalizmin silahlı kolu olan reklam sektörüne girmekteydim. Sonra geri döndüm, ama bu, daha önce anlatılmış başka bir hikâye. Kuşağımın bütün yazarları gibi ben de 80'li yılların paraya tapan dininin, şan şöhret hipnozunun ve yuppie küstahlığının, sentetik müziğin ve design mobilyalarının, moda defilelerinin ve pornonun demokratikleşmesinin, diskoteklerin tadının ve havaalanı şiirlerinin etkisinden kurtulamayacağım hiçbir zaman. Böyle işte: be-

I. Uçağın içindeyim /Nasıl şikâyet edeyim? (ç.n.) zto

nimkisi Francois Mitterrand'ın, Globe dergisinin kuşağı, solun ayaklarının yere bastığını, ütopyaları reddettiğini gören bir kuşak. Benim kuşağım Mayıs 68'den nefret ediyor, çünkü her kuşak bir öncekini bertaraf etmek zorunda. Benim kuşağım komünizmin, mankenliğin ve kokainin yasını tutmaya, bunun travmasını yaşamaya devam edecek. 80'li yıllarda doğan, benimkini bertaraf edecek olan bir sonraki kuşak, 11 eylül 2001'de yirmi yaşını doldurdu. Onun gözünde jet-sosyete yüzeyselliğinin, sızmacı çelişkinin, medyatik yozlaşmanın ve içi boş kibrin canlı bir timsaliyim ben. Bu kuşağın World Trade Center'dan sonra nasıl yaşayacağını merak ediyorum: dumanı tüten maddî konfor yıkıntılarının üzerinde büyüyecek mi? Dünya Ticaret Merkezi'nin yerine ne inşa edecek? Rüyalarında erimiş çelik ve kavrulmuş bağırsaklardan başka ne görecek ? Benim kuşağımın

yıkıntılarının, seventies'in yıkılışının ve eighties'in2 yenilgisinin üzerinde marka toplumunun iflası nasıl inşa edilecek? Yeni kuşak dünyaya bakan penceresinden ne görecek? Tek ütopya olan konfor, tüketim ve para dini, 2001'de New York'ta öldü mü gerçekten?

Geleceğimiz yok oldu. Geleceğimiz mazi artık.

2. Seksenli yıllar, (ç.n.)

10.15

- Bana memelerini göster, diyor, Kenneth Cole'lu esmer adam. iki borsacı toplantı salonundalar, her şeyin bittiğini biliyorlar, kasıklarına kadar su içindeler, ama onları boğan su değil duman. Çevrelerinde devrilmiş koltuklar, boğularak ölen iş arkadaşlarının ve patronlarının morarmış cesetleri var.

- Senin için lazerle kollarımı temizlettim, diyor Ralph Lauren'li sansın.

- Son bir kez taşaklanmı boşaltacaksın, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Spermlerini yutacağım, yakıcı tohumlarını bademciklerimin üzerinde hissedeceğim, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Dilini iyice çıkar da piercing'ini penisimin başında hissedeyim, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

Sekiz metre uzunluğundaki oval konferans masasının üzerine çıktılar. Erkek pantolonunu indirdi, kız gömleğini çıkardı. Tenleri UV'yle esmerleşmiş; ölüm kokusuna ve korkunç sıcağa rağmen, onları seyretmek acayip tahrik edici.

- Üç parmağımı kılıcının içinde hissediyor musun ? diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Eteğini kaldır ve kuyruğumu anüsüne geçir, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Sönük memelerimi bur, dikleştire onları, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

- Klitorisini çimdiklemem hoşuna gidiyor mu, pis kaltak? diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Senin için kendimi gang-bang'ieürdim1, diyor Ralph Lauren'li sansın. Beni başkalarına ver diye senindim.

- Oh yeak, seni bağlatır ve yabancılara cezalandırtırdım, kız kardeşini gözlerinin önünde bir güzel düzerdim, orospu seni, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

-MMfuck me deep,2 baban beni düzsün isterdim, diyor Ralph Lauren'li sarışın.

Artık hiçbir şey görülmüyordu, faks makineleri kaynamaya başlamıştı, zemin eriyordu, bir paperboard5 suyun içinde yüzüyordu, güpegündüz gece olmuştu ve kavrulmuş iMac'lerin üzerinde sıcaklık bin derece Fahrenheit'tı.

- Kıçını sıcak spermle dolduracağım, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

- Uuuuuua ben de yükseliyorum. Sonra sidiğini içmek İSTİYORUM, diyor Ralph Lauren'li sansın.

- Dur, ondan önce, sızıntı yapan kutuna yumruğumu sokmak istiyorum, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam. Ben boşalırken acı çekmeni istiyorum. Dilini iyice çıkar, üzerine boşalacağım.

- Ağzımın içine tükür, dişlerini etime geçir, saçlanmı yol, ayak-lanmı ısır 000oh Fm coming, I feel your cock in my ass,4 diyor Ralph Lauren'li sansın.

- Ölene kadar işkence edeceğim sana, bağırsaklarını düzmek için karnını deşeceğim, vajinanı açıp içine gireceğim ve doğduğum yerde öleceğim, 000h nasıl geldiğimi hissediyor musun aşkım 000ooh nasıl da uzun sürüyor... diyor Kenneth Cole'lu esmer adam.

Birlikte bağnyolar. Spermle kaplı dillerini birbirlerinin ağzında döndürüyorlar. Yakımlara rağmen, Katharina Blum'un Çiğnenen. Oramt'ndaki gibi sevişiyorlar.

- Zevkten geberdim, diyor Ralph Lauren'li sansın. Seninle sevişirken öldüm.

1. Grup sekse katılırdım, (ç.n.)

2. Mm beni dibime kadar becer. (ç.n.)

3. Duyuru panosu, (ç.n.)

4. Ooooh geliyorum, kuyruğunu kıcımda hissediyorum, (ç.n.)

Abb

- Ölüm Viagra'dan daha iyi, diyor Kenneth Cole'lu esmer adam. Yaşama nedenimdin, şimdi de ölüm nedenimsin.

Cennette bin bakire değil, o ikisi vardı. İnsanın alev alabileceği tek yer cehennem değildir.

10.16

Francis Scott Fitzgerald'ın "notebooks"u1 yakınlarda Fransızca'ya çevrildi. Kitabı okurken, Muhteşem Gatsby'nin adının az kalsın şöyle olacağını öğrendim:

"KÜL YIĞINLAEGININ VE MİLYONERLERİN ARASINDA"

Ölümden korkuyorum. Korkaklığımdan gurur duyuyorum. Mutlak fiziksel cesaretsizliğim beni sürekli polis ve yasa koruması altında yaşamaya mecbur ediyor. Beni hayvandan ayıran, mutlak fiziksel cesaretsizliğim.

Müstakbel bir ölü olmak kolay. Yaşayan bir ölü olmak daha zor. İnsanın artık yaşamadığı ana kadar yaşamaya devam etmesi gerekiyor. İngilizce'de "merhamet" anlamına geldiğini unutmadan mersi demesi. Ne son bir kez kutsanmak için zaman var, ne parlak bir mezar yazısı düşünmek için, ne de son nefesini verirken ağzından dökülecek, geleceğe seslenen şık bir espri bulmak için. Beklenmedik bir anda geldiğinde, ölümün sonrası olur mu ?

I. Defterler, (ç.n.)

10.17

Merhametinizin bana zerre kadar faydası yok. Musevî-Hıristi-yan demokratlar merhametten sinek gibi kolay ezilir hale geldiler. Hava kasaplarının göstermek istedikleri buydu işte. Yumuşak ve hayırsever liberal Musevî-Hıristiyanların topraklarında kimse emniyette değil artık. Onlar kibar ayrıcalıklılara kin duymanın ne demek olduğunu hissettirmek istiyorlardı. Robert Mitchum'un Night of the Hunter'daki falanjları gibi: LOVE HATE. Kin aşktır.

İsa öteki yanağım uzatıyordu, kabul, İsa şiddet yanlısı değildi. Ama inkâr etse de, söylemese de kin duyuyordu, içinde doyurulması imkânsız bir adalet açlığı vardı. Ve Çarmıh'm üzerinden herkese çatıyor, babasının inkâr ediyordu. İsa Çarmıhının üzerinde merhametle fena dalga geçmiyordu.

10.18

Senden uzakta kalbim bir pencere gibi kırık. Bir Fransız (Christian Liaigre) tarafından dekore edilmiş olan downtown'daki Mercer Hotel, Soho'da, World Trade Center'a birkaç sokak mesafede yer alıyor, ama ben bir yıl geç geldim. Seçimleri, tıpkı İtalya'daki Silvio Berlusconi gibi, televizyon kanallarına sahip olduğu için kazanan New York'un yeni Belediye Başkanı Michael Bloomberg kendine iki hedef belirlemiştir: sigara tiryakilerini ve gürültüyü yok etmek. Selefi, fahişeleri 42. Sokak'tan, evsizleri de Village'dan sürmeyi başarmıştı. Gotham City yakında tertemiz bir ticaret merkezi olup çıkacak. Trade center bir ada. Barlarda, restoranlarda, hatta gece kulüplerinde sigara içmek yasak. Bazen dans etmek bile yasak! Babilli zevk tutkunları yok olmaya yüz tutmuş bir azınlık. Bu sükûnet ve temizlik takıntısı, islamcı fanatiklerin, o sakallı sahte sofuların saflık ve fazilet derslerine gösterilen bilinçsiz bir tepki gibi. Tehdit altındaki bir metropolün korkularını açığa vuruyor. Demokrasi tehlike altında olduğunda, Manhattan işviçreleşiyor...

Artık Mercer'dan bir yere kıpırdamıyorum. Fransız şarkıcı Michel Polnareff'in Royal Monceau'da yaptığı gibi, ben de burada bir münzevi hayatı yaşıyorum. Öğle ve akşam yemeklerimi girişteki Mercer Kitchen'da yiyorum. 10.18 P.M.'de vodka-cranberry'mi içmek için otelin ban Submercer'a iniyorum. New York'un en "in" mekânında, Toskana'daM bir aile pansiyonundaymışım gibi ken-I. Şehrin iş merkezi, (ç.n.)

dime yeterek yaşıyorum. Kapıcı ve resepsiyoncu kız, kendilerine bu melankolik Fransız'ın otelden

ayrılırken faturayı ödeyip ödemeyeceğini sorarken acıyarak gülümsüyorlar bana. Otelin barına takılan ünlüler (Benicio Del Toro, Amanda de Cadenet, Guillaume Canet, Thierry Klemenziuk) bu sakallı tipin, en ufak hareketlerini bile küçük siyah defterine not ederken neden tek başına Cat Stevens şarkıları mırıldandığını anlamıyorlar. Design bir kanepeye yığılıyor, kimseyle konuşmadan, sık sık ağlayarak, seni düşünüp özlemle anarak sistemli ve yöntemli bir şekilde sarhoş oluyorum.

10.19

Kendimizi suçlu hissetmemizi istiyorlar. Ama neden dolayı ? Ülkemin büyümek için yaptıklarının sorumlusu ben değilim. Siyahların kökleştirilmesi, Yerli soykırımını, vahşi liberalizm, bunların sorumlusu ben değilim beyler, ben çok sonra geldim! Sadece burada, Patronların ülkesinde doğdum, ama öyle olan bir tek ben değilim.

Yönettiğim tek şey kendi şirketim. Kuşkusuz, değerinin üstünde fiyatlarla daireler sattım. Bütün emlakçıların dolandırıcı olduğunu itiraf etmek zorundayım: size asla sahibi olmayacağınız bir şey satıyorlar. Yeryüzünde hiçbir şeyin sahibi olamayacağınızı anlamıyorsunuz demek? Herkesin kiracı olduğunu? Ben hava satıyordum, ödemek için hayat boyu ölesiye çalışmak zorunda olduğunuz geçici metrekareler. Amerikalıların ortalama borç oranı yıllık gelirlerinin yüzde 110'unu buluyor: bir dünya rekoru. En garibi, artık kira ödemediklerine sevinen, ama otuz yıl boyunca her ay kredi taksitlerini ödemeye devam edecek olan gençler. Fark nerede ? Mülk sahibi konutuna hapsolmuş bir kiracı, taşınma imkânı olmayan bir borçlu olduğuna göre, gayrimenkul pazarlamacısı, başkalarını kiracısı olmaya devam ettikleri bir şeyin parasını ödemek için çalışmaya mecbur eden bir insandır.

OK, masum değilim, ama cani falan da değilim. Ölüm cezasını hak etmiyordum, iyilik timsali olup olmadığımı bilmiyorum, ama kimsenin kötülüğünü istemiyordum. Günah işledim, Mary'yi aldattım,

boşandım, Jerry ve David'den kaçtım, kabul, mükemmel olmaktan uzağım, ama bunun için insanlar ne zamandan beri diri diri yakılıyor? Guatemalalı çocuklar benim işimi yapmak için günde on beş saat sefalet ücretleriyle çalışıyorlarsa ben ne yapabiliyordim? Hiroşima ve Nagasaki'ye gelince, ben o vakitler doğmamıştım bile, for God's sake! Kahretsin, tanklara taş atan ve herkes gibi işe gitmek dururken Allah'ın günü otobüslerde kendilerini havaya uçuran bütün o koyu tenli heriflerle Filistin mülteci kamplarında olup bitenlerin neden suç ortağı olayım? Lanet olsun, bütün bunlar çok uzak ve anlaşılmaz. Bir ellerinde makineli tüfek, ayaklarında tokyo, anlaşılması imkânsız ve bir o kadar da kindar sloganlar haykırarak, yere çömelip kum yiyen yabanî sakallılar. O ülkeler çok tozlu, hem sonra sıcaktan geberiyorlar; kahvaltıda böcek yiyor, susuzluktan ölüyorsan bu kadar sıcak sinirini bozar adamın, sonunda ya öğle uykusuna yatar ya da önüne gelenle dalaşırsın.

Bu hattı kim yedi? Arafat mı? Unabomber mı? Bin Ladin ya da Timothy McVeigh, El Kaide ya da Ku Klux Klan tarafından öldürülmüş olmak neyi değiştirir ki diyeceksin. Frankly, my dear, I don't give a Saddam Iı şiddet insanın tabiatında var. İlkesel olarak, kültürün, dinin, toplumun, uygarlığın şiddeti alt edeceği varsayılır. İlkesel olarak. Bize acıyın! Oh Lord, Texas, Austin'den Jerry, David ve Carthew Yorston'a acıyın. Have mercy on us.2 Ya Arapça'da, Arapça'da "mercy" nasıl deniyordu?

1. Dürüst konuşmak gerekirse şekerim, Saddam'ımda bile değil! (ç.n.)

2. Bize merhamet edin. (ç.n.)

10.20

Yaşam kavgalarıyla yorulmuş bir ruh için tatlıdır liman. Gökyüzünün genişliği, bulutların oynak mimarîsi, denizin değişen rengi, fenerlerin ışığı, gözleri eğlendiren eşsiz bir prizmadır. Gemilerden çıkıp gemilerin tüm donanımlarında yansıyan

şekiller, çalkantının uyumlu mühürler vurduğu şekiller ruhta ritim ve güzellik zevkinin sürdürülmesini sağlar. Hem, meraksız ve tutkusuz insan için de gizemli, soylu başka bir zevki de var, seyretme zevkidir bu, her yanı görebilecek bir köşeye uzanıp, ya da bir dalgakıran üzerinde dirseklerini dayayıp, tüm gidip gelenlerin, yüreğinde hâlâ isteme gücü, yolculuk etme ya da zengin olma gücü bulunanların koşturup durmalarını seyretmek zevkidir bu.1

Charles Beaudelaire, Paris Sıkıntısı, 1865. Bu metnin adını "New York Sıkıntısı" olarak değiştirmek gerekiyor.

I. Türkçesi Erdoğan Alkan, Varlık Yayınları, 2002. (ç.n.)

10.21

David öldüğünden beri Jerry onu bırakmayı reddediyor, kardeşinin soğuk alnına kapanıp ağlıyor, kapalı gözlerini okşuyor. Ayağa kalkıp onu kucağıma alıyorum, ipek saçlı, cansız küçük prensim benim. Jerry kafamdan geçenleri okudu, üzüntüden titriyor. Kahramanları oynamaktan tükendim artık. Karşılama görevlisi ne diyordu? Bu gibi durumlar için eğitilmedim ben. Jerry kolumu sıkı sıkı tutuyor, öbür eliyle de David'in boşlukta sallanan gevşek elini. Canımın içini, is içindeki gömleğime bastırıyorum. Küçük yüzü, 1997 yazında Yosemite Millî Parkı'nda, Yerli makyajı yapmak için kibritle bir şişe mantarını yaktığı günkü gibi kararmış. Artık hiçbir şey hatırlamamak istiyorum, yüreğim yarılmak üzere. Hadi, gelin çocuklar, buradan çıkacağız, çoktan yapmamız gereken şeyi yapacağız: üçümüz birden zeminden kurtulacağız, on the road again, adios amigos, hasta la vista baby,1 cam kırık, Dünyanın Pencereleri'nin ötesine bak, bak Jerry, bu nihai özgürlük, let's go2, hayır, Jerry, kahraman çocuğum benim, don't look down^ mavi gözlerini ufuktan, New York Körfezi'nden, güçsüz helikopterlerin dansından ayırma, Kıyamet filmini görmedin mi, o kadar küçüktünüz ki, katiller bunu

nasıl yapabildiler, gelin canlarım, kuzularım benim, göreceksiniz, Space Mountain bunun yanında kedi pisliği gibi kalır, beni sıkı sıkı tut Jerry, seni seviyorum, gel babayla, eve dönüyoruz, kardeşini götürüyoruz, gelin, ateşten bulut-

1. Yeniden yoldayız, hoşçakalın dostlar, görüşmek üzere bebeğim, (ç.n.)

2. Gidelim, (ç.n.)

3. Aşağı bakma, (ç.n.)

ların üzerinde sörf yapalım, siz benim meleklerimdiniz, bundan sonra hiçbir şey ayıramayacak bizi, cennet sizinle birlikte olmaktı, nefes al ve korkarsan gözlerini yum, tek yapman gereken bu. Biz de biliriz kendimizi feda etmeyi.

Tam atlayacakken, Jerry dosdoğru gözlerimin içine baktı. Yüzünden geriye kalanlar son bir kez çarpıldı. Kanayan sadece burnu değildi.

- Annem üzülür mü ?

- Bunu düşünme. Güçlü olmak gerekiyor. Seni seviyorum canımın içi. Sen olağanüstü bir insansın.

- / love you daddy. Biliyor musun baba, düşmekten korkmuyorum, bak, ağlamıyorum, sen de öyle.

- Hayatımda senden daha cesur bir insan tanımadım Jerry. Asla 0 halde hazır mısın buddy?4 Uç deyince atlıyoruz, tamam mı?

-Bir, iki... Üç!

Ağzlarımız hızdan çarpılmıştı. Rüzgâr yüzümüze görülmemiş hareketler yaptırıyordu. Gökyüzüne gömülürken kardeşinin ve benim elimi sıkan Jerry'nin kahkahasını şimdi bile duyuyorum. Bu son kahkaha için teşekkür ederim, oh my Lord, Jerry'nin kahkahası için teşekkür ederim sana Bir an, gerçekten uçtuğumuzu sandım.

4. Arkadaş, (ç.n.)

10.22

Zweig, "New York bilinçsizce dağa, denize ve nehirlerle öykünür" diye yazmıştı. Celine ise "ayakta duran" bir şehirden söz eder, zira World Trade Center'ın yere serildiğini görmemiştir.

Amerikalılar Ay'da yürüdüler, ama 11 Eylül 2001'in ertesi günü o kadar uzağa gitmeye gerek yoktu: New York ölü bir gezegen olmuştu. Asfalt, beyaz bir toz tabakasıyla kaplıydı. 110 katlı bir binadan geriye, gökyüzünü tırmalayan parmaklar gibi bükülmüş iki metal kiriş kalmıştı sadece. Ezilmiş bir uzay aracı modülü. Polis sirenlerinin deldiği sessizlik. Amerika'da her şey daha büyük, saldırılar bile. Bizde metro istasyonları havaya uçar, mağazalar talan edilir, ama binalar şöyle ya da böyle ayakta kalır. Burada, yabancıların düzenlediği ilk saldırı, anında Batı tarihinin en kanlı saldırısı oluyor: ABD'nin kuruluşundan beri gerçekleşen en büyük toplu sivil katliam. Buraya, "ÖLÜM KULLANMA KILAVUZU" başlıklı bir bölüm koymayı düşünmüştüm. Georges Perec, Simon-Crubellier Sokak, No. 11'in yerine Church Street, Vesey, Liberty ve West'in köşesini geçirmiş gibi. Ama çok acelem var, hemen dönmem gerek; düğün pastamı yemek, sana sarılmak istiyorum, beni kabul edersen tabii.

Başımı kaldırıyor ve belki de kurşun rengi kış sisinin arasından beni gören Carthew, Jerry ve David'e muzip muzip göz kırpıyorum. Deniz sirenlerin, martıların, vinçlerin ve turist helikopterlerinin seslerini taşıyor. Granit ve mermerden, yok edilmiş, siyah-

277

beyaz New York, çelik vinç kulelerine asılı sisin içinde kayboluyor. Her şeye rağmen yaşıyorum.

Abartmaya gerek yok.

10.23

Bazen rüyamda, insan eti ve erimiş çelikten oluşan, üzerinden dumanlar tüten, binlerce ton ağırlığında bir yağm görüyorum; insanın ve taşın, bilgisayarların ve kopuk kolların, asansörlerin ve yanık bacakların, inananların ve tanrıtanımazların, ateşin ve kanın birbirine karıştığı bir yağın... Sonra geçiyor. Sonra yeniden başlıyor: içlerine gözler gömülü duvarlar, cam parçalarıyla yarılmış kafalar, faks

makinelerinin üzerinde yarılmış gövdeler, fotokopi makinelerinin üzerine akmış beyinler. Tanrı bunu da yarattı. Ve kollarımda iki çocuğum, dağ gibi bir enkaz yığınının üzerinde yüzdüğümü görüyorum. Belki de rüya görmüyorum. Belki de, iki kule olmayınca daha da boş görünen, hâlâ rüzgârlı WTC Plaza'nın üzerinde yüzüyoruz. Şimdi buraya Site diyorlar ve ziyaret ettiriyorlar. Rüzgâr sıfır ile sonsuz arasında esip duruyor. Rüzgârın içindeyiz, rüzgâr biziz.

Hatırlarsanız, bir zamanlar, tam da burada, insanoğlu iki kule inşa etmişti. "Rest in peace":1 biz ise savaş içinde uyuyoruz. İnsanı ölümsüz kılan tek şey ölüm. Biz ölü değiliz: güneşin ya da kann tutsaklarıyız. Kırık güneş ışınlan, ağır çekim beyaz bir konfeti yağmuru gibi inen kar tanelerinin arasına sokuluyor. Cam parçalan-nın derilerin altında dolaştığı görülüyor.

Damarlarınıza cam şınn-ga edin. Bunu benim anımı yaşatmak için yapacaksınız. Ben sizin için öldüm, sizin ve sizin ve sizin ve sizin ve sizin ve sizin için.

I. Huzur içinde uyuyun, (ç.n.)

10.24

Bu kitabı neden yazdığımı gerçekten bilmiyorum. Belki de başka bir şeyden söz etmeyi hiç ilginç bulmadığımdan. Başka ne yazılabilirdi? Sadece tabu olan konular ilgi çekiyor. Yasak olanı yazmak gerek. Fransız edebiyatı uzun bir itaatsizlik tarihidir. Bugün kitapların, televizyonun gitmediği yere gitmesi gerekiyor. Görünmez olanı göstermeleri, söylenemez olanı söylemeleri. Bu belki de imkânsız, ama edebiyatın varoluş nedeni. Edebiyat "imkânsız bir misyon".

Demokraside yaşamının tek faydası onu eleştirebilmek. Demokraside yaşadığımızı tam da buradan anlıyoruz. Diktatörlükleri eleştiremezsiniz. Demokrasi saldıma uğrasa, tehdit edilse, hafife alınsa bile, kendini kötüleyerek demokrat olduğunu kanıtlamak zorunda.

Bunu söylerken dürüst olmadığımı fark ediyorum. Metnimin, tarihin ilk büyük hiperterörist saldırısına yaslanarak başka türlü sahip olamayacağı bir güç kazandığını da kabul etmek zorundayım. Bu roman trajediyi edebî bir koltuk değneği gibi kullanıyor.

Bir başka neden daha var. Amerikalı ecdadımın soyu Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nın kahramanlarından "Patriot"ı Amos Wheeler'a kadar uzanıyor. 1741'de Massachusetts Pepperell'de doğan Amos Wheeler, 21 haziran 1775'te, bundan beş gün önceki Bunker Hill Çarpışması'nda baldırından aldığı bir yara nedeniyle

I. Kahraman, (ç.n.)

ölüyor. Adı, Bunker Hill Anıtı'nda da Washington D.C. Anıtı'nda da yer alıyor. Ölümünden bir ay sonra, temmuz 1775'te bir oğlu doğuyor: Amos Wheeler II. Kızı Olive Wheeler ise Jobe Knight diye bir adamla evleniyor ve ona Eldorado Knight adında bir oğlan çocuğu veriyor. Knight'ın Frances Matilda Harben'la yaptığı evlilikten doğan Nellie Harben Knight, babaannem Grace Carthew Yorston'un annesi. Ben, Patriot Amos Wheeler'in ölümünden 228 yıl sonra doğan, 8. kuşak torunuyum. Grace Carthew Yorston, babamın babası Charles Beigbeder'yle evleniyor. Fransa'ya yerleşiyor, kaz ciğeri ezmesi yemekten elli kilo alıyor ve iki kız iki erkek çocuk doğurduktan sonra Bearn'daki Pau'da ölüyor. Ve bütün bunları Rotary Club'ün Pyrenees-Atlantique şubesi üyelerini gülümseten Amerikan aksanından asla vazgeçmeden yapıyor. Sekiz göbek geriye gidildiğinde, beyaz tenli Amerikalıların tamamı Avrupalı. Bizler bir elmanın iki yansı gibiyiz: hepimiz Amerikalı olmasak bile, bizim sorunlarımız onların, onların sorunları bizim.

10.25

0 sabah World'un tepesindeydik ve ben evrenin merkeziydim.

Jerry ile David'e hayalî bir eğlence parkının müşterileri olduğumuzu söylemekte haklıyım:

bugün, Ground Zero rehberler eşliğinde gezilebiliyor. Bizim hiçbir zaman ziyaret edemeyeceğimiz Özgürlük Heykeli gibi, burası da turistik bir yer haline geldi. WTC Site'a giriş biletleri Sea Port'tan alınabiliyor; biletler ücretsiz. Boş alana tepeden bakan ahşap platforma çıkmak için bekleyenlerin oluşturduğu uzun bir kuyruk var. Rehber, röntgencilere acele etmelerini söylüyor. Ama çok geniş beton bir alandan, arabasız bir otoparktan başka görülecek hiçbir şey yok; dünyanın en büyük mezarı. Gece bazen bunu düşünerek utançtan kızıyor; çevredeki binalar ışıldamayı reddediyor. Ve karanlık bizi sıcak tutuyor. Irmak mor ve mavi, yukarıdan bakıldığında çok güzel.

Turistik bir yer olup çıktık; çocukları görüyor musunuz ? Şimdi ziyaretine geline bizleriz.

10.26
Noche'de (Windows on the World'un sahibi David Emil'in Times Square'de açtığı yeni restoran) Dünyaya Bakan Pencere'lerin eski çalışanlarından birini yakalıyorum.

- Ben bir Fransız yazarıyım ve şu anda eski restoranınızla ilgili bir roman üzerinde çalışıyorum.

-Neden?

- Çünkü babaannem Amerikalıydı, adı Grace Carthew Yors-toun'du ve cenaze törenine katılamadım. Haberi aldığımızda kardeşim ve babamla birlikte İsviçre'deydik. Ben kayak yapmayı tercih ediyordum, hava güzeldi, babamın da kardeşiyle arası çok açıktı, Pau'ya gitmedik.

- I'm sorry Sir but I don't understand what you're talking about. ^

- Onu pek tanımadım. Adı Grace'ti, Grace Kelly gibi, ama biz ona Granny derdik. Güneyli büyük burjuva bir aileden geliyordu. Hayatının sonlarında Mister Mangoo'ya benzeyip çıkmıştı. Çıkık ve sivri çenemi görüyor musunuz ? Ondan almışım bunu.

- Listen, I've got work to do. And I don't understand french. You're bothering me, Mister]2

- Babaannem ABD'nin ikinci başkanı John Adams'ın soyundan geliyordu. Dallas'ta kuzenlerim var, Harben'lar. Yirmi beş yıldır yüzlerini görmedim. Bana, atalarımın birinin de ünlü bir kürk avcısı olduğunu söylediler: Daniel Boone.

1. Üzgünüm bayım, ancak neden bahsettiğinizi anlamıyorum, (ç.n.)

2. Dinleyin, yapacak işlerim var ve Fransızca anlamıyorum. Beni rahatsız ediyorsunuz, bayım! (ç.n.)

Zöi

-Sowhatl^

- We do not hate you.4 Bizi korkutuyorsunuz çünkü dünyanın efendilerisiniz. Ama bizler kandaşız. Fransa ülkenizin doğmasına yardım etti. Sonra da siz bizi kurtardınız. Ve kuzenim, 11 Eylül 2001'de iki çocuğuyla birlikte restoranınızda öldü.

Bana bu yalanları söyletmenin ne olduğunu bilmiyorum. Onu yumuşatmak istiyordum. Yüreksizlik insanı mitoman yapıyor. Cart-hew Yorstoun babaannemin soyadı. "U"yu atarsanız, kurmaca bir kişi olan Carthew Yorston oluyor.

-Excuse me but I'm so sick and tired of Nine-Eleven...5

- Kızmayın lütfen, gidiyorum, canınızı sıkamak istemiyorum. Sadece bir soru: Dionne Warwick'in şarkısını biliyor musunuz ?

- Of course.6

Ve işte Dünya denen gezegenin iki sakini olarak "The windows of the world are covered with rain" diye mırıldanmaya başlıyoruz; ilk başta insan kendini salak gibi hissediyor, cesaret edemiyor, müşteriler kafayı bulduğumuzu sanıyor, çok bağırıyoruz, ama sonra nakarat kısmı geliyor ve iki domuz yavrusu, sokak serserisi ve kardeş gibi haykırmaya başlıyoruz.

3. Ne olmuş öyleyse? (ç.n.)

4. Sizden nefret etmiyoruz, (ç.n.)

5. Özür dilerim ama 9-11 'den bıktım usandım artık, (ç.n.)

6. Tabii ki. (ç.n.)

10.27

Mini minnacık elli küçük hayaletlerim benim, anlayacak bir şey yok. Bir hiç uğruna öldük. Kuzey Kulesi bir dakika içinde çökecek (8 saniye süren, Richter ölçeğine göre 2,3 büyüklüğünde bir sarsıntı), ama biz göremeyeceğiz çünkü binanın içinde değiliz artık. TV anteni toz duman arasında yıkılırken dimdik kaldı, sonra hafifçe sola yattı. Dumanın içinde, okyanus köpüklerine gömülen bir gemi direği gibi iniyordu. 1 No.lu kulenin çöküşü on saniye sürdü; fırlatılış filmi tersten gösterilen bir füze gibi dimdik çöktü. Gene de bizi hatırlayın lütfen. Bizler küllerinden yeniden doğacak olan üç zümrüdüankayız. (kesilen sayfa)

1

0

2

8

Gece New York caddeleri pırlantadan birer ırmak. Geceleri bu kentte gece olmuyor. Bunu yapan tek insan olduğum inancıyla, saat 10.28 P.M.'de, Oscar'ımı almak için sahneye çıkar gibi West Side Highway'den aşağı iniyorum. New York'ta ölüm beni yanına istemedi. Batı'nın şu anki durumu sık sık Roma imparator-luğu'nun çöküş dönemiyle karşılaştırılıyor. Ben dekadın mıyım ? Sanmam. Kendini yok etmek isteyen ben değilim, yaşam biçimim. Ben ölmek istemeyen bir nihilistim, o kadar. Site'ta akşam oluyor: camdan ormanda bir açıklık. Dramdan bir buçuk yıl sonra, World Trade Center'dan geriye kalan tek şey geniş bir alan, demir parmaklıklarla çevrili gri bir düzlük. Olayların benim hayal ettiğim gibi cereyan edip etmedi-

ğini asla bilemeyeceğim, siz de öyle. Gecenin içinde bir siren sesi: çığlık, düz sokaklarda seke seke dolaşıyor. "For sale"1 bir Cadillac ile çatlak kaldırımın arasındaki kanalizasyon

mazgallarından beyaz bir duman yükseliyor. Vaktiyle her yeri saran o duman -ona başka bir gözle bakılıyor artık. Bretzel satıcılarının ruhlarının dolaştığı ölü bir dünya. Yahudi Soykırımı Anıtı'nın (Battery Park'ın güneyinde, 18 First Place) yakınlarında başımı yukarı kaldırdım: bir apartman dairesinden müzik sesi geliyordu ve kadın kahkahaları, bardaklara çarpan buzların sesi ve Amerikan partilerinin sarı ışığı. Şarkıyı tanıyordum, dünyaca ünlü bir parçaydı (hit disco türünde hep olduğu gibi, çılgınlar gibi çalan ritmik piyano ve deli saçması sözlerle, Praise I. Satılık, (ç.n.)

Cats'in Shine on me'si: "I've got peace deep in my soul I've got love making me hope Since you operated your heart and shined on me."2 Birden, inanılmaz bir sevinç duydum içimde, 29 ağustos 1999'da seni kollarıma alıp dünyaya hoş geldin dediğimde hissettiğim büyük minnet duygusunun aynısı. İçinde bir nişan yüzüğü duran cebimdeki mavi renkli küçük Tiffany's kutusuna dokundum. Geminin düdüğü sustu. Sadece, yaz günlerinde tül perdeleri havalandıran sıcak bir esinti gibi pencereden dışarı akan melodi, diğer her şey sessiz. Şarkının sözlerini bir ilahi gibi mırıldanıyorum: "I've got peace deep in my soul I've got love making me hope". Katolik mutluluğumdan utanç duyuyorum. Dünyanın en büyük krematoryumunun karşısında densizlik ediyorum. Sadece sevdiğim insanları düşündüğüm için, yaşıyor olmaktan dolayı açıklanması imkânsız, müstehcen bir sevinç içindeyim. Uçaklar dosdoğru duvarların üzerine gidiyor, toplumumuz da öyle. Bizler hayatta kalmak isteyen kamikazeleriz. Bana umut etme hakkını veren tek şey aşk. Yük gemileri karanlığın içinde karışıyor -suyun üzerindeki bir havalımanı terminali gibi, siyah aynanın üzerinde kayan kırmızı ışıklar. Kuşlar ölü yıldızlara doğru havalanıyor. Bundan bir yüzyıl önce, insanların Tita-nic'le seyahat etmek için bilet satın

aldıkları Cunard Building'in önünden geçiyorum. Kirli ırmakların ağız gökyüzüne karışıyor. Durmadan hiçlikle flört ediyoruz, ölüm kardeşimiz, sevmek mümkün, mutluluğumuz bu kaosu içinde bir yerlerde saklanıyor kuşkusuz. Otuz yıl sonra bir dünya demokrasisi olacak mı ? Otuz yıl sonra, dünyanın geri kalanı gibi ben de hayal kırıklığı yaşamak zorunda kalacağım, ama bunu umursamıyorum çünkü otuz yıl sonra 70 yaşında olacağım. Birazdan, uzaklarda bir yerde ayın şavkı denize vuracak ve o zaman deniz bir dans pistine ya da mezar taşına benzeyecek. Yaşadığım için üzgünüm, ama benim de sıram gelecek. Benim de sıram gelecek.

2. Kalbini tamir ettiğinden ve üzerimde işildadığından beri ruhumun derinliklerinde huzur var, umut etmemi sağlayan aşk var. (ç.n.)

10.29

Beni Paris'e geri götüren uçak, köpekbalığı yüzgeçlerini andıran kanatlarıyla bulutları yarıyordu. Bu derin okyanusun üzerinde bir koltukta oturmuş, sana evlenme teklif etmek üzere eve dönmek için saatte 2 000 km hızla bulutları aşırıyordum. Hayatın damarlarımda bir elektrik akımı gibi dolaştığını hissediyordum. Gerinmek için ayağa kalktım. Öne eğildim. Sonra aklıma bir fikir geldi. İki kolumu kokpitten tarafa doğu uzatarak, yere, halının üzerine, koltukların arasındaki boşluğa uzandım. Stretching yaptığımı kanaat getiren hostes gülümsedi. O sırada kendime ne diyordum, biliyor musun? Gözlerimi kapatmam, uçağın gövdesini, motorlarını ve diğer tüm yolcuları gözümün önünden kaldırmam yeterli, o zaman 16 000 metre yükseklikte, sestense yüksek hızla maviliğin içine gömülürken havada yapayalnız olurum. Evet, kendime bir supermen olduğumu söylüyordum.

Paris-New York City, 2002-2003

Teşekkür

Son albümü için Bruce Springsteen'e, ayrıca Suicide, Robbie Williams, Sigur Ros, The White Stripes, Richard Ashcroft ve Zwan'a ve tabii ki

"In Search of the Centre of the Universe" (A&M Records) albümü için Cat Stevens-Yusuf islam'a teşekkürler.

Amelie Beigbeder olmayı kabul ettiği için Amelie Labrande'a teşekkürler.

Finans jargonu için Emmanuel Auboyneau'ya, Windows on the World fotoğrafı için Francisca Matteoli'ye, iki Babil kulesi için Rene Guitton'a teşekkürler.

New York Times'^ (Jim Dwyer, Eric Lipton, Kevin Flynn, James Glanz ve Ford Fessenden'in "102 minutes: Last words at the Trade Center" başlıklı yazısı) teşekkürler.

Dean E. Murphy'nin September 11: An Oral History (Double-day) başlıklı tanıklık derlemesine teşekkürler.

Bacharach'ın şarkısı için Bruno Lavaine'e teşekkürler.

Kapak için Thierry Gounaud'ya teşekkürler.

Kıdem tazminatı için Canal +'ya teşekkürler.

Bu kitabı var eden Vogalene, Smecta, Lexomil haplarına teşekkürler.

Bazı Amerikalıların Paris'i bizden iyi tanıdıklarını kanıtlayan, Noel Riley Fitch'in Walks in Hemingway's Paris'ine (St Martin's Griffin, New York) teşekkürler.

Bana Cielo, Lotus ve Taj'ı gezdirdiği için Marc de Gontaut-Bi-ron'a teşekkürler.

Cipriani Downtown'da bana en iyi masayı ayırdığı için Julien Barbera'ya teşekkürler.

Şampanyası için Yann Le Gallais'ye teşekkürler.

Esrarlı sigarası için Nicolas Bonnier'ye teşekkürler. David Emil'e ve Joey du Noche'a teşekkürler. Concorde'a teşekkürler... Ve yaşasın Sean Penn!

Kuzey Kulesi 107. Kat

Frederic Beigbeder

"Frederic Beigbeder'nin sivri dilinden rahatsız olanlar, yine önyargılı davranarak bu romanı da

sevmeyeceklerdir. Ama kötü niyetli değillerse ve 11 Eylül 2001'i unutmaya çalışmak gibi bir niyetleri

yoksa bu romandan çok etkilenecekleri kuşkusuz."

Le Monde

"Kuzey Kulesi 107. Kat, edebiyata yeni bir misyon yükleyen, heyecan verici ve güçlü bir yapıt."

Le Magazine Littéraire

i "Roman türünün kendini yenileyebilme yeteneğini gösteren yetkin bir kitap..." -*

L 'humanite

Frederic Beigbeder 1965 yılında Paris'te doğdu. On yıl dünyanın en ünlü ajanslarında reklam yazarı olarak çalıştı. Ona yazar olarak dünya çapında ün kazandıran 99 ffadlı eseri oldu. Roman, Türkiye'de 3.900.- TL, ardından 4.900.- TL, son olarak da 9.900.- TL adıyla Doğan Kitapçılık'tan çıktı. Bunu Aşkın Ömrü Üç Yıldır, Aşkın Ömrü Evde Uzar ve Ecstasy Öyküleri izledi. Reklamcılığı bırakan Beigbeder çeşitli Fransız dergilerinde ve TV kanallarında edebiyat eleştirmenliğini sürdürüyor. Yazarın Dernier inventaire avant liquidation isimli kitabı da Doğan Kitapçılık tarafından yayıma hazırlanıyor.

ISBN 975-293-194-4

DOĞAN KİTAP

789752»931947